דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר

- גזית, ראשון המתפטרים – דרור שרביט
- וינה בין בחירות לבחירות – חנה זמר
- ירושה ומורשת באוסף דיין – יעל דיין
- ארבעה ילדים לפחות – טוביה מנדלסון, יצחק בדנר
- לאה רבין על אלו"ט – עליזה ולך
- „משא" לספרות ולאמנות ו„דבר השבוע"

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית בדרך כלל, עם אפשרות לגשם מקומי. קר, בעיקר בצפון הארץ.
ירושלים 10–17, רמת הגולן 10–17, צפת 10–15, חיפה 14 עד 21, טבריה 13–25, נצרת 12–18, עפולה 10–22, השומרון 13–18, תל־אביב 14–21, נמל התעופה בן־גוריון 12–21, יריחו 15–28, עזה 16–21. באר־שבע 10–23. אילת 16–28.

יום שישי, ז' באייר תשמ"ו, 16 במאי 1986 ● גליון 18810

היום 60 עמודים כולל „דבר־השבוע" ● המחיר 1.10 שקלים, באילת 94 אג'

שורת מוצרים מתייקרים היום מחירי דלק והחשמל מוזלים

המסובסדים מתייקרים עד 32% ולא יהיה ייקור נוסף

מאת שלמה קיסר ומשה גבע, סופרי „דבר"

החל מאמש בחצות הוזלו מוצרי הדלק לסוגיו, על פי החלטת שרי האוצר והאנרגיה אך התייקרו מצרכי המזון המסובסדים בשיעורים שבין חמישה עד 32 אחוז. ההתייקרות נובעת מצמצום הסובסידיות בהתאם להחלטת ממשלה קודמות.

מחירי הבנזין למכוניות הוזל בשיעור של 12 אחוז, הנפט והסולר – בששה אחוזים, הגז לשימוש ביתי בשמונה, והמזוט – בין 17 ל־30, המזוט לחברת החשמל הוזל ב־28 אחוז. כתוצאה מכך הוזלו תעריפי החשמל בשבעה אחוזים.

מוצרי החלב יתייקרו ב־20 אחוז, לחם ב־32, עוף קפוא בשבעה וביצים בחמישה אחוזים.

לאחר ביצוע מהלך זה לא יירשם ייקור נוסף מלבד עדכונים שיהיו תואמים את העליות במדד המחירים לצרכן ובכך בעצם נקבע עומק הסובסידיות למוצרים השונים למשך שנת התקציב 1986.

מכלול הצעדים הללו ישפיע על עלית המדד ב־0.3 אחוז.

שרי האוצר והעבודה החליטו שהשכבות החלשות, מקבלי קיצבאות והטבות סוציאליות ומקבלי הוצאות הבטחת הכנסה, יפוצו באורח חד־פעמי. משך הפיצוי טרם נקבע ויהיה כרוך במהלכי העדכונים של הקיצבאות על פי הנדרש בחוק. הפיצוי יגדיל את הקיצבאות בבסיסן ועל כן הוא מוגדר כפיצוי חד־פעמי.

שר האנרגיה, משה שחל, אמר אתמול, כי עלות החוזלות הדלקים למשק מסתכמת ב־90 מיליון דולר בעוד שהחיסכון כתוצאה מכך הוא 600 מיליון דולר.

המחירים החדשים

(המחירים הישנים בסוגריים):

בנזין 96 אוקטן	0.85 ש"ח לליטר	(0.96)
בנזין 91 אוקטן	0.74 ש"ח לליטר	(0.84)
קרוסין (נפט)	0.56 ש"ח לליטר	(0.60)
סולר	0.54 ש"ח לליטר	(0.57)
גז לשימוש ביתי		
12 ק"ג	10.30 ש"ח למיכל	(11.21)
גז במרכזיה	2.41 ש"ח לקוב	(2.62)
חלב לשתיה (1 ליטר)	0.63 ש"ח	(0.76)
שמנת חמוצה	0.31 ש"ח	(0.37)
חמאה (100 גר')	0.46 ש"ח	(0.55)
גבינה שמנה 9%	0.69 ש"ח	(0.84)
לבן	0.18 ש"ח	(0.21)
לחם אחיד (750 גר')	0.26 ש"ח	(0.34)
לחם לבן (750 גר')	0.34 ש"ח	(0.45)
עוף קפוא מס' 1	3.94 ש"ח	(4.25)
עוף קפוא מס' 2 ומס' 3	4.16 ש"ח	(4.45)
ביצים מס' 1	0.15 ש"ח	(0.16)
ביצים מס' 2	0.14 ש"ח	(0.15)
ביצים מס' 3	0.13 ש"ח	(0.14)

עליית המדד בשיעור 3.3% גבוהה למדי לדעת האוצר

תעשיינים: ריסון האינפלאציה. ההסתדרות: אזהרה לממשלה

מאת שלמה קיסר, חיים ביאור ומשה גבע, סופרי „דבר"

העלייה של מדד המחירים לצרכן בשיעור 3.3 אחוזים באפריל היא חריגה בהשוואה לחודשים האחרונים. עליה חריגה זו היא אזהרה חד־משמעית לממשלה שלא תתפתה להעלות שוב המחירים בשליטה – אמר אמש מהכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

לדבריו, יציבות המחירים שהושגה עדיפה על כל „חיסכון" של כמה מיליוני דולר בתקציב הממשלה לסובסידיות. לדעתו אין לקצץ בסובסידיות למוצרים הבסיסיים בימים אלה וכמיוחד אין הצדקה לקצץ בסובסידיות לתחבורה הציבורית, המיועדת לשכבות העממיות.

סופרו הכלכלי של „דבר" מציין כי עליית המדד באפריל היא ב־0.3 אחוזים יותר מהחזוי על ידי הכלכלנים במשרדים הכלכליים. בינואר–אפריל 1986 הוא עלה ב־5.2 אחוזים.

השפעה משמעותית נרשמה לעליית המחירים של ירקות ופירות גם באפריל וגם בארבעת החודשים הראשונים של השנה. המדד ללא ירקות ופירות עלה באפריל בשלושה אחוזים והמדד בינואר–אפריל, ללא ירקות ופירות, עלה ב־3.7 אחוזים. באפריל נרשמה גם השפעה של (13.3 אחוז) עליית מחירים בענפי ההלבשה וההנעלה ואחזקת הדירה (10.7 אחוז). מלבד סעיף הדיור, שירד ב־0.5–2 אחוז עלו מחיריהם של המוצרים והשירותים במשק בכל הענפים.

תגובת האוצר

בתגובתו למדד מסר משרד האוצר שמדד אפריל הוא הנמוך שנרשם מזה שנים ועם כל זאת, רואה האוצר בעליית מחירים זו עליה גבוהה, וסימן לכך שטרם הושגה התקרבות לשיעורי האינפלציה הדוחים בארצות המערב. האוצר קורא להידרות מחריגות בתחום התקציב והשכר, המתחייבת למניעת התפתחות של אינפלציה גבוהה יותר.

יעלה מס הנסיעות

מס הנסיעות יועלה החל ממוצאי שבת בחצות ל־188 שקל ולנוסעים לרומניה ל־94 שקל.

תגובת התעשיינים

מנכ"ל התאחדות התעשיינים, ארנון סיברג, אמר כי למרות שעליית המדד גבוהה מן הממוצע מסתמנת מגמה של המשך ריסון האינפלציה. לדעתו רוב ההתייקרויות אינן במוצרי התעשיה, אלא נובעות מהעלייה החדשה במיסי הארנונה העירוניים. על עמדה זו חזר גם דני גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר, שתבע לבטל את הקפאת המחירים במשק.

ההתנגשויות בקוריאה נמשכות, האלימות עברה לאוניברסיטה. סטודנטים הבעירו את בגדי המילואים שלהם. (צילום אפ)

שר הבטחון יצחק רבין בועידת מפ' העבודה

יש להבחין בסוריה בין איום במלחמה ובין מעורבותה בעידוד גורמי טרור

אין להשוות בין פעולת ארה"ב בלוב למצב שלנו בצפון

מאת עליזה ולך ושמעון וייס, סופרי „דבר"

„אין מקום לקשור את המעורבות הסורית בגורם מעודד טרור עם ייזום מלחמה", אמר אתמול שר הבטחון, יצחק רבין, בהדגישו, ש„אין שום צורך בהקבלה בין הדרך שבה פעלה ארה"ב נגד לוב ובין הדרך שישראל צריכה לנהוג נגד המדינות המעודדות טרור".

„לישראל אין שום סיבה, שום צידוק, שום כוונה, ליזום מלחמה נגד שום מדינה בשכנותה", הדגיש רבין. „הכוון של מדיניות הבטחון היום הוא מניעת מלחמה. עם זאת, על מלחמה יכול להחליט גם הצד השני. אין לי ספק, שסוריה רוצה משוויון אסטרטגי עם ישראל, יעד שהציבה לעצמה, אך הגיענו אינו בהכרח הגיונה".

שר הבטחון הגדיר את מטרות של ישראל בבטחון „ערנות והכנות מוכנות, שלא תפלים, אבל תמנע הפתעה, כי אל נשכח: הופתענו בעבר. אנחנו עדים להערכות סורית מוגברת מינואר בהכנת תשתית ביצורים, מעבר למה שהצו הסורים לעשות ממאי 1985 עד ינואר 1986, אבל עדיין לא פריסת כוחות".

ועידת מפלגת העבודה הקדיש אתמול שר הבטחון לסקירה על סוריה, והבחין בין האיום של ייזום מלחמה על־ידי סוריה ובין מעורבות האינטנסיבית, בעידוד גורמי טרור הן משטח לבנון והן בזירה שמחוץ למזרח התיכון.

רבין ציין, כי זירת רמת הגולן היא זירה רגועה כל עוד אין החלטה סורית ליטול סיכון של עימות צבאי. „איני רואה סימנים של סוריה בכיוון זה", הדגיש.

האסון הזמור ביותר

בהתייחסו לסוריה כגורם מעודד טרור דיבר שר הבטחון על זירת לבנון, שבה סוריה פעילה בעידוד גורמים להגברת הפיגוע בנו, ועל הזירה שמחוץ למזרח התיכון. הוא הזכיר את סיוע של סוריה ללוב בפיגועים בנמל־התעופה של וינה ורומא, אך דיבר בחומרה על הניסיון, שסוכל, לפגוע במטוס „אל על" בשדה־התעופה „היתרו" בלונדון.

„כמעט היה בין מניעת טרור ובין האסון הזמור ביותר בהיסטוריה של הטרור", הדגיש רבין והוסיף, כי גורמי מודיעין, לא מן הדרג הנמוך, היו מעורבים בתכנון.

„במידה מסויימת בעידוד טרור מלבנון ובניסיון לפגוע במטוס 'אל על', סוריה העלתה את סף נכונות הסיכון לעימות עם ישראל בעקבות פיגועים כאלה", אמר רבין וסיפר, כי היה מקום להביא לתודעת העולם וארה"ב את המשמעות הזאת, שאמצעי־התקשורת בה כרכו אותה עם היערכותה של סוריה בצפון.

אלה: סימנגמאל של איום מיידי

אלוף פיקוד הצפון, אורי אור, אמר אתמול כי הסורים נמצאים כל העת בתהליך של בניית כוחם למלחמה ויש להיערכותם פוטנציאל של איום מיידי על אף שלא נראים בגולן או בלבנון סימנים סוריים למלחמה קרובה. לדבריו התבצרותם של הסורים בבקעת הלבנון מלמדת כי הם מבקשים להיות ערוכים יותר למלחמה.

פרס מטעים הצורך בפתרון בעיית טאבה בשבועות הקרובים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

בנאומו המסכם את המושב השני של ועידת מפלגת העבודה בגני התערוכה, התייחס ראש הממשלה בעיקר לנושאים של חברה וכלכלה עם המבט לעתיד. עם זאת התמקד גם בנושא המדיני המיידי ולא חסך ביקורת גם מהירושה של ממשלות הליכוד שקיבלה הממשלה שבראשה הוא עומד.

„העדיפות הראשונה שלנו היא ביסוס השלום עם מצרים", אמר פרס בהתייחסו לנושאים המדיניים". „כרגע עומדת על הפרק בעית טאבה ובעיה זו חייבת להיפתר במאמץ של שתי המדינות במהלך השבועות הקרובים".

תקויה להפרדה

ראש הממשלה הדגיש שבמדיניות הממשלה בשטחים היא תתחזק ההפרדה בין שליטה בטחונית ובין ניהול שיימסר לידי התושבים. „נבליך בהדריגות ההבנות שעוצבה באצבעות סדרותיה הטובים של ארה"ב עם ירדן עד לפתיחת מו"מ מדיני ישיר שמטרתו להביא שלום בין ישראל ובין ירדן ולפתור את הבעיה הפלשתינית על כל היבטיה, הבטיח.

בראשית נאומו הדגיש פרס כי ראש הממשלה ציין כי על ישראל להביא בחשבון את הקטנת תלותה בסיוע החוץ. „את המיליארד וחצי שקיבלנו כסיוע מיוחד, לא נקבל פעם נוספת", הודיע, והוסיף כי עלינו ליצור מקורות אלטרנטיביים משלנו להגדלת ההכנסות במטבע זר. „אילו היתה הצמיחה נמשכת בתקופת שלטון הליכוד, כמו בתקופות שקדמו לה, הרי שהתוצר הלאומי של ישראל היה היום 38 מיליארד דולר ולא 23 מיליארד, ולא היינו נזקקים לסיוע כה גדול מבחוץ".

מדיניות הצמיחה

פרס הירצה את עיקרי תפיסתו על מדיניות הצמיחה, שנפסקה בגלל ההסתבכויות של ממשלות הליכוד, והדגיש כי במסגרתה יש להשקיע מאמצים גדולים בערי הפיתוח. „עלינו לחזור במדיניות הפיתוח שלנו לנושא פיזור האוכלוסיה ולאיזון גיאוגרפי נכון של המדינה", אמר. „החטא הגדול ביותר של הממשלות הקודמות היה הזנחת הנגב – 50 אחוז משטחה של ארץ־ישראל המערבית. על 50 אלף דונם של רצועת עזה עבדנו במלוא המרץ, רק 12 מיליון דונם של הדרום כאילו נשכחו מעינינו".

שמעון פרס בועידת מפלגת העבודה

„הגיעה השעה שנפסיק לדון על הרוטאציה ונתחיל לדון על תוכנית עבודה למדינת ישראל. המפלגה שלנו נאלצה ליטול על עצמה אחריות למערכה שעסקה שגיאות כבדות: לבנון, אינפלציה, גירעון, קיפאון, הסתה וירידת קרנה של ישראל בעולם. על כן נאלצנו לעסוק בתיקון עיוותים במקום להפעיל כנופים חשובים לעתיד".

עורכת „דבר" נשיאת מכון העיתונות הבי"ל

עורכת „דבר", חנה זמר, נבחרה שלשום, בבחירת הנשיאות של מכון העיתונות הבינלאומי. המכון מאגד 2000 עורכים של העיתונות החופשית והמשודרת ממדינות המערבית בחופש העיתונות.

הוועידה השנתית של המכון נערכה הפעם בוינה והשתתפו בה 400 עורכים מ־40 מדינות. מנהיגי המדינה המארחת – הנשיא, הקנצלר ושר החוץ – הופיעו בפניה והביקור השחור דסמונד טוטו מדרום־אפריקה, בעל פרס נובל, היה המרצה הפותח. בדיונים הושם דגש על הפרובלמאטיקה של דיווח על טרור, ובמסגרת זו הרצה בוועידה גם מנכ"ל משרד החוץ הישראלי, דוד קמחי.

עורכת „דבר" היתה חברה בנשיאות המכון בארבע השנים האחרונות ועתה נבחרה לקדנציה נוספת של ארבע שנים. הנשיא החדש של המכון הוא חואן לואיס סבריאן, עורך „אל פאיס" הספרדי.

שיחות חשאיות לויצמן בארה"ב

נועד עם שר החוץ

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – השר ויצמן הגיע אמש לוואשינגטון ויפגש בהשאי לשיחות מדיניות עם שר החוץ ג'ורג' שולץ, עם סגן השר מיקל ארמקוסט ועם עוזר השר ריצ'ארד מרפי.

ועוזריו בשיחותיו האישית של פרס תואמו באמצעות שגרירות ארה"ב בת"א ובלא ידיעת שגרירות ישראל בוואשינגטון.

לאחר הפגישות אמר ויצמן ל„דבר" כי הן ברעיונות לשבירת הקיפאון המדיני ביחסי ישראל עם מצרים ועם ירדן – ובסוגיית טאבה. התיחות עם סוריה לא תפסה מקום

פלסותיו על ויצמן עם סולץ – ...

נמשך איפול סביב חקירת רצח הצעירה מדורות

מאת נתן רועי, סופר „דבר" והסוכנות עתים

(ע). – צוות החקירה המיוחד החוקר את פרשת הרצחה של המתנדבת מבריטניה ליד קיבוץ דורות בדרום, הוגבר ביום ה' עי חוקרים נוספים ועד עתה נחקרו כבר עשרות אנשים בקשר לפרשה זו.

עד יום ה' בשעות הערב המשיכה המשטרה בשתיקתה והדובר משטרת מרחב לכיש לא היה מוכן להוסיף כל פרט וגם לא לאשר ידיעות שראו אור במספר עתונים על נסיבות הפשע. גם חברי קיבוץ דורות גזרו על עצמם שתיקה ואינם מוכנים לשוחח עם עתונאים.

הגופה נמצאה ע"י חברת הקיבוץ תגית ליבנה יחד עם חבר אחר, איתמר מקיבוץ דורות, בעת סיירו ביום העצמאות סביב החורשות ליד דורות. בשיחות עם מתנדבים ועם אנשי הקיבוץ נמסר, כי גופתה נמצאה ערומה, ועליה רק חולצה הקר. עה וליד הסודר של הב אשר שימש כנראה לרוצח כדי לחנוק אותה.

אחד מחברי המשק שיצא מהקיבוץ ביום ב' בשעות 11.00 לפנה"צ בערך, דני לנדואר, ראה את המנוחה בצומת כשהיא עולה על מכונית לכיוון המשק. אם זה נכון הרי שנהג המכונית שאסף אותה סטה מייד מן הכביש שמאלה על דרך עפר לכיוון חורשת של אקליפטוסים, בדרך שהוביל לכוון תוותו של אריאל שרון. ... כ־200 מטר בלבד מהכביש, מאחורי גבנונית ובשכה בת ... ... רכבו, הכין עצר הנהג כנראה ... על אקליפטוס בחופזה מצע ... שם קץ לחייה. ולאחר שאנס...

דובר ... ברת מרחב לכיש אמר, כי ... ... בממצאי המכון לרפואה ... ... לא תמסור המשטרה כל ... שה מסלה למעשה פשע נתעב ... ה. בשלב זה סבורים שאין מדובר כאן ברצח על רקע חבלני אלא ברצח על רקע סטייה מינית.

אש"ף מתריע בפריס מפני כוונת ישראל לתקוף המחבלים

פארוק קדומי נפגש עם שר החוץ הצרפתי

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

פארוק קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף, דן אתמול עם שר החוץ הצרפתי בחששם של המחבלים כי צה"ל עומד לתקוף את בסיסיהם בדרום לבנון.

בפגישה התריע קדומי בנוסף לכך „על ההכנות שעושה צה"ל לתקוף את סוריה". קדומי נמנה עם ראשי האגף הפרו־סורי באש"ף ובתור שכזה יש לו עניין מיוחד להתריע על „כוונות התוקפנות" של צה"ל כלפי סוריה – כדי להשיג רווח מדיני אצל שליטי דמשק המסרבים לפי שעה להתפייס עם ערפאת.

בינתיים איימה אתמול לוב, בעלת בריתה של סוריה, „לעיין מחדש" בחברותה בליגה הערבית אם מדינות ערב לא תתחייבנה להושיט סיוע צבאי לסוריה או ללוב אם הן תותקפנה על ידי ארה"ב או ישראל.

עמדה זו נמסרה לשגרירי מדינות ערב בטריפולי על ידי נציג משרד החוץ הלובי. שופרות התעמולה של מצרים נקטו עמדה דו־ערכית כלפי סכנת פרוץ עימות בין סוריה לישראל.

פרשן רדיו „סאות אלערב" הוזהר מפני פעולה צבאית ישראלית נגד סוריה. לעומת זאת פרשן רדיו קאהיר נתן להבין כי מצרים תעמוד מהצד אם יתפתח עימות ישראלי־סורי והיא אף תראה בעין יפה את החלשת מעמדה של סוריה.

מבוכה בארגונים היהודיים בגלל זימונם לפגישה עם רייגן

יבקש מהם ביום ב' לשדל סנאטורים לחזור בהם מהצבעתם נגד העסקה הסעודית

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – כוונת הנשיא רייגן לזמן פעילי אירגונים יהודיים לשיחה ביום ב' ולבקשם לשדל סנאטורים לחזור בהם מהצבעתם נגד עסקת־הטילים עם סעודיה, עוררה אתמול מבוכה רבה ותגובות סותרות בקרב פעילים אלה.

סנאטורים שבקשו לברר במשרדין אם גם ישראל נענתה למשאלת הנשיא לעבור מהתנגדות סבילה לעסקה לתמיכה פעילה בה, נענו בתקיפות כי ישראל מתנגדת לעסקה.

רייגן עמד לזמן את ראשי מועידת הנשיאים, הוועד היהודי־אמריקאי, איפ"ק וארגונים נוספים, לקראת הצלת הווטו הנשיאותי על החלטת־הביטול של הקונגרס על עסקת־הטילים. 10 הימים שבהם רשאי הנשיא להטיל וטו יפוגו ביום ג'. אתמול העריכו בקונגרס כי רייגן יבחין בהצלת הווטו עד לבירור נכונותם של הפעילים היהודיים להירתם לשתדלנותו.

הנשיא זקוק לקולות 34 סינאטורים.

בהתייעצויות הרצופות בין הפעילים היהודיים אמש גובשה עבדה הנרמזת לנשיא לחזור בו מכוונתו לזימונם, כדי להימנע ממבוכה הדדית. בעמדה זו תומכים, בין השאר, ראשי איפא"ק והוועד היהודי־אמריקאי, פעיל המפלגה הרפובליקאית, מקס פישר, בעתיין בפגישה עם רייגן. יו"ר ועידת הנשיאים קנת ביאלקין מהסס.

מתנגדי עסקת־הטילים זועמים על עוזר הנשיא לענייני יהודים, מקס גרין, המשמש לפעול לעריכת הפגישה גם כשברור כי לא תועיל לנשיא. הסנאטור היהודי רודי בוכשוויץ הביע זעם על יוזמת הפגישה ואמר כי תזיק לתמיכת היהודים במועמדים רפובליקאים. מתנגדי העסקה סבורים כי שגרירות ישראל בילאה תפקיד חיובי בבלימה כתוי אפטר בעמדת הסנאטורים.

אמש הביעו כמה מהמוזמנים המיועדים לפגישה עם רייגן חשש כי הפגישה תתבטל, אך אם תוזמנה בתוקפה, יתכנסו סעה לעבודות ביום ב' לסיכום אחרון בהשתתפות.

התקפה על רפאל רקנאטי

אם הבנק פרטי על המשפחה לממן הפסדים

מאת דרור שרביט

גורמים במשקיים תקפו אתמול עמדתו של רפאל רקנאטי שלפיה אין כי הבנק היא בבעלות פרטית ולפיכך מצבו שונה מהבנקאים האחרים שנדרשו להתפטר ואמרו, כי אם הבנק היה פרטי על המשפחה לממן את הסדר הממשלתי שהובטח לבעלי המניות של הבנק עם משבר הריסות באוקטובר 83.

מתברר כי הממשלה הבטיחה הגנה על מניות דיסקונט ואי־די־בי, שמשפחת רקנאטי מציינת כי הם בבעלות פרטית, על שווי של כ־1.17 מיליארד דולר. אחזקות הציבור בבנק ואי־די־בי אשר זכו להגנה ממשלתית כפולות באחזקות של בעלי העניין בקבוצה (כמשפחת רקנאטי) שהסתכמו במועד ההסדר בכ־620 מיליון דולר.

הגורמים המשקיים מציינים כי אם משפחת רקנאטי מבקשת לשמור על הבעלות הפרטית בבנק עליה לעמוד אחרי ההגנה שניתנה לבעלי מניותיה בקרב הציבור ולממן את ההפרש בין הערך של מניות אלה לשווי ההגנה הממשלתית – הפרש המסתכם בכ־800 מיליון דולר.

עוד מציינים הגורמים המשקיים כי למעשה היתה קבוצת דיסקונט היחידה שעמדה לפני הלאמה של ממש בעקבות הסדר ההגנה הממשלתי. זאת כאשר ומניות הקבוצה הינן שוות בזכויות ההצבעה וכאשר הן יעברו לבעלות המדינה עשויה הממשלה ליהנות גם מהעברת השליטה אליה בבנק.

עם זאת ראשי בנק דיסקונט השיגו מהממשלה התחייבות שאם היא תרכוש את מניותיה של קבוצה דיסקונט תוכל הקבוצה לשנות את זכויות ההצבעה של המניות כך שהיינה שוות לזכויות ההצבעה של מניות הבנקים הגדולים האחרים, שהן בעלות זכויות נחותות.

זאב רייס עצור במנהאטן ושהתה העברתו למשפט בדאלאס

מתרשם כי אין לתביעה חומר ... שיע נגדו

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וושינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – זאב רייס אמר אתמול למבקריו בבית־המעצר שבמנהאטן כי התעודד, התרשם מכתב־האישום נגדו כי להתביעה „אין הרבה" ומתייחס לפרשת האשמתו בקשירת קשר למכור טילי „באו" לעיראק או לאיראן בהיכרד קודר, דיווח אמש מקור המקורב לרייס.

העברת רייס לדאלאס שבטקסאס, שם יועמד לדין, הושהתה. עליו להתייצב בבית־המשפט בדאלאס ביום ד'. להערכת פרקליטו, יסכים השופט לשחררו בערבות גם תתנגד לכך התביעה. ... המקורב לרייס ציין כי ... בפרשה מישני, משום ש ... קונה ואינו מוכר ... אצל רייס איש־ביניים".

בנוסף לפרקליט ... התגובות גם אחיו, שדינו ...

בקיבוצם גבעת־ברנר ובקיבוצם ... על פירסום הפרשה ... לא אהבצי־התקשורת האמום בארץ נדרשו כלל לפרשה, של ... כל טענה לבעוקם שהתובע ישראל ובין דאוותני פחות הפדראלי ברצגמון וניו־יורק מעמיתיו ... דוק עם העיתונות. ומסתיים ... ום סופן התובע כי בבל בין 21 בפברואר ל־23 הנסי השנה, באזור דאלאס באלית עם זטכה, צידך וערים ... ירק ובנין גדרי, רייס ושלוקה ... ים נוספים זממו לייצא בלא ... רשיון 3,819 טילי „טאו" ונובים, בהיקף כולל של כ־3.4 מיליון דולר (8,850 דולר לטיל, שהוסווה כ...). בין השאר ביקש רייס מסוכן סמוי של המכס האמריקאי, שפעל בדאלאס, רכישת טילי „טאו" על שנתו־הייצור שלהם ומסוכן כוסווה שבי שהתחוה לקייץ גרבני, תקנון־ניכוסיים לבדיקת הטילים, לסעגת התביעה, ואח"כ דיווח לו כי הסדיר ארבעה מסוסים על צוותיהם להעברת הטילים בפורטוריקו לאירופה ומשם ליעדם במיפרץ הפרסי.

קודם למשלוח היה „מפקח" אמור להוס לאירופה לפורטוריקו ולבדוק את כשירות הטילים.

שר הבטחון יצחק רבין אמר אתמול, כי יש גורמים במשל האמריקאי, „אולי סוליים המקומיים", המנסים מדי פעם למצוא „מציאות" ומחפשים דרך להכפיש את שמה של ישראל בבריכתה במכירות נשק לאיראן.

דבריו אלה נאמרו בעקבות ההסתבכות החדשה של ישראלי בעסקות נשק מפוקפקות. „אני רוצה לומר, שלמדינת ישראל אין שום קשר לנושאים האלה", הדגיש רבין.

מס הכנסה מוציא אישורי „ילד טוב"

מאת דרור שרביט

מס הכנסה מנפיק לנישומים אישורי „ילד טוב מיסים" המאפשרים להם ליהנות מניכויי מס מוקטנים במקור.

נוהל הוצאת אישורי „ילד טוב מיסים" (בתואר זה משתמש גם חוזר הנציבות של מס הכנסה) הופץ לאחרונה בין משרדי פקידי השומה בעקבות המלצות של ועדה בראשות ע. מלכאי, פקיד שומה נתניה.

אישורי „ילד טוב מיסים" נשלחים ישירות לנישומים באמצעות המחשב המרכזי של מס הכנסה ומאפשרים להם ליהנות מניכויי מס מוקטנים במקור, למעט הניכויים משכר. כדי ליהנות מאישורים אלה צריכים הנישומים לעמוד במספר קריטריונים, אך אם הם מפגרים בהגשת דו"חותיהם או שטרם הגישו הצהרות הון שנדרשו בהם, מפסיק מחשב המיסים לשלוח להם אישורי „ילד טוב מיסים".

שליש מחברי המרכז החדש שנבחר הם פנים חדשות

ברעם: כל הגוונים במפלגה, שומר על מסורת ויש חידוש

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

כשליש מחברי המרכז החדש של מפלגת העבודה, שימנה כ־1300 חברים, הם פנים חדשות, שלא נכללו במרכז היוצא.

סמוך לחצות אמש אישרה ועידת מפלגת העבודה, במושבה השני, את הרשימה המרכזית של חברי המרכז החדשים, כפי שהרכיב מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם. הרשימה אושרה פה אחד על ידי הוועדה המכדרת וועדת המנגנים. בניגוד לחששות שהרכבה על הירכב הרשימה המרכזית יגלגש לשעות הלילה המאוחרות, עברה קריאת השמות בלי טרוניות. עם זאת, לא עמד מזכ"ל המפלגה ביעד שהציב לעצמו – מרכז בן 1001 חברים, המרכז החדש ימנה כ־1300 חברים, כגודלו כל המרכז היוצא.

הגדלה הצבעה

במשך כל שעות היום עסק ח"כ ברעם, בעזרת קומץ עוזרים, בהרכבת הרשימה המרכזית בחדר 253 במלון „רון". עד בשעות הבוקר התהווה לו שלא יוכל לעבוד במיכסת 1001 החברים והגדיל את הרשימה, כפי שהסמיכה אותו הוועדה המסדרת ל־1101 חברים. במקביל עסק ח"כ רפי אדרי במו"מ לסיכום הייצוג שהובטחה ל־12 קבוצות שהצטרפו למפלגת העבודה בכרוצת השנים, וסך הכל החברים שייצגו אותם במרכז החדש יהיה כ־100. בנוסף ל־1201 החברים, כבר סוכנו, הסמיכה הוועדה המסדרת את ברעם לצרף 50 חברים נוספים, לתיקון עיוותים.

איום בפרישה

בשעות הערב אמש התחוור לאנשי התייעצות, התק"מ ותנועת המושבים, שבגלל הגדלת המרכז הופר אחוז השיריון שהובטח להם, 20 אחוז, והם איימו שאם לא יתוקן מספר החברים המגיע להם, יפרשו מהוועידה. במו"מ שניהלו שני מזכירי התק"מ והחוקאי וכאי בנציג המושבים עם מזכ"ל המפלגה הובטח להם תיקון העיוותים ופירוטו תוספת של 50 חברים נוספים. לפיכך ימנה המרכז החדש כ־1300 חברים.

בשעה 11 בלילה נכנס ח"כ עוזי ברעם לאולם כדי לקרוא בעל הבמה את הרשימה השמית של חברי הרשימה המרכזית, שאותה הרכיב. בין השאר אמר כי המרכז החדש משקף את כל הגוונים במפלגה, כי הוא „שומר על מסורת ויש בו גם חידוש". כדי לפצות את ותיקי המפלגה, בעיקר אלה שאינם נכללים במרכז החדש, הודיע ברעם כי יציע למרכז שיוקם „מיסדר של ותיקי המפלגה שיוזמנו לישיבות המרכז וירגישו שייכים". יצויין, כי במרכז החדש של מפלגת העבודה אין רוב לשום מחנה ולשום מיגזר ולצורך התארגנויות כעתיד, בעיקר בהכרעות פרסונליות, ייווצרו קואליציות שונות לקידום אינטרסים ואישים.

שעון קיץ ממוצ"ש

מאת יעל אדמוני, סופרת „דבר" בירושלים

במוצ"ש הקרובה בחצות יוזזו מחוגי השעון בשעה אחת קדימה ובכך ייכנס לתוקפו שעון הקיץ שיהיה בתוקף עד 6.9.86.

משה עמירב, חבר ועדת שורשבסקי לנושא שעון הקיץ שמינה שר הפנים אמר אתמול כי להערכתו יונהג כעתה שעון קיץ בישראל כל השנה הן בשל התהודה הציבורית שהנושא זכה לה והן בשל העובדה כי „הנושא הפך לא רק לעניין של רווחת הציבור אלא גם לעניין של פיקוח נפש".

תכנית להכשרת קצינים פורשים

מאת טלי ליפקין, הסופרת הצבאית של „דבר"

אגף כוח אדם במטכ"ל מגבש תוכנית להכשרה קצינים מדרגת סא"ל ומעלה לקראת פרישה לתפקידי ניהול ויזמות בתעשיה. זאת, ביוזמת איתן והמהנדסר, מנכ"ל „ישקר", ולאחר פגישה שקיימו ראש אכ"א ויועציו עם נציגי התעשיה.

מכון בראון־הרמן...

صكنا من الاهل

ישראל וארה"ב משתפות פעולה בהפצת מידע על הטרור בעולם

אדווין מיז באוניברסיטת ת"א: „זהו מאבק בלי פשרות"

מאת נתן זהבי, כתב „דבר"

התובע הכללי של ארה"ב, אדווין מיז, רמז אתמול כי ישראל משתפת פעולה עם ארה"ב בנושא העברת מידע אודות טרוריסטים בינלאומיים והחלפת מידע בנושא גירושם של הטרוריסטים מארצות שאליהן הם מגיעים.

הוא הודיע כי ישראל וארה"ב מתאמות עמדות בנושא שינוי חוקי הגירוש הקיימים כדי להקטין את ניידותם של הטרוריסטים.

בהרצאה שנשא אתמול באוניברסיטת תל־אביב, שהעניקה לו את „אות הנשיא", אמר כי הטרוריסטים הם פושעים מהסוג הנחות ביותר ולא גיבורים כפי שהוצגו בעבר. בעקבות כך חל בשנתיים האחרונות שינוי ביחסן של מדינות המערב לנושא הטירור והטיפול בו וגם גופים שנמנעו לטפל בטירור בעבר, כמו „האינטרפול", הגיעו למסקנה כי יש להאבק בו בלי פשרות.

מיז הציע דרכי פעולה להאבק בטירור הבינלאומי וביניהם: שיתוף פעולה באיסוף מודיעין על הטירור הבינלאומי, הקירת העברת הכספים על ידי גופים כלכליים לארגוני הטירור ונטרולם של הארגונים מבחינה כלכלית, עידוד גופים אחרים להאבק בטירור, פעולה נגד שיתוף פעולה בין ארגוני הטירור לאמצעי התקשורת המערביים הנותנים להם פתחון פה, ובניית כח שיהיה מסוגל להגיב נגד הטירור הבינלאומי.

במהלך הרצאתו סיפר מיז כי ארה"ב שיתפה פעולה עם איטליה באיסוף מודיעין וראיות נגד חוטפי האקילה לאורו שעומדים לדין באיטליה. ארה"ב מתכוונת לעשות כן גם בעתיד.

להקת הבלט המלכותי חזרה בה מהחלטה קודמת ותבוא לביקור בישראל

ביטלה את ההופעה בגלל פחד מפעולות טרור

לונדון, 15 (רויטר – עיתים). להקת הבלט המלכותי של בריטניה חזרה בה מהחלטה קודמת לבטל סיור בישראל בגלל חשש מפעולות טירור.

חברי הלהקה הצביעו בתחילת השבוע שלא לצאת לסיור המתוכנן לישראל. באמרם כי הם חוששים מהתקפות טרוריסטיות עליהם בגלל מעורבותה של בריטניה בהפצצה האווירית האמריקנית של מטרות בלוב.

„הוסבר להם כי אין כל יסוד לדאגה, והדבר איתם על אחריותם כלפי הציבור" אמר אמרגן הסיור ויקטור הוכהאוזר, לאחר שביום חמישי נתקבלה החלטה חוזרת פה אחד, לבצע את הסיור כמתוכנן.

„היה זה נצחון לשכל הישר במקום שיהיה זה נצחון לטרור" הוא ציין.

להקת הבלט אמורה להציג שש הופעות של „אגם הברבורים" – האחת בירושלים והיתר באמפיתאטרון קיסריה, במסגרת הפסטיבל הישראלי.

נשיא המדינה, חיים הרצוג, וראש הממשלה, שמעון פרס, אמורים להשתתף בהופעה הראשונה בקיסריה ב־7 ביוני.

ביטול הסיור של הלהקה עלול היה להעכיר את האווירה בתקופת ביקורה של ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, העומד להפתח בישראל בעוד 9 ימים. כן היה הביטול גורם, ללא ספק, מבוכה לגברת תאצ'ר, בשעה שהיא עצמה מנסה לשכנע תיירים אמריקניים שלא לבטל את הופעותיהם המתוכננות באירופה, כתוצאה מחשש מוגזם מפני פעולות טרור.

סערת מחאות פרצה קודם לכן באנגליה, לאחר שאושרה הידיעה כי חברי להקת הבלט החליטו להכנע לאיומי הטרור ולבטל את סיורם בישראל.

אכזבה עמוקה מאותה החלטה של הלהקה הובעה, בין היתר, על ידי „המועצה הבריטית" – הארגון התרבותי הנתמך על ידי ממשלת בריטניה, אשר בחסותו עמד הסיור להיערך.

השקפה

שתדלנות מבישה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

זו פשוט התרפסות. אין הגדרה הולמת יותר למאמצי השתדלנות המבישה לשנות את החלטתה (ולא לבוא לישראל בגלל סיכון בטחוני) של להקת הבלט „סאדלר'ס וולס" בלונדון. הלהקה אומנם החליטה בסופו של דבר לבוא ולהשתתף בפסטיבל ירושלים, אבל כלום לא מוטב היה לומר להם כי מוותרים אנו על טובות? מדוע היה צריך שגריר ישראל בבריטניה, יהודה אבנר, להשתדל אצל הלהקה כדי שתשנה את דעתה? לשם מה היה עליו להרחיק לכת ולהבטיח להם כי יעמידו לרשותם משמר מיוחד ולתת להם ערבות מיוחדת לבטחונם?

במשרד החוץ אומרים כי עשה את אשר עשה בתגובה על פניית מנהלי הפסטיבל. אם־כך, כולם טעו: צריכים היו גם לחשוב על הבושה והכבוד הדרי מי שמוחל על כבודו, כבודו מחול. מה עוד שהחלטת חברי ה„סאדלר'ס וולס" התקבלה בדיוק בשעה שראש ממשלתם, מרגרט תאצ'ר מביעה בצורה מפורשת ביותר את דעתה על הטרור ועומדת לערוך ביקור רשמי בישראל.

השוק המשותף מתלונן

הובלה ימית פוגעת בשוק

מאת יעקב מיכלסקי, כתב „דבר"

ארצות השוק המשותף הגישו מחאה לממשלת ישראל, נגד תקנת משרד התחבורה המחייבת להוביל מטענים, שיבואם אושר ע"י ממשלת ישראל, באניות ישראליות, בתנאי שמחיר ההובלה לא יהיה יקר יותר מ־15% ממחיר המוצע ע"י המובילים הזרים.

המחאה הוגשה ע"י שגרירות הולנד בישראל אשר פעלה מטעם כל ארצות השוק המשותף. במחאה צויין שמימוש תקנה זו יפגע באינטרסים ספנותיים של ארצות השוק המשותף. כמו כן צויין במחאה שהתקנה פוגעת בעקרון של תחרות חופשית והוגנת בענף הספנות. ארצות השוק המשותף הביעו תקוה שממשלת ישראל לא תפעיל את התקנה.

שביתת נשק במאבקי סטודנטים בעזה

מאת דני צדקוני, כתב „דבר" בדרום

גורמים במינהל האזרחי בעזה יזמו שביתת נשק במאבקי שתי קבוצות יריבות בציבור הסטודנטים באוניברסיטה האיסלמית בעיר שגלשו באחרונה לאלימות. בין היתר נפגעו מרצים וסטודנטיות. החשש מפני הסלמה העלולה להסתיים בשפיכות דמים היה רב ולפני ימים אחדים זומנו ראשי הסטודנטים למינהל והוזהרו.

ואכן כאן, שורר, לפי שעה, שקט בקמפוס.

מת המתרגם חיים גליקשטיין

המתרגם חיים גליקשטיין (71) מת אתמול בתל אביב אחרי מחלה. היה מזכיר מערכת „דבר" וסופר העיתון בלונדון. תירגם עשרות ספרים מאנגלית לעברית. הלווייתו תיערך היום ב־12.30 בבית־העלמין החדש בחולון.

ר"מ הודו גנדי בא לביקור ביבשת השחורה, התחילתו בהררה, בירת זימבבואה. צילום אי־פי.

הבית הלבן מקדם בברכה דברי גורבאצ'וב בדבר אמצעי ביטחון גרעיניים

זועם על הטחת האשמות נגד ארה"ב וארצות ערב

וואשינגטון (ע"ר־ע"צ). – הממשל האמריקאי קידם בברכה את הצעותיו של המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב לחזק את שיתוף הפעולה בכל הקשור לאמצעי ביטחון גרעיניים. עם זאת אמר דובר הבית הלבן כי העיבו על נאום זה האשמות חסרות בסיס נגד ארה"ב בקשר לאסון צ'רנוביל.

הדובר, לארי ספיקס, אמר כי הממשל קיבל בחיוב ובהקלה את הודעתו של גורבאצ'וב כי „הגרוע ביותר כבר מאחורינו" אך הטעים כי ארה"ב מצטערת על כך שגורבאצ'וב ניצל את ההזדמנות ובנאומו על מה שהתרחש בצ'רנוביל הטיח נגד ארה"ב וממשלות אחרות במערב האשמות חסרות בסיס. בעניין זה הוא קיבל כנראה מידע מסולף, אמר ספיקס.

בהתייחסו למורטוריום החד־צדדי הסובייטי על הניסויים הגרעיניים התת־קרקעיים אמר כי עמדת ארה"ב היא שאיסור הניסויים אינו בר־ביצוע עתה בגלל בעיות שונות ומשום שארה"ב חייבת להשיג את הפיגור אחרי הניסויים הסובייטיים שלאחר המורטוריום החד־צדדי.

בהודעת הבית הלבן גם צויין כי מר רייגן הזמין את גורבאצ'וב הסובייטי לפיסגה בארה"ב בשנת 1986 כדי לדון במכלול הבעיות בין וואשינגטון למוסקווה. ספיקס אמר כי על אף שהמנהיג הסובייטי עוד לא נענה. „אנו אומרים כי הפגישה הזאת בין שני המנהיגים אפשרית השנה, אם גורבאצ'וב ירצה בכך".

ספיקס גם התייחס להצעתו של גורבאצ'וב לחזק את שיתוף הפעולה הבינלאומי, בעניין אמצעי הביטחון בתחנות כוח גרעיניות באומרו שהצעה זו ראויה לבחינה רצינית ביותר.

בהמשך דוחה את ההאשמותיו של גורבאצ'וב כי ארה"ב ובעלות בריתה „ניסו לצבור הון פוליטי מן הטרגדיה בצ'רנוביל". לדבריו „ממשלת ארה"ב לא עודדה אף פעם מסירת מידע לא מדוייק על התקרית הזאת. אם כמה דיווחים בכלי התקשורת לא היו מדוייקים, הרי זה תוצאה ישירה של הסודיות והחסיון שהטילו השלטונות הסובייטיים על הפרשה בימים שלאחריה", אמר. „כל נסיון לייחס את העניין שגילו ממשלות זרות בשואה בצ'רנוביל למזימות פוליטיות, ראוי לגינוי חריף מאחר שאין להאשמה זו כל יסוד".

ספיקס גם אמר „כי נוצר רושם שגורבאצ'וב לא קיבל מידע מדוייק על עמדת ארה"ב ובעלות בריתה בקשר לצמצום הנשק הגרעיני. ארה"ב חותרת להחיש את הפרו"מ ולהשיג 50 אחוז של צמצום הנשק הגרעיני מהר ככל האפשר. ארה"ב גם הגישה הצעות קונקרטיות בעניין זה, והיא מצפה לבענה סובייטית קונסטרוקטיבית", אמר ספיקס.

צפויים עוד מיקרי מוות בברה"מ בעקבות התפוצצות הכור בצ'רנוביל

שיתוף פעולה בין רופאים אמריקנים לרוסים בטיפול בנפגעים

מוסקווה, 15 (ע"צ רויטר). – הרופא האמריקאי [illegible] המטפל [illegible] בנפגעי התאונה הגרעינית בתחנת הכוח של צ'רנוביל אמר כאן [illegible] בין הרופאים הסובייטיים והאמריקניים, שיתוף פעולה [illegible].

רוברט גייל מאוניברסיטת קליפורניה מסר לכתבים כי בתוך 35 האנשים שקלטו כמויות גדולות של קרינה רדיואקטיבית, עברו 19 השתלות של מח עצמות. יתר ה־19, ביניהם הסבעה שכבר מתו, או שאינם זקוקים להשתלה כזאת או שהיא לא תועיל להם.

הוא אמר כי 299 בני אדם כאושפזו לאחר התאונה ספגו מנות קרינה גבוהות, אולם מספר זה עשוי להשתנות משום שכמה רופאים העריכו לא נכון את חומרתם של המקרים.

„אנו סבורים כי צפויים מקרי מוות נוספים" הוא אמר. ד"ר גייל הוסיף כי על אף שאין להעלות על הדעת כי מישהו שהיה מרוחק מן הכור קיבל מנת קרינה מסוכנת או שיחלה במחלת קרינה קשה. בכל זאת, יתכן שהם עשויים לחלות ביום מן הימים אך קשה עתה להעריך את התוצאות.

הרופא האמריקני סיכם „אה, שיתוף הפעולה בין הרופאים הסובייטיים והאמריקנים. הוא הודיע כי החולים על מספר [illegible] פעולה־רפואי גם בעתיד. בין היתר תצטרף ברה"מ לראשונה לרישום תורמים של מח עצמות. זהו פנקס תורמים היקף בינלאומי.

הרופאים גם יפרסמו במשותף את תוצאות מחקריהם בז'ורנלים רפואיים בינלאומיים ויפעלו יחדיו להגברת המודעות וההכנות לתאונות גרעיניות אפשריות.

הרופא הסובייטי ד"ר אנדריי וורוביוב, מן האקדמיה הסובייטית למדעי הרפואה, שעבד בשיתוף פעולה עם ד"ר גייל, אמר כי תושבי העיר צ'רנוביל הסמוכה להתחנה הכח הגרעינית שנפגעה, לא נפגעו מקרינה ואינם סובלים מבחינה קרינה, חוץ מאלה שעבדו בכפעל בעת מקרות התאונה.

עוד אמר כי הבגדים ובלוטות התריס של תושבי הכפר פריפיאט, הסמוך לתחנת הכוח, נבדקו ביסודיות. התברר שאנשים אלה קלטו מחצית הקרינה שהיתה מהווה סיכון בשבילם, הוא אמר. עם זאת הוא צויין כי לא כל 299 הקרבנות עברו בתחנה עצמה.

פולארד מאיים במשפט חושפני אם יוגש אישום

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – ג'ונתן פולארד חזר בו מהסכמתו לעסקת־טיעון עם התביעה האמריקאית, ומאיים בהפגנת משפט חושפני על התנאים שהוצעו לו עד כה – אמרו מקורות מהימנים העוקבים אחר פרשת פולארד. [illegible] התביעה להגיש את עסקת־הטיעון לאישור שר־המשפטים אדווין מיז בשובו מביקורו בישראל, הציבה התעקשות פולארד מכשול בלתי־צפוי ובעקבותיו נוטה התביעה להחליט בעוד שבועיים־שלושה לסיים את הויכוח „לכאן או לכאן, בין בעסקת־טיעון בין בהגשת כתב־אישום".

לפי אחד המקורות, לוחצים זוגי פולארד על בנם להסכים לעסקה שבה תצא רעייתו אן הנדרסון־פולארד בעונש קל יחסית, בעוד שפולארד עצמו צפוי בלאו הכי למאסר ממושך.

עוזר הנספח המדעי בשגרירות ישראל כאן, אילן רביב, שחזר לארץ לאחר מעצר פולארד, מופיע ברשימה החדשה של דיפלומטים זרים של הסטייט דיפרטמנט, רביד ממתין בארץ לסיום פרשת פולארד, זה מחצית השנה. ברשימת הדיפלומטים מופיע, בין היתר, גם נציג הרשות לפיתוח אמצעי־לחימה, המתואר כעוזר הנספח הצבאי. רפא"ל עוסקת עתה גם בשיווק מוצריה בארה"ב, אך לנציגים מהתעשיה הצבאית אין מעמד דיפלומטי כמו זה שהוענק לנציג רפא"ל.

הסרט „שתי אצבעות מצידון" הוקרן אתמול בפסטיבל קאן

תגובות עוינות של עיתונאים לבנוניים

מאת גרשון קרן

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – הסרט הישראלי „שתי אצבעות מצידון" בבימויו של אלי כהן הוקרן אתמול בפני אולם מלא (של אלף מקומות) באולמון הפסטיבלים בקאן. בתום ההקרנה נשמעו תשואות ממושכות.

חלק מן המשתתפים בדיון שלאחר ההקרנה, מבקרים ואנשי קולנוע, הביעו הערכה רבה לעבודה כי סרט כזה „שהוא בסופו של דבר אנטי מלחמתי" הופק על ידי הצבא. אחרים חשבו כי הביקורת בו מוגבלת.

הבמאי אלי כהן נשאל יותר שאלות עוינות מאשר לגופו של הסרט. מדוע לא טיפל ב„מעשי טבח שביצעו הישראלים" „מדוע לא יצאה ישראל מדרום לבנון", שאלה עיתונאית לבנונית. ואלי כהן ענה כי הנושא הוא בתחום אחריותו של ראש הממשלה וכדאי לשאול אותו. נשמעה גם ביקורת על המוסיקה המלווה את הסרט שהזכירה, בחלקה מוסיקה של סרטי תיירים ובחלקה של סרט מתח.

אחד החשובים שבמבקרי הקולנוע הלבנוני מכיר מסרי מ„אל נהאר" עזב את האולם בתום ההקרנה, אך לפני היציאה אמר לנו, כי הוא „סתאר" את הסרט, אותו כינה „אויבי, יפה נפש, כולו כינורות מתנגנים". „לא מרשים אותי שישראל הפיקה סרט על מלחמת לבנון. כבר עשו סרטים רבים אחרים, אמיתיים יותר על לבנון".

גם ארבעת השחקנים הצעירים דוני פינקוביץ, שאול מזרחי, אלון אבוטבול ויוסי בן זאב נכחו בהקרנה הישראלית והשתתפו בדיון. שאול, היחיד שהשתתף בפועל בבלחמה אמר, „נכנסתי ללבנון בחייל ויצאתי מבנה כשחקן".

והרגעה נוספת לאחד מעביתי שחשש מן ההשפעות ה„הרסניות" של הקרנת „שתי אצבעות לצידון" בפני אומות העולם. אל פחד, זהו סרט פרו ישראלי במאה אחוזים. הביקורות בו היא בנוסח „יורים ובוכים". אין בסרט ישראלי רע אחד לרפואה. יש לפעמים סעירות מרגיזות. זה הכל. אפשר לנשום לרווחה.

מחקר

עליה במספר תלמידים בני עדות המזרח, במסלול העיוני

מאת יעל פישביין, כתבת „דבר" לענייני חינוך

חוק חינוך תיכון חינם לא השפיע על שיעורי התלמידה בחינוך התיכון, אבל גרם לעליה ניכרת במספר התלמידים ממוצא מזרחי שבימים את לימודיהם בתיכון במסלול העיוני ובכך שיפרו את סיכוייהם לקבל תעודת בגרות ולהתקבל במוסד להשכלה הגבוהה.

כך עולה ממחקר שערכו ד"ר אברהם יוגב וד"ר הנה איילון במרכז ספיר שעל יד אוניברסיטת תל־אביב.

החוקרים ב[illegible] שינויים שחלו במספר התלמידים [illegible] של ארבעה מחזורי תלמידים א[illegible] שהתקבל החוק בשנת 1979. [illegible] המספר הכללי לא ע[illegible] בהתאם לתחזיות כצפו [illegible] שהחוק לא ישפיע על המספר אולם בניגוד לתחזיות, התברר שיותר בנים ממשפחות מזרחיות התמידו בלימודיהם במסלול הלימודים העיוני.

תלמידים אלה שלפני החוק נשרו מלימודים. אחרי שהוא נתקבל הם הוסיפו ללמוד עד כיתה י"ב ובכך שיפרו את סיכוייהם לקבל תעודת בגרות עיונית שהיא בפתח לקבלה לאוניברסיטה.

החוקרים מעריכים שלחוק היתה השפעה עקיפה על שינוי תפיסת משפחות מזרחיות שלפני כן לא העריכו את חשיבות הלימודים העיוניים בתיכון ואילו אחרי שהתקבל חוק הבינו עד כמה הלימודים נחשבים בעיני החברה.

להשפ[illegible] המחקר עשויים במשרד [illegible] מקבלי החלטות העובדה [illegible] והאוצר לאור הצעות לבטל[illegible] הועלו [illegible] חוק חינוך תיכון חינם.

הנוצרים מעבדים תכנית חדשה להסדר בין העדות השונות בלבנון

תומכי הסורים אינם שותפים ליוזמה החדשה

מאת דן אבידן, כתב „דבר" לענייני ערבים

המנהיגים הנוצריים בלבנון מנסחים ביום אלה תוכנית חדשה להסדר בין־עדתי שתהווה אלטרנטיבה לתוכנית ההסדר שגובשה באחרונה ביוזמת סוריה.

בוועדה משתתפים נציגי הפלאנגות, „הכוחות הלבנוניים" (הנוצרים), מפלגת הלאומיים־החופשיים, נציגי הארכיבישופים וחברי פרלמנט מארוניים המוגדרים כבלתי תלויים. הנשיא לשעבר פרנג'יה, בעל בריתם של הסורים, אינו שותף ליוזמת ההסדר החדשה.

מבדיע שהליך עד עתה לעיתונות מתברר שתוכנית ההסדר הנוצרית אינה שונה במהותה מ„האמנה הלאומית" של 1943 שהקנתה מעמד דומיננטי לנוצרים במסגרת הכוחות בשלטון. בינתיים עוררה הצהרת הנשיא אמין ג'ומייל, כי יהיה מוכן לשקול הכנסת שינויים ביוזמת ההסדר הסורית, תגובות מעורבות בקרב ההנהגה הנוצרית בלבנון. הנשיא לשעבר כמיל שמעון וראשי הפלאנגות הגדירו את הצעת אסד „כתמרון פוליטי" שנועד לזרוע פירוד במחנה הנוצרי ולהחלישו. שמעון אף הצהיר כי כל עוד מכהן סגן הנשיא הסורי ח'דאם כאחראי על הטיפול בעניני לבנון, אין סיכוי לגישור פערי העמדות בין ההנהגה המארונית למשטר הסורי.

לעומת זאת, מנהיגים מוסלמים אחרים כגון השר ג'והי אל־האשם, ברכו על הצהרת אסד ביוזמה הפותחת לדעתם פתח לאיחוי הקרע בין המשטר הסורי למיעוט המארוני בלבנון.

חוסיין ייוועד עם נציגי הממשל בתחילת החודש הבא

אין סימנים לאפשרות מפגש רייגן־פרס־חוסיין

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – חוסיין מלך ירדן יגיע לביקור בארה"ב ב־10 ביוני או בסמוך לו, נודע כאן אתמול. ביקורו מתואר כ„פרטי" ועילתו טקס סיום לימודי בתו במכללה אמריקאית.

בעת ביקורו ייוועד עם פקידים אמריקאיים, אך עוד לא נודע אם תוסדר לו גם פגישה עם הנשיא רייגן. חוסיין מתעתד לתזמן את ביקורו למועד סיום חודש הראמאדן. השנה אמור חודש הצום להסתיים ב־8 או ב־9 ביוני. בביקורים רוכים בעבר נהג עוזר שר־החוץ ריצ'ארד מרפי לטוס למקום־מהותו של חוסיין בארה"ב ולנהל עימו דיונים. לקראת ביהתו לוואשינגטון או כתחליף מסורים לניחה כזו.

לשכת ראש הממשלה שמעון פרס הכחישה אתמול כי פרס ביקש להיוועד עם רייגן בעת ביקור אפשרי של ראש־הממשלה בארה"ב ביוני, אך ההכחשה התייחסה נוצצת לאירוע מכעס מפעל איגרות מלווה הפיתוח ב־1 ביוני, בעוד שמקורות בהיכנים הורו ואישרו כי המימשל התבקש לבדוק אם רייגן נכון להיפגש עם פרס – כנראה בעת שראש הממשלה יחלוף בארה"ב בדרכו לאמריקה הלטינית. פרס החליט סופית אם לצאת למסע זה, שבתוכניתו המקורית נכללת חנייה בפלורידה. יתכן שפרס וחוסיין יימצאו בארה"ב בעת ובעונה אחת, אך אין עדיין כל סימן לתיכנון מפגש משולש רייגן־חוסיין־פרס.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	6 – 14	מעונן
אמסטרדם	3 – 17	גשום
בא' איירס	0 – 14	בהיר
הלסינקי	7 – 16	מעונן
הונג קונג	25 – 26	בהיר
וינה	לא	בהיר
ז'נבה	13 – 18	מעונן
טוקיו	16 – 23	מעונן
טורונטו	6 – 16	גשום
יוהנסבורג	7 – 23	בהיר
לונדון	7 – 14	בהיר
ליסבון	12 – 19	בהיר
מדריד	12 – 23	בהיר
מונטריאול	8 – 25	מעונן
ניירובי	11 – 21	מעונן
סאו פאולו	17 – 19	מעונן
פאריס	8 – 17	מעונן
פרנקפורט	11 – 13	מעונן
ציריך	12 – 17	גשום
ריו דה ז'נירו	18 – 27	מעונן
סטוקהולם	6 – 13	בהיר
שיקאגו	13 – 20	מעונן

תל אביב: רחוב בן יהודה 41 טל' 243350; ירושלים: רחוב יפו 31 טל' 225733; חיפה: דרך הים 2 טל' 384655; באר שבע: רחוב האבות 18 טל' 33282

swissair

במלאת ישים לפטירת יקירנו
זוהר ציטלובסקי ז"ל
תערך אזכרה וגלוי
ביום ראשון ט' באייר תשמ"ו, 18.5.
בשעה 4.00 אחה"צ
המשפחה

לישראל ביטמן ולבית יפעת
אתכם באבלכם הכבד
חבריכם בקבוצת דגניה ב' ובית דגניה ב'

לחבר ראובן אבל, חבר הנהלתנו
אתך אנו באבלך הכבד
במות אחיך
יצחק ז"ל
גמול חברה להשקעות בע"מ

במלאת שנה לפטירתו של חברנו
שאול לזרוביץ ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ט' באייר תשמ"ו 18.5.86 בשעה 15.00.
יוצאים מהעגול
המשפחה וקבוץ אפיקים

לחברתנו יונינה עמית
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברנו בועז שאנני
איתך באבלך במות
אמך ז"ל
בית הסנה

לחברנו ראובן אבל, מנהל הקרן
משתתפים בצערך על מות אחיך
יצחק ז"ל
נתיב קרן הפנסיה
ההנהלה והעובדים

לחברתנו פנינה בכר
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
ישראכרט בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברנו מושיק סלע
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בית מתניים

ביום ראשון, [illegible] – 25.5.86 תתקיים אזכרה [illegible] לפטירת
אסא [illegible] ז"ל
בבית העלמין [illegible] 2 אחה"צ
המשפחה

דבר DAVAR
מאוחד עם [illegible]
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס
המו"ל – „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ. 65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאוזה קומה ג' טל. 222451, 222353, 241306/7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 3־642111, מ. 33104

הסתייגות

שר הבטחון יצחק רבין הסתייג אתמול במורת-רוח מדברים שאמר מזכ"ל ההסתדרות לשעבר יצחק בן-אהרון, ידידו, בתכנית „מצב החומר", ששודרה בליל יום העצמאות בטלוויזיה. הכוונה לקביעתו של בן-אהרון, שכל ממשלה, אפילו ממשלת ליכוד, היתה יוצאת מלבנון, ובעצם לא ממשלת ישראל הוציאה את צה"ל מלבנון, אלא המטה הכללי. „חבל שחבר כה נערץ, כה ותיק, עם זכויות כה רבות מציג את הדברים באור שבינו ובין העובדות כל דמיון מקרי לחלוטין", אמר רבין בצער בסיום נאומו בוועידת מפלגת העבודה. „בלעדי שותפותנו בממשלה, עם שמעון פרס בראשה, ובלעדי כשר ביטחון לא היתה מתבצעת ההחלטה הזאת". בתחילת נאומו בפרק על הביטחון ציין רבין כי בימים אלה מלאה שנה לביצוע החלטת הממשלה על היערכות צה"ל מחדש להבטחת שלום הגליל „בלי להיות מעורב עד צוואר בבוץ הלבנוני". רבין הדגיש שאין להשוות את המחיר ששילמה ישראל בשנה האחרונה ובין זה ששולם בשנה שקדמה לה על מזבח הבטחת ישובי הצפון ותושביהם ושלח ברכה והערכה לתושבי ישובי קו העימות, שהגיעו ל„הבנה על הקשר שבין ביטחון לצפון וביטחון לצה"ל".

עליזה ולך

בעל חלומות

דוד שרון, להנון

בהופעה שנערכה לכבוד יום העצמאות באולם ה„בדג'יק" בלונדון, נשא דברים שגריר ישראל בבריטניה יהודה אבנר. הוא סיפר כי לאחרונה קרא ביוגרפיה של הרצל וממנה למד כי ביתו של חוזה מדינת היהודים בוינה היה סמוך מאוד לביתו של זיגמונד פרויד. „תארו לכם כיצד פני ההיסטוריה היו שונים אילו בא הרצל לפרויד והיה אומר: „יש לי חלום".

תיקון טעות

אתמול סיפרנו במדור זה, תחת הכותרת „טעות בחישוב", על ברכתו של רונלד רייגן לנשיא הרצוג, בה שיבח את ישראל כ„מבצר הדמוקרטיה", וציין כי המלה „בסטיון" (מבצר בעברית) היא 38 בגימטריא. את התעלומה, שאנשי לשכת הנשיא הרצוג לא הצליחו לפתור, פתר הקורא משה קדם ממושב לכיש שאומר לנו כי „חל" היא חומת מבצר ובגימטריה – 38. מסתבר כי לא עוזריו של רייגן טעו.

מר ישראל

מנחם גולן (בתמונה), הוא „מר ישראל" של הקולנוע – כך טוען ראש לשכת ראש הממשלה ויו"ר ההנהלה הציבורית של המכון הישראלי לקולנוע, ביגע אפלבאום, במכתב ששיגר לאחרונה לשר החינוך יצחק נבון. אפלבאום מציע לקבוע קטגוריה חדשה בפרס ישראל שתיוחד לבעלי הישגים בתחום הקולנוע כאשר המועמד הטבעי לקבלת הפרס הוא מנחם גולן הודות לתמיכתו בקולנוע הישראלי והצלחתו לגרום לכך שישראל הפכה להיות „כר משיכה להשקעות קולנועיות מחו"ל".

תגובת שר החינוך עדיין לא נמסרה.

יעל פישביין

פעמיים פרס

הסופרת רות אלמוג היא כלת הפרס ע"ש אודיאן תומס לשנת תשמ"ו לספר הנעורים הטוב של השנה. הפרס מוענק לה על-ידי המרכז לספרות ילדים ונוער שליד אוניברסיטת חיפה, על ספרה „כדור הכסף", אשר יצא לאור בסדרת „דן חסכן" של הוצאת „עם עובד". זו הפעם השנייה בה זוכה ספר מספריית „דן חסכן" בפרס ספרותי השנה. ספרה של צירה הדאל „כובע קש", אף הוא בסדרת „דן חסכן", זכה השנה בפרס זאב לספרות ילדים ונוער.

חילופי תרבות

האמרגן שמואל צמח הפתיע את אורחיו, 120 חברי להקת „מזובשה" במסיבת יום עצמאות מקורית. ביוזמת בתו מלי צמח הוזמנו לשעשע את האורחים מפולין קן צופי תל-אביב, שהנעים בהתרוֹת שירים ישראליים. לסוף את האורחים בביצוע ישראלי-פולני משותף של „הבאנו שלום עליכם". בתמורה לימודה האורחים הפולנים את צופי תל-אביב את השיר הפולני „הקוקיה" שיושמע בפומבי. לקינוח הגישו הפולנים ביצוע כמעט אופראי של „רוזה רוזה" בעברית מלעילית.

מירי פז

תולדות דאדא

קבלת פנים בסגנון כפרי ערכו השבוע חברי אגודת הידידות של מוזיאון דאדא בכפר האמנים עין-הוד לבדין רוטשילד על תרומתה להקמת קרן לפרוייקט מוזיאוני חנוכי אורקולי שיספר את תולדות תנועת דאדא. את הטקסט למסכת האורקולית יכתוב יורן לוגרון. בקבלת הפנים, שנערכה באולם המסעדה בכפר האמנים, נכחו גם שרה ברוכין, מנהל קרן רוטשילד בישראל, משה זגבר ממייסדי המוזיאון, משה היחי האדריכל של המוזיאון וכן אמנים ושוחרי אמנות.

אריאלה ראובני

מקום ראשון

העיר בת-ים הצליחה לגייס את הסכום הגבוה ביותר בין הערים במבצע „שירותרום" שהתקיים שלשום באולמי „נפתון" בעיר: 122 אלף שקלים חדשים באספו במכירה פומבית של חפצי נוי ומזכרות. מגן הרמטכ"ל נמכר ב-7,000 ש"ח אלבום הדפסים של האמן חיים רהבל – מתנת ראש הממשלה – נמכר ב-6,000 ש"ח. אורח הכבוד בנשף המסורתי שארגנה רעיית ראש העיר, שושנה קנמה, שהיא יו"ר האגודה למען החייל בעיר, היה שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי.

ע.ג.

האחרון

אחרון שושלת קרופף מת בסוף השבוע שעבר במינכן ממחלה ממארת בגיל 48. ארנדט פון בוהלן כבר לא עמד בראש המפעל שהפך לחברת מניות. הוא ויתר על הרכוש תמורת קיצבה שנתית של 14 מיליון מארקים גרמניים והיה מה שמוגדר כ„פלייבוי", ונשא לאשה נסיכה אוסטרית. מפעלי הפלדה של קרופף היו מעוז תעשיית הנשק הגרמנית בשתי מלחמות העולם. במלחמת העולם השנייה עבדו במפעליה אסירים פוליטיים ויהודים. איש ממשפחת קרופף לא נותר עוד בחיים.

מנכ"ל חדש

לקרן פרידריך אברט הסוציאל-דמוקרטית, הוותיקה ביותר בין הקרנות הקשורות עם מפלגות פוליטיות במערב-גרמניה, יש מנכ"ל חדש. הורסט היידרמאן שעמד במשך שנים רבות בראש מחלקת המחקר, נבחר פה-אחד למנכ"ל חדש של הקרן. הפעולת גם בישראל והמיוצגת כאן על ידי הנס דונקה. המנכ"ל הפורש גונטר גרונוואלד שימש בתפקידו למעלה מ-20 שנה.

נשיא אוסטריה רודולף קירכשלגר, שהזכיר לבני עמו כי אנטישמיות מעולם לא הביאה להם ברכה או יתרון, אמר לעורכת „דבר" חנה זמר (בצילום, עם הנשיא) כי גם ישראל צריכה לזכור דווקא עכשיו את המפעל ההומאניטרי האדיר של אוסטריה: מאז 1945 נמלטו אל אוסטריה שני מיליונים פליטים. שש מאות אלף מהם מצאו בה מקלט קבע – פחות ממחציתם ממוצא גרמני. בין שני מיליון הפליטים היו יותר משלוש מאות אלף יהודים מברית המועצות. הנשיא קירכשלגר מסיים את כהונתו בעוד חודשיים.

המדור נערך היום על-ידי עירית נחמני

מלאי ציוד רפואי ישן במיקלטים ובמוסדות ציבור בקרית שמונה

משרד הבריאות וצה"ל פעלו לריענון המלאי והשלמת ציוד

מאת שמעון וייס סופר „דבר" בצפון

בדיקה יסודית שערכו בתחילת השבוע נציגי משרד הבריאות בצפון בשיתוף צה"ל גילתה כי במקלטים ובמוסדות חרום בקרית שמונה ובאזור מצוי ציוד רפואי ישן לשעת חירום במצב שלא ניתן להשתמש בו, ולפיכך החלט כי משרד הבריאות וצה"ל יפעלו מיד לחידושו המלאי.

הבדיקה העלתה כי קיים גם מחסור בעזרים ובתרופות לשעת חרום וגם נושא זה, כך הובטח, יטופל. בראש הפעולה לחידוש, עדכון והשלמת מלאי הציוד הרפואי באצבע הגליל הועמד יוסי אדר, ראש אגף שעת חרום במשרד הבריאות.

בתגובה לתלונותיהם של ראשי הישובים באצבע הגליל בעקבות ירי הקטיושות בערב החג אמר אתמול השר מרדכי גור כי בביקורו האחרון באזור לפני פחות מחודש הקדיש שעות ארוכות לבדיקת מצבת כוח האדם הרפואי באזור קרית שמונה היכול לסייע בעת פיגוע והוא מצא כי יש מספר מספיק של רופאים ואחיות למקרה הצורך.

זאת כמובן בסיוע גורמים רפואיים של צה"ל. בין השאר הזהיר השר גור את האחות שהיתה מוצבת באורח קבוע בבית ספר דנציגר בקרית שמונה שבסמוך לו נפלו לא מכבר קטיושות וזאת לפי בקשת עירית קרית שמונה ובית הספר.

ממשרד הבריאות נמסר עוד כי בתקופה האחרונה נערכו חמש ישיבות עבודה בין נציגי משרד הבריאות בצפון ואנשי רפואה ועירית קרית שמונה ובהחלטה סוכם על הגברת שיתוף הפעולה וההדרכה של לשכת הבריאות המחוזית הנפתית של משרד הבריאות בגליל.

השר גור הביע פליאה על תלונותיהם של ראשי הישובים בצפון ואמר כי הנושאים שהעלו נמצאים בתהליך של פתרון וכי לא נעשו דברים שלא בידיעת ראשי הרשויות.

אלה טענו כי בחדר המיון של קרית שמונה לא מצוי מכשור חיוני לשעת חרום כמו ציוד שנועד לטפל בפגיעות רסיסים.

ממשרד הבריאות נמסר כי בבדיקה שערכו אנשי המשרד התברר כי בחדר המיון הקדמי בקרית שמונה מצויים כל המכשירים והתרופות הדרושים לשעת חרום.

תחרות בין „עם עובד" ל„מסדה" על גירסה חדשה של „מיקראות ישראל"

המיקראה הישנה שעברה שנים מיד ליד יוצאת מהמחזור

מאת יעל פישביין סופרת „דבר"

שתי הוצאות ספרים, „עם עובד" ו„מסדה", מתחרות על הבכורה בשוק המיקראות ללימוד העברית.

המורים מעריפים את המראה האסתטי של הספר ובוחרים במיקראה של „עם עובד" שהיא צבעונית יותר וכראה עשיר יותר, והוצאת „מסדה" משנה בעקבות התחרות את המיקראה המיושנת „מיקראות ישראל". מי שנהנה מהתחרות הם המורים: „ככל שהמיקראות יהיו מפתות יותר יהיה קל יותר ללמד את המקצוע" – הם אומרים.

בימים אלה מחליטות הנהלות בתי הספר על רשימת ספרי הלימוד לקראת שנה הבאה. אחד הסעיפים היקרים ביותר ברשימה הוא המיקראה לעברית שמחירה נעים בין 18 ל-19 שקל. השנה הוציאה „עם עובד" מיקראה חדשה „מפגשים" בעריכת פרופסור אדיר כהן ראש החוג לחינוך באוניברסיטת חיפה. המיקראה מציעה מבחר עדכני של טקסטים, איורים וציורים ומבחר מגוון של פעילויות לתלמיד.

המורים שבמשך עשרות שנים לימדו לפי „מיקראות ישראל" של הוצאת „מסדה", שלא טרחה לשנות את תכונתו, שמחו לעבור למיקראה חדשה.

הוצאת „מסדה" שהפסידה חלק גדול מלקוחותיה, נחלצה למלחמה ולקראת השנה הבאה תיקנה את המיקראות, הוסיפה להן ציורים צבעוניים, שינתה את מבחר הטקסטים ושינתה את הפורמט של הספר.

למרות השינויים טוענים מנהלי בתי הספר שהם בוחרים ב„מפגשים" שכן צורתו מפתה יותר, האותיות גדולות יותר ובחר הסיפורים מודרני יותר. „בעידן הטלוויזיה, צורתו החיצונית של הספר מסייעת להוראה" טענה אופירה בירון מנהלת בית ספר בפתח תקוה.

היתרון של „מסדה" היה נעוץ בכך שניתן להעביר את ספריה הישנים, מכיתה לכיתה, ובכך לחסוך כסף להורים.

מתברר שהיתרון הזה שוב אינו פועל. שוק ספרי הלימוד בעברית הוגנה במשך שנים והמורים אינם מוכנים לוותר על החידושים, בין אם יבחרו ב„מפגשים" ובין אם ב„מיקראות ישראל" – את המחיר ישלמו ההורים, שיצטרכו השנה כנראה – לשלם מחירו של ספר חדש, ולא יוכלו להסתפק במיקראה מיד שניה.

חייל ששרת בסיירת מובחרת ב-1970 ניזכר:

„אנחנו הוצאנו את העתיקות שאלמנת דיין מכרה לאוסף מוזיאון ישראל"

מאת אמיר רוזנבליט, כתב „דבר"

כתבה ששודרה במהדורת „מבט" בטלוויזיה לפני שבועות אחדים, הביאה ליצחק סלע, תושב באר-שבע בן 35, תקופה מעט נישכחת.

על המרקע הופיעה רחל דיין, אלמנתו של משה דיין ז"ל, אשר סיפרה על מכירת אוסף דיין למוזיאון ישראל „במחיר נמוך מזה שהוצע על ידי מוזיאונים בחו"ל". לתדהמתו הרבה, הוצגה באותה תכנית המומיה, שאותה הוציא מן הקרקע, כאשר היה חייל בסיירת מובחרת בשנת 1970 והופקד לשמור על בטחונו של שר הבטחון, הובב העתיקות.

„עד היום", אומר סלע „אינני מבין איך אנשים השתיקו את העניין ולא פצו פה. עתה, לאחר פרסום הידיעות על מכירת האוסף הארכיאולוגי למוזיאון ישראל במיטב הכסף, לא יכולתי שלא להגיב. פתאום חוזרים אלי כל הכוראות והזכרונות מהשירות הצבאי שלי". סלע מציג תמונה בה הוא נראה מצולם ליד המומיה – „את הפסל הזה מכרה אלמנתו למוזיאון ישראל. את זה אנחנו, חיילי הסיירת, עזרנו לו להוציא כשהיה בא לחפש עתיקות בדיר-אל-בלח.

„התקופה היא בין סוף 1970 וסוף 1971. אני שרתתי כחייל בסיירת מובחרת והיינו מופקדים על הבטחון ברצועת עזה. בתקופה זו נהג דיין, אז שר הבטחון, לבקר באזור דיר-אל-בלח ולחפש שם עתיקות. אנחנו, ביחד עם אנשי שירות הבטחון הכללי (שב"כ), הופקדנו על בטחונו. היינו צעירים ולא שאלנו הרבה שאלות. הוא היה נוחת במסוק ולא פעם המתין לו שם הרמטכ"ל דאז, דוד אלעזר ז"ל. אנחנו, כ-11 חיילים המונעים על ג'יפים, שמרנו עליו, כשהוא היה עסוק בחפירות, כמה שעות מדי יום.

חיילים ובידואים היו עוזרים לו לחפור ולהוציא מומיות וכדים עתיקים מהקרקע. כשהיה גומר לחפור, היה סועד צהריים עם השייחים באזור. בגמר יום החפירות בדיר-אל-בלח, היה מסתלק במסוק הצבאי עם המוצגים, לוילה שלו בצהלה".

„דיין לא נהג לדבר איתנו. לכל היותר, החלפנו כמה מילים כשסייענו לו להרים את המומיות. לעתים חפר בעצמו. לעתים היה מחלק הוראות לבידואים כיצד להוציא את המוצג מבלי שישבר. פעם כמעט נפל לתוך באר במהלך העבודה".

„אינני מבין", טוען יצחק סלע „באיזו עזות-מצח מוכרת אלמנתו של דיין מוצגים ארכיאולוגיים למדינה, שבעצם שייכים למדינה ונחפרו בכספיה. האם מישהו חושב, למשל, כמה כסף בוזבז על שעות מנוע של מסוק, השימוש במשאיות צבאיות, שמירת חיילי הסיירת והשב"כ – הוצאות שנבעו מהעיסוק בחפירות דיין?"

„חשוב לזכור שמדובר בתקופה שברצועת עזה שרדו מחבלים רבים, וחיילים רבים, במקום לעסוק בבטחון, עסקו בחפירות או באבטחתו של דיין, בעת שעסק בחפירות.

יצחק סלע ליד מומייה שגילה דיין בדיר-אל-בלח

נוסעי האוטובוס זכאים ליהנות מהוזלת הדלק

אתמול, הוזל מחיר הדלק.

אנו מברכים על החלטה זו של ממשלת ישראל.

עם זאת אנו קוראים לממשלה לצעוד עוד צעד בכיוון הנכון ולהוזיל בנוסף להוזלת הדלק ומחירי החשמל גם את תעריפי התחבורה הציבורית.

בכך תפגין הממשלה התחשבות בציבור גדול ורחב של המשתמשים בתחבורה הציבורית.

גם הם זכאים ליהנות בצורה שווה מפירות החלטת הממשלה.

מזכירות אגד

דוקטור כבוד לשמעון פרס מאוניברסיטת בר-אילן

מאת נח זבלוני, סופר „דבר" בירושלים

במסגרת אירועי ישיבת חבר הנאמנים של אוניברסיטת בר-אילן, המתכנס ב-2 ביולי, ייערך טקס הענקת תואר דוקטור כבוד לראש הממשלה שמעון פרס לאות הוקרה על „תרומתו הגדולה להתפתחותה וחיזוקה של מדינת-ישראל, עוגן ההצלה של עם ישראל כולו".

מאז היווסדה, לפני 30 שנה, העניקה אוניברסיטת בר-אילן תואר דוקטור ליותר מ-100 איש בהם מדינאים, רבנים, אנשי אקדמיה, סופרים ואישי ציבור יהודים ולא יהודים, ביניהם זלמן שזר, גולדה מאיר, הרב הראשי לשעבר יצחק נסים ז"ל, חיים הרצוג, מנחם בגין, הרב שלמה גורן, מכס פישר, ראש ממשלת בריטניה לשעבר הרולד וילסון, סגן נשיא ארה"ב יוברט הבורי ובאחרונה הוענק התואר לנשיא ונצואלה הד"ר חיימה לוסינציק.

ביה"ד חייב קציני הים לנמק הסיבות לעיצומים

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

בית הדין לעבודה בחיפה חייב אתמול את איגוד קציני הים להגיש תוך 10 ימים כתב הגנה ולנמק מדוע הוא נוקט עיצומים בצי הסוחר. החלטת השופט באה בעקבות פניית איגוד חברות הספנות לבית הדין ב-3.4.86.

המחלוקת בין הצדדים פרצה בעקבות חילוקי דעות בעניין חוזה עבודה חדש. הקצינים תובעים תוספת שכר בחישוב דולרי, בבעבר, משום שלדעתם השתפר מצב הספנות הישראלית ולכן אינו תופס הסעיף בהסכם בין הצדדים המחייב להתחשב במצב הספנות כבסיס לקביעת שכר הקצינים. חברות הספנות טוענות שמימוש תביעות הקצינים פירושו תוספת שכר של 43% ואין הן מסוגלות לעמוד בהוצאה כזאת. החברות טוענות עוד שהאניות הישראליות מופעלות בצוותים גדולים בכ-30 אחוז לעומת האניות של מדינות מערב-אירופיות והדבר מייקר עוד יותר את תפעולן.

הדיון בבית המשפט יתחדש ב-30 בחודש.

מכון לדמוקרטיה בבית-ברל

(ע). – מכון לדמוקרטיה הוקם החודש בבית ברל והוא יעסוק בהשתלמויות למורים בנושא דמוקרטיה, וכן יקיים השתלמויות לחברי מועצות תלמידים וחברי מערכות עיתונים בבתי ספר.

בראש המכון יעמוד שלמה צדקיהו. לדעתו, הגישה העומדת ביסוד המכון היא שדמוקרטיה יש ליצור באמצעות התנסות דמוקרטית. כוונתו שבית ספר לא דמוקרטי אינו יכול ללמד דמוקרטיה ואינו יכול לחנך לדמוקרטיה. הוא קרא למורים, מחנכים, מנהלי בתי-ספר לאמץ קודם כל את כל הנושא הקרוי דמוקרטיה בחינוך הלכה למעשה בבתי הספר.

הקמת קומונה יהודית-ערבית תידון במועצת הנוער העובד

(ע). – הקמת קומונה יהודית-ערבית תהיה אחת ההצעות היחודיות שתועלה בסוף השבוע במועצת הנוער העובד, שנפתחה אתמול ותימשך בסוף השבוע בבית ברל.

הצעה מהפכנית זו מהווה מפנה בדרכה החינוכית של מועצת הנוער העובד בכל נושא התפיסה של יחסים בין יהודים וערבים.

כן תועלה הצעה לאיחוד מלא של מוסדות חינוכיים לנערים עובדים ולומדים, מוסדות שעד כה היו נפרדים.

בתחום יעדי ההגשמה מוצע להקים גרעין להתישבות בעיירת פיתוח ותידון ההצעה ליציאת בני נוער עירוניים להדרכה בתנועה, במסגרת שנת שירות לפני השירות הצבאי. כן מוצע להקים כתה משולבת מורכבת מנוער עירוני ובני קיבוצים, שתתחנך בקיבוץ ותעסוק בהדרכה בקן הנוער העובד בעיר פיתוח.

המועצה תקרא לחסיבת בני התק"ם לחדול מהסתגרותה ולצאת לפעילות משותפת בתוך תנועת הנוער העובד.

מושב הפתיחה החגיגי של מועצת הנוער נערך אתמול במעמד מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, ראשי אגפים בהסתדרות ומזכירי התק"ם.

ד"ר שמעון לוי – מנהל הפסטיבל לתיאטרון אחר

מאת מירי פז, סופרת „דבר"

ד"ר שמעון לוי, מן החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל-אביב, נתמנה למנהל הפסטיבל לתיאטרון אחר בעכו. מועצת ההנהלה של הפסטיבל בחרה בו פה אחד לאחר שהמועמד האחרון לניהול הפסטיבל, הכמאי עמית גזית, הסיר את מועמדותו על רקע חילוקי דעות בינו לבין ההנהלה בדבר שכרו ותנאי עבודתו.

ד"ר רוד אלכסנדר, יו"ר מועצת ההנהלה של הפסטיבל, אישר אתמול כי גזית הסיר את מועמדותו עקב אי-שביעות רצונו מתנאי השכר. „הצענו לגזית שכר ותנאים נלווים הגבוהים פי שניים מן השכר שהוצע למנהל הקודם (ד"ר תום לוי שאף הוא פרש לאחר המינוי). גזית הסביר לסופרת „דבר" שאין הוא „סוציאליסט" וכי „אין בכוונתו לעבוד בהתנדבות".

ד"ר לוי הוא המועמד השלישי לניהול הפסטיבל, לאחר שמינויים והמלצות קודמות של מועצת ההנהלה נסתיימו בטריקת דלת. מלכתחילה מונה ד"ר תום לוי, מרצה, במאי ומתרגם לתפקיד המנהל, אך הוא פרש לפני כחודשיים תוך הטחת האשמות הדדיות בינו ובין ההנהלה.

חילוקי הדעות בין הנהלת פסטיבל עכו והמועמדים לנהלו עיכבו בכחודש את בחירת ההצגות המועמדות להעלאה הן במסגרת התחרותית והן במסגרת החוץ-תחרותית בפסטיבל. בעקבות כך ייאלצו האמנים הנבחרים לקצר את זמן ההכנות. כן יעוכב בשל כך התשלום להפקת ההצגות המתחרות.

לסופרת „דבר" נודע כי לגזית הוצע שכר כולל של 5000 דולר לניהול הפסטיבל, אך הוא התנה את מינויו בקבלת שכר השווה ל-8000 דולר. ד"ר אלכסנדר סירב לאשר ידיעה זו, אך הדגיש כי „אין ניהול פסטיבל עכו דומה לניהול פסטיבל ישראל, כיוון שרבים בפסטיבל עכו עושים מלאכתם בהתנדבות, אך לא המנהל. ד"ר שמעון לוי הסכים לקבל את התפקיד בשכר המוצע – 5000 דולר.

אולם ספורט ע"ש חיים בן-צבי נחנך בבי"ס בעמק חפר

מאת חנה מאיר, כתבת „דבר" בשרון

אולם ספורט חדש על שם חיים בן צבי ז"ל נחנך בבית הספר התיכון האזורי עמק חפר, במלאות שנה למותו.

בן צבי, שהיה 35 שנה ראש המועצה האזורית עמק חפר, היה מיוזמי ומייסדי בית-ספר זה.

ביום השנה הראשון למותו נערכו שני טקסי הנצחה וטקס אזכרה בעמק חפר. דברים לזכרו השמיעו עמוס דגני, ראש המועצה האזורית, וצבי אדיב, המנהל הפדגוגי של בית הספר.

בן צבי, ממתישבי עין חורש, נבנה עם ראשוני המתיישבים בעמק חפר ועם מייסדי כפר ויתקין ולוחמי הבריגדה היהודית במלחמת העולם. נבחר להיות ראש המועצה האזורית הראשון בארץ, כאשר עמק חפר נעשה המועצה האזורית הראשונה והגדולה ביותר בישראל. פיתח את עמק חפר, קלט ישובים חדשים והרבה בקליטת עליה. הקים פרוייקטים רבים בעמק חפר. הרבה לכתוב רשימות וסיפורים שהתפרסמו בעיתונים „דבר" ו„דבר לילדים".

صكنا من الاهل

הצעה לנאט"ו: להקים יחידת לוחמה רב־לאומית בטרור

בריסל, („רויטר" עתי"ם). – דו"ח שהגישה לנאט"ו קבוצה מחברי הפרלמנט האירופי קורא לברית האטלנטית להקים יחידת קומנדו רב־לאומית להצלת בני־ערובה.

בדו"ח שהגיש לנאט"ו ציר הפרלמנט הבריטי ברוס ג'ורג' נאמר כי שומה על ברית נאט"ו לספר באורח קיצוני את יכולתה להילחם בטרור הבינלאומי.

ג'ורג' קרא לבעלות הברית להכין תוכנית מתואמת להתקפה על מערכות התומכות בטרור, נגד מדינות התומכות בטרור ואמצעים אחרים.

כן מציע הדו"ח שהגיש ברוס ג'ורג' להקים יחידה רב־לאומית שתתמחה במבצעים להצלת בני־ערובה. יחידה כזאת, אומר הדו"ח, אם תקום בשיתוף פעולה עם מדינות ערביות מתונות, תיהנה מחופש פעולה בעולם כולו, מפני שלא תזוהה עם מדינה יחידה כלשהי.

האחרון לבית קרופ מת לא מסרטן – אלא מ„איידס"

בון, (ע"צ). – אחרון בני שושלת קרופ, ארנדט פון בוהלן אונד האלבאך, שמת ב־8 במאי, בגיל 48, מצא את מותו לאחר שלקה ב„איידס", כך גילה עיתונאי של כתב־העת „קוויק".

העיתונאי מספר, שפגש את פון בוהלן בבאר של הומוסכסואלים בסילט, אי בים הצפוני, ושאל אותו האם יש אמת בידיעה שלקה בסרטן. ארנדט פון בוהלן אונד האלבאך גילה לו שהוא לקה ב„איידס", אך ביקש הבטחתו שלא יפרסם את הידיעה אלא לאחר מותו.

אחרון בני שושלת קרופ חי בנפרד מאשתו, הנסיכה הנרייטה פון אוארספרג. לבני הזוג לא היו ילדים. הוא נחשב כפנסיונר העשיר ביותר ברפובליקה הפדראלית הגרמנית, מאחר שקיבל מדי שנה סכום של שני מיליון מארקים גרמניים, בעקבות ויתורו על חלקו בירושת המשפחה.

תמונות של פיסארו ולוטרק נמכרו ב־31.5 מיליון ד'

ניו־יורק („רויטר" – עתי"ם). – תמונות שמן מאת קאמי פיסארו ואנרי פאנטן־לאטור נמכרו שלשום במחיר־שיא במכירה פומבית של יצירות אימפרסיוניסטיות ומודרניות, שהכניסה בסך הכל 31.5 מיליון דולר

גם תמונתו של פיסארו – „שדרות האופרה, כיכר התיאטרון הצרפתי" – נמכרה באותו מחיר. השיא הקודם עבור יצירה משל צייר זה היה 935,000 דולר, ששולמו עבור „חורף בפונטואז".

תמונה של הצייר היהודי מודיליאני „דיוקן של אני ביארך", שנחשבה על ידי המומחים כיצירה החשובה ביותר באותה מכירה פומבית, נמכרה למיליונר משולם ריקליס, בעלה של השחקנית פיה זאדורה.

הוא שילם תמורתה 1.98 מיליון דולר, הרבה פחות ממחיר השיא שהשיגה התמונה „החולם" של מודיליאני. תמונה זו נמכרה ב־4.6 מיליון דולר, בנובמבר 1984.

המחיר הגבוה ביותר – 2.86 מיליון דולר – שולם בעד תמונת שמן של טולוז־לוטרק.

ראש ממשלת דנמארק ישתתף במירוץ אופניים לאומי

מאת עלי בהן סופר „דבר" בדנמרק

קופנהגן (מיוחד ל„דבר"). – „מירוץ האופניים של האי סילנד", לא הרחק מקופנהאגן, מאורגן מדי שנה בשנה על ידי גדול עיתוני דנמרק „ברלינסקה".

המירוץ נערך כבר 16 שנה ברציפות, ונעשה הגדול מסוגו בעולם, עם קרוב ל־20,000 רוכבי אופניים ומסלול של 50 קילומטר.

עתה נודע, כי במירוץ שיתקיים בעוד שבועיים ישתתף – לראשונה – גם ראש ממשלת דנמרק פאול שלוטר, שירכב על אופניו בני 10 המהלכים.

הנהלת המירוץ הביעה תקווה, כי בשנים הבאות „ישתתפו גם יתר חברי הממשלה".

בקופנהאגן מתקיים בסוף שבוע זה „יום האופניים". בין היתר, נערכת תחרות רכיבה על תלת־אופנים בעלייה ובירידה ב„מיגדל העגול" של העיר.

בעירייתה של קופנהאגן, תורגל, ינהיגו בקרוב אפשרות לקבל בהשאלה, חינם, אופניים לטיולים בחיק הטבע לתושבי העירייה.

שלושה סטודנטים נהרגו ביום מהומות אלימות באוניברסיטת ירמוק בירדן

רבת עמון („רויטר" ועתי"ם). – שלושה סטודנטים נהרגו ו־18 אנשי משטרה ומספר סטודנטים נפצעו במהומות קשות שפרצו באוניברסיטת ירמוק, בעיר אירביד שבצפון ירדן – כך נמסר משרד הפנים הירדני.

בהודעה צויין, כי שלטונות הבטחון „שולטים עתה במצב באוניברסיטה". כן צויין בהודעה, כי מקור המהומות היה מחאה הסטודנטים על תוספת שכר חדשה שהוטלה על הלומדים בפקולטה להנדסה.

בהודעה נאמר, כי האבידות נגרמו לאחר ששוטרים נכנסו לקאמפוס כדי להחזיר את הסדר על כנו וסטודנטים תקפו אותם בזריקת אבנים ובקבוקים ריקים.

18 שוטרים, ביניהם שני קצינים, נפצעו ואושפזו. כמה סטודנטים קיבלו אף הם טיפול רפואי ושוחררו. עוד נאמר בהודעה, כי מספר סטודנטים נעצרו בחשד שהסיתו למהומות ו־32 אחרים „הוצאו מן הלימודים לתקופות שונות".

בהודעת משרד הפנים הירדני נאמר עוד, כי כוחות הבטחון נכנסו לקאמפוס לבקשת מספר גדול של פרופסורים וסטודנטים, „לאחר יום של מהומות, שבו ניזוקו דלתות וחלונות".

„הם השחיתו כל רכוש באוניברסיטה שיכלו לשים עליו יד", נאמר בהודעה.

עוד נודע, כי הסטודנטים שהתפרעו השמידו טופסי בחינות, לאחר שפרצו לאולם בחינות וכפו על הסטודנטים והמורים לעזוב, לאחר שפצעו כמה מהם.

דובר מטעם מכללת ירמוק מסר לעיתונאים, כי במשך השנתיים האחרונות היתה האוניברסיטה „זירה למהומות שנגרמו על ידי קבוצת סטודנטים, כמגמה לפגוע בבטחון האוניברסיטה".

הדובר הוסיף, כי סטודנטים אלה נעצרו עכשיו, ומעתה ואילך „אין עוד מקום למחוללי צרות" במכללה.

דובר מטעם משרד הפנים ברבת עמון מסר, לעומת זאת, כי ההתפתחויות שהביאו לתקריות האלימות אתמול החלו לפני כשבועיים. הן הגיעו לשיא חודש כשביתת־שבת שערכו הסטודנטים אור ליום ד'.

ביום ד' נכשלו מאמצי התיווך בין הנהלת האוניברסיטה והסטודנטים, וההנהלה קראה לכוחות הבטחון להשליט סדר באוניברסיטה.

לדברי הדובר, נכנסו כוחות הבטחון לתחום האוניברסיטה אתמול עם עלות השחר, „ללא כלי נשק".

הדובר לא הסביר כיצד נהרגו שלושה סטודנטים על ידי אנשי הבטחון שלא היו חמושים.

איראן מאיימת להפגיז את בגדאד כנקמה על התקפת הרכבת בתחומיה

מאת דן אביזן, סופר „דבר" לענייני ערביים

שופרות התעמולה האיראניים איימו אתמול, שצבא איראן יפגיז בטילי קרקע־קרקע ארוכי טווח את בגדאד – בנקמה על ההתקפה שביצעו שלשום מטוסי חיל האוויר העיראקים על רכבת איראנית, במסילה המרוחקת פחות מ־100 קי"מ מהעיר אהוואז, בירת מחוז חוזיסטאן.

בהתקפה על הרכבת נהרגו קרוב ל־30 אזרחים איראנים, ונפצעו כ־250. כמו כן, נגרם נזק למבנים רבים המשמשים את חברת רכבות האיראנית.

ברשות האיראנים טילי קרקע־קרקע מסוג „סקאד־בי", שסופקו להם בשנה שעברה על ידי לוב, וכנראה גם על ידי סין.

טילים אלה הם בעלי טווח של כמה מאות קילומטר, וביכולתם לפגוע ביעדים באזור בגאדאד.

בתגובה ראשונה על הפצצת תחנת הרכבת בעיירה חפתד', הסמיך אתמול צבא איראן סיירה־צבאית עיראקית שנעה מצפון לבצרה.

בהתקפה זו נהרגו 200 חיילים עיראקים והושמדו 10 כלי רכב. ראש ממשלת איראן איים לנקוט פעולות נוספות בעומק שטח עיראק.

שר החוץ האיראני הגיש קובלנה למזכ"ל האו"ם על הפגיעות שגרמו לאחרונה העיראקים ליעדים אזרחיים בשטח איראן, לרבות הפגיעה ברכבת בצפון לאזור חוזסטאן.

בינתיים, הצליח הגיס החמישי של צבא עיראק לתפוס כמה אזורים שולטים בגיזרת הקרבות הצפונית באזור כורדיסטאן.

צבא עיראק השתלט על כמה פסגות הרים בגיזרה זו, שנתפסו בקיץ 1983 על ידי הצבא האיראני. השליטה על פסגות הרים אלה מקנה עתה לצבא עיראק שליטה על ציר תחבורה חשוב, החולש על המובלעת הכורדית באזור מפגש הגבולות בין איראן, עיראק ותורכיה.

העיראקים הכחישו בתוך כך, כי צבא איראן גרם בימים האחרונים נזקים כלשהם למתקני הנפט החשובים של עיראק, השוכנים באזור כרכוך.

בותה מזהיר: „על התומכים באלימות לדעת שטרם השתמשנו במלוא כוחנו"

קייפטאון („רויטר", עתי"ם וע"צ). – נשיא דרום־אפריקה פ.ו. בותה אמר אתמול בנאום לאומה, כי ממשלתו נחושה בדעתה לשמור על הבטחון ועל הסדר, ויש לה כל הכוח והאמצעים לעשות כן.

בנאום, ששודר בטלוויזיה, חזר בותה על הצהרה שממשלתו תמשיך במשא ומתן על רפורמות בחוקי האפרטהייד במדינה.

„הייתי מתפטר לאלתר, לולא יכולתי להבטיח בפה מלא, שהממשלה יכולה לשמור על הסדר", אמר בותה בפנייתו למועצת הנשיאות, שהיא גוף מייעץ הצמוד לבית הנבחרים במדינה.

„אלה המלבים את האלימות מוכרחים לקחת בחשבון, כי אם לא יפסיקו את פעילויותיהם אלה, יעמדו מול מלוא כוחה של המדינה. שטרם נוצל במלואו, אפילו לא בחלקו הקטן. אסור שיהיו אי־הבנות כלשהן בתחום זה בעתיד", אמר הנשיא הדרום־אפריקאי.

בותה אמר עוד, כי „אויבי המדינה" עסוקים עתה במערכת תעמולה של שקרים בנוגע לכוונותיה של ממשלתו, שאינן ידועות להם כלל ועיקר, וכן שב ומתח ביקורת חריפה על הראדיקאלים והמהפכנים השחורים.

אתמול נמסר, כי שבעה שחורים נהרגו במהלך יומיים של התפרעויות אלימות שהיו במדינה השבטית קוואנדבאלה. קודם לכן מסר דובר ממשלתי, כי שני שחורים, שנחשדו כלוחמי גרילה, מצאו מותם בהתפוצץ מוקש שניסו להטמין בקרקע סמוך לגבול עם מוזמביק.

בלגית הורשעה בבגידה

אשה בלגית בת 44 הורשעה אתמול ביוהאנסבורג בבגידה, על שסייעה ללוחמי גרילה שחורים במאבקם נגד המשטר הלבן.

הלנה פאסטורס, הצפויה כנראה לגזר דין מוות, היא הנתינה הזרה הראשונה שהורשעה בבגידה בדרום אפריקה מאז ימי מלחמת הבורים, בתחילת המאה.

התביעה האשימה את פאסטורס בביצוע פעולות ביון למען „הקונגרס הלאומי האפריקאי" – היא תנועת השחרור הגדולה ביותר של השחורים בדרום אפריקה.

בעבר היתה הלנה פאסטורס נשואה לנתין ההולנדי קלאס דה יונגה, בן 47, שנמלט מפני משטרת דרום אפריקה ומצא בחודש יולי אשתקד מקלט בשגרירות ההולנדית בפרטוריה, המוסיף להסתתר שם עד עצם היום הזה.

כ־100 אישים ידועי שם בעולם יצאו בקריאה להחרים את „מלחמות הכוכבים"

וואשינגטון („רויטר" ועתי"ם). – עשרות אישים ידועי שם מארה"ב, קנדה ואירופה פירסמו ביום ד' בלילה קריאה לממשלות העולם להתנגד לתוכניות למיליטריזאציה של החלל, כגון פרוייקט „מלחמות הכוכבים" של הנשיא ריגן.

בקריאה, שפורסמה בעת ובעונה אחת בצפון אמריקה ובבירות אירופה, נאמר כי נשק החלל עלול לגרום התלקחות מלחמה גרעינית, במקום למנוע אותה.

„אנו קוראים לכל הממשלות לנטוש ולהתנגד באורח פעיל לכל פרוייקט לנשק בחלל החיצון, ולחזק ולכבד בצורה קפדנית את ההסכמים הקיימים לפיקוח על הנשק".

בקבוצה יותר מ־100 מדענים, אקדמאים, ראשי כמורה ומומחים צבאיים מארה"ב, מקנדה, מבלגיה, מדנמרק, מפינלנד, ממערב־גרמניה, מבריטניה, מיוון, מהולנד, מנורווגיה ומשוודיה.

בין החותמים הקנצלר לשעבר ויל' בראנדט, מנהיג המפלגה הליברלית הבריטית דייויד סטיל, ראשי ממשלות לשעבר של הולנד, של דנמרק ושל נורווגיה.

שלשום הכריזו יותר מ־6000 מדענים אמריקאים, כולל 15 חתני פרס נובל, כי בדעתם להחרים את המחקר של „מלחמות הכוכבים".

ריגן ביקש אישור מהקונגרס לסכום של 4.8 מיליארד דולר עבור המחקר בפרוייקט זה בשנה הבאה, וצפוי לו מאבק נרחב בקונגרס.

„ברה"מ תומכת בטרור בעולם"

לונדון („רויטר" ועתי"ם). – נאסף מידע רב, המצביע על כך שברית המועצות תומכת באורח פעיל בארגוני טרור ברחבי העולם במסגרת מדיניותה – על כך נמסר בהודעה שפורסמה על ידי המכון הבינלאומי ללימודים אסטרטגיים.

מכון זה, שהוא מכון מחקר פרטי, מתאר בסקר האסטרטגי שלו לשנים 1985 – 1986 את הטרור כ„תעשיה מתרחבת", שגרמה בשנה שעברה את מותם של קרוב ל־1,000 אזרחים.

„ראיות רבות, שנתקבלו על יסוד הודעות, חקירות בשרותיות ומסמכים שנלכדו, מותירות ספק מועט בלבד ביחס לתמיכה הפעילה שברית המועצות נותנת לארגונים המנהלים מדיניות של טרור" – נאמר בהודעת המכון.

אירופה תובעת פיצויים ממוסקווה

בריסל, (ע"צ). – הפרלמנט האירופי תבע אתמול מברית המועצות „פיצויים מבריה"מ" על הנזקים אשר נגרמו בעקיפין לחקלאי הקהילה האירופית על ידי האסון הגרעיני בצ'רנוביל.

בהודעת הפרלמנט צויין, כי כל מגדלי הירקות של השוק המשותף, וביחוד אלה של מערב גרמניה, נאלצו בשבועיים האחרונים להשמיד חלק מיבוליהם, כחשש מזיהום רדיו אקטיבי.

הפרלמנט האירופי גם אישר החלטה הגונה את „עמדתם של שלטונות ברה"מ" – שאין לקבלה – שסירבו לספק בעוד מועד למדינות הנוגעות בדבר פרטים על התפתחות המצב בכור הגרעיני בצ'רנוביל, בהעמידם בכך בסכנה את אוכלוסייתן של מדינות אלה".

4 שנות מאסר לנאצי שסייע לרצח טלמאן

קלן, מערב־גרמניה, („רויטר" ועתי"ם). – בית המשפט בקלן גזר אתמול ארבע שנות מאסר על איש ס.ס. נאצי, הנידון להשתתפות במעורבותו ברצח המנהיג הקומוניסטי הגרמני ארנסט טלמאן במחנה הריכוז בוכנוואלד, בשנת 1944.

בית המשפט גם דחה בקשה של התביעה לזכות את הנאשם וולפגאנג אוטו, בן 74, והרשיע אותו בהשתתפות ברצח טלמאן.

ארנסט טלמאן, קומוניסט גרמני, נכלא על ידי הנאצים ביום שהיטלר עלה לשלטון, ב־1933. הוא עמד בראש המפלגה הקומוניסטית [illegible]

[illegible] את זיכויו של וולפגאנג אוטו, „בגלל חוסר הוכחות מספיקות". אילם, עורך־דין המופיע בשם בתו של טלמאן, אירמה, המתגוררת במזרח־גרמניה, ביקשה מן השופטים להרשיע את אוטו ולגזור עליו עונש בגין מעורבותו ברצח המנהיג הקומוניסטי, שהוצא להורג על ידי חיילי ס.ס. ב־1944.

„מלחמה גרעינית עולמית תקטול 4 מיליארד אנשים"

נאירובי, (ע"צ). – סכסוך גרעיני בין המעצמות הגדולות יביא, בטווח הארוך, למותם של 4 מיליארד בני־אדם – זאת אמר המומחה סר פרדריק וורנר, במסיבת עיתונאים שקיים בבירת קניה.

וורנר הוסיף, כי יש לצפות לזה שמספר הקורבנות המיידיים של מלחמה כזאת יגיע למאה מיליון עד מיליארד נפש.

לדברי סר וורנר, ימותו אנשים אלה בעיקר מרעב שיפקוד את כדור הארץ בעקבות שינויים אקלימיים, שיצמצמו את ייצור המזון. בתחזיתו זאת, הסתמך המומחה על עבודותיהם של 300 מדענים, מכ־30 מדינות.

סר פרדריק, מומחה לענייני איכות הסביבה, מכהן מזה שנתיים כיו"ר הוועדה המדעית לענייני איכות הסביבה, שמושבה בפאריס.

אם תפרוץ מלחמה גרעינית בחצי הכדור הצפוני בזמן הבשלת היבולים, לא יוכל כדור הארץ למצוא מזון לכ־95 אחוז מאוכלוסיית העולם, קבע וורנר.

יצויין, כי המחקר שאותו הציג וורנר, ואשר פורסם זה לא מכבר, הוגש הן לפנטגון הן לפקידים סובייטיים של משרד ההגנה של ברה"מ, כדי שיוכלו להגיב עליו.

כרזות אנטישמיות ותפלה לזכר היטלר – באסונסיון

אסונסיון, (ע"צ). – כרזות אנטישמיות הופיעו בשלושת הימים האחרונים במספר רחובות בלב בירת פאראגוואי, אסונסיון.

כרזות אלה, שגודלן 30 כפול 40 סנטימטר, הן במתכונת ההודעות שמפרסמת המשטרה האמריקאית, כאשר היא מחפשת אחר פושעים נמלטים.

בכרזות מגן דוד ובתוכו קריקטורה של דמות יהודית, ומתחתיה הכתובת „מבוקשים יהודים, מתים או חיים".

עוד נאמר בהן „הפרס: השלום העולמי".

הכרזות האנטישמיות מאשימות את היהודים כי רצחו את ישו, ייסדו את המפלגה הקומוניסטית, גרמו את מלחמות העולם הראשונה והשנייה, הפציצו את לוב והרגו ילדים וקשישים... „הם גם מכינים את מלחמת העולם השלישית" אומרות הכרזות.

יצויין, כי ב־3 במאי, פירסם עיתון בעיר הבירה הודעה בדבר קיום תפילת מיסה לזיכרו של אדולף היטלר, אולם הכנסייה הקאתולית סירבה לקיים טקס כזה.

נתגלו צילומים נדירים ממסעות אמונדסן לקוטב

אוסלו, („רויטר" ועתי"ם). – אוצר יקר־ערך של תצלומים ישנים, המתארים את דרכו של החוקר הנורווגי רואלד אמונדסן ב־1911 לציר הקוטב הדרומי, נתגלה בעליית גג באוסלו 60 שנה לאחר מותו.

היסטוריונים בנורווגיה אמרו, כי 240 השקופיות נתגלו בקופסה ישנה. הן מהוות, לדבריהם, „אוצר לאומי בעל חשיבות יוצאת מגדר הרגיל".

רוב התצלומים נעשו על ידי אמונדסן עצמו במסעו לקוטב הדרומי, בשנים 12־1910, מבצע שהעניק לו פירסום כלל־עולמי, כאדם הראשון שהגיע לקוטב הדרומי.

תצלומים אחרים באוסף, שנעשו בשנים 6־1903, מראים שיט בספינה הקטנה „גיואה", שבה עברו אמונדסן ושישה מחבריו, אף הם נורווגים, בפעם הראשונה במעבר הצפוני־מערבי מן האי גרינלנד, דרך קרח הקוטב הקנדי, לאלסקה ולאוקיינוס השקט.

השקופיות נתגלו באורח מקרי בכפר ואדסו שבצפון [illegible] אמונדסן בקוטב, [illegible] בספינת אוויר („צפלין") מעל הקוטב, ב־1926.

[illegible] היא יכולה לתרום תרומה לתצוגה. היא נזכרת בתיבה צהובה, המונחת בעליית גג בביתה באוסלו. כאשר הוצאה התיבה המאובקת נתגלו בתוכה התצלומים הנדירים.

„לא האמנו למראה עינינו. מצאנו בתוך התיבה 240 תצלומים, שאיש לא ראה אותם קודם לכן, כולם מעשי ידיו של אמונדסן", אמר האוצר הראשי של המוזיאון. „היה זה גילוי מרעיש מאין כמוהו", אמר.

מוסף
מחשבים וטכנולוגיה מתקדמת ב„דבר"
ב־30/5/86 יתפרסם המוסף הנ"ל במסגרת „דבר השבוע" מוסף יום ו' של „דבר".
המוסף יוקדש בעיקר לנושא:
המשרד הממוחשב
ניהולו, יעולו, תקשורת, עיבוד תמלילים, ציוד היקפי וריהוט.
המעוניינים להשתלב במוסף זה יפנו אל:
יעקב שריד/יהודה נתנזון ☎ 03־286141 שלדות 36, 38

מנת דם חיים לאדם
זכור!
תרומת דם אחת
מקנה ביטוח דם ממד
למשפחתך ולך.
★
לתרומות דם
פנה לסניף
מגן דוד אדום הקרוב.

פרשת השבוע
ח' באייר תשמ"ו – פרשת אמור
זמני הדלקת נרות
ערש"ק
ירושלים – 5.50
תל־אביב – 6.08
חיפה – 6.02
מוצ"ש
ירושלים – 7.10
תל־אביב – 7.08
חיפה – 7.13

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללימוד השפה העברית תרבות ישראל וידע הארץ
יובל ה־35
השתלמות ונופש - באולפן עקיבא
חווית לימוד משותפת - לך ולחבריך, למשפחתך ולילדיך
בפנימית האולפן במלון החוף הירוק, נתניה
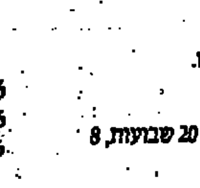
★ כתיב נכון ושיפור הלשון
לידעי עברית, לוותיקים ולעולים.
★ עברית בכל הרמות
לדוברי עברית, לעולים ולתיירים 20 שבועות, 8 שבועות, או 24 יום.
★ ערבית מדוברת למתחילים ולמתקדמים
17 יום או 5 ימים "על קצה המזלג".
קורס מיוחד 24 יום
לימוד קריאה וכתיבה - לישראלים שאינם יודעים קרוא וכתוב
מועדי פתיחה:
עברית: 23.6.86, 21.7.86, 8.9.86
ערבית מדוברת: 19.5.86, 30.6.86, 28.7.86, 15.9.86
• הקורסים מיועדים לצעירים, למבוגרים ולמשפחות עם ילדים מגיל 12 ומעלה.
• עובדי מדינה יכולים לקבל פרטים ישירות באולפן או אצל הממונים על ההדרכה במשרדים.
• מורים בשנת שבתון יכולים להרשם לתכנית השתלמות מיוחדת. (נא לבקש עלון מיוחד)
• הקורסים באולפן עקיבא מוכרים ע"י משרד החינוך ומזכים בגמול השתלמות.
• תושבי נתניה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים. • הנחות לקבוצות.
אולפן עקיבא נוסד בשנת תשי"א-1951
50 אלף בוגרים מ-122 ארצות
לקבלת פרטים יש להתקשר טלפונית או לשלוח אלינו את התלוש:
לכבוד אולפן עקיבא ת.ד. 256 נתניה, מיקוד 42102 (טל. 053-52312/3)
נא לשלוח לי (חינם) חוברות מידע.
שמי ________ כתובתי ________

בתי קולנוע

תל־אביב
אסתר: באדיה 7.15, 9.30
אורלי: מורשת הלקרופט 7.15, 9.30
אלנבי: השוטר ממנהטן 7.30, 9.30
בן־יהודה: נפגש בסיבוב 7.15, 9.30
גורדון: הסיפור האמיתי 7.15, 9.30
גת: פעמים במשך החיים 7.15, 9.30
דקל: בעקבות אוצר הנילוס 7.15, 9.30
דרייב־אין: מחץ הדלתא 7.15 9.30
חצות – הפה הלוהט
הוד: רמו 7.15, 9.30
בית ליסין: פגראנגו 11.15
חן 1: סילברדו 7.20, 9.45
שבת 11.00 היפהפיה והחופן
חן 2: שורת המקהלה 7.20, 9.40
שבת 11.00 נסי גאן
חן 3: מרגלים שכאלה 7, 9.40
שבת 11.00 עליסה בארץ הפלאות
חן 4: נסי גאן 7.25, 9.40
שבת 11.00 תינוק מוזר במשפחה
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 7.30, 9.40
שבת 11.00 הגוניס
לימור: שכרון חושים 7.15, 9.30
לב 1: גבירתי המאמן 7.30, 9.45
לב 2: סיפורו של גלן מילר 7.15, 9.30
מוזיאון תל־אביב: חיוך הגדי 7.15, 9.30
מוגרבי: נשר הברזל 7.15, 9.30
מקסים: הכבוד של פריצי 7.00, 9.30
סינמה 1: מחץ הדלתא 7.00, 9.30
סינמה 2: פירמידת הפחד 7.15, 9.30
סמדר: ספרה של אגנס 7.15, 9.30
פאר: יחסים אסורים (סרט הונגרי) 7.15, 9.30
פריז:
ששי – 2.30 הרעב
4.30 קריאת העורב
שבת – 11.00 ראסטי ג'ימס
1.00 החברה של גרגורי
3.00 ארץ אחרת
5.00 שר הטבעות
7.15, 9.30 מסע עסקים של אבא
11.30 מונטי פייטון
צוותא: חייל לילה 8.00
צפון: אלני 7, 9.30
תמוז – רמת־אביב: מים מים 7.15, 9.30
פינק פלויד החומה 11.30
שחף: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
תכלת: להב משונן 7.15, 9.30
תל־אביב: שודדי השחקים 7.15, 9.30

יפו
הבימה הישראלית: הכבוד של פריצי 9.50

ירושלים
אדיסון: שיכרון חושים 7.30, 9.30
אורדון: אור 1: בעקבות אוצר הנילוס 7.30 9.30
אור 2: צחוק כי ששוטר אהרון 7.30 9.30
אורנע: גבירתי המאמן 7.15, 9.30
בית אגרון: 2.00 ישנוני
3.45 הצגת קולנוע אחרונה
6.30 שלגיה ושבעת הגמדים
8.00 ישנוני
10.00 החברים של אלכס
חצות – משנה מקום משנה מזל
האולם הקטן בנייני האומה:
הסיפור האמיתי 7.30, 9.30
הבירה: ניפגש בסיבוב 7.00, 9.00
אור־כיר: שורת המקהלה 7.15, 9.30
כפיר: זכרונות מאפריקה 8.30
כמור: הכל ולא כלום 9.00
עדן: רמו 7.30, 9.30
רון: באדיה 7.30, 9.30
מיטשל: אלני 7.15, 9.30

חיפה
אורה: זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
אורלי: שורת המקהלה 7, 9.15
אמפיתיאטרון: רמו 7, 9.15
ארמון: נשר הברזל 7.00, 9.00
עצמון: נפגש בסיבוב 7, 9.15
חן: גבירתי המאמן 7.00, 9.00
פאר: מרגלים שכאלה 7.00, 9.00
קריתאור: מסע עסקים של אבא 6.00, 9.00
רב גד 1 – בעקבות האוצר הנילוס 7.00, 9.00
רב גד 2 – נאדיה 7.00, 9.00
רון: פירמידת הפחד 7.00, 9.15

קרית־ביאליק
ספיר: צחוק כי ששוטר אהרון 7.00, 9.15
סביון: מרגלים שכאלה 7.00, 9.00

קרית־חיים
בית העם: משאלת מוות III 9.15, 7.00
היובל: נפגש בסבוב 7.15 9.30

קרית־ים
ניצן: זכרונות מאפריקה 6, 9

קרית־מוצקין
אורות: הסיפור האמיתי 7.00, 9.30

אשדוד
אסתר: נפגש בסבוב 7.15, 9.30
אשדוד: בי"ס לאסירים מתחילים 7.15, 9.30

אשקלון
אסתר: הבז ואיש השלג 7.15, 9.30
מאור: נפגש בסיבוב 7.15, 9.30
רחל: צחוק כי ששוטר אהרון 7.15, 9.30

באר־שבע
חן: פירמידת הפחד 7.15, 9.30

בת־ים
אורנע: נפגש בסיבוב 7.15, 9.30
עצמאות: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 7.15, 9.30

הרצליה
היכל: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 7.15, 9.30
מלון דניאל: מכורה 7.15, 9.30

עפולה
מופתרון: נפגש בסיבוב 7.30, 9.30

חולון
ארמון: נשר הברזל 7.15, 9.30
11.30 ברזון
מגדל: פעמים במשך החיים 7.15, 9.30
מתנ"ס קרית שרת:
העולם לפי גארפ 7.15, 9.30
שבת: 11.00 הצגת ילדים
סביון: זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
ריבה: סילברדו 7.15, 9.30

טבריה
אביב: נפגש בסיבוב 7.15, 9.30

כפר־סבא
עמל: נפגש בסיבוב 7, 9.15
חן: סוניה האדומה 7, 9.15

לוד
אורלי: השוטר ממנהטן 7.15, 9.30
מה זית: צחוק כי ששוטר אהרון 7.15, 9.30

נהריה
הוד: משאלת מוות III 7.00, 9.15

נתניה
סטודיו: פעמים במשך החיים 7.00, 9.15
אסתר: מחץ הדלתא 7.00, 9.15
שרון: תרגיל לרופאים מתחילים 5, 7, 9.15

פתח־תקוה
שלום: נפגש בסיבוב 7.15, 9.30
היכל 1 זכרונות מאפריקה 6, 9.00 מוצ"ש
היכל 2 המאהב 7.15, 9.30 מוצ"ש
היכל 3 שכרון חושים מוצ"ש 7, 9.30

קרית־שמונה
שניר: קומנדו 7.15, 9.30

קרית־מלאכי
צמרית: ניפגש בסיבוב 7.15, 9.30

ראשון־לציון
נעמן: מחץ הדלתא 7, 9.30
ראשון: נפגש בסיבוב 7.15, 9.30

רחובות
בית העם: אל גודסה 7.15, 9.30
הדר: זכרונות מאפריקה 6, 9
חן: באדיה 7.00, 9.15

רמת־גן וגבעתיים
אראויה: נשר הברזל 7.15, 9.30
ארמון: גבירתי המאמן 7.15, 9.30
לילי: שכרון חושים 7.00, 9.30
הדר: זכרונות מאפריקה 6, 9
רב גן 1 שורת המקהלה 7.30, 9.40
שבת 11.00 נסי גאן
רב גן 2 מסע עסקים של אבא 9.30 6.50
שבת 11.00 חברי הדרקון אליוט
רב גן 3 פעמים במשך החיים 7.30, 9.40
שבת 11.00 הגוניס
רב גן 4 להב משונן 7.20, 9.45
שבת 11.00 היפהפיה והחופן
שביט: בירדי 7.15, 9.30

רמת־השרון
כוכב: רוקי 4 – 7.15
גולאג 9.30
שבת 11.00 אינדיאנה ג'ונס והמקדש האבוד

רעננה
אחוה: מעבר להדר 8.15

רמלה
אורך: מחץ הדלתא 7.00, 9.30

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

בתי מרקחת ליום שישי 16.5.86
תל־אביב
בס – פרישמן 66 237326
בבלי – עוזיאל 1 פינת טולדנו 10 בבלי – 440552
ירושלים
הרצל – יפו 36 – 225059
חיפה
הנשיא – שדרות הנשיא 33 – 333312
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – רוד חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת גן
אסותא – ז'בוטינסקי 41 רמת־גן – 7511874
בת־ים חולון
ד"ר חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854
רחובות
סגל – הרצל 134 – 451228

בתי מרקחת ליום שבת 17.5.86
תל־אביב
בס – פרישמן 66 – 237326
זיוה אצ"ל 52, שכונת־התקוה – 378403
בס – פרישמן 66 – 237326 מוצ"ש
סופרפארם – איינשטיין 40 רמת־אביב – 413730 – מוצ"ש
ירושלים
בית־חולים עין כרם – עין כרם – 446350
ברפאת רוממה – הכ"ג 28 – 523191 – מוצ"ש
חיפה
ק. אליעזר – כבר מאירהוף 6 – 511707
פתח־תקוה
סופרפארם – שפירא 43 – 909030
בני־ברק – רמת־גן
המגן – ביאליק 30 רמת־גן – 723674
בת־ים – חולון
המרכז – וייצמן 12 חולון – 845236
רחובות
כללית – בני משה – 452381

אלפקס לכל המשפחה!

עליות במרבית ענפי המניות

מאת כתבנו הכלכלי

פגרת ימי הזכרון והעצמאות לא שינתה את המגמה ששררה בתקופה האחרונה: תנודות שערים מעורבות עם נטיה חדה לעליות שערים.

המאפיינים המרכזיים של המסחר אתמול היו ביקושים למרבית המניות ה„כבדות" ולכאלה שפיגרו עד כה בתשואות וניכרו גם רכישות סלקטיביות בסקטור ה„חופשי".

למניות הבנקים שבהסדר היה עודף היצע של כ־2.1 מיליון ש"ח ובשעריהן נקבעו ירידות עד 1.2 אחוז.

לעומת זאת, לאגרות־החוב הצמודות למדד נרשם עודף ביקוש של כ־4 מיליון ש"ח והן נסחרו בתנודות עד אחוז לשני הכיוונים. באגרות הצמודות למט"ח היה עודף היצע של כ־2.5 מיליון ש"ח והן נסחרו בירידות בין חצי אחוז לאחוז.

במערכת קרנות הנאמנות היתה אתמול פעילות קיזוז גדולה, כשמחד, נמשכה הצבירה ומאידך היו פדיונות, כנראה לצורך תשלומי בע"מ והדומה המתבצעים, כידוע, ב־15 לחודש. בסיכום היתה צבירה נמוכה של כמליון ש"ח.

כאמור, אתמול נרשמו ביקושים בהיקף בינוני עד גדול למרבית המניות ה„כבדות" אשר באחרונה קפאו על מקומן. כך, ב־אזורים נקבעה עליה של 5.3 אחוזים בעקבות עודף ביקוש גדול של כ־20 אלף ש"ח ע"נ. בנכסים סופק עודף ביקוש של 1.3 אלף ש"ח ע"נ בעליה מתונה של 1.4 אחוז, דסקונט השקעות עלתה ב־2.5 אחוזים בעקבות עודף ביקוש של 7.8 אלף ש"ח ע"נ ובאי־די־בי פיתוח סופק עודף ביקוש של כ־4 אלף ש"ח ע"נ בעליה של 1.9 אחוזים.

במקביל לכך נרשמו ביקושים ערים למספר מניות שלא עלו באחרונה בשיעורים גבוהים. כך, — במניות אלקטרה נקבעו אתמול עליות של 10 אחוזים (המניה 5.0 ריכזה עודף ביקוש של כ־5.2 אלף ש"ח ע"נ), פוריכטנגר 5.0 קפצה ב־13.6 אחוז בעקבות עודף ביקוש של 17 אלף ש"ח ע"נ שסופק במחזור של כ־6.3 אלף ש"ח ע"נ, ביקצנשטיין 1.0 נקבע „קונים בלבד" והמניה 5.0 עלתה ב־10 אחוזים, עודפי ביקוש גדולים למניות תאת סופקו גם־כן רק בעליות של 10%, ועוד.

ישום מבקשת לגייס הון

חברת ישום מבקשת לגייס הון בבורסה בדרך של מכרז סכום מינמאלי של 2 מיליון דולר.

החברה נמצאת בבעלות כלל (שליש) אמפל (שליש) שלום ספילמן (רבע) ויעקב בורך (8 אחוזים).

קיטון ברווחי נייר חדרה

ירידה של 22 אחוז נרשמה ברווח הנקי של מפעלי נייר חדרה ברבעון הראשון של 1986 הרווח הסתכם ב־2,065 מיליון דולר לעומת 2.649 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. גידול חד (27%) נרשם במכירות החברה והם הסתכמו בתקופה זו ב־33.2 מיליון דולר.

הודעות הבורסה

★ הדר – החברה תחלק מניות הטבה בשיעור 550 אחוז. „אקס" ב־25/5 והחקצאה ב־28/5.

★ לודנשטיין – החברה (80%) יחד עם אחרים (20%) רכשה שטח בן 12.5 דונם בגבעתיים עליו יוקמו כ־80 יחידות דיור. עלות צפויה כ־5 מיליון דולר. היקף העבודות של החברה כיום כ־3.5 מיליון דולר.

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

א.ה.ה ש	18000	7.0	+200	+1.1	+69.0
הספנות 0.1	1070	2189	-52	-2.9	-1281
הספנות א 0.5	757	2910	-1	-.1	-2635
הספנות אפ 2	770	2924	-26	-3.3	-3744
כללי לא בהסדר	28200	56.0	+470	+1.7	+41.0
בנק צפ' אמריק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמריק 5.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמ אופ 10	— הפסקת מסחר —				
דנות א 1.0	— הפסקת מסחר —				
דנות 5.0	— הפסקת מסחר —				
הבינלאומי 5.0	8485	3294			-317
פ.י.ב.ה 0.5	3790	4459	-10	-.3	-1628

בכלים בהסדר הצמדה

אידיבי רג 100.0	79900	718	-1000	-1.2	-252
אידיבי ב 100.0	80500	7.0	-1000	-1.2	-12.0
אידיבי בב א ש	494200		+100		+20.0
אמד 0.1	60400	152			+98.0
דיסקונט ב	103000	11.0	-1200	-1.2	-12.0
דיסקונט א	103700	267			+124
דיסקונט שה ב	12150	53.0	+150	+1.3	+53.0
המזרחי ש	33210	1097	-100	-.3	-141
המזרחי ם	33650	27.0	+50	+.2	+188
המזרחי שה 9	15070	67.0	-50	-.3	-67.0
הפועלים מבכ	115151	1.3	-1649	-1.4	-1.8
הפועלים ש	54900	1499	-294	-.5	-1020
הפועלים ם	55000	288			+174
כללי א 1.0	141750	45.0			+45.0
כללי אפ 9	136500	1.0			
כללי שה 5	106950		+100	+.1	+1.0
כללי שה 7	6900	87.0	-300	-4.2	-128
כלל 100.0	34600	6162	-390	-1.1	-5061
כלל שה 9	47150	195	-250	-.5	-97.0
כלל שה 11	13210	131			+61.0
מימון ומסר 1.0	47200				
מימון ומסר 5.0	24390				

בנקים למשכנתאות

אדנים 0.1	15700 תב	173	+1100	+7.5	+216
לאומי משכנתאו ש	5107 תב	1615	+390	+8.3	+2820
לאומי משכנתאו מ	5130	120	+240	+4.9	+215
כרמל ש	3850	116			+112
כרמל שה 1	2850				-131
בנין ב' 5.0	6010	43.1	+12	+.2	+88.3
פת משכ ש	1410	6392	+60	+4.4	+7568
משכן כ ש	2150	415			-175
עצמאות 0.1	6110	471	+60	+1.0	+89.0
טפחות מבכ ש	12800	24.0			-14.0
טפחות רג ש	13200 תב	271	+1200	+10.0	+309
טפחות שה 1	7750				-102
טפחות שה 2	3700	147	-51	-1.4	-44.0
יעסור 1.0	• 1470	351	+70	+5.0	+359
• ביצוע חלקי 56.10%					
יעסור 5.0	675 תב	1825	+38	+6.0	+4835
בירב 1.0	4401	655	+33	+.8	+295

מוסדות מימון

שלטון א ש	390 תב	10168	+25	+6.9	+21537
החקלאות מבכ א	53250 תב	31.3	+5285	+11.0	+129
החקלאות מבכ ג	156900				
לאומי תעשיה א ש	5564 תב	838	+280	+5.5	+697
פתוח תעשיה מבכ	53970 תב	3.0	+2700	+5.3	+8.0
פת תעש בכ ג	376000				
פת תעש בכ גג	232402				
פת תעש בכ גגג	230000	2.0	-3000	-1.3	-2.0
פת תעש בכ ד	223050				
פת תעש בכ דד	64063				
מרכז קבלנים 5.0	608	1243	-19	-3.0	-849
תיירות בכ	174100				
כלל ליסינג א0.1	8380	160	-10	-.1	-100
כלל ליסינג ב0.5	5763	305	+274	+5.0	+206
כלל לסינג אג'חו	10560	15.0	-190	-1.8	-15.0

ביטוח

אררט 0.1	999 תב	506	+459	+8.5	+488
אררט א 0.5	485	3026			-1825
בטוח משנה 0.1	950	197			+87.0
בטוח משנה 0.5	350	3909	+11	+3.2	+4043
הדר 1.0	2350	437			-418
הדר 5.0	1295	1997	-35	-2.6	-3205
הסנה ש	560 תב	59751	+30	+5.7	+76596
הפניקס 0.1	1470	606			-223
הפניקס 0.5	763 תב	1012	-52	-6.4	-1013
המשמר־הראל 1.0	6720	83.0	+220	+3.4	+77.0
המשמר־הראל 5.0	3130	165	+100	+3.3	+80.0
ירדניה 0.1	— הפסקת מסחר —				
ירדניה 0.5	— הפסקת מסחר —				
מנורה 1.0	8402 תב	6.0			
מנורה 5.0	3635 תב	140	+173	+5.0	+158
סהר ג 1.0	4700	257	+201	+4.5	+397
סקורטס 0.1	2600	577	+105	+4.2	+1371
צור ש	2100	1110			-23.0
ציון החזקות 1.0	17000	53.0			-44.0
ציון החזקות 5.0	4650	124			-34.0

מסחר ושרותים

מסחר

אינטרגאמא 1.0	3800	65.0	-80	-2.1	-65.0
אינטרגאמא 5.0	1380	140	+30	+2.4	+140
אינטרגאמא אופ 1	840	936			-599

מאיר עזרא 1.0	4488 תב	220	+408	+10.0	+235
מאיר עזרא אפ 1	4100 תב	40.0	+290	+7.6	+724
כתנה 1.0	— הפסקת מסחר —				
כתנה 5.0	— הפסקת מסחר —				
כלל סחר 1.0	860	492	+13	+1.5	+982
בבנה					
קריסטל 1.0	4449	52.0			+48.0
רסק 0.1	31000				
רסק 0.5	8480	96.0			-96.0
שופרסל א 2.0	4800	1150	+50	+1.1	+1013
שופרסל ב 10.0	3120	2228	+80	+2.6	+4164

שרותים

דלק ב ש	5230	715	+20	+.4	+202
הראל 1.0	• 2850	65.0	-150	-5.0	-104
• ביצוע חלקי 65.00%					
הראל 5.0	1495 תב	252	+136	+10.0	+482
מכונות הספקה 0.1	10000	125	+1		+66.0
מכונות הספ' 0.5א	3985	140			-12.0
קרור 0.1	• 2143	863	+102	+5.0	+1122
• ביצוע חלקי 53.60%					
קרור 1.0	401	20445			+493
חברת החשמל 0.1	— הפסקת מסחר —				
מחסני ערובה 0.1	5321	132	+105	+2.0	+9.0
מחסני ערובה 0.5	1600	1104	+20	+1.3	+428
קונסורטיום 0.1	1665	496	+15	+.9	+4.0
קונסורטיום 0.5	1070 תב	1282	+64	+6.4	+4497
קופל 1.0	— הפסקת מסחר —				
קופל אפ 1	— הפסקת מסחר —				

מלונות ושרותי תיירות

בלי זהר 1.0	9880	22.3	+180	+1.9	+27.7
בלי זהר 5.0	3240	10.0	+140	+4.5	+10.0
מלונות דן 1.0	• 3700	112	-15	-.4	-91.0
מלונות דן 5.0	2800	75.0	-30	-1.1	-75.0
חוף האלמוג 0.1	5010 תב	204	+260	+5.5	+176
כנם 1.0	2499				-49.8
מלונות ירדן 1.0	3046	152	+145	+5.0	+387
מלונות יהלום 1	— הפסקת מסחר —				

מחשבים ושרותי מחשב

רומה מיכון 1.0	4190 מק		+200	+5.0	+1288
ת.י.ל.ן. 1.0	11980	3.0	-120	-1.0	-2.0
יעבא 1.0	4000 תב	105	+290	+7.8	+195
יעבא אפ 1	3409	20.0			-4.0
כלל מחשבים 1.0	6160	78.0	-130	-2.1	-48.0
מ.ל.ל. 1.0	8540	144	-10	-.1	-58.0
מ.ל.ל. 5.0	4180	143	-2	-.1	-113
מטוב מחשבים 1.0	2850	326	+90	+3.3	+81.0
ביקוב מחשבים 1.	7445 קו		+355	+5.0	+1012
ביקוב מחשבים 5.	4851 קו		+231	+5.0	+1483
תים מחשבים 1.0	1790	735	-60	-3.2	-883
תים מחשב אפ 1	18000				

כים גריק 1.0	756 תב	2275	-84	-10.0	-2654
מקס 0.1	31000	47.0	+1001	+3.3	+8.0
מקס 0.5	12600	228	+600	+5.0	+201
ע"ס 1.0	11050	65.0	-300	-2.6	-207
ע"ס 5.0	5240	450	-100	-1.9	-193
עמק 1.0	2150	423	+39	+1.9	+21.4
פוליגון א 0.1	9370	461			-191
פוליגון ב 0.4	6450	870			-639
פוליגון א 0.5	7110	709			-118
פרגוד 1.0	2179 תב	1473	+179	+9.0	+1170
גיבור סברינה	14600	156			-2.0
תעש רוגוזין 1.0	3540 תב	1815	+226	+6.8	+2015

מתכת ומוצריה

אקסטון 5.0	2105	454	+25	+1.2	+462
אורדן 10.0	11350	129	+250	+2.3	+423
אורדן 50.0	8970	80.0	+120	+1.4	+65.0
כבלים ש	12000	3.0	-100	-.8	-3.0
התכוף 1.0	13075 תב	123	+1000	+8.3	+134
התכוף 5.0	7580	336	+360	+5.0	+295
וולפמאות פח 1.0	1090	6242	+10	+.9	+1505
וולפמאות פח 5.0	820	4379	-24	-2.8	-3607
מודגן 1.0	793	1266	+2	+.3	+709
מודגן אופ א	603 תב	247	+57	+10.4	+344
מתכת פרום 1.0	2390 תב	2507	-260	-9.8	-3085
בבלי ציון 1.0	2249	1090	+49	+2.2	+687
בבלי ציון 5.0	870	3214	+20	+2.4	+7366
בבלי ציון אפ 3	730	2500	+29	+4.1	+3087
קרוגר 1.0	890	1835	+15	+1.7	+1773
קרוגר 5.0	468	2745	+8	+1.7	+2215
נחושתן 0.1	17300	45.0	-700	-3.9	-55.0
נחושתן 0.5	7450	17.0			-2.0
עוד 3.0	1792	375	+2	+.1	+36.0
פקר פלדה 1.0	8020	594	+120	+1.5	+494
קרגל 1.0	1170	623			-160
קרגל 5.0	645	3200	+15	+2.4	+2028
קליל 1.0	2990	15.0	-10	-.3	-45.0
קליל 5.0	1630	198	+60	+3.8	+200
שלדות 5.0	2150	534	+100	+4.9	+595
תעשיות לכיש 1.0	1065	517	-5	-.5	-209
תעשיות לכיש 5.0	532	1316	+2	+.4	+16.0

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אלביט 3.0	444200	9.0	+9000	+2.1	+33.0
אליק 0.1	6050	352			-24.0
אליק 0.25 ש	3460	658	+40	+1.2	+29.0
אליק 0.25 ב	3400	79.0	-44	-1.3	-38.0
אלקטרה 0.1	15670 תב	597	+1425	+10.0	+820
אלקטרה א 0.5	7183 תב	3420	+653	+10.0	+5166
אלרון 3.0	403000	17.0	+5000	+1.3	+21.0
אריית 0.02 טש	34100	164			-9.0
כלל תעש אלקטרו	2700	2564			-1982
ספקטרוניקס 1.0	2350	3842			+176
ספקטרוניקס 5.0	1547	5742			-494
פריכטנגר 1.0	2415 תב	2478	+193	+8.7	+2945
פריכטנגר 5.0	1140 תב	6331	+136	+13.6	+15548
ציקלון 1.0 טש	3120	315	+120	+4.0	+222
ציקלון 5.0 טש	1380	1349			-345
קנצשטיין אלקטר 1.	4100 קו		+195	+5.0	+1438
קנצשטיין אלקטר 5.	3146 תב	835	-286	+10.0	+905
ת.א.ת. 1.0	3817 תב	1774	+347	+10.0	+2564
ת.א.ת. 5.0	1716 תב	5386	+156	+10.0	+12489
ת.א.ת. אפ 1	14697 תב	115	+1597	+12.2	+173
תדאה 1.0	6100	60.0	-100	-1.6	-144

מוצרי בניה

א.פ.כלל בנין 1.	835	5377			-2381
אלקיל 5.0	10445 תב	139	+950	+10.0	+195
ארקסבין 1.0	1470	163			-54.0
ארקסבין 5.0	1150 תב	789	+60	+5.5	+1133
בטון תדיר 1.0	13083	23.3	-267	-2.0	-5.0
בטון תדיר 5.0	— הפסקת מסחר —				
בר־סן 1.0	4792 תב	130	+424	+9.7	+44.0
בר־סן 5.0	1550 תב	279	+137	+9.7	+632
הנסליל 1.0	— הפסקת מסחר —				
הנסליל 5.0	— הפסקת מסחר —				
טרומבטון 1.0	8855 תב	55.5	+805	+10.0	+45.7
טרומבטון 5.0	2805 תב	927	+255	+10.0	+1207
כ.ל.ב. 1.0	1120	570	-1	-.1	-790
מ.ל.ב. 5.0	614	396	+5	+.8	+62.0
מוזיל הסק בתעש	4410	562	+210	+5.0	+462
מואקיה ולפמן 1	13811	5.0	-727	-5.0	-3.0
מואקיה ולפמן 5	11099				-2.9

כימיה, גומי ופלסטיק

אגן 6.0	18350	190			-64.0
אליאנס ב 200.0	1500 תב	684	+75	+5.3	+713
גל תעשיות 1.0	12100	235	+100	+.8	+328
גל תעשיות 5.0	5740	877	+100	+1.8	+633
דיקסטר 1.0	3287	104			-23.0
דשנים 0.1	5365	113			-105
דשנים 0.5	1540	2141			-276
חימה כביקל 10.0	848	6635			-6129
כבע ש	53030	76.0			-4.0
כבע אפ 4	48700	4.0	+700	+1.5	+4.0
ליבסקי 1.0	1320	360	+20	+1.5	+24.0
ים המלח 0.1	15090	1090			-1005
פטרוכימיים 10.0	506	17997	+21	+4.3	+32268
מקסימה 1.0	7975	50.0			-25.0
מקסימה 5.0	2890	184			-81.0
נקה כבויקל 1.0	3340	261	+100	+3.1	+395
סנו 1.0	9660 תב	384	+480	+5.2	+390
סנו 5.0	5840 תב	600	+340	+6.2	+995
קוס כימיקל 1.0	6100	116	+100	+1.7	+122
ת.ג.ל. 1.0	2502 תב	389	-278	-10.0	-511
ת.ג.ל. 5.0	1690 תב	373	-130	-7.1	-474
תיא 5.0	5100	181	-1		-11.0
פרוטארום 10.0	11081 קו		+528	+5.0	+587
חוד א 5.0	5370	433			+9.0

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

אברהם בינרי 1.0	435	1414	-22	-4.8	-4084
אברהם בינרי 5.0	320	1963	+15	+4.9	+187
ארוך מבנים 1.0	721	761	-18	-2.4	-459
ארוך מבנים 5.0	375	2548	+5	+1.4	+799
אזורים 1.0	637 תב	21380	+32	+5.3	+19835
אילון 1.0	384	4630	-15	-3.8	-7351
אילון אפ 1	1440	305			-169
אל־רוב 1.0	3614	323	+10	+.3	+275
אל־רוב 5.0	3589	732	+10	+.3	+667
אמבנים 1.0	1950	200	-98	-4.8	-274
אמבנים אפ 1	1700	20.0	+1	+.1	+20.0
אפריקה 0.1 ש	35350	64.0	-400	-1.1	-71.0
אפריקה 1.0 ש	25630	305			-303
אפריקה אפ 5	20657	39.0	-1738	-7.8	-74.0
ארזים 1.0	1740	336			-122
אירלנד 1.0 טש	2250	1393	+101	+4.7	+1810
אירלנד 5.0 טש	1260	2194			+153
בן־יקר גת 1.0	3190	363	+100	+3.2	+494
ברנוביץ 1.0	3500	191			-128
ברנוביץ 5.0	2560	65.0			-31.0
דנקנר 1.0	4450	1060	+160	+3.7	+965
רדוקו 1.0	478	825	+4	+.8	+282
רדוקו 5.0	342	200	-1	-.3	-400
רדוקו אפ 1	270	165	-10	-3.6	-165
רדער 0.1	6490 תב	139	+540	+9.1	+117
רדער 0.5	3557 תב	560	+323	+10.0	+663
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
אבנים ובנין 1.0	2840	1965	+40	+1.4	+1326
גב־ים 0.1	4696	442			-621
גב־ים 0.5	2596	698	+1		+614
הכשרת הישוב 1.0	49900	114			-41.0
ישפרו 0.1	2525	1853	-60	-2.3	-2208
ישראלום 1.0	12300	25.0			-60.0
ישרס 10.0	15750	237	+750	+5.0	+339
כהן פיתוח 1.0	7400 תב	28.0	+400	+5.7	+56.0
כלל נדלן 0.1	351	13300	+8	+2.3	+8234
לומיר 1.0	3608 תב	200	+328	+10.0	+305
לומיר 5.0	1490	185	+24	+1.6	+395
מ.ת.מ. 1.0	2920	438	-16	-.5	-647
מגורי בניה 1.0	490	5379			-5917
מגורי בניה אפ1	360	2584			+543
מדזל בשן 1.0	— הפסקת מסחר —				
מישאל 5.0	280	3440	-14	-4.8	-3442
מרבע 5.0	666	2114			-790
מר־לו 1.0	563 קו		+27	+5.0	+11448
לודנשטין 1.0	.452	8896			+10372
לודנשטין 5.0	133.0	19181	+3.0	+2.3	+8542
ליפשיץ 1.0	1683	922	-10	-.6	-1085
ליפשיץ 5.0	771	2839	-1	-.1	-704
נאות אביב 0.5	31000 תב	41.0	-2000	-6.1	-54.0
נכסי אזורים 1.0	765	3426	+12	+1.6	+712
סהר החזקות 1.0	11400	52.0	+500	+4.6	+66.0
סהר החזקות 5.0	6570	160	+60	+.9	+114
סוללבונה מבכ א	— הפסקת מסחר —				
סוף 1.0	3700 תב	76.0	-198	-5.1	-76.0
סוף 5.0	2374				
עמר וסלע 1.0	779	1347	+37	+5.0	+910
קיסריה 0.1	1685	172	+65	+4.0	+860
קיסריה 0.5	800	1600			-519
רובנוביץ 1.0	3476 תב	978	+316	+10.0	+1018
רובנוביץ 5.0	2405 תב	1573	+205	+9.3	+2361
רסקו מבכל	7600 תב	742	+600	+8.6	+971
רסקו רג	7986 תב	515	+726	+10.0	+628

חקלאות

מטעי הדר 0.1	2600	598			-672
מטעי הדר 0.5	1560	607			-237
מהדרין 0.1	5830	428			-158
נכסי הדרים 1.0	1103	6717	+43	+4.1	+7007
פרי אור 0.5	2490	636			-496
שד־הד 5.0	18304	260			-13.0

תעשייה

מזון ומבק

אסאם 1.0	1525	310	+4	+.3	+169
גולדפרוסט 1.0	1441	313	+20	+1.4	+156
גולדפרוסט 5.0	672 קו		+32	+5.0	+4861
גולדפרוסט אפ 1	• 794	250	-6	-.8	-47.0
• ביצוע חלקי 86.70%					
דובק בב ש	3470	691	+30	+.9	+553
דובק בב מ	3390	915			-469
וולכל 1.0	1250 תב	1158	+70	+5.9	+1225
וולכל 5.0	700	968	+30	+4.5	+1245
פרי־הר 1.0	2310	1020	-52	-2.2	-1201
פרי־הר 5.0	1825	531	+24	+1.3	+366
טמפו בירה 1.0	14000	24.0	+200	+1.5	+51.0
טמפו בירה 5.0	8595	164	+85	+1.0	+9.0
יכוב 1.0	1705	1213	+30	+1.7	+653
יכוב א 5.0	956	1671	+5	+.5	+231
בן 1.0	9465	240	-350	-3.6	-47.0
בן 5.0	4640 תב	75.0	+240	+5.5	+130
סנפרוסט 1.0	7850	235	-150	-1.9	-185
עלית 0.1	— הפסקת מסחר —				
עסיס ב 0.5	40200 תב	130	+3000	+8.1	+152
שלמה אנגל 1.0	1970	200	-8	-.4	-258
שמן מבכ ש	7453 תב	717	+677	+10.0	+1080

טקסטיל והלבשה

אדגר 1.0	840	3632	-45	-5.1	-3106
אופים 1.0	1845	431	-60	-3.2	-223
אופנת ברוך 1.0	2425	298	+20	+.8	+96.0
אופנת ברוך 5.0	1496	356	+36	+2.5	+433
אתא 1.0	— הפסקת מסחר —				
אתא אפ 1	— הפסקת מסחר —				
ארגמן רג ש	13000	266	+300	+2.4	+138
דלתא־גליל 1.0	4540	201			+65.0
דלתא־גליל א 5.0	3580	569			-335
מכרות כאוזר 1.	1530	17.0	-30	-1.9	-10.0
מכרות כאוזר 5.	719	81.0	-1	-.1	-39.0
מכרות אפ 1	530	94.3			-7.2
דלבא 1.0	3970	186	-30	-.8	-89.0
דלבא 5.0	2930	235	+80	+2.8	+51.0
הדורון 1.0	4088 תב	225	-400	-8.9	-201
דיקית 1.0	7560	95.0	+100	+1.3	+111
דיקית 5.0	6350	379	+150	+2.4	+302
כיב־טב 1.0	— הפסקת מסחר —				
כיב־טב אפ 1	— הפסקת מסחר —				
לודזיה 0.1	1976	105	-2	-.1	-73.1
לודזיה 0.4	913	2059	-50	-5.2	-2067
ליבנת 1.0	1200	1958	-30	-2.4	-2393

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

רשפון 1.0	4450	113	+200	+4.7	+116
רשפון 5.0	2530	143	+112	+4.6	+23.0
תכנ.ן 1.0	2995	531			-533
יאה 1.0	5430	95.0	+20	+.4	+107
לבידי אשקלון 1.	516	3321	-2	-.4	-411
לבידי אשקלון אפ1	820	785	-8	-1.0	-253
מולט ב 0.5	23940	35.0	+1140	+5.0	+33.0
מפעלי ניר 10.0	— הפסקת מסחר —				
סקאנדיה 1.0	3150 תב	1337	-341	-9.8	-2273
רים 0.1	4000	140			-96.0
רים 0.4	2400	175			-29.0
תעל ב 0.2	15750	457	+150	+1.0	+325

תעשיות שונות

אלומית 1.0	4850	540			-106
אלומית 5.0	3569	485	-31	-.9	-549
אבגרין 1.0	4768	230	+227	+5.0	+277
אבגרין 5.0	2717	1266			-820
המישה יוד' 1.0	8300	181	+200	+2.5	+38.0
דיקה 1.0	5250	36.6	+250	+5.0	+96.6
דיקה 5.0	2510	132	+110	+4.6	+291
פולק 1.0 טש	7500 תב	325	-500	-6.3	-144
פולק 5.0 טש	4890	465	-9	-.2	-367

השקעות תעשיה

מרכזית ב 0.1	5920	255			-107
כור בכ' 1.0	5800000	.5			-.1
כלל תעשיות 1.0	1348	12140	+15	+1.1	+3417
באגרי טכנולוגיה	502	3136	-20	-3.8	-3861
מאגריטכנו אפ 1	419	762			-1825

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

אמפא ש	4800	733			-65.0
אידיבי פתוח 2.0	3760	2589	+70	+1.9	+3968
אינקובה 0.1	1852	2356			-1595
אינקובה 0.5	1130 תב	2475	+72	+6.8	+2973
אלגר ש	6750	130	-110	-1.6	-150
אלגר ב	6750	61.0			-41.0
אלרן ש	2620	1236	+110	+4.4	+3927
אלרן ב	2700 תב	209	+144	+5.6	+151
אמיסר בב' 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 5.0	— הפסקת מסחר —				
גוללה 1.0	1400	105	+50	+3.7	+347
חברה לישראל 1.0	6420	291	+130	+2.1	+98.0
חברה לישראל 5.0	3650	384	+110	+3.1	+383
הלפמן 0.1	101000 תב	4.6	+8850	+9.6	+6.2
הלפמן 1.0 ש	26600	103	+1200	+4.7	+144
אבגאז א 0.5	12001 תב	120	-899	-7.0	-95.0
פועלים השק ש	4500	797			+145
לאומי השק 0.1	4875	653	+1		+1308
דיסקונט השק ש	2309	6430	+57	+2.5	+7799
מזרחי השק ש	16350	75.0	-350	-2.1	-43.0
מגד השק אגח 124	9800				+13.0
חירון 1.0	1900	122	-10	-.5	-10.0
חירון 5.0	696	2031	-13	-1.8	-2111
יצוא ש	11360	552	+540	+5.0	+657
ידין א 0.1	3770	812	+20	+.5	+175
כלל ישראל 10.0	2215	2425			-202
כלל ישראל 50.0	1775	568			-338
לנדש 0.1	9210	33.0	+220	+2.5	+61.0
לנדש 0.5	2760	365	+19	+.7	+162
מגור 0.1	523	983	-27	-4.9	-1133
מגור א 0.5	350	1166	-10	-2.8	-615

עוד השק ב 0.1	3050 תב	754	+150	+5.2	+611
עוד השק ב 0.5	1218	1536			+405
פז השק ש	22800 תב	148	+1801	+8.6	+414
פכה א 0.1	8818	53.0	+280	+3.3	+60.0
פכה 0.5	4210	400			-115
פריון ב 2.5	2780	911			-6.0

מחקר ופיתוח

אמצעים מתוחכמים	— הפסקת מסחר —				
גליל טכנולוגיות	474 תב	1985	-26	-5.2	-2548

דלק ונפט

דלק חיפושיםפס.1	2700	253			+407
דלק חיפושיםפס.5	1440	924	+20	+1.4	+876
דלק נפט אפ 2	770	1652			-987
פז חיפושי נפט	12500	81.0	-200	-1.6	-81.0
טראויל 1.0	— הפסקת מסחר —				
טראויל 5.0	— הפסקת מסחר —				
י.ו.א.ל. 5.0	1440	1065	+20	+1.4	+1401
מ.ג.ן. 1.0	2205	355	+25	+1.2	+337
מ.ג.ן. 5.0	1050	1710	+25	+2.4	+1082
סיסמיקה 1.0	— הפסקת מסחר —				
סיסמיקה 5.0	— הפסקת מסחר —				
טראויל ב 0.3	3100	40.0			-9.0
צפון אמר נפט 1.	— הפסקת מסחר —				
צפון אמר נפט 5.	— הפסקת מסחר —				
צפון אמר אפ 2	— הפסקת מסחר —				
נפטא ש	1289990	1.0			-1.0

נסחרות במט"ח

גזית ב	227				+147

שערי מטבע חוץ ביום 15.5.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.010	1.45	1.52	1.45	1.52	1.45	1.52	1.4728	1.4912	1.4728	1.4912	1.4718	1.4905	1.4818
1 ליש"ט	+0.005	2.23	2.34	2.23	2.34	2.23	2.33	2.2696	2.2979	2.2711	2.2994	2.2688	2.2973	2.2812
1 מארק גרמני	-0.001	0.66	0.69	0.66	0.69	0.66	0.69	0.6728	0.6812	0.6733	0.6818	0.6736	0.6820	0.6765
1 פרנק צרפתי	-0.001	0.20	0.22	0.20	0.22	0.20	0.22	0.2110	0.2136	0.2112	0.2139	0.2107	0.2133	0.2121
1 גולדן הולנדי	-0.001	0.59	0.62	0.58	0.61	0.58	0.61	0.5969	0.6043	0.5970	0.6045	0.5962	0.6037	0.6004
1 פרנק שוויצרי	-0.004	0.80	0.84	0.79	0.83	0.79	0.83	0.8101	0.8202	0.8106	0.8207	0.8095	0.8197	0.8142
1 כתר שוודי	—	0.21	0.22	0.20	0.21	0.20	0.21	0.2086	0.2112	0.2088	0.2114	0.2085	0.2111	0.2098
1 כתר נורבגי	—	0.19	0.20	0.19	0.20	0.19	0.20	0.1972	0.1996	0.1972	0.1997	0.1969	0.1994	0.1983
1 כתר דני	—	0.18	0.19	0.18	0.19	0.17	0.19	0.1819	0.1842	0.1821	0.1844	0.1819	0.1842	0.1829
1 מארק פיני	—	0.29	0.31	0.28	0.30	0.29	0.30	0.2957	0.2994	0.2954	0.2991	0.2951	0.2988	0.2971
1 דולר קנדי	+0.009	1.05	1.10	1.04	1.09	1.05	1.10	1.0703	1.0837	1.0607	1.0740	1.0688	1.0825	1.0771
1 דולר אוסטרלי	-0.014	0.99	1.09	1.02	1.10	1.02	1.10	1.0567	1.0699	1.0562	1.0694	1.0567	1.0700	1.0627
1 ראנד דרא"פ	-0.001	0.49	0.54	0.41	0.69	0.45	0.61	0.6849	0.6934	0.6856	0.6941	0.6858	0.6944	0.6876
10 פרנקים בלגיים	-0.001	0.32	0.34	0.32	0.34	0.32	0.34	0.3274	0.3315	0.3299	0.3340	0.3296	0.3337	0.3314
10 שילינגים אוסטריים	-0.002	0.94	0.99	0.94	0.99	0.94	0.98	0.9561	0.9680	0.9589	0.9708	0.9572	0.9695	0.9618
1000 לירטות איטלקיות	-0.001	0.96	1.02	0.96	1.02	0.95	1.02	0.9802	0.9925	0.9819	0.9941	0.9790	0.9914	0.9859
100 ינים יפאניים	-0.006	0.89	0.93	0.89	0.93	0.89	0.93	0.9019	0.9132	0.9033	0.9146	0.9018	0.9132	0.9055
1 דינר ירדני	+0.027	4.17	4.43	3.97	4.23	4.04	4.25	—	—	—	—	—	—	4.2528
10 לירות לבנוניות	+0.004	—	—	—	—	0.30	0.60	—	—	—	—	—	—	0.5514
1 לירה מצרית	+0.005	0.79	0.84	0.71	0.76	0.72	0.77	—	—	—	—	—	—	0.8372

דולר יציג: 1.4818 **דולר נוסעים:** 1.75 **דולר שחור:** 1.61–1.62

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנקי
4% מלווה פיתוח (100% הצמדה)		
ש4001	513894.0	-5894.0
ש4002	519883.0	
ש4003	524509.0	
ש4004	565000.0	+13998
4.25% מלווה מדינה (שגיא)		
ק-301 תשואה 3.73%		
4101	285.9	-3.7
ק-302 תשואה 3.62%		
4102	115.6	+.8
4103	110.9	+.8
4104	107.3	+.7
ק-311 תשואה 4.03%		
4201	98.1	+.1
4202	96.3	+.1
4203	94.4	+.1
ק-321 תשואה 3.59%		
4301	107.4	+.1
4302	102.3	+.1
4303	101.6	+.2
4304	100.0	+.2
3% מלווה מדינה (גליל)		
ק-201א תשואה 1.94%		
ש3601	32856.0	+53.0
ק-201ב תשואה 1.92%		
ש3602	30310.0	+25.0
ק-202א תשואה 1.75%		
ש3603	28405.0	+160.0
ק-202ב תשואה 1.95%		
3604	25317.0	-84.0
ק-203א תשואה 1.90%		
ש3605	23170.0	+38.0
ק-203 תשואה 1.92%		
ש3606	21821.0	+129.0
ש3607	20291.0	+121.0
ש3608	19212.0	+117.0
ק-204 תשואה 2.35%		
ש3609	17954.0	+30.0
ש3610	16195.0	+27.0
ש3611	15646.0	+26.0
ש3612	15193.0	+22.0
ק-205 תשואה 2.31%		
3613	14609.0	+66.0
ש3614	14025.0	+63.0
ש3615	12951.0	+59.0
ש3616	11858.0	+55.0
ק-206 תשואה 2.35%		
ש3617	11163.0	-73.0
ש3618	10595.0	-70.0
ש3619	9751.0	-66.0
ק-207 תשואה 2.48%		
ש3620	9154.0	-122.0
ש3621	8697.0	-117.0
ש3622	7843.0	-108.0
ק-208 תשואה 2.70%		
ש3623	7480.0	+95.0
ש3624	7045.0	+89.0
ק-209 תשואה 2.34%		
ש3625	6515.0	-12.0
ש3626	6028.0	-11.0
ש3627	5592.0	-10.0
ק-210 תשואה 2.59%		
ש3628	5074.0	+52.0
ש3629	4755.0	+50.0
ש3630	4495.0	+47.0
ק-211 תשואה 2.30%		
ש3631	4204.0	+83.0
ש3632	3960.0	+79.0
ש3633	3742.0	+76.0
ק-212 תשואה 2.35%		
3634	3287.0	+98.0
ש3635	3109.0	+93.0
ש3636	2995.0	+90.0
ק-213 תשואה 2.80%		
ש3637	2788.0	+10.0
ש3638	2595.0	+9.0
ש3639	2376.0	+9.0
ק-214 תשואה 2.80%		
ש3640	1957.0	+15.0
ש3641	1696.0	+13.0
ק-215 תשואה 2.15%		
3642	1585.0	+47.0
ש3643	1376.0	+42.0
ק-216 תשואה 2.60%		
3644	1189.0	-18.0
3645	1073.0	-15.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-341 תשואה 4.09%		
3826	93.9	+.2
3827	92.1	+.2
ק-251 תשואה 3.75%		
3701	869.6	+1.6
ק-252 תשואה 3.80%		
3702	683.2	-5.0
ק-253 תשואה 3.95%		
3703	598.9	-4.4
3704	512.8	-3.8
ק-261 תשואה 3.94%		
3751	270.6	+.5
ק-262 תשואה 4.10%		
3752	107.8	+.6
3753	103.2	+.6
ק-263 תשואה 4.14%		
3754	93.4	+.3
3755	89.9	+.3
ק-271 תשואה 3.96%		
3901	101.0	-.3
3902	96.1	-.4
3903	95.4	-.4
3904	93.9	-.3
4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)		
ש3107	251900.0	
ש3108	238620.0	-7380.0
ש3109	232000.0	-3000.0
ש3110	234000.0	-500.0
ש3111	229350.0	
ש3112	224500.0	-1000.0
ש3113	229300.0	+1000.0
ש3114	221500.0	+350.0
ש3115	218200.0	
ש3116	212000.0	+800.0
ש3117	220900.0	+1200.0
ש3118	213100.0	+1100.0
7%–6%–4% מלווה פיתוח המדינה (80% הצמדה)		
ש3201	183700.0	-3000.0
ש3202	183000.0	-5490.0
ש3203	182000.0	-1100.0
ש3204	177400.0	
ש3205	173800.0	
ש3206	174200.0	+200.0
ש3210	169400.0	
ש3211	170000.0	-450.0
ש3212	167000.0	
ש3213	159700.0	
ש3214	153500.0	
6%		
ש3501	152000.0	+500.0
ש3502	148600.0	+300.0
ש3503	134800.0	-1200.0
ש3504	134200.0	
ש3505	129314.0	
7%		
ק-701 תשואה 2.34%		
ש3521	127665.0	+14.0
ש3524	115802.0	-4.0
ק-702 תשואה 2.20%		
ש3522	122889.0	-286.0
ש3523	116188.0	-293.0
ק-703 תשואה 2.00%		
ש3525	114305.0	+980.0
ש3526	114242.0	+990.0
ש3527	111968.0	+972.0
ש3528	113850.0	+1011.0
ק-704 תשואה 2.41%		
ש3529	112777.0	-229.0
ש3530	110145.0	-224.0
ש3531	109929.0	-240.0
ש3532	106713.0	-233.0
ש3533	106621.0	-248.0
ש3534	100555.0	-236.0
ק-705 תשואה 2.17%		
ש3535	101294.0	+212.0
ש3539	95484.0	+201.0
ק-706 תשואה 2.31%		
ש3536	100862.0	-88.0
ש3537	100752.0	-89.0
ש3538	94835.0	-83.0
ש3540	94709.0	-91.0
ש3541	91512.0	-68.0
ש3542	91440.0	-96.0
ש3543	86985.0	-93.0
ק-707 תשואה 2.62%		
ש3544	86477.0	+145.0
ש3546	84377.0	+141.0
ש3547	84192.0	+141.0
ש3548	84079.0	+141.0
ש3550	79731.0	+133.0
ש3551	79425.0	+133.0
ק-708 תשואה 2.60%		
ש3545	84181.0	+734.0
ש3549	79547.0	+710.0
ש3552	73040.0	+669.0
ש3554	72927.0	+684.0
ש3555	72927.0	+684.0
ק-709 תשואה 2.70%		
ש3553	72443.0	-36.0
ש3571	65596.0	-39.0
ק-710 תשואה 2.82%		
ש3556	69075.0	+117.0
ש3558	68994.0	+101.0
ש3559	66554.0	+97.0
ש3560	65738.0	+111.0
ש3561	65555.0	+110.0
ק-711 תשואה 2.65%		
ש3557	69865.0	+297.0
ש3572	66311.0	+300.0
ק-712 תשואה 2.64%		
ש3573	65966.0	+225.0
ש3574	60828.0	+207.0
ש3577	60799.0	+210.0
ש3578	56169.0	+194.0
ק-713 תשואה 2.60%		
ש3575	60698.0	+101.0
ש3576	60531.0	+101.0
ש3579	55897.0	+94.0
ק-714 תשואה 2.60%		
ש3580	52047.0	+357.0
ש3581	47354.0	+331.0
ש3582	43689.0	+312.0
ש3583	40619.0	+295.0
ק-715 תשואה 2.70%		
ש3584	38518.0	+260.0
ש3585	36531.0	+251.0
ש3586	33092.0	+230.0
ש3588	33057.0	+235.0
ק-716 תשואה 2.70%		
ש3587	33185.0	+56.0
ש3591	30249.0	+44.0
ש3592	30216.0	+44.0
ש3593	30166.0	+44.0
ק-717 תשואה 2.50%		
ש3589	30401.0	+531.0
ש3594	26999.0	+510.0
ש3596	28899.0	+507.0
ש3597	28804.0	+507.0
ק-718 תשואה 2.70%		
ש3590	30065.0	+159.0
ש3595	28657.0	+148.0
5% מלווה פיתוח המדינה (בריבית בשלה צבורה)		
ק-101 תשואה 2.60%		
ש2001	124039.0	-303.0
ש2002	123698.0	-307.0
ק-102 תשואה 2.55%		
ש2003	119210.0	+507.0
ק-103 תשואה 2.30%		
ש2004	120411.0	+1152.0
ק-104 תשואה 2.45%		
ש2005	112879.0	+798.0
ש2006	112778.0	+822.0
ש2007	110611.0	+809.0
ק-105 תשואה 2.44%		
ש2008	109850.0	+160.0
ש2012	107565.0	+157.0
ש2015	108202.0	+179.0
ק-106 תשואה 2.70%		
ש2009	110520.0	+162.0
ק-107 תשואה 2.73%		
ש2010	109846.0	+160.0
ש2011	107716.0	+157.0
ש2013	111121.0	+186.0
ש2014	108288.0	+182.0
ק-108 תשואה 2.60%		
ש2016	109297.0	+72.0
ש2018	106520.0	+65.0
ש2021	103128.0	+59.0
ק-109 תשואה 2.50%		
ש2017	106087.0	+1051.0
ש2019	105871.0	+1082.0
ש2020	102774.0	+1052.0
ק-110 תשואה 1.29%		
ש2022	99514.0	+3056.0
ק-111 תשואה 2.39%		
ש2023	97787.0	+162.0
ק-112 תשואה 2.00%		
ש2024	93175.0	+1657.0
ש2027	88968.0	+1650.0
ש2031	82486.0	+1625.0
ק-113 תשואה 2.40%		
ש2025	91893.0	+799.0
ש2026	91593.0	+801.0
ק-114 תשואה 2.60%		
ש2028	88167.0	-2199.0
ש2030	83897.0	-2166.0
ק-115 תשואה 2.45%		
ש2029	83648.0	-2086.0
ש2033	77059.0	-2051.0
ש2035	70764.0	-1947.0
ק-116 תשואה 1.00%		
ש2032	85225.0	-95.0
ש2034	80632.0	-95.0
ש2036	74135.0	-94.0
ק-117 תשואה 2.29%		
ש2037	67643.0	-1789.0
ש2052	58666.0	-1644.0
ק-118 תשואה 2.60%		
ש2038	67544.0	-673.0
ש2040	67132.0	-656.0
2051	63527.0	-641.0
ק-119 תשואה 2.50%		
ש2039	64809.0	-1655.0
ש2041	63320.0	-1602.0
ק-120 תשואה 1.22%		
ש2053	60975.0	+1877.0
ק-121 תשואה 1.80%		
ש2054	55007.0	+425.0
ש2056	50942.0	+401.0
ש2058	46378.0	+372.0
ש2060	42817.0	+351.0
ק-122 תשואה 2.50%		
ש2055	54206.0	-1270.0
ש2057	50173.0	-1208.0
ש2059	45627.0	-1131.0
ק-123א תשואה 1.00%		
ש2061	33606.0	-329.0
ק-2123 תשואה 0.00%		
ש2062	31910.0	-139.0
ק-3123 תשואה 0.00%		
ש2063	31409.0	+46.0
חילים		
17 ב	103.5	-.5
18 ב	102.0	
19 ב	101.0	
20 ב	100.5	-1.4
21 ב	102.8	-.5
22 ב	103.0	-.5
23 ב	97.1	12.05
ש24	93.6	+1.0
ש25	94.6	12.05
ש26	94.0	-1.1
ש27	94.0	+1.5
ש28	93.5	-.5
ש29	97.2	12.05
ש30	100.0	+.2
ש31	100.0	-.5
32	94.0	+.4
33	97.0	12.05
2	92.7	07.05
34 מד"ג	101.0	-3.0
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
ק-601 תשואה 4.85%		
סד' 2501	153.5	+.5
סד' 2502	150.9	+.4
סד' 2503	146.1	+.4
ק-602 תשואה 5.02%		
סד' 2504	145.2	+.1
סד' 2505	139.7	+.1
ק-603 תשואה 5.20%		
סד' 2506	134.7	-.8
סד' 2507	130.0	-.8
ק-604 תשואה 3.29%		
סד' 2508	104.1	+.7
ירושלים־צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 7.11%		
7001	243.0	+1.5
7002	235.6	+1.5
ק-902 תשואה 7.15%		
7003	225.1	+1.4
7004	207.7	+1.3
ק-903 תשואה 7.31%		
7005	193.2	+.1
ק-904 תשואה 7.25%		
7006	182.4	+.3
ק-905 תשואה 7.31%		
7007	169.8	+1.1
7008	161.4	+1.1
ק-906 תשואה 7.20%		
7009	156.9	+1.5
ק-907 תשואה 7.37%		
7010	147.4	+1.0
ק-908 תשואה 7.38%		
7011	139.3	+.8
7012	134.4	+.8
ק-909 תשואה 7.40%		
7013	126.9	+.3
ק-910 תשואה 7.34%		
7014	114.1	+.7
ק-911 תשואה 7.42%		
7015	94.8	+.6
7016	94.2	+.6
7017	93.6	+.6
7018	96.3	+.6
7019	96.7	+.6
7020	96.5	+.6
7021	95.6	+.6
7022	95.3	+.6
ק-951 תשואה 7.52%		
7201	94.3	+.6
7202	92.9	+.6
7203	92.7	+.6
7204	93.2	+.6
7205	93.3	+.6
"גלבוע" צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 1.80%		
ש6101	12570.0	+69.0
ק-802 תשואה 2.45%		
ש6102	7392.0	-29.0
ק-803 תשואה 2.45%		
ש6103	6636.0	-20.0
ק-804 תשואה 2.42%		
ש6104	6128.0	+36.0
ש6105	5861.0	+32.0
ק-805 תשואה 2.30%		
ש6106	5724.0	+74.0
ש6107	5513.0	+71.0
ק-806 תשואה 2.55%		
ש6108	3932.0	-3.0
ש6109	3742.0	-3.0
ש6110	3680.0	-3.0
ק-807 תשואה 2.61%		
ש6111	3040.0	+18.0
ש6112	2947.0	+17.0
ק-808 תשואה 2.75%		
ש6113	1996.0	-24.0
ק-821 תשואה 3.42%		
ש6151	780.6	-10.1
ש6152	747.3	-9.6
ק-822 תשואה 3.55%		
ש6153	643.2	-2.2
ש6154	631.9	-2.0
ק-823 תשואה 3.35%		
ש6155	419.5	-2.5
ק-824 תשואה 3.50%		
ש6156	334.9	-6.2
ק-825 תשואה 3.41%		
ש6157	250.5	-.3
ש6158	237.4	-.3
ק-826 תשואה 3.38%		
6159	201.1	-2.8
ק-827 תשואה 3.47%		
6160	189.4	-1.3
6161	183.2	-1.3
ק-828 תשואה 3.46%		
6162	165.6	-.8
ק-829 תשואה 3.44%		
6163	154.0	-3.2
6164	147.8	-3.1
ק-830 תשואה 3.45%		
6165	138.8	-.6
ק-831 תשואה 3.46%		
6166	131.0	-2.5
6167	128.1	-2.5
6168	126.2	-2.5
ק-832 תשואה 3.48%		
סד' 6169	118.5	-.8
ק-833 תשואה 3.48%		
6170	111.5	-1.3
ק-834 תשואה 3.32%		
6171	80.8	+.4
6172	80.6	+.4
ק-851 תשואה 3.50%		
6801	85.7	-1.3

קרנות נאמנות

אב	3873.87	3819.51
אבוקה	29000.87	28715.43
אגוד	195.91	192.07
אדיר	1304.75	1278.83
אדום	1673.67	1642.13
אפיר	1520.42	1490.47
אור	411.35	402.71
אוריון	160.71	157.46
אורלי	20480.67	20234.46
אורן	590.07	578.76
אייל	2932.73	2876.19
איילת	3783.60	3700.53
אירים	3950.18	3863.03
איתן	595.97	554.17
אלה	581.09	490.68
אלמוג	585.02	573.56
ארז	651.92	639.56
אש	115.46	112.92
אשל	164.42	161.20
אתרוג	190.04	188.20
בדולח	1707.70	1674.92
ברוש	374.99	367.74
בריק	383.46	375.78
ברקת	760.33	745.35
בשיס	1135.64	1113.51
גבע	833.29	820.76
גדר	571.50	560.40
גיא	7595.28	7480.59
גיל	2207.47	2165.98
גלית	504.15	497.94
הדובדבן	280.16	278.93
הדוכיפת	535.79	525.26
הלב	195.65	191.54
הוד	1222.44	1199.36
[illegible]	217.68	213.45
[illegible]	—	—
דרור	3276.04	3214.24
דקל	273.58	268.25
הדס	28824.82	28719.68
ורד	—	—
זהבית	2482.93	2428.57
זוהר	15648.56	15417.12
זיו	14867.36	14646.73
זמיר	658.20	645.53
חורות	132.62	129.70
חלמיש	109.75	109.25
[illegible]	557.40	546.54
חן	108.56	108.13
שמן	1185.72	1158.50
טל	4048.26	3997.32
יובל	635.43	623.21
יהלום	1606.50	1576.02
יסודות	32194.07	31901.46
יערה	548.89	536.78
כוכב	757.36	742.80
כחל	121.04	118.66
כלנית	—	—
כספית	625.76	619.31
כרמל	117.99	115.59
כתר	900.04	882.25
להב	3412.64	3348.16

לטשטיק	95244.23	93437.51
לפיד	9986.49	9794.66
לקט	1460.04	1430.46
לשם	777.13	761.43
מבחר	956.66	937.71
מבטח	2726.70	2700.5
מגד	199.19	196.37
מגוון	2592.70	2568.7
מגל	608.56	596.74
מור	1184.50	1167.90
מורן	631.96	625.94
מנה	24126.25	23487.20
מגן	733.87	719.62
מעוז	3057.80	2998.00
מעין	653.56	641.11
מצדה	808.76	792.97
מרגלית	995.97	976.75
מרום	936.11	917.84
נגה	20459.63	20155.99
נורית	613.32	601.77
נבט	375.63	368.21
ניל	3955.37	3896.72
סביה	119.25	116.90
סגולה	794.40	790.35
סלע	560.37	549.31
סמדר	605.81	594.29
ספיר	532.53	529.89
עדי	641.36	629.09
עדן	1656.27	1623.87
עירית	5731.50	5650.44
עמל	1185.85	1159.37
ענבל	2019.86	2003.36
עשת	538.47	526.59
ערמון	150.23	147.31
פאר	1226.52	1202.82
פז	537.67	527.02
צופית	519.76	509.55
צבר	834.94	817.02
צמרת	6254.13	6166.36
צפרית	1500.88	1471.78
קלע	1695.10	1686.93
רונית	15567.50	15250.84
רקפת	—	—
רשף	655.27	641.32
שביט	626.51	614.27
שהם	837.01	816.82
שחר	31378.61	30771.24
שלום	67745.64	66422.14
שמיר	547.05	539.92
שקד	557.20	543.58
שיר	163.71	160.46
תאנה	171.08	169.46
תבור	743.18	733.05
תדהר	366.26	364.44
תהילה	95.56	93.46
תידהר	403.76	398.82
תמר	180.46	176.97
תפוח	175.48	174.18
תרשיש	1270.00	1245.31
תשרי	377.98	372.61

פק"מ נייד
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה
ריבית פק"מ ל־7 ימים או ריבית במדרוג קבוע מה ברים · הגבוה מבין השניים
בנק לאומי

صكنا من الاهل

תאומי־סיאם בצמרת ייאבקו בקרב הכרעה בקרית־אליעזר

מאת ברוך הגר

יציעי האיצטדיון בקרית־אליעזר יהיו מחר עמוסים מלוא קיבולם ויוצגו המפאורה הססגונית, קולנית ומלהיבה לאחר מקריב־המבחנת של העונה. מכבי חיפה מול מכבי ת"א, הראשונה מול השנייה. אכן, הליגה לא יכולה היתה לצפות לסיום בלייבך דרמאטי.

העובדה, ששתי הקבוצות צמודות זו לזו כתאומי־סיאם הופכת את העימות בחיפה למאבק מכריע, אך ודאי שאינו מהווה סוף־פסוק, גם אם תיפול הכרעה לצד זה או אחר. ייפשר, עדיין, מחוז העצלה לצורך קביעה סופית של האלופה. תיקו ישאיר, אכנם, את הסטאטוס־קוו בפסגה בעינו, אך יאפשר, אולי, להפועל ת"א להלג מעל לסתיים ולנחות במקום הראשון.

אכן, הפועל ת"א בייחלת לנס כפול: נצחון־חוץ שלה על הפועל באר־שבע ותיקו בקרית־אליעזר. העיכוי של דוד שוויצר בכקסים להתייצב בשבת הבאה מול מכבי חיפה בעצרת־בכורה, והדרך שלהם למקום הראשון עוברת דרך באר־שבע כבו דרך קרית־אליעזר.

בשעה שהצמרת תרתח ותגעש, תיוותר תקות־תליב בזערית לשאר המשחקים. הפועל ירושלים, שכבר איבדה תקוה להיגאל ברגע האחרון, תנסה להתקרב אל הפועל פ"ת לאחר נצחון על בני־יהודה, אולם פ"ת עשויה להבכיה את בעבודה בתום המאבק הביתי שלה עם מכבי יבנה.

מכבי יפו, שביפסה למקום השמיני, תשתדל לסיים את העונה בעמדה בישיפרת על חשבונה של מכבי נתניה, שאיבדה כל עניין במתרחש. מכבי שעריים תערוך פרידה ביתית מהליגה הלאומית בשחק עם מכבי פ"ת ובמסגרת תגדיל, כנראה, הפכר נוסף להפועל חיפה. בית"ר ירושלים, הגבלה עתה עניין רק בגביע, תערוך איכמן נוח בבגרישה של הפועל כפ"ס.

הפועל ירושלים – בני־יהודה

לירושלים נותרה, אכנם, תקווה מסויימת, אך גורלה אינו נתון רק בידיה. אפילו נצחון על "התוכים" – כשיכה יקכה כלעצבה – לא יספיק לירושלים אם הפועל פ"ת תסיים בתיקו. בכל זאת – ירושלים תיאבק כל עוד נותר ולו גם סיכוי תיאורטי.

התחזית: נצחון לירושלים.

הפועל פ"ת – מכבי יבנה

זהו רגע האמת של פ"ת. צעירי הקבוצה, שנקלעו לעברה לארצותה, יכולים להציל את כל העונה ע"י תיקו ביתי. מול הבוצה חסרת יומרות כיבנה. נראית דרכה של פ"ת סלולה אל נקודת־ההצלה, אלא אם יכריעו אותה המתח והעצבנות.

התחזית: נצחון לפ"ת.

מכבי חיפה – מכבי ת"א

"קרב הענקים" בקרית־אליעזר עשוי, כנראה, לפתור חלק מתעלומת האליפות, אך לא את כולה. שתי הקבוצות מודעות לכך, שנצחון "יעניק" ב"רגל אחת" לפני הכתר ואילו הפסד ירחיק אותן לאחור. הסיכויות הם שקולים למדי, אך שהחיפה יהיה, באורח כבעי, יתרון בזכות הביתיות. עם זאת, אסור להתעלם מהתנופה הגדולה של ת"א, שעשויה להפיח רוח חיה בפסרטיה.

התחזית: תיקו.

באר־שבע – הפועל ת"א

ת"א מודעת לכך, שרק נצחון עשוי להקנות לה בחודש את הבכורה. תיקו ישאיר אותה בתמונה בתנאי שתוצאה דומה תירשם בחיפה, אך "האדומים" אינם מתבססים על ניסים. היכולת הטובה של ת"א תקנה לה עדיפות, אולם גורל המאבק תלוי במידת הרצון של שחקני באר־שבע.

התחזית: נצחון לת"א.

מכבי נתניה – מכבי יפו

נתניה איבדה טובה לאחר הכבתת הישארותה בליגה, ואילו יפו עדיין אחותה־יתודת ומקווה לטיפוס נוסף בסולם הטבלה. לאור האוריינטת הנתנייתית, יהיה היתרון בידי יפו, שעשויה לספר את מיקומה לקראת נעילה.

התחזית: נצחון ליפו.

שמשון – הפועל חיפה

שמשון נושאת את עיניה להצלחה בגביע ואין לה טום עניין בליגה. גם חיפה איבדה כבר כל סיכוי לעניין ומקווה לפחות להשאיר רושם חיובי במשחקי הפרידה שלה. עם זאת, גם ביכולה בינונית צריכה שמשון להיות קרובה יותר מיריבתה לשלוש הנקודות.

התחזית: נצחון לשמשון.

מכבי שעריים – מכבי פ"ת

שעריים שואפת לנצחון ביתי אחרון בליגה הלאומית ואילו פ"ת, הבכנהלת ספירה לאחור, תנסה, אולי, לטפס מקום אחד או שניים בסולם, בהתחשב בחוסר המתח, ניתן, אולי, לצפות למשחק טוב.

התחזית: תיקו.

הפועל כפ"ס – בית"ר ירושלים

בית"ר, שאיבדה את סיכוייה בליגה, תנסה להתנחם בגביע. מאבק־החוץ בכפ"ס יהווה עבורה כבהתרכוחות רצינ', והבית"רים יתייהסו, איפוא, למאבק במלוא הרצינות. צפוי משחק בעניין.

התחזית: תיקו.

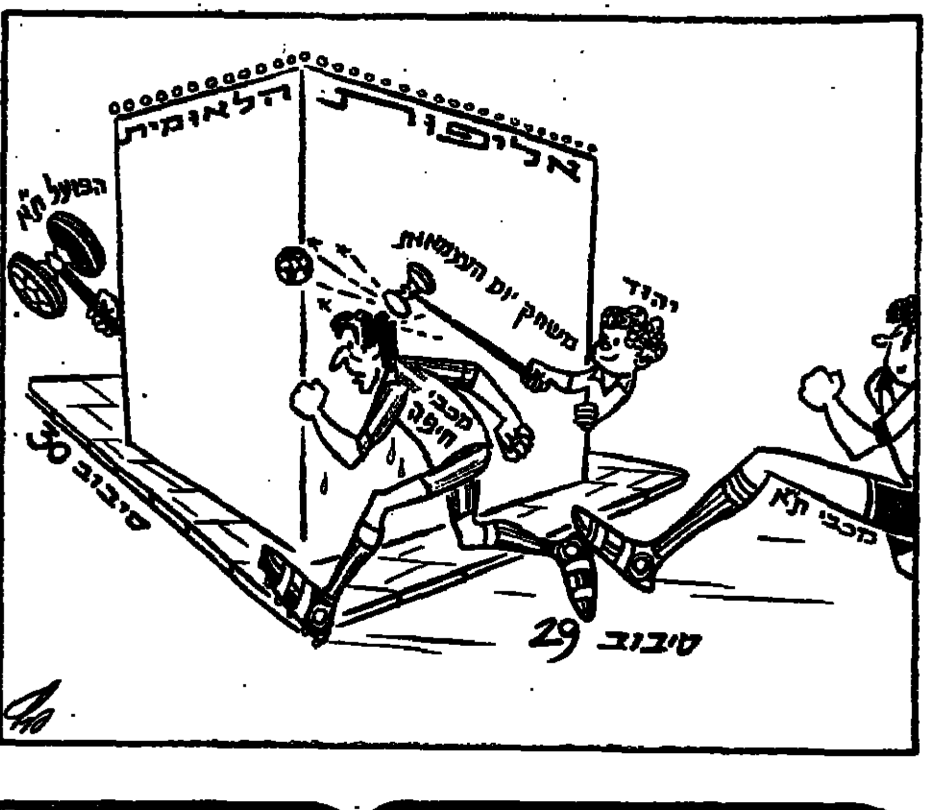

שוודיה – היריבה הראשונה בכדורסל היום אחה"צ בליאז'

מאת שליחנו המיוחד

נבחרת ישראל בכדורסל תחל היום ב־5:30 את הופעותיה באליפות אירופה, דרגה ב' כשתתמודד באולם התיאטרו־הספורט בליאז' נגד שוודיה.

הישראלים, שהגיעו אתמול בצהריים ערכו אימון באולם כי הלכות ותשלמות ההכנות.

המאמן הלאומי צבי שרף אמר שאינו יודע הרבה על השוודים. מהרשימה שהוגשה הוא מכיר רק 3־4 שחקנים. "בצטרך להכתיב את הקצב בעיקר בעשר הדקות הראשונות. חשוב לפתוח ביד ימין. נצחון יעניק לנו בטחון וכך אפשר יהיה לשתף כמה שיותר שחקנים. בנבחרת יש רצינות ודריכות" – אמר שרף.

הישראלים לא הספיקו לראות את השוודים באימון. הם ישתדלו לראותם הבוקר. לשבדיה חמישה כדורסלנים מעל לשני מטר. הגבוה ביניהם הוא קרואן אריקסון, שגובהו 2.14 מטר, ולו 84 הופעות בינלאומיות. השחקן הוותיק בין השבדים הוא סטן פלדרייך (2.10 מטר, עם 181 הופעות בינלאומיות. גבוהים אחרים: הלאנד ראהם (2.06: 114) הלאן אולס קארלסון (1.98: 179). בנבחרת שבדיה חסר הכוכב מארטינסון, שהכניע את ישראל לפני שנתיים במונדיאל הקדם האולימפי במאדריד (80:99).

מחר ב־3.30 תשחק ישראל עם הונגריה. מאמן נבחרת הונגריה, לאיוש מאוורס, שהוא גם מאמן קבוצת "הונבד" בודפשט אמר שזו נבחרת צעירה שהתאמנה רק שלושה שבועות יחד. הונגריה קיבצה שלושה משחקים בקרפטים עם רומניה, הפסידה בשניים ובאחד ניצחה. היא הפסידה בשני משחקים נגד נבחרת המשנה של ברית המועצות, בהפרשים של 15 ו־20 נקודות, וכן הפסידה בנקודה לנבחרת נורווגיה.

"אנו רוצים לעלות לשלב השני. יש סיכויים להשיג את הבטרה. את ישראל ראיתי באליפות אירופה בגרמניה" – אמר מאוורס שנבהל כאשר ראה את לאוזאן מרסר: "מה יש לכם שחקן כושי אמריקני?"

השחקן הגבוה ביותר בהונגריה הוא לזלו וארגה שגובהו 2.10 מטר. בנבחרת עוד ארבעה שחקנים מעל ל־2 מטר.

ישראל תפתח עם החמישיה: חן ליפין, דורון שפע, מוטי דניאל, לאוזאן מרסר והאוורד לאסוף.

נבחרת ישראל התעכבה בשעתיים בנמל־התעופה בבריסל בגלל שביתת רכבות המשתקת את בלגיה. בזמן השהייה בנמל־התעופה נחת גם ברוה סטנקוביץ', מזכ"ל פיב"א. לחיצות ידיים עם עמירם ספירא, מנהל הנבחרת ואיתן חפר, ראש המשלחת ומזכ"ל פיב"א מיהר להסתלק בטענה שמחכים לו. לא דובר מילה על פרשת ויליס ושלכטר.

המארגנים הבלגים רצו לשגר את הישראלים יחד עם ההונגרים, אולם אנשי הבטחון סירבו. הישראלים יצאו לליאז' רק לאחר שחברת אל־על הסדירה אוטובוס.

בכל משחק יהיה קפטן שחקן אחר. הבוקר ייקבע הקפטן למשחק עם שבדיה. יהיה זה כנראה חיים ולוטיקמן.

כדורסלן מכבי חיפה כנבחרת, ארי רוזנברג, יצטרך ללכת בשבת רגלי לאולם מאחר שהוא שומר שבת. המרחק בין המלון בו מתגוררת נבחרת ישראל לאולם המשחקים הוא – 10 ק"מ.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

5 קבוצות מנסות להימלט מאימת הירידה לליגות א'

מאת שמואל סל

לאחר שבצמרת נפתחה העלמה הקולות לאלופית, במקום בפסית ולולר הכריה דך נקודותיה, יפטר בחר העיקריים לעבר התחתית שם נאבקות לא פחות במפגש קבוצות נגד מרטיב הירידה השלישית.

שתיים מהמועמדות לירידה יפגשו ביניהן ביהוד, כשהפועל המקומית תארח את הפועל מרמורק. בבין שתי הרמת־גניות שבתחתית טוב יותר מצבה של הפועל שתשחק בביתה נגד הפועל טבריה. הכה יוצאת למשחק הוץ נגד בית"ר רמלה.

מאבק קשות יפגיש את הפועל רמת־השרון (שתשחק בגלל עונש מחוץ לביתה) עם הפועל לוד ה"כמעט לאומית". דרדקב מעניין, אך חסר חשיבות מבחינה הטבלה, יהיה בין שתי היורדות הפועל בית־שמש ובית"ר חיפה.

שתי הלאומיות הסריות כוודאי לא ייחסו חשיבות רבה למשחקי החוץ שלהן. בית"ר ת"א תתארח בעכו שעה שהאשות מנתניה תופיע בחולון נגד הפועל "צפריירים".

רמת עמידר – יהודה

עבור שתי הקבוצות כבר הסתיימה העונה. באחר שרמת־עמידר תמשיך בכל הנראה להופיע כהדרכב צעיר, בעקבות שביתת כדורגלניה הבכירים, תוכל יהודה לספר את מיקומה ואת הפרש שעריה. ובסיבוב הראשון 2:2.

התחזית: תיקו ועלייה ליהודה.

הפועל יהוד – מרמורק

משחק על כס נקודות בין שתי קבוצות הנאבקות ביניהן נגד הירידה. יהוד בתנופה, מעודדת בנצחונה על רמת־עמידר, תשתדל לנצל את ביתיותה כדי להחלוף על פני יריבתה ולהבטיח כמעט סופית הישארותה. אולם מרמורק לא תוותר בקלות, ואם תפגין את הכושר של השבועות האחרונים היא עשויה להלך נקודה. (בסיבוב הראשון 0:1 למרמורק).

התחזית: תיקו ועלייה ליהוד.

עכו – בית"ר ת"א

הלאומית הטריה יוצאת למשחק חוץ חסר־חשיבות. היא בוודאי לא תתאמץ יותר מדי אם כי נותר לה עדיין סיכוי סביר לזכות בתואר האליפות. מאידך יש לעכו אתגר – לנצח קבוצה לאומית. בביתה מסוגלת עכו לכל גם בהתחשב בעובדה שהתל־אביבים יהיו שאננים. (בראשון 0:1 לבית"ר).

התחזית: תיקו ועלייה לעכו.

צפריירים חולון – בית"ר נתניה

המוליכה טרם סיימה המלאכה. היא רוצה להבטיח לעצמה, בעקבות הזכיה בכרטיס ללאומית, גם את כתר האליפות. אם ית־יחכו תניכיו של פייגנבוים למשחק ברצינות, הם מסוגלים לחזור הביתה עם כל הנקודות. חולון תנסה לסיים העונה בנצחון על המוליכה, אך לשם כך תצטרך להתעלות על עצמה. (בראשון 2:1 לנתניה).

התחזית: תיקו ומעלה לנתניה.

בית־שמש – בית"ר חיפה

שתי היורדות נפגשות ביניהן למשחק של יוקרה בלבד. הבית"רים מחיפה מפגינים לאחרונה כושר בתחלס לא רע, אם יוותר על הזנגה של הסכת האחלפת הם מסוגלים להפתיע את מארחיהם ולרדת ליגה עם טעם מתוק בפה. (בסיבוב הראשון 1:2 לבית־שמש).

התחזית: תיקו.

הפועל ר"ג – טבריה

התרדרות הרמת־גנים לקראת ה"קו האדום" מכניסה את שחקניה ללחץ. אבל מתר כמשחק הביתי הם יכולים לנצל את העובדה שלטבריה אין כבר בשביל מה לשחק כדי לספר את מאזנה. אחרת הם עוד יצרפו לשתי היורדות. הבטחות. טבריה תשחק משוחרר ולא תתאמץ יותר מדי. (בראשון 1:2 לר"ג).

התחזית: נצחון לר"ג.

רמת־השרון – הפועל לוד

במפגש קצות בין שתי קבוצות בעלות שאיפות מנוגדות. רמת־השרון, בתחתית, לוחמת על מקומה בליגה. לוד צריכה עוד נקודה כדי להצטרף לשתי הבית"רית ברורך ללאומית. מאחר שרמת־השרון לא תוכה מביתיות בגלל עונש הרחקה, ומאחר שלוד סובה יותר צפוי משחק שקול שיסתיים ללא הכרעה. (בראשון 1:1).

התחזית: תיקו.

בית"ר רמלה – הכה ר"ג

עוד נסיון נואש של הכה להיחלץ ממצבה הביש יפגיש אותה מחר עם בית"ר רמלה שאמנם איבדה עניין בליגה אך נאבקת נגד כל יריב כדי לנצח. הכה בכושרה הנוכחי אינה מסוגלת להפתיע אבל תיקו יתקבל כסביר. (בראשון 0:0).

התחזית: תיקו.

בגביע העולם (18) MEXICO86

מקסיקו – הופעה תשיעית בגמר אבל עם רקורד לא מרשים

מאת שמואל סל

כבארחת, הבכיחה לעצמה נבחרת מקסיקו את מקומה בשלב הגמר ללא השתתפות במשחקים מוקדמים. עובדה זו מקשה על המומחים לנתח את יכולתה וסיכויה בטורניר עצמו. אבל סביר להניח, לאור היסטוריה בעבר ובמשחקי ההכנה, כי היא נמנית על הנבחרות הפחות טובות בטורניר הנוכחי.

למעלם של המקסיקאים הם שובצו לבית קל יחסית (ב'), יחד עם נבחרות בלגיה, פרגוואי ועיראק. השיבוץ הזה, ביחד עם הביתיות, עשויים להעניק למקסיקאים את הכרטיס לשלב השני, אבל לא יותר מכך. שכן מול האריות שבחבורה תתייצב מקסיקו בעמדה נחותה.

מקסיקו הופיעה כבר שמונה פעמים בטורניר הגמר. בחודש הבא תהיה לה הופעה תשיעית. אבל לנתון זה אין משמעות רבה. שכן מקסיקו הכביחה עלייתה לשלב הסופי, כפעמים שהצליחה במשיכה, מאיזור מרכז אמריקה על חשבון נבחרות חלשות ביותר.

על רבתה בעבר וכנראה גם בהווה ניתן ללמוד מהישגיה בטורנירים הקודמים. הישגה הטוב ביותר היה עליה לשלב רבע הגמר. זה קרה ב־1970 במגרשה הביתי כאשר סיימה ראשונה בבית הבוקים עם חמש נקודות כמו לבריה"מ ולפני בלגיה ואל־סלוואדור. בדרכה לרבע הגמר הפתיעה את בלגיה (1:0) וגברה על סלוואדור החלשה (4:0). נגד בריה"מ סיימה בתיקו אפס. בשלב רבע הגמר חסו המקסיקאים על בשרם את נחת רגלם של האיטלקים כשנוצחו בתוצאה 4:1 וסיימו את הופעתם.

הטורניר ב־1970 היה כאמור ההצגה הטובה ביותר של נציגי ה"אצטקים". קודם לכן ליקקו נקודות פה ושם אבל בדרך כלל סיימו בתחתית כבר בשלב הבוקים וחזרו הביתה הפויי ראש.

ב־1930, בגביע העולמי הראשון, שובצה מקסיקו בבית מספר אחד. היא נוצחה שלוש פעמים רצופות ע"י צרפת (4:1) צ'ילה (3:0) וארגנטינה (6:3) וסיימה את הופעתה בידים ריקות ללא נקודות.

היא חזרה להשתתף בטורניר הגמר בברזיל ב־1950. ושוב חזרה התמונה על עצמה. שלושה הפסדים בשלב הבוקים במסגרת בית אחד מול ברזיל (4:0) יוגוסלאוויה (4:1) ושווייץ (2:1) ואפס נקודות.

חלפו ארבע שנים ומקסיקו הופיעה גם בשווייץ. המאזן ה"נקי" של אפס נקודות נותר על כנו, לאחר שני הפסדים בבית מספר אחד נגד ברזיל (5:0) וצרפת (3:2).

ב־1958 בשוודיה יכלו המקסיקאים להרים ראש. סוף־סוף זכו בנקודות בכורה בגביע העולמי. הם עשו זאת על חשבון ולס עימה סיימו בתיקו (1:1). קודם לכן ספגו שלישיה ללא מענה מהשוודים ורביעיה מהונגריה.

בצ'ילה 1962 רשמו המקסיקאים הפתעה כשגברו בשלב הבוקים על ה"פיינליסטית" מצ'כיה 1:3. אבל נצחון זה לא עזר לה ולאחר שנוצחה ע"י ברזיל (2:0) וספרד (1:0) חזרה הביתה בתום השלב הראשון.

אנגליה 1966. שוב שתי נקודות הפעם לאחר תיקו (1:1) נגד צרפת ו־0:0 נגד אורגוואי. נגד האנגלים הפסידו המקסיקאים (2:0). לשם שינוי דורגו הפעם המקסיקאים במקום הלפני אחרון בבית הבוקים לפני צרפת.

לאחר שהעפילה ב־1970 בטורניר שנערך בבית נעדרה מקסיקו ממשחקי 1974 בגרמניה. את מקומה כנציגת מרכז־אמריקה תפסה האיטי. ב־1978 בארגנטינה חזרו המקסיקאים לשלב הגמר אך בלא הצלחה. שלושה הפסדים נגד פולין (3:1) מערב־גרמניה (6:0) ותוניסיה (3:1) וכבוד מקום אחרון עם אפס נקודות.

לפני ארבע שנים בספרד ייצגו את האזור של מקסיקו הונדורס ואל־סלוואדור. המקסיקאים נכשלו בשלב המוקדם תשארו בבית.

קשה להאמין שבטורניר הנוכחי יתווספו הצלחות מרשימות הרבה יותר למאזן המקסיקאי. לרשותה עומד סגל שחקנים בלתי־מוכר כשמרבית שחקניה מופיעים בקבוצות ביתיות.

כוכב הנבחרת והיחידי המוכר היטב מחוץ למקסיקו הוא חלוצה של ריאל־מאדריד הוגו סאנשז בן ה־28 שהוכתר ה"מלך השערים" של הליגה הספרדית. סאנשז נמוך־הקומה מכונה "ילד הזהב" בארצו ורבים תולים בו תקוות. אגב, אביו של הוגו, הוראסיו, הופיע בעבר בנבחרת האולימפית של מקסיקו ואחותו הדליברה היתה אלופת ארצה על מכשירים.

ביחד עם סאנשז מופיעים עוד בנבחרת מגואל נגרטה בן ה־26, שחקן נמוך קומה המזכיר במשחקו את ג'ורג בסט האירי: תאוויאר אגריה (26) חסון ומסוגל לשחק בתפקידים שונים הופיע בשירות לוס־אנג'לס אצטקים.

"קפטן" הנבחרת והוותיק בשחקניה הוא תומאס בוי בן ה־33 קשר באוניברסיטת "נואבו ליאון" המתכונן לתלות נעליו בתום המשחקים. לצידו של סאנשז בהתקפה יופיע לואיס פלורס בן ה־24.

מאמן נבחרת מקסיקו הוא היוגוסלאבי הבין־לאומי לשעבר בורה מילוטינוביץ' המכהן בתפקידו שלוש שנים. קודם לכן הופיע כשבע שנים כשחקן מן השורה וכמאמן בקבוצות מקסיקאיות שונות.

מילוטינוביץ' מאמין שבחוריו מסוגלים להפתיע אבל יודעי דבר טוענים כי חסר לו אותו מגע של קסם שיהפוך את הנבחרת האפורה לקבוצה גדולה.

בכל מקום כל נצחון מקסיקאי וכל נקודה שיצטרפו לכאזונה יזכו לעידוד רב של הקהל המקומי הצואק להיות שותף להפתעה אותה מבטיחה מקסיקו למולל.

התנדב

לתפקיד בטחוני בחו"ל

אם אתה
- יוצא יחידה קרבית לאחר מכ"יל של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
- גילך בין 21–28 שנה.
- בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

הצטרף אלינו

אנו מציעים
- חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
- תנאי שכר טובים.
- אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.

ההצעה מתאימה גם לסטודנטים העומדים לצאת ללמוד בחו"ל

פנה נא, ללא דיחוי, בכתב ת.ד. 38350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חיים, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.

פונים מתאימים יוזמנו

ל.ס.מ. 82

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

האתגר – תיב"מ

אנו עומדים לפתוח קורס הנדסת תיב"מ

ויש לך עתיד בתעשיית העתיד

הקורס ברמה הנדסית גבוהה ביותר ומיועד להכשיר מפתחי מערכות תיב"מ שישולבו בפיתוח מערכות תיב"מ בתעשיה האוירית.

בוגרי הקורס יהיו מסוגלים לטפל ברמת עצמאות גבוהה בכל מחזור החיים של מערכות תיב"מ הממוחשבות, כולל הגדרת דרישות, תיכנון, תכנון, תכנות ניסוי ושילוב במערכות.
- תאריך יעד לפתיחת הקורס: אוגוסט 1986.
- הקורס ימשך חמישה חודשים רצופים (לימודי יום מלאים).
- משתתפי הקורס יקבלו תשלום בזמן לימודיהם.
- למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת עבודה בעלת עניין ואתגרים טכנולוגיים חדשניים בתעשיה האוירית.
- נתונים נדרשים:
  – תואר ראשון לפחות בהנדסה, או בפיזיקה, או במדעי המחשב.
  – ידיעה טובה בעברית ואנגלית.
  – משוחררי צה"ל.
  – גיל עד 35.
  – לבעלי נסיון כמהנדסים או שירות צבאי בח"א/ חיילות טכניים – עדיפות.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט מס' תעודת זהות, כתובת מגורים, מספר טלפון, קורות חיים והשכלה (תוך מתן פרטים על ציונים) ונסיון מקצועי, למינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ נמל התעופה בן־גוריון, מיקוד 70100. (נא לענות בהקדם). נא לציין על המעטפה "עבור קורס הנדסת תיב"מ". מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד. סודיות מובטחת.

למוסד בנקאי באזור המרכז

דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

דרישות התפקיד:
- פתרון בעיות למגוון רחב בתחום הארגון והתפעול.
- בחינות מערכות תוך הסתמכות על שיטות כמותיות.

הכישורים הנדרשים:

מהנדס תעשיה וניהול מתחיל או בעל ותק של כשנתיים שלוש, בעל יוזמה, עצמאות וגישה לעבודה עם אנשים. מקום מגורים באזור המרכז.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד הכולל קורות חיים ורקע מקצועי עבור ת.ד. 6335 תל־אביב 61061 עבור "ימשרה מס' 89".

מוזיאון ישראל, ירושלים

דרושים

אדריכלים

הן לעבודה קבועה והן לעבודה בתקופת הקייץ.

פרטים במחלקת כח אדם, 02-698232. שלוחה 30.

דרוש

מנהל חשבונות בכיר

(משרה מלאה. דירוג סדיה בדירוג האחיד או מקבילו)

דרישות התפקיד:

נסיון מוכח של 4 שנים במערכות הנהלת חשבונות

כשר ניהול מו"ם

ידיעת השפה האנגלית

השכלה נדרשת:

מנהל חשבונות סוג 3

הצעות מועמדות בכתב (עם צילומי תעודות) יש להעביר למוזיאון ישראל – אגף הכספים, מר אורושיינקין, ת.ד. 1299 ירושלים פרטים נוספים בטלפון: 698265 (02)

לחברת ייבוא גדולה בת"א

דרושים

1. מכנאי/הנדסאי חשמל – צעיר ודינאמי למכירות.
2. פקידה – היודעת להדפיס עברית־אנגלית ידיעת השפה האנגלית – יתרון.
3. עובדת לעבודות משק־בית במשרד – למשרה מלאה כולל תנאים סוציאליים.

נא לפנות בכתב־יד לצרוף קורות־חיים ונסיון לת.ד. 191 תל־אביב 61 001.

ג'וב־טוב

גוף סטודנטיאלי לעבודות קבלניות

דרושים/ות
- קופאים/יות – שעות העבודה גמישות.
- דיילים/ות – לעבודה בין התאריכים 22.5–6.6 בין השעות 17.00–23.00.
- מפעילי מתקן בשפת הים לתקופת הקייץ – רקע בהתעמלות
- פקידות, קלדניות, מזכירות – בעלות ידע בהדפסה עברית/אנגלית. שעות עבודה גמישות.
- עורכת מידע – יכולת ניסוח, השכלה רחבה בקולנוע ותאטרון, חצי משרה.
- אנשי מכירות – שכר בסיסי גבוה + בונוסים.

בדבר פרטים נא לפנות למשרדי ג'וב־טוב בנין דה־בוטון, אוניברסיטת תל־אביב טלפון 03-422183/5.

אוניברסיטת תל-אביב

בית הספר להנדסאים ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף לרגל הרחבת החטיבה התיכונית דרושים לשנת הלימודים תשמ"ז
- מהנדסי אלקטרוניקה ומהנדסי אוטומציה ובקרה.

נא לפנות בכתב לבית הספר להנדסאים, רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב, תל־אביב 69975 טלפון 414069, 420702.

לחברה גדולה בענף האופנה

דרושים

1. מנהלת חשבונות – עצמאית / משרה חלקית.
2. מנהלת חשבונות – סוג 3 / משרה מלאה. יתרון נסיון עבודה עם מחשב.

03-611311

מאיר חברה למכוניות ומשאיות בע"מ יבואני וולוו בישראל

דרוש

פחח רכב מנוסה

למחלקת הפחחות שלנו בפ"ת

המעוניינים יפנו לטלפון 03/9225477/8

למפעל תעשיתי בתחום המזון באזור חיפה

דרוש

עובד אחזקה למכונות אריזה אוטומטיות

הכישורים הדרושים:
- בוגר בי"ס מקצועי מוכר, אחרי שרות צבאי
- נסיון בתעשיה ובמכונות אריזה אוטומטיות
- ידע באוטומציה, ופנאומטיקה תעשייתית
- עדיפות לבעלי נסיון בתעשיית שימורים

המעוניינים יפנו בכתב יד ובצירוף קורות חיים לת.ד. 4464 חיפה, עבור מס. 64א.

למרכז שיקומי לנכי־צה"ל

דרושים:
1. מורה למלאכת־יד – במשרה מלאה
2. מורה לחינוך לא פורמאלי – בחצי משרה
3. ש"ש עם נסיון בטיפול פרטני – בחצי משרה

לפנות בטלפון מספר 827271 ראשון

לחברת רגיס בע"מ

חברה לציוד הנדסי ברמת החייל

דרושים:

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת

סוג ג' לפחות.

3־4 שנות נסיון מגוון בתחום הנהה"ש

נא לפנות טלפונית 03-498116 או בכתב יד לת.ד. 13208 ת"א.

למפעל באיזור התעשיה חולון

דרושה

מזכירה עצמאית

בעלת נסיון של שנתיים לפחות

5 ימי עבודה בשבוע! נא לפנות בכתב לת.ד. 3119 תל־אביב 61030 ל."מפעל"

אקספו 86 : „כרטיסך לתערוכה הוא כרטיסך לעולם"

מאת אריה ארד

אירוע השנה יהיה ב־1986 ללא כל ספק „אקספו 86", שנפתח לפני שבועיים בוואנקובר שבמערב קנדה. 54 מדינות ו־33 חברות ענקיות הקימו קריה תערוכה בהשקעה של 150 ביליון דולר. 15 מיליון כרטיסים נמכרו עוד לפני פתיחת התערוכה ומניחים, שעוד כמספר הזה יימכרו ב־165 הימים, עד שתינעל ב־13 באוקטובר. „כרטיסך לאקספו הוא כרטיסך לעולם", אומרת אחת הסיסמאות, שהמציאה אגודת אנשי יחסי הציבור.

הפעם נמצאת התערוכה לא בטבורו של עולם, אלא באחת הפינות הנהדרות, שרק בהתכוונות מיוחדת אפשר להגיע אליה. הפרש השעות בין ישראל לוואנקובר הוא עשר שעות ובכאן כבר מובן, שהיא נמצאת פשוט בצד האחר של כדור הארץ, כ־15 שעות טיסה.

ואנקובר היא העיר העיקרית, אם כי לא הבירה, של קולומביה הבריטית, הפרובינציה המערבית של קנדה. קולומביה הבריטית, ארץ הגשם הנצחי, בנויה על שורה של לשונות ים בחוף המערבי של קנדה, חוף האוקינוס השקט. הן נראות כנהרות, שעליהן נבנתו גשרים ענקיים: אולם לאמיתו של דבר הן לשונות ים, פשוטו כמשמעו, ההוצצות בין חלקיה השונים של הפרובינציה.

ואנקובר עצמה היא עיר עטורה מפרצים ענקיים ואחת מדרכי התחבורה הפשוטות ביותר בין חלקיה היא באמצעות ה„בוסים", ה„סיבאס", שהיא ספינה ועליה מושבים כבאוטובוס, הנעה בין חצי אי אחד לאחר. ויקטוריה, בירת קולומביה הבריטית, שוכנת בקצה הדרומי של האי ואנקובר, מול ואנקובר העיר, מעבר למיצר ג'ורג'יה, התחבורה אליה – במעבורת גדולה וההפלגה נמשכת כשעתיים.

54 אומות – רק ישראל לא!

מעט העירים חביות בין פארקים ענקיים, הניזונים מהגשמים האידסופיים היורדים באזור. „360 ימי גשם בשנה", אומרים התושבים והם אינם רחוקים מהאמת. לעיתים זה גשם זלעפות, אולם לרוב אינו אלא גשם דקיק, שלאחר זמן אין מרגישים בו כלל, בתנאי שלבושים בהתאם.

במרכזו של אזור ציורי זה, על אחד המפרצים שלחוף ואנקובר העיר, הוקמה קריית „אקספו 86". כאן יהיה אפשר לראות מדוע הטכנולוגיה האמריקאית היא משהו מעולם אחר: לבחון את יעדי תכנית החלל הסובייטית: לעמוד מקרוב על חכמת הסינים. 54 מאומות העולם הקימו את התצוגות הטובות והשאפתניות ביותר שיכלו רק לא ישראל. רשלנות בירוקרטית, מצוקות תקציב אמיתיות ובדומות והוסר דמיון הולידו משיכת כתף רשמית ולא רשמית, הגורמת שדגל ישראל, רוזה, היסניה ותוצרתה ייעדרו מאירוע בינלאומי כה מרכזי. כרגיל, האחד מטיל את האשם על האחר וכולם יחד סובלים בכיבה העכורים של ההתחמקות מאחריות.

„רכבת שמימית" – אבל ממוחשבת

„אקספו 86" משתרעת על 173 דונם. אפשר להלך בין הביתנים ואפשר לראותם ממעוף הציפור, ממונורייל עילי יחיד בסוגו הפועל בתחומי התערוכה. אפשר לראות אותה גם מהרכבת העילית האוטומטית ה„סקיטריין", המקשרת במהירות בין חלקיה השונים של ואנקובר. „רכבת־שמימית" היא מכונה, אבל נוהג בה לא המלאך גבריאל אלא מערכת ממוחשבת מתוחכמת, הגורמת לה לנסוע בין התחנות ולעצור בכל אחת מהן בדיוק במקום שנקבע לה, לפתוח דלתות ולסוגרן – הכל ללא מגע יד אדם, ללא נהג.

„תערוכות מסתכמות בסופו של דבר בנסיעות ובזילות", אומר נציב „אקספו 86", הסנטור פטריק ריד. לפיכך החליטה להרכז תשומת לב לשורה של אירועים מיוחדים מפוזרים לכל אורך התערוכה. סימפוזיונים, ימי עיון, מופעים ותחרויות ייערכו כל שבוע, בבעצ בכל אחד מ־42 השבועות של התערוכה שמתותה – „עולם בתנועה".

„אודיסאה 86"

האירוע המרכזי הוא ללא ספק „אודיסאה 86" שיחל בחודש הבא ויימשך חודשיים. ב־1966 מציין העולם מלאת 50 שנה למטוס הד״סי. 3, הידוע יותר בכינויו „דאקוטה". 2000 ממטוסים אלה עדיין טסים בארצות שונות בעולם, ביניהן בישראל. מאות מהם רוכזו למטס בן 40 אלף מייל, שיעבור בכל אחת מ־28 המדינות, שתרמו לו ממטוסיהן, וב־75 ערים, עד שיגיע ל„אקספו 86" בוואנקובר. גם במטס זה אין ישראל משתתפת כבוקן...

תחת הכותרת „חפש והצל" תיערך תחרות בינלאומית בהצלת אנשים שנקלעו למצוקה ביבשה, בים ובאוויר. 1500 איש ישתתפו באירוע. הם ייעזרו במיטב הטכנולוגיה המודרנית בצד אמצעים מסורתיים, כגון כלבים למשל.

מכוניות העבר והעתיד

תשומת־לב רבה תמשוך בוודאי ההתחרות על תכנון מכונית העתיד. 11 צוותי סטודנטים מיפאן, מאוסטרליה, משווייץ, מרומניה, מארה"ב ומקנדה יציגו מכוניות חדשניות שתיכננו ובנו. כל אחת מהן נוסעת באמת, כשבתוכה שני נוסעים לפחות. הטובה שבהן תזכה את יוצריה ב־250 אלף דולר.

בצד מכוניות העתיד יוצגו 500 ממכוניות העבר, משלהי המאה הקודמת עד ימינו. כולן עוד שמישות ונוסעות.

„אקספו 86" יארח את האליפות הבינלאומית הי־21 לכלי רכב, המונעים על־ידי אדם. מדובר ברכבים יבשתיים, ימיים ואפילו אוויריים. האלוף ייקבע על פי מהירותו.

יפאן תציג את הרכבת האוטומטית החדשנית שלה, ה.ס.ס.ט. ואילו צרפת את הסרט הנע האבטי, הבא לפתור את בעייתם של המתקשים להלך בתערוכות או בנמלי תעופה.

ברה"מ מציגה מעבדת חלל בגודל טבעי

בצד כל אלה תציג ברה"מ מעבדת חלל אמיתית, שהוצגה באקספו. זו מעבדה מדגם „סויוז־סליוט" ולמתעניינים יינתנו הסברים על הישגי תכנית החלל הסובייטית ועל יעדיה.

מבקרי התערוכה יוכלו לשוחח עם הרובוט הדברן ארני. לפני התערוכה כבר הספיק ארני לנהל שיחות עם אישים שונים, ביניהם עם המלכה אליזבת מבריטניה.

„אקספו 86" גם ריכז בתוכו שורה ארוכה של אירועים אמנותיים, החל בתערוכה של אמנות הלייזר, דרך להקות באלט, הצגות אופרה ותיאטרון וכלה בפסטיבל של סרטי קולנוע. מדינות רבות מציגות תערוכות ארכיאולוגיות. כך למשל הובא מבחר גדול מאוצרות מצרים העתיקה. הביתן הפאקיסטני יספר על 5000 שנות תרבות באותו חבל ארץ. בביתן הסיני יוכל המבקר לטייל לאורך קטעים משוחזרים של חומת סין.

הטיסה – 1000 דולר

ישראלי, כאשר ירצה להגיע ל„אקספו 86", ימצא, שהדרך הנוחה והזולה ביותר לעשות זאת היא בטיסה הישירה של „אל־על" לטורונטו ומשם ב„קניידיאן פסיפיק" או ב„אייר קנדה" לוואנקובר. הטיסה עשויה לעלות כ־1000 דולר ובתמורה יוכל לשוב לארץ מלוס־אנג'לס, שוב בטיסת „אל־על". מלבד השהות בוואנקובר כולל הכרטיס שתי חניות־ביניים, האחת באירופה והאחרת באמריקה. גם לרבות מחברות התעופה הגדולות האחרות יש קווים ישירים לוואנקובר, למשל ל„בריטיש איירווייז". חברות התעופה הקנדיות אינן טסות לישראל, אולם אפשר להגיע לאחת התחנות שלהן עם „אל־על" ולהמשיך איתן. הישראלי אינו זקוק לאשרת כניסה לקנדה, אולם אני בהגיעי מארה"ב למונטריאל, נחקרתי בקפדנות על־ידי שלטונות ההגירה, שביקשו לדעת לשם מה באתי, איפה אשהה ולכמה זמן. גם ביקשו לראות את כרטיסי הטיסה שלי. אחר כך זכיתי בתשומת־לב מדוקדקת של אנשי המכס למרות שהמטען שהיה עימי היה קטן מאוד.

שדה תעופה בעקב אכילס

הנוסעים עלולים להתקשות בשדה התעופה הקטן של ואנקובר. שדה זה נחשב לעקב אכילס של התערוכה ונוסעים עלולים להיתקע בו זמן רב בהמתנה למזוודותיהם. רק אלוהי שדות התעופה יודע, איך ישתלטו אנשי השדה על עשרות מיליוני הנוסעים, שיעברו בו בחצי השנה הקרובה.

אולם ואנקובר היא עיר ידידותית עם בתי מלון מכל הדרגות, מסעדות בעולות המכיפות הכל – החל בהמבורגר וסטייק, דגים ופירות־ים, דרך מאכלים מקסיקניים ואיטלקיים וכלה בתפריטים סיניים, מן המעולים בעולם המערבי. בתערוכה עצמה תשלוט רשת „מקדונלד'ס" בכל רמה. האנשים מאירי פנים, כיאה לעיר שעיקר פרנסתה בתיירות.

אתר התיירות המובלט ביותר בעולם השנה הוא ללא ספק ואנקובר ו„אקספו 86" בתוכה. אולם לרבים כאן זו עשויה להיות הזדמנות יחידה בחיים לבקר בפינת חמד זו ומשום כך אסור להחמיץ בה דבר – לא את הטיולים לגנים הבוטניים. לא את חנויות המזכרות האינדיאניות, לא את מכפעי הג'ינג'ר. מי שיהיה שם, מובטחת לו חויה של ממש.

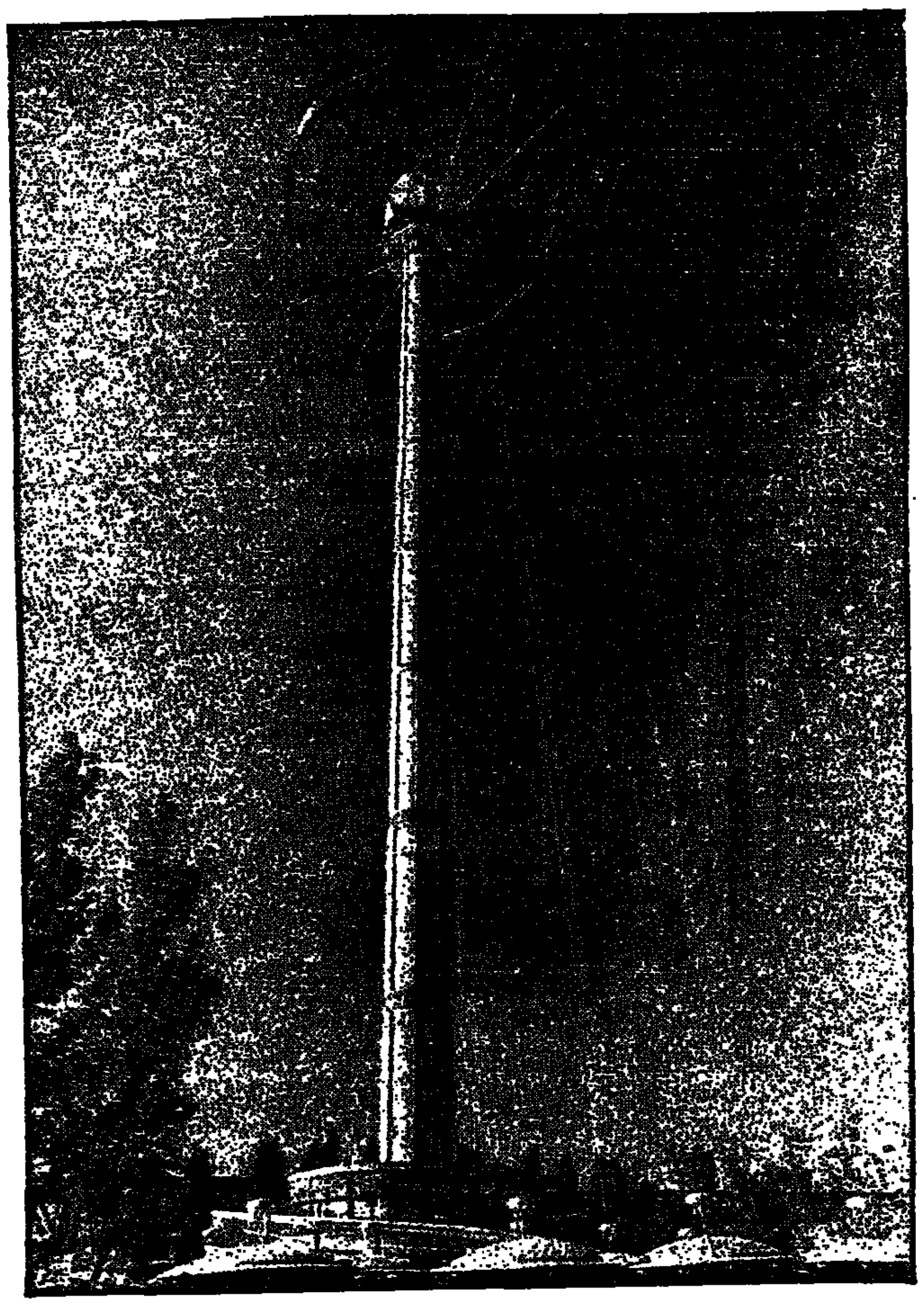

מגדל החלל, המתנשא לגובה של 72 מטר. המבקרים יוכלו לעלות בתא הזכוכית הנראה בבסיס המגדל או באחת מ־12 „תאי החלל", שבהם יצנחו אחר כך במהירות של 16.15 מטר לשניה.

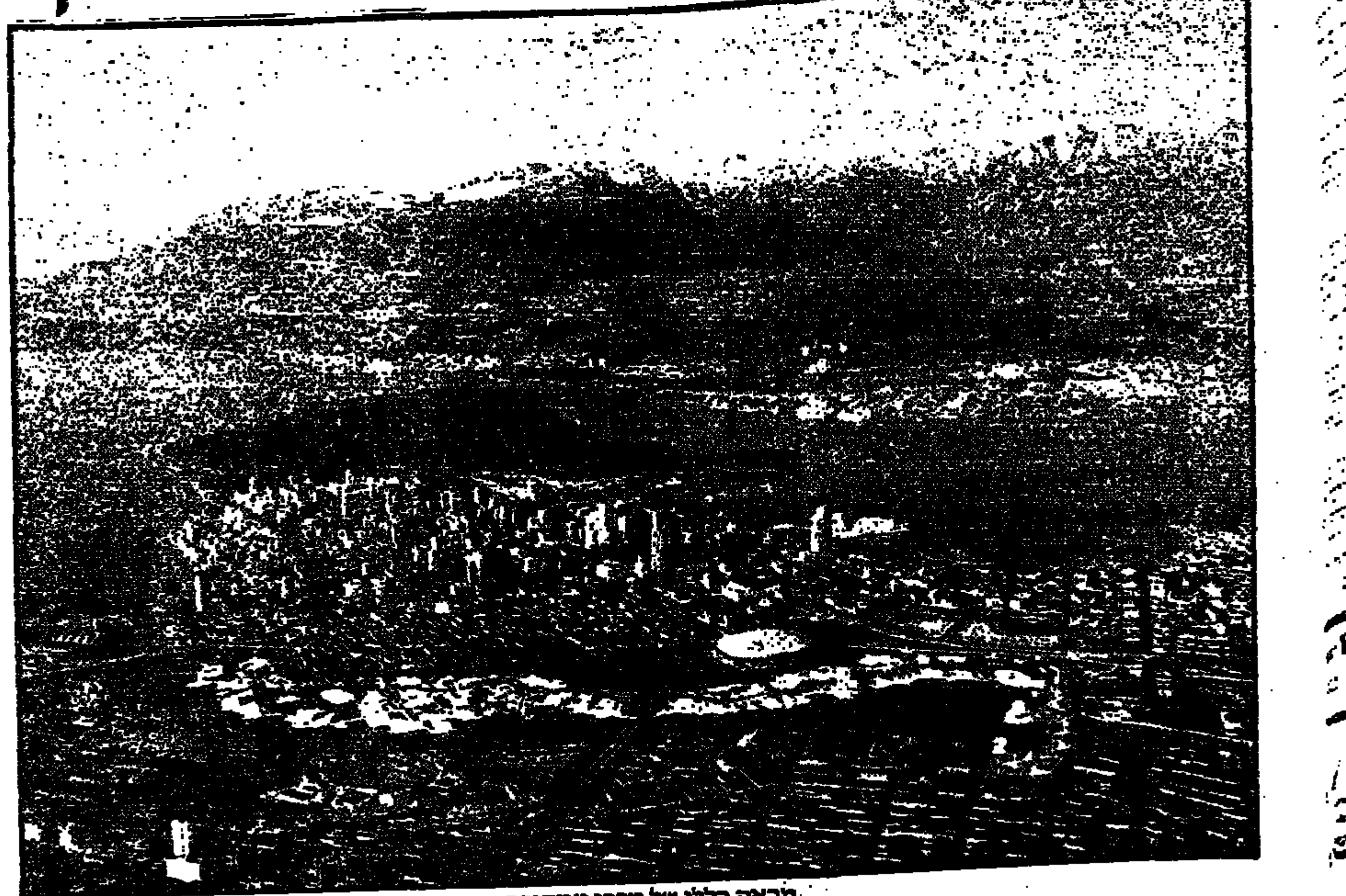

מראה כללי של מרכז ואנקובר.

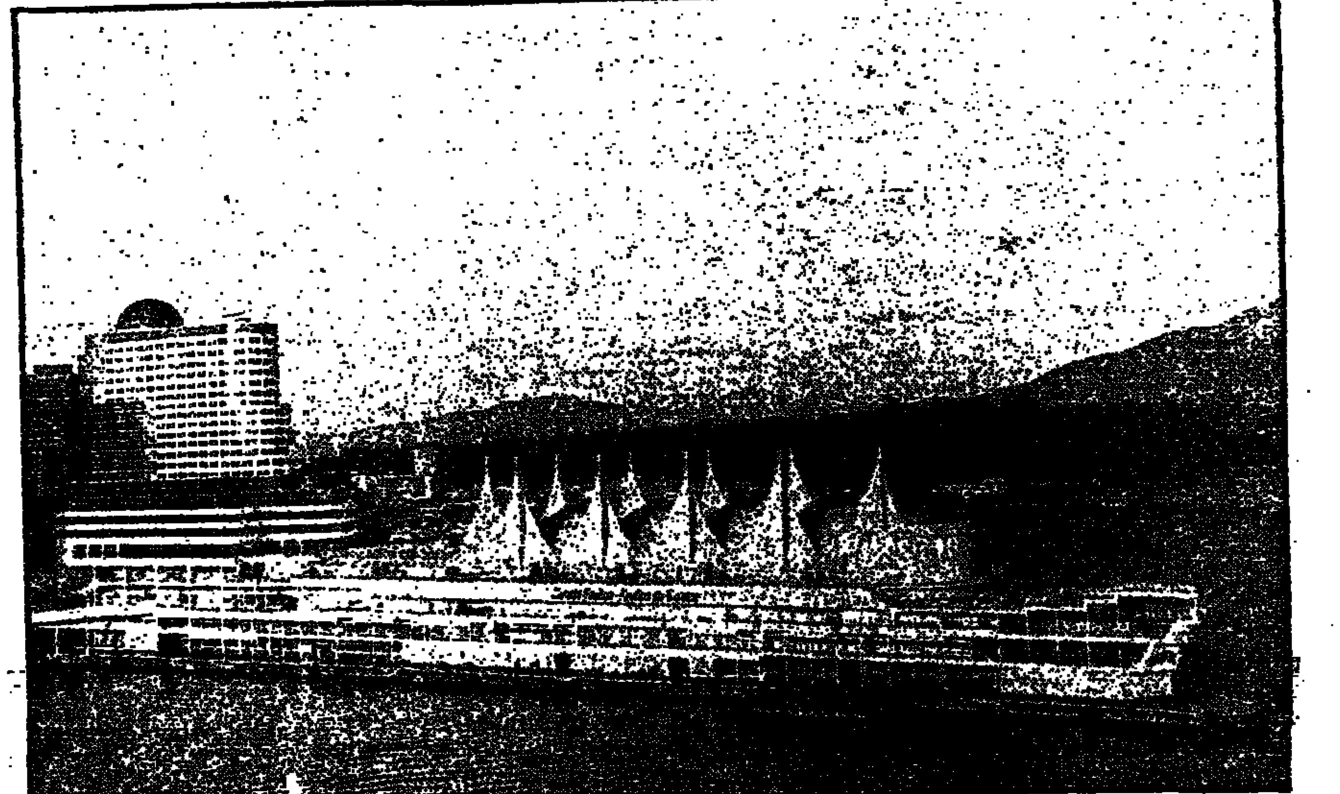

...ר קנדה והנמצאת בצד הים, שם נמצא ביתן קנדה דמוי האוניה. במקום מצויה תחנת שיט ובתוך הבניין יש מלון־פאר, תאטרון ומכלול משרדים.

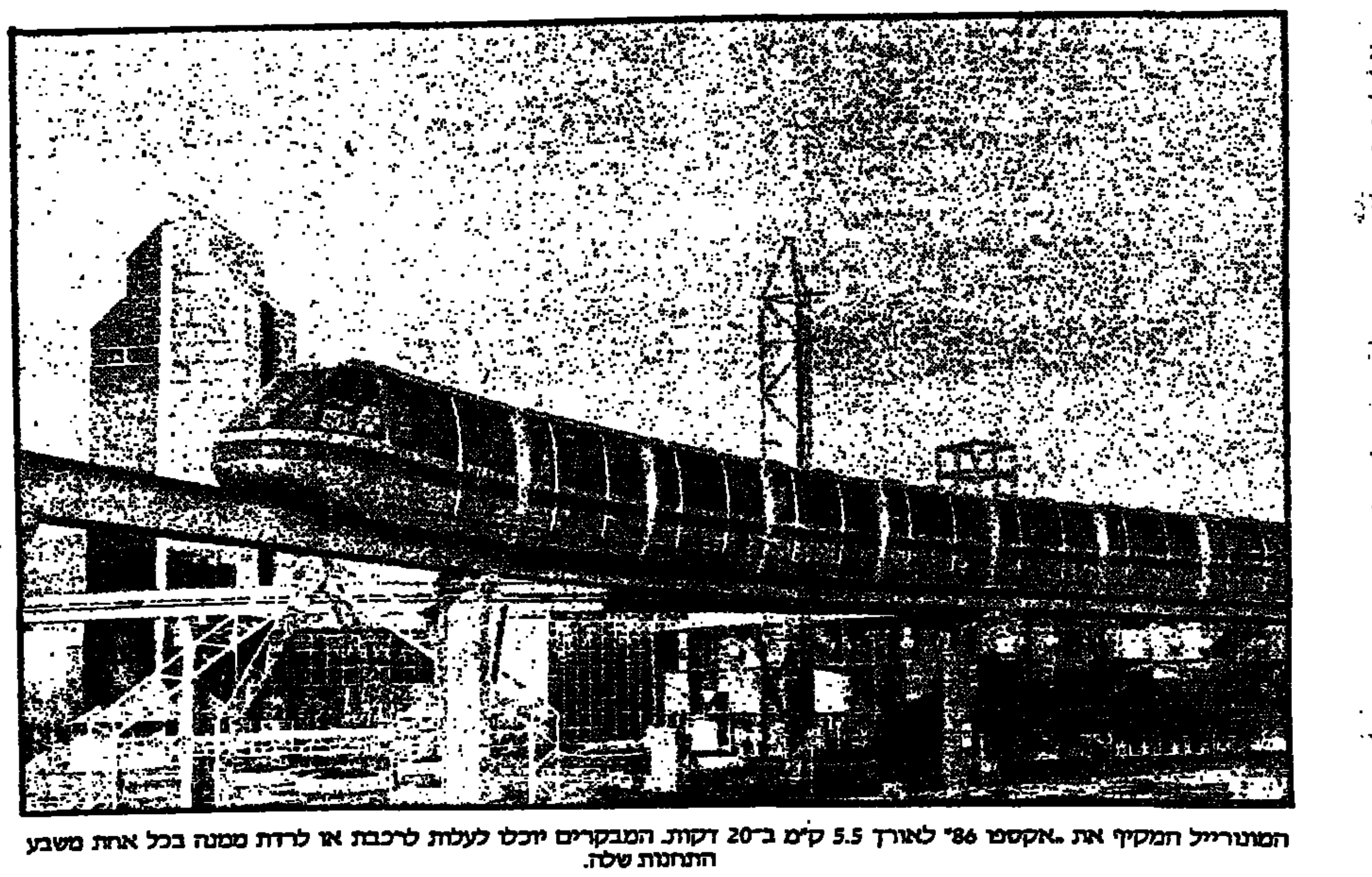

המונורייל המקיף את „אקספו 86" לאורך 5.5 ק"מ ב־20 דקות. המבקרים יוכלו לעלות לרכבת או לרדת ממנה בכל אחת משבע התחנות שלה.

שוב גובר החשש מהגדלת מס הנסיעות

מאת אריה ארד

בקרב חברות התעופה שוב גובר החשש, שהממשלה עלולה להעלות את מס הנסיעות לקראת הקיץ נוכח ההרעה במאזן המסחרי. בימים אלה ביקשו נציגי החברות משר האוצר משה נסים שייפגש איתם בדחיפות לדיון בהסלמות המס.

עד לאחרונה העריכו חברות התעופה, כי הממשלה תימנע מהעלאת המס השנה בשל הירידה החמורה בתיירות הנכנסת. מתחילת השנה פחת מספר התיירים ב־16 אחוז, אולם בחודש האחרון החריפה מגמה זו והירידה באפריל מגיעה ל־27 אחוז.

חברות התעופה מזהירות, שהגדלת המס תפגע קשות בקשר האווירי בין ישראל והעולם, לאחר שכמה מהן כבר החלו מצמצמות את תדירות טיסותיהן לנמל בן־גוריון. כך למשל הפחיתה החברה האמריקאית ט.וו.א. את מספר טיסותיה השבועיות מ־22 אשתקד לשש כיום. החברה הבריטית בריטיש איירוויז הפחיתה באחרונה את מספר טיסותיה השבועיות מארבע לשלוש.

מס הנסיעות מגיע עתה ל־120 דולר בתוספת 20 אחוז ממחיר הכרטיס. בימיו האחרונים של יצחק מודעי כשר אוצר נשקלה העלאת המס הקצוב ל־200 עד 300 דולר. אולם שר האוצר החדש משה נסים אמר בשבוע שעבר, כי אינו דן בהגדלת המס ואף לא הוגשה לו כל הצעה בעניין זה.

השנה נוסעים
ל־רומניה
כי רומניה מציעה לך הרבה יותר בהרבה פחות כסף
●טיולים למשך שבוע, שבועיים או שלושה שבועות באוטובוס תיירים נוח בכל מרחביה הקסומים ומפיה של רומניה.
●הצצה לעולמה התרבותי – סיורים במוזיאונים, פולקלור, אתרי המורשה היהודית ביאסי, קלוז' וברשוב, ועוד.
●תכנית „טוס – סע" הכוללת: טיסה, השכרת רכב לנהיגה עצמית וחבילות בתי מלון.
●חופשות המשלבות בילויים, טיולים ומנוחה בהרי הקרפטים: בפויאנה בראשוב, סיניה ופרדיאל או על שפת הים השחור: במאמיה ונפטון.
השנה תגלה שכל המחירים לרומניה הוזלו.
ובנוסף! היוצאים לרומניה פטורים מתשלום 20% היטל על כרטיסי הטיסה.
למידע נוסף צלצל או כתוב אלינו.
להזמנות פנה אל סוכן הנסיעות שלך.

גזור ושלח
לכבוד - משרד התיירות הרומני
רח' בן יהודה 1
ת"א 69181, טל. 03-663536
אבקש לשלוח אלי חוברת מידע על חופשות ברומניה.
שמי ______
כתובתי ______
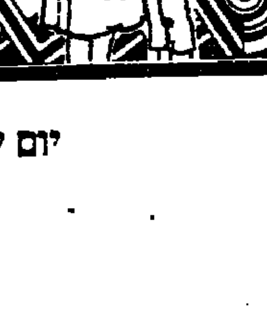

אגד לפסטיבל ירושלים

„אגד" החליט לסייע השנה בהסעת הציבור מהשפלה למופעי פסטיבל ישראל־ירושלים. מיום פתיחת הפסטיבל בשבת הבאה יסיעו אוטובוסים מסריים בדרכם עד תאטרון ירושלים. המדובר באוטובוסים שיצאו מהתחנה המרכזית בתל־אביב בשעות 18.30, 19:00, 19:10 ו־19:20 (בימי חול) ובשעות 20:00, 20:10 ו־20:30 (במוצ"ש). אוטובוסים אלה יסיעו על פי דרישה נוסע אחד, עד סמוך לתאטרון ירושלים, לתחנת קו 15 ברח' הקשת סמוך מגבר אולייה.

בתום המופעים ייצאו אוטובוסים באותה התחנה לתל־אביב כ־10 דקות לאחר תום המופע האחרון.

תחבורה זו לא תפעל בימי ו' ובערבי חג.

ק.א.ל. הוזילה ב־60 אחוז את הובלת הייצוא החקלאי

מאת דוד מושיוב

בצד הביקורת הרבה הכלולה בדו"ח מבקר המדינה על גורמים שונים יש נקודת אור בכל הקשור להקמתה של חברת ק.א.ל. והסעת תוצרת חקלאית לייצוא.

מימצאי הדו"ח קובעים, כי חברת ק.א.ל. הוקמה בשנת 1976 כדי להוזיל את תעריפי ההסעה של תוצרת חקלאית, שהוסעו עד אז ב„אל על", שגבתה 1000 דולר לטונה תוצרת חקלאית. עם הקמתה גבתה ק.א.ל. 400 דולר הטונה. ההוזלה התאפשרה תודות ליעילות החברה וכתוצאה מכך שכל הכנסותיה מהובלת מטעני יבוא הופנו להוזלת הסעתה של התוצרת החקלאית המיוצאת. כאשר יותר הורידה גם „אל על" את מחירי ההסעה ובכך הושגו מטרות החברה.

גידול במטעני יבוא

לפני הקמת ק.א.ל. היו כמויות המטענים שהובאו לישראל בהסעה קטנות יחסית. בשנת 1976 הסתכם המטען שהוטס לישראל בכל חברות התעופה ב־18,506 טונות. עם כניסת ק.א.ל. לענף הובילו כל חברות התעופה לישראל 41 אלף טונות מטענים ובשנת השיא 1979־1983 הגיע לארץ 62 אלף טונות. התפתחות זו היא כתוצאה מהתחרות, שהכניסה ק.א.ל. לענף ואפשרה הפניית מטענים מאוניות למטוסים.

בשנות 1981־1983 הסתכמו הכנסות ק.א.ל. מהובלת מטענים המיובאים ב־7.4, 9.7 ו־9.1 מיליון דולר בהתאמה והעודף התפעולי הסתכם ב־4, 5.6 ו־4.2 מיליון דולר בהתאמה.

מחיר מביטול גורם התחרות

בהתייחסו להקמת חברה משותפת לק.א.ל. ול„אל־על" מדגיש המבקר. „הקמת חברה משותפת עשויה לספר את מעוף הסעת התוצרת החקלאית על־ידי ניצול יעיל של הציוד וכוח האדם שבידי חברת „אל על", המסיעה את התוצרת החקלאית בעבור חברת ק.א.ל. לפיכך, הייצוא החקלאי עשוי לצאת נשכר מהקמת החברה. אם אכן יישמרו האינטרסים של החקלאים בכל הקשור בעלות ההסעה. מאידך קיומה של ק.א.ל. כחברה נפרדת הצדיק עצמו בהיותה גורם מתחרה ל„אל על", אשר גם הביא למעשה להורדה משמעותית של מחירי ההסעה. הקמת החברה המשותפת" - בציין המבקר - „תבטל את גורם התחרות והדבר עלול להביא להתייקרות מחירי ההסעה. על כל הגורמים הנוגעים בדבר לתת את הדעת על כך ולהבטיח את מלוא האינטרסים של החקלאים".

נחמקין מודאג

שר החקלאות אריק נחמקין, שהיה במייסדי ק.א.ל. ויו"ר מועצת המנהלים שלה, עד שהצטרף לממשלה, מדגיש, כי למרות שהחברה חוייבה לחכור מטוסים מ„אל על" במחיר העולה ב־15 אחוז מהמחירים הבינלאומיים – הראתה ק.א.ל. מאזנים חיוביים ביותר במשך השנים, דבר שהביא להוזלה ניכרת של הובלת התוצרת החקלאית לאירופה.

هكذا من الاصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבקר

אלקטרופטים
משאבי אנוש לטכנולוגיה בע"מ
חברה בת של משאבי אנוש בע"מ והערכת מנהלים בע"מ

אהוד כהן

לחברה עתירת ידע
דרוש
איש תוכנה

תחומי העיסוק: פיתוח מערכות צבאיות ימיות בזמן אמיתי.

הכישורים: נסיון של 2-3 שנים, רצוי בוגר מדעי המחשב, אפשרי איש תוכנה המשתחרר מצה"ל עם נסיון במערכות זמן אמת.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101. סודיות מובטחת.

דרושים

★ **הנדסאי/מהנדס אלקטרוניקה**
לפיתוח מערכות ב...
דרוש ידע ונסיון בפיתוח חומרה/תוכנה
מקרו מחשבים בזמן אמיתי

★ **הנדסאי/מהנדס אוטומציה**
לאגף מערכות אוטומציה
דרוש ידע בתיכנון ... אוטומטיות תעשייתיות

★ **הנדסאי/מהנדס מכונות**
לאגף מערכות תיב"ן
דרוש נסיון במערכות ... מכני ואו מכונות CNC

אנשים חכמים וראש פיתוח לחברה בתהליך פיתוח מואץ.
לפרטים טל. 03-7519422, 7519523
לקביעת ראיון לפנות למלכה.

קבוצת ניר אלקטרוניקה. מחשבה נכונה.
רח' העמל א'/27 רמת-גן 52572

תרכובות ברום בע"מ
עתירת ידע
כימיה

25

למפעלנו דרושים:

כימאי/מהנדס כימאי
למחלקת תהליך:
* לשיפור תהליכים כימיים
* לפתרון בעיות תהליכיות
* להשתלבות בהכנסת תהליכים חדשים

כישורים דרושים:
* בעלי התמחות בכימיה אורגנית
* תואר שני M.Sc או PHd מועדף
* נסיון בתעשיה הכימית רצוי

כימאי
לפתוח שיטות אנליטיות/אורגניות
* תואר ראשון או שני בכימיה
* נסיון בשיטות אנליזה אנסטרומנטלית/אורגנית
* עצמאות ויוזמה

ראש מדור חשמל
* מהנדס חשמל
* ידע רחב במערכות חשמל (מתח נמוך וגבוה עד 22 KV)
* ניסיון מוכח בפיתוח ובתחזוקת מערכות חשמל במפעל כימי
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* ידע טוב בשפה האנגלית

מכשירנים
* טכנאי/הנדסאי מכשור או אלקטרוניקה
* נסיון של 3 שנים בבקרת תהליכים בתעשיה הכימית - רצוי

סודיות מובטחת
מועמדים העונים לכישורים המבוקשים מתבקשים לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים ונסיון למדור כח אדם ת.ד. 180 באר-שבע 84101 (נא לציין ת.ז)
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

עבוד היום בטכנולוגיות המחר

אלקטרופטים
משאבי אנוש לטכנולוגיה בע"מ
חברה בת של משאבי אנוש בע"מ והערכת מנהלים בע"מ

אהוד כהן

עבור מנכ"ל ועבור יו"ר מועצת המנהלים של עורק בע"מ
דרושה
מזכירה/עוזרת אישית

תחומי העיסוק: טיפול בהתכתבות, אירגון נסיעות, תאום קשרים בארץ ובחו"ל, טיפול באורחים מחו"ל ועבודות מזכירות בכירה.

דרישות: בעלת אינטליגנציה גבוהה, יכולת לפתרון בעיות, נאמנה ובעלת יחסי אנוש טובים. שפת אם אנגלית וידיעה טובה בעברית.

מועמדות מתאימות תפניה בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101. סודיות מובטחת.

דרוש לחברת IMS
רתך ארגון
3 שנות נסיון

טל. 245222
לבקש את אריה

ראש טוב כסף טוב
מבקש/ת
חכש/ת מודעות עם נסיון לתפקיד מעניין ברשת עתונות גדולה

לפנות: ת.ד. 20456 מיקוד 61200 ת"א עבור מנהל השיווק
ציין קורות חיים ונסיון בעבודה (בכתב יד בלבד).

דרושים עובדים למפעל בשר
יוצאי צבא. שכר ותנאים מצויינים
* עובדי שיפוצים לעבודה הרפתית מיד ותיקונים.
טלפון: 03-859169 03-664485
לפנות לאבי.

לחברת ביטוח בראשון לציון
דרושה
* **מקבלת עסקים — חתמת**
נסיון הכרחי רצוי בוגרת המכון
* **פקידת תביעות —**
נסיון הכרחי רצוי בוגרת המכון
להתקשר 03-955822

לתמיר — תפוש, מדע ומוצרי רפואה בע"מ
דרושים
* **מנהל/ת חשבונות ראשי/ת**
עם נסיון רב בתעשיה ויכולת להפעיל צוות עובדים.
* **מנהל/ת חשבונות מעולה**
ברמה 3—4, עם נסיון בתעשיה
● העבודה במערכת ממוחשבת.
מקום העבודה בפתח-תקוה
לטלפן 03-9221186

למשרד רואי-חשבון דרושים
* **מבקר שנה ד'**
עם נסיון, התמחות אפשרית.
* **מזכירה כתבנית**
עברית-אנגלית
ידע במעבדי תמלילים, יתרון. לחצי משרה (במשמרות אחה"צ או בוקר)
טלפון 03-229689, 03-236939

למוסד החינוכי „עיינות הירדן" — קבוץ עמיר בגליל העליון
דרוש/ה
מורה
בעל/ת ניסיון בהוראת ספרות בחטיבה העליונה לשנת הלימודים תשמ"ז
אפשרות מגורים בקיבוץ
לפנות בטל': 069-40541
או בכתב לכתובת המצויינת למעלה.

לחברה העוסקת בהתקנה ואחזקת ציוד וידיאו מקצועי וטלויזיה במעגל סגור
דרושים:
1. **טכנאי מעבדה**
המתמצא במערכות וידיאו — עדיפות לבעלי נסיון
2. **טכנאי שירות לאחזקת מערכות C.C.T.V.**
— רשיון נהיגה הכרחי!
3. **איש התקנה למערכות C.C.T.V.**
טל': 03-653716-7

"ישפרא"
תעשיות סיבים אופטיים
הרצליה — דרושים
טכנאים / מפעילים
להפעלת ציוד תהליך בייצור סיבים אופטיים
כישורים נדרשים: השכלה טכנית * לאחר שירות צבאי במסלול טכני * נכונות לעבודה במשמרות.
נא לפנות בכתב-יד בלבד אל ת.ד. 3061, הרצליה ב' 46130.

לבית אופנה אריסטו — שמש
דרושים/ות
1) **מנהל/ת שיווק**
רקע קודם בשיווק מוצרי אופנה.
2) **תופרת מודלים ראשוניים**
נסיון הכרחי.
3) **מוכרת מנוסה**
4) **מתפרת איכות לטריקו**
מובטחים תנאים טובים.
להתקשר מיום א' טלפון 03-653276 03-651761

דרושים
סורגים
למכונות עגולות
עבודה במשמרות בפתח-תקוה
טלפון 03-9224915
תנאים טובים לפנות לעמרם

מעבדת אלקטרוניקה בגוש דן
מציעה לך מגוון רחב של עבודות פיתוח עם אתגר טכנולוגי
דרושים לנו
מהנדסי וטכנאי אלקטרוניקה
לתחומי עבודה:
* תקשורת אנלוגית
* תקשורת דיגיטלית
* מערכות קליטה ושידור בכל תחומי התדר
* עיבוד אותות

מועמדים מתאימים!!! אם יש לכם ענין בעבודות פיתוח מעניינות, אנא שלחו בכתב יד לת.ד. 21117 תל-אביב, מיקוד 61210, תולדות חיים, מספר טלפון וציינו את תחומי העבודה שבהם הנכם מעוניינים.
אנו מציעים תנאי שכר למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —

לחברה לייצור חומרי הדברה
דרוש/ה
אגרונום/ית
לנסיונות שדה
* בוגר/ת מגמה להגנת הצומח
* נסיון אינו הכרחי
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל-אביב 61026 עבור „אגרונום/ית".

למפעלי דגנה דרושים
פורגים למכונות עגולות
עבודה במשמרות
תנאים מצויינים למתאימים
טלפון 03-828596

דרוש
מסגר—רתך
רק בעל נסיון
רמת החייל, הברזל 2 טל' 03-471284.

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושה
כתבנית
עברית-אנגלית
על מעבד תמלילים („לגיר")
שעות העבודה:
יום ב'—ה' 14.00—19.00
יום ו': 8.00—13.00
לטלפן ל- 05-664561

למפעל תעשייתי העוסק בייצוא הטקסטיל כ-80 עובדים
דרוש
חשב רציני
לניהול המערכת הכספית והחשבונאית
לפנות בכתב: עו"ד אנגר, הרכבת/המסגר... 5 תל-אביב

להברת מעליות
דרוש
טכנאי שרות למעליות
רציני, נסיון קודם, רשיון חשמל.
למתאים תנאים טובים.
03-875023 — סודיות מובטחת —

אמישראגז
דרוש:
קבלן עצמאי לחלוקת מיכלי גז באזור חיפה
מעונינים תושבי חיפה או הקריות בעלי רכב מתאים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לאמישראגז/מבצעים אחד העם 34 ת"א 65541 עבור „מחלק גז"

לעבודה בעפולה
דרושים:
1. **מנהל חשבונות ראשי**
2. **מנהל גביה**
עדיפות:
1) לבעלי נסיון בתחום מלכ"ר ו/או בנק.
2) למועמדים תושבי איזור העמקים או המוכנים להעתיק מגוריהם לאיזור.
מועמדים הרואים עצמם כמתאימים יפנו למחלקת כח אדם ת.ד. 289 ק. ביאליק 27101

לחברת בניה באיזור המרכז
דרושים
1) **מנהל חשבונות ראשי**
* מנהל חשבונות מדופלם או הכשרה מקצועית מקבילה.
* יכולת להפעיל באופן עצמאי מערכת חשבונאית, כולל הכנת מאזנים עם מערכת ממוחשבת.
* ניהול מערכת ספקים וקבלני משנה.
* נסיון בהפעלת צוות עובדים.
* גילאי 30—40.

2) **גזבר ואחראי לנושאי כספים**
* נסיון קודם של 5 שנים בניהול חברות בהיקף גדול, כולל מעקב אחר גביה.
* התמצאות בהנהלת חשבונות בעבודה באמצעות מחשב.
* ניהול מו"מ עם קבלני משנה וספקים.
* הפעלת צוות עובדים קטן.
* גילאי 30—40.

בעלי כישורים כנ"ל בלבד יפנו במכתב"יד בציון תולדות חיים, הכשרה מקצועית ונסיון קודם, לת.ד. 3119 תל-אביב 61030 עבור „בניה".
(נא לציין מספר טלפון לשם התקשרות)
סודיות מובטחת

לכתיבה טכנית והנדסה בע"מ
דרושים טכנאים יוצאי חיל האויר
למקצועות:
1. **כח"ן - פנטום**
2. **איש קשר מוסם - פנטום**
העבודה במשרה מלאה או בקבלנות משנה בחברה מתקדמת ובאוירה נעימה, 5 ימי עבודה בשבוע.
טלפונים: 03-808822, 03-5562555
לפנות לכוח אדם מיום ראשון.

מכרז
לתפקיד גזבר
תאור המשרה: מנהל הגזברות
דרגת המשרה: יי"ס 2 — כ'—כ"א
תאור המשרה:
* פיקוח על פעילות קופה מקבלת ומשלמת.
* פיקוח על תנועות בנקים כולל דוחות התאמות.
* דו"חות תזרים מזומנים.
* דו"חות לשלטונות — מס במקור ומע"מ.
* פיקוח על צוות עובדים, כולל הדרכה.

כישורים נדרשים:
מנהל חשבונות — מדופלם.
נסיון של 5 שנים לפחות.
ידע במכונות.
נסיון במערכת ממוכנת.
ידע ונסיון בהתאמות.
הגשת מועמדות:
מועמדים יפנו בכתב למנהל אגף כח אדם ת.ד. 199 ת"א 61001.

אוניברסיטת בר-אילן
המכון לחקר העדות
דרושים
מראיינים/ות
באזורים:
1. ירושלים
2. באר-שבע
3. תל-אביב והמרכז
דרישות התפקיד:
1. השכלה תיכונית לפחות
2. רצוי נסיון קודם בעבודת ראיון.
שעות העבודה גמישות.
המעוניינים יפנו טלפונית בין השעות 08.30—12.30
טל': 03-718331 03-718223

לי.ש.מ.ש. אבטחה ושמירה
סניף ת"א — דרושים
1) **מאבטחים**
יוצאי יחידות קרביות עד גיל 30, ללא עבר פלילי, לעבודה בתנב"ג (אפשרי סטודנטים).
2) **שומרים**
עד גיל 50, יוצאי-צבא, ללא עבר פלילי, לעבודה בכל המשמרות.
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות (החל מיום א') למשרדנו, בן-יהודה 376, ת"א, טל': 235465, 242877, 03/236468.

למשרד נסיעות בת"א
דרוש/ה מיד במשרה מלאה
פקיד/ה מורשה
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות
נא להתקשר: 656281 ליפה

לחברה גדולה לבטון מובא
דרוש
מנהל שיווק איזורי
הכישורים הדרושים:
* אקדמאי, נסיון בשיווק ומכירות.
* היכרות עם ענף הבניה.
* עבודה מעבר לשעות העבודה המקובלות.
* גיל עד 40.
* מגורים באיזור ירושלים.
המעוניינים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 3156 ירושלים.
סודיות מובטחת

כפר הנוער גלים
בי"ס תיכון מקיף
לשנת הלימודים תשמ"ז דרושים:
מורים במקצועות:
מתמטיקה, פיסיקה, מחשבים, מזכירות וניהול, התכתבות עברית, כתבנות, תפירה, תזונה, מסגרות, עיבוד שבבי, מיכשור ובקרה.
מנהל/ת מטבח
בעל/ת נסיון של 5 שנים לפחות והסמכה מתאימה.
אפשרות לקבל דירת מגורים בכפר.
מדריכים ואמהות בית:
בעלי נסיון בעבודה עם נוער. מגורים במקום.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף תעודות המלצות להנהלת כפר גלים, דאר גלים 30865, טל. 04-571155.

לחברה לאומנות לייצוא
דרושים/דרושות
אנשי שיווק לשוק המקומי
אנו דורשים:
* רקע, נסיון ויוזמה במכירות
* רקע מוכח באומנות/עיצוב פנים
* הופעה ייצוגית וכושר ביטוי טוב
* יועדפו בעלי השכלה אקדמאית
למועמד המתאים ינתנו תנאים הולמים בחוזה אישי
לפנות בטל. 02-536778

לחברה ציבורית גדולה
דרושה בירושלים
מזכירה למנכ"ל
הכישורים הדרושים:
* נסיון בעבודה כמזכירה בכירה
* שליטה בשפות עברית ואנגלית על בוריין כולל ניסוח והדפסה
* נסיון בניהול משרד באופן עצמאי כולל יחסי ציבור
מועמדות העונה לדרישות הנ"ל תפנה במכתב"יד בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2045 ירושלים עבור מזכירה.
סודיות מובטחת

למשרד טקסטיל בדרום הארץ
דרוש:
מהנדס/הנדסאי יצור
לניהול מחלקת יצור ונגזרה
* נסיון בענף
* כושר ניהול צוות
עדיפות למועמדים מאזור הדרום.
נא לפנות בכתב יד בפרטים מלאים לת.ד. 11010 ת"א 61110 עבור „מהנדס"
— סודיות מובטחת —

לחברת יבוא מבוססת בתל-אביב
דרושים למשרה מלאה
* **מזכירת מנכ"ל**
שליטה בשפות עברית ואנגלית, צרפתית יתרון, כולל הדפסה וטלקס.
* **עובד בעל רקע טכני**
עד גיל 30.
* **נהג**
בעל רשיון ג' עד גיל 30
* **מרכזנית**
בדבר פרטים נא להתקשר טל' 03-811021.

משתלת בונסאי ישראל בע"מ
מושב בני ציון, מחפשת
עובדות זמניות וקבועות
רצינות ממאור רעננה/כפר-סבא
לעבודות משתלה מסודרת כולל עיצוב עצים נסיים, עבודה לפי הספקה, מינימום 25 שעות בשבוע.
נא להתקשר בימים א—ה בשעות 09.30—12.30 טלפון 052-441596.

למרכז בילוי ומסעדה באילת
דרוש/ה
מנהל/ת
* נסיון מוכח בניהול מזון ומשקאות.
* יתרון לבוגרי מינהל בתי מלון
* שליטה בשפה זרה נוספת
תנאים טובים ומגורים למתאים/ה
נא לפנות בכתב לת.ד. 4036 פתח-תקוה 49130 בצירוף קורות חיים עבור: מנהל.

לחברה אמריקאית ברמת אביב
דרושה
כתבנית משלה
עברית אנגלית
למשרה מלאה
ידיעה טובה באנגלית ונסיון במעבדי תמלילים הכרחיים.
נא לפנות לכוח אדם, ת.ד. 39023 ת"א 61390.
סודיות מובטחת

לחברה ציבורית-פיננסית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
בעל/ת ניסיון 3 שנים וסוג 3
לפנות בכתב יד לת.ד. 33635 ת"א 61336

לחברה מובילה בתחומה
דרושה
מזכירה למחלקת מכירות
כישורים דרושים:
ידיעת השפה האנגלית, כושר עבודה בתנאי לחץ, נסיון בעבודה קודמת הכרחי, נסיון בעבודה במערכות ממוחשבות—יתרון, יצירת תקשורת אישית טובה
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל ת.ד. 3309 עבור „מכירות".
— סודיות מובטחת —

לרשת בית שטיחי כרמל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
נא לפנות לת.ד. 952 בני-ברק 51108, עבור „מנה"ח בכיר".

לחברה בנמל תעופה בן-גוריון
דרושים
עובדים ליחידת אבטחה ופיקוח
העבודה במשמרות לתקופה שלא תעלה על 3 שנים.
(העבודה אינה מתאימה לסטודנטים)
הכישורים הנדרשים:
* השכלה תיכונית מלאה
* ידיעת השפה האנגלית
* לאחר שרות צבאי מלא
* פרופיל רפואי תקין
* רשיון נהיגה
* עד גיל 30.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לועדת הקבלה שתתקיים ביום שני 19 למאי 86 בין השעות 09.00—12.00 במחלקת כח אדם בבנין מנהל נמל תעופה בן גוריון
יש להביא פנקס מילואים ותעודת זהות.

למחסן למוצרי צריכה באזור ק. אריה פ"ת
דרוש
מחסנאי
דרישות התפקיד:
* בעל ניסיון קודם
* ידע בהוצאת משלוחים והזמנות באופן מקצועי.
מתאימים יפנו לגבי שוש, מנהי שיווק,
טל': 03-9226099, 03-9224133

שברון
מפעלי טקסטיל בע"מ
דרוש/ה
מעצב/ת אפנה
לאפנת ספורט לנשים וגברים
הכישורים:
• בוגר/ת מכללה אפנה
• נסיון מוכח של 3 שנים
מועמדים העונים על הדרישות יפנו בכתב־יד בצירוף קורות חיים והמלצות ל"שברון" רח' אלפסי 13 ת"א 66077

לחברת בניה ארצית
במשרדה הראשי בתל־אביב
דרושים
1. מזכירת סמנכ"ל
2. מזכירת מנהל מחוז
3. כתבנית מנוסה
להדפסות עברית־אנגלית
4. עוזר לחשב
(ממוחשב), רקע בהנהח"ש
— 5 ימי עבודה בשבוע —
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם, לאגף ארגון ומינהל ת.ד. 20259 תל־אביב

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה
תשמ"א 1981
בפרק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים ... בן אחד המינים לעבודה ...
הפרסומים צריכים להיות על פי החוק.

לקיבוץ
עין החורש
דרושה
מורה / גננת
לכיתה א'
לשנת הלימודים תשמ"ז
בוגרת הסמינר הקיבוצי
עם נסיון
בהוראה בקיבוץ.
לפנות בשעות העבודה
063-67311
ובשעות הערב
063-67898

למשתלות והדי
במשמר השבעה
דרושים
עובדים
למשתלה
רצוי תושבי האיזור
טל. 03-984230

למתנ"ס כפר־יונה
דרושים
רכז ילדים ונוער
ברמה של מורה/מדריך מוסמך בעל נסיון
וכושר ניהול חינוכי מנהלי
למשרה מלאה
רכז לקייטנת קיץ 86
פרטים: 053-85111, 053-87823

לחברת פרסום דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג' – ד' עם נסיון, לעבודה עצמאית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7095 ת"א 61070
עבור מס' 224.

למפעל תעשיתי דרושה
מזכירה בכירה
עוזרת מנכ"ל
1. תאור התפקיד
א. ניהול וארגון משרד לרבות טפול בכספים, כוח אדם ויחסים. ב. עבודות מזכירות לרבות נסוח והדפסה בעברית/אנגלית ועבודה עם מחשב.
2. כשורים:
א. נסיון של 3 שנים לפחות בניהול משרד בארגון עצמאי ב. השכלה תיכונית מלאה בעדיפות להשכלה אקדמאית. ג. ידע בסיסי בניהול פיננסי ובהנהח"ש. ד. בעלת מרץ ויוזמה, מסודרת ואחראית. ה. המלצות.
3. העבודה במשרה מלאה כבאר שבע.
לקביעת ראיון אישי נא לפנות טלפונית בשעות הערב ובשבת
טלפונים 03-717226 03-343280

לחברת בניה גדולה בת"א
דרושה
מזכירה שניה
ללשכת מנכ"ל
הכישורים הדרושים:
* נסיון קודם בעבודות משרדיות מגוונות.
* שליטה מושלמת בשפה האנגלית.
* רצויה ידיעה גם בצרפתית.
* הדפסה מעולה באנגלית ובעברית.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב־יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 2034 ת"א.

לחברת בניה גדולה בת"א
דרוש/ה
איש/ת מכירות
הכישורים הדרושים:
* נסיון בשטח המכירות, רצוי בענף הנדל"ן.
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
* ידיעה בצרפתית רצויה.
מועמדים דתיים מתאימים יפנו בכתב יד, בפרוט קורות חיים לת.ד. 11333 ת"א מ. 61112, עבור „איש מכירות".

לחברה תעשייתית
בבת־ים
* **חשמלאי מוסמך**
עדיפות לבעל ידע בחשמל
ופיקוד תעשייתי.
* **מכונאי אחזקה**
עדיפות לבעל נסיון בתעשיה.
* **מסגר**
נא לפנות לת.ד. 1258 בת־ים.

למספרת עיבודים בת"א
דרוש
טבח מקצועי בכיר
לפנות בכתב יד לת.ד. 40013 ת"א 61400

לחברה בענף המזון
דרושה
מקדמת מכירות
כישורים:
* כושר ביטוי והכנות בע"פ ובכתב * הופעה נאה * בעלת נסיון קודם ותואר אקדמי — יתרון * בעלת רכב
שעות העבודה מ־8.00—14.00
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 40013 תל־אביב

למחלקת מחקר של חברה תעשייתית
דרוש
הנדסאי - טכנאי
אלקטרוניקה
בעל נסיון של שנתיים לפחות
בפיתוח ואחזקת מיכשור אלקטרוני
סיפרתי
(מקום העבודה בירושלים)
המועמדים המתאימים יפנו בכתב
לת.ד. 20 נמל התעופה בן־גוריון
או טלפונית: 03-9712677, 03-9712077

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש
חשמלאי
דיזל-גנרטורים
בעל נסיון במערכות הסות:
מתח־דלק־פאזות.
דרוש נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
נא לפנות בכתב בצרוף פרוט הנסיון וקורות חיים לת.ד. 274 חולון.

דרושים
סורגים
מנוסים
למכונות עגולות
— תנאים טובים —
03-621387, 03-611617

לאודים בע"מ
דרושים
עובדי ייצור
אפשרי גם מעל גיל 50
טלפון: 052-554513

דרוש/ה
נער/ה
לאריזה
בלתי מקצועיים
ועובד/ת
לנקיון
03-651155

לחברת שיווק ארצית
* **פקידת שכר**
לבת־ים
אפשרות להכשרה במקום
נא לפנות לטל: 063-71985.
* **מחלקים שכירים**
לירושלים, גוש־דן
ידע במסחה, בעל רשיון נהיגה ג'.
* **מחסנאי/מלגזן**
לירושלים
עדיפות לבעל רשיון ג'
נא לפנות לטל' 03-5514619

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושים
מבקרים מנוסים
למשרה מלאה
בעלי נסיון של שנה לפחות
ולאחר סיום לימודיהם
לפנות לגבי 661394

דרוש מבנה
לתעשית המזון באזור ת"א והסביבה
עד 1500 מטר + כח.
להצעות נא לפנות לת.ד. 35177 ת"א
מקוד 61350 עבור מזון.

למפעל מתכת בחולון דרושים
חרטים, כרסמים,
מסגרים מכניים
בעלי מקצוע מעולים
עם נסיון 8 שנים לפחות
בוגרי בי"ס מקצועי
לאחר שרות צבאי ללא נסיון
טל. 03-800066

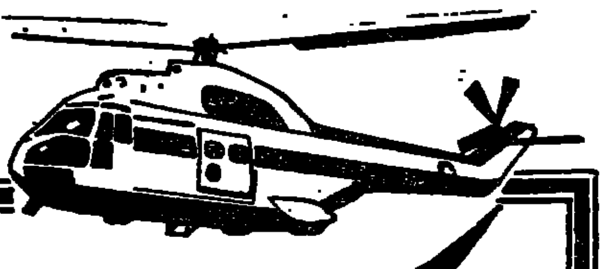

התעשיה האוירית
לישראל בע"מ
מת"א מפעל המסוקים
ירושלים
מקומך בחברה גדולה ודינמית.
מקומך במפעל תעשייתי העוסק
בטכנולוגיות מתקדמות.
מקומך במקום בו תוכל לבנות את עתידך
המקצועי והכלכלי.
מקומך איתנו
לעבודות בעלות אתגר פתיכוני
מערכות מוטסות במסוקים
דרוש/ה
משרה מס' 320:
מהנדס/ת
אלקטרוניקה
פירוט התפקיד:
• תיכון ואינטגרציה של מערכות.
• פיתוח מערכות חדשות.
• שילוב טכנולוגיות מתקדמות במסוקים.
דרישות התפקיד:
• 3 שנים נסיון מוכח במיכשור אלקטרוני.
• ידע בתפעול צב"ד אלקטרוני.
• יכולת ניהול צוות עבודה הנדסי.
• מגעים עם חברות בארץ ובחו"ל.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב או אישית ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודות זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן־גוריון מיקוד 70100, או למתא עטרות ירושלים ת.ד. 27/160 מיקוד 91271 או לתאם פגישה עם מנהל כח אדם בטלפון 02-852293
מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

כור תקשורת והתראה בע"מ
ת.ד. 13022 תל־אביב 61130
דרוש/ה
מזכיר/ה
למח' הנדסה
כישורים:
* הדפסה וניסוח עברית/אנגלית.
* נסיון בניהול משרד באופן עצמאי.
* השכלה תיכונית מלאה (לפחות).
* יחסי אנוש טובים.
5 ימי עבודה בשבוע, 7.30–17.00
נא לפנות החל מיום א' למרים, טלפון 03-492661/3

למוסד ממלכתי
דרושים
גברים
ליחידה מיוחדת העוסקת
במשימות בלתי שגרתיות
אנו מציעים:
* תפקיד דינמי ומעניין.
* אפשרות לקידום ולמיצוי היכולת האישית.
* קביעות בעבודה.
* שכר גבוה, כולל הטבות מיוחדות.
* תנאי שירות טובים.
* אפשרויות מגוונות לשינוי בתחום העיסוק, לרבות יציאה לחו"ל או ללימודים אקדמאיים לאחר מספר שנות עבודה.
* אווירת עבודה נעימה, בגוון צעיר והטבעה.
– יתקבלו קצינים וחיילים ששירתו ביחידות שדה, או קצינים להם רקע טכני.
– העבודה מוצעת גם למועמדים המשתחררים מצה"ל בחודשים יוני–ספטמבר 1986
אם גילך עד 28 השכלתך תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה, פנה נא בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד 61 392) עבור ח.ש. בציון קורות חיים, פרטים אישיים מלאים, מס' ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים ייענו.
סודיות מובטחת

תנובה רחובות
דרושים/ות
רכז/ת שיווק
* השכלה אקדמאית
* רצוי נסיון בשיווק בענף הבשר והתנים
* רצוי יוצא והתישבות העובדת
מועמדים העונים על הדרישות יפנו בכתב יד בלבד (לא טלפונית) ת.ד. 2 רחובות בציון קורות חיים, נסיון, שנות עבודה.
מפיצי/ות תוצרת
* בעלי רשיון נהיגה ...
* השכלה תיכונית
* רצוי נסיון בניהול חשבוניות
המעוניינים יפנו לטל. 08-487339, 08-487337
לחברה והבה
מגורים ברחובות והסביבה הקרובה
מועמדים לא מתאימים לא ייענו

לקבה
פילץ
דרושים
מלצרים/יות
וטבחים
בעלי נסיון
טלפון 662200

... בצרות מכירות
בסניף ת"א, 12 שנות
לימוד, הופעה נאה.
9233365 — 9232688

לחברה בת"א
דרוש/ה
פקיד/ת יבוא
בגרות מלאה, לאחר
שירות צבאי, נסיון
הכרחי. טלפון:
03-430333

למפעל אלקטרוניקה
דרוש ה
שרטט/ת
נדרש נסיון בשרטוט
מבני אלקטרוני
שרטוטי הרכבה.
נא לפנות טלפונית ל:
03-4912101

דרוש
מכונאי אחזקה
בעל תעודה בית־ספר מקצועי מאיזור ת"א
עבודה במשמרות. למאפית אחדות. רחוב הברזל 32 תל־אביב
טלפונים: 478580, 919863

סוכנים בעלי רכב מסחרי
לשיווק מוצרים ופטנטים חדשניים ובלעדיים לכל רחבי הארץ, בתחום כלי הבית והמטבח.
דרישות: * מיומנות שיווקית ומסחרית גבוהה * נסיון בענף * ערבות כספית + רכב מסחרי.
לפרטים ת.ד. 45044 חיפה, טל. 04-382766

למוסד פנימייתי דתי
במרכז הארץ
(לנערים בגילאי 14—18)
דרוש מנהל
כישורים:
* תואר אקדמאי
* נסיון בעבודה חינוכית וניהול
* התמצאות והכרת מערכת חינוך פנימייתית.
למועמד מתאים מובטחים מגורים במקום.
על המועמד לפנות בציון נסיון קודם והמלצות לת.ד. 11333 ת"א מ. 61112 עבור „מנהל".

למשרד עורכי דין בתל־אביב
העוסק במשפט מסחרי
דרוש/ה
עורך/ת דין
בעל/ת נסיון:
* במשפט מסחרי
* הופעות בבית משפט
* ידע במיסים – רצוי
* בעל/ת ותק של 3–5 שנים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 20429 תל־אביב
61204
–סודיות מובטחת–

דרושים/ות:
משרה 86/01 – **מהנדס/ת**
תעשיה וניהול
לתפקיד של מנהל יצור במפעל החשמל והתקשורת.
דרישות התפקיד:
נסיון של 5 שנים לפחות בנהול יצור.
רצוי רקע קודם בחשמל או אלקטרוניקה.
משרה 63/10 – **תמחירן/נית**
בעל/ת ידע בהנהלת חשבונות.
דרישות התפקיד:
נסיון של 3 שנים בתעשיה וידע בהנהלת חשבונות ממוכנת.
משרה 87/01 – **משחיזן מעולה**
בעל 15 שנות נסיון.
משרה 87/02 – **כרסמים, חרטים**
קונבנציונאלים
C.N.C.–ו
בוגרי בתי־ספר מקצועיים, בעלי 5 שנות נסיון, ידע בקריאת שרטוט טכני ויכולת לעבודה עצמאית.
משרה 36/01 – **צבעים**
לצביעה תעשיתית (בריסוס).
דרוש נסיון קודם.
מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב ליחידת התעסוקה ת.ד. 1044, רמת־השרון, מיקוד: 47100 בציון מספר משרה מבוקשת ומספר תעודת־זהות.

התעשיה הצבאית

למפעל מתכת
באזור פתח־תקוה
דרוש
מנהל עבודה
נסיון של 5 שנים
לפנות בכתב בציון
קורות־חיים
לת.ד. 271 בני־ברק
עבור „מנהל עבודה"

לחברת לין
תשלובת בע"מ
דרושים:
1. מקדמי
מכירות
רציניים
בעלי הופעה + השכלה תיכונית + רכב מסחרי לשיווק מוצרים ביתיים לועדי עובדים ולשרותי נפש.
2. נשים
בעלות הופעה לארגון ומכירות בחוגי בית, משכורת + בונוס.
03-724308

פרויקט פירסומי
חדש ובלעדי
ממתין לך.
* יוזמה ומעוף
* ידע ונסיון
בפרסום והמכירות הכרחי. לראיון חייג/י
03-737910 או
03-7519461

דרושה פקידה
למחלקת יבוא
* יום עבודה מלא * ידיעת עברית ואנגלית, כולל הדפסה ב־2 השפות הכרחית.
הצעה וקורות חיים לשלוח לת.ד. 7107
תל־אביב 61070.

אנשי מכירות
מת"א וירושלים
אם אתם טובים באמת
יש לנו מה להציע לכם
04-386247, 04-256141

לחברת אלקטרוניקה בינלאומית
המפתחת ציוד מעבדתי ספרתי מתקדם — דרוש
מנהל/ת מכירות ישראל
כישורים:
* מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
* נסיון מוכח במכירות
* הכרה מוכחת של שוק מערכות הפיתוח/נתבים לניית תנאים מעולים למועמד המתאים
נא לפנות טלפונית, בעבודה: 03-236184, או בכתב ל־ת.ד. 11333 תל־אביב מ. 61112, עבור "360"

למשרד רואה חשבון
בת"א דרושים
עוזרי בקורת
נסיון הכרחי
התמחות אפשרית.
טל. 220375, 238852

לשנם
החוגי ילדים הנוער
דרוש
מוכר
עם נסיון
לחנות בתל־אביב
03-9611941

לדפוס כחול־לבן
דרושים
דפסים
ועוזרים
למכונות 2 צבעים
תנאים טובים
למתאימים!!!
טל. 03-9232570

הזדמנות!
לך **משוחרר/ת** צבא קבע בדרגות
עד סא"ל ובגילאים 25 - 45
חברת ביטוח חיים גדולה תכשיר מספר
מצומצם של אנשים לתפקיד ניהולי בשיווק.
למועמדים/ות שיעמדו במיון קפדני תוענק
הכשרה ברמה גבוהה, ליווי צמוד, הכנסה
גבוהה וקידום לתפקידי ניהול בשיווק.
נא לטלפן 03-216271 לרינה או גילי בימים א'—ה' בין השעות 9.00—14.30 מאזור אשקלון והדרום 051-27887 לינון עסיס.
סודיות מובטחת

ד"ר הורוביץ ושות'
מכון לאיבחון מידע בע"מ
למפעל בדרום הארץ
דרוש
מהנדס/הנדסאי מכונות
תאור התפקיד:
מנהל מרכז שירות ארצי למכונות וחקלאיות הכולל:
• מיתקן לשיפוץ ולתיקון כלים • צוות טכנאי שירות חוץ • מסגריה כללית
דרישות התפקיד:
• מהנדס/הנדסאי מכונות בעל נסיון מעשי של 5 שנים לפחות במכונאות, מסגרות והידראוליקה • כושר ניהול מו"מ עם לקוחות • כושר הפעלת צוותי עבודה • תושב דרום הארץ
נא לפנות בכתב יד, בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 1500 תל־אביב 61014.

למפעל תעשייתי למזון בסביבת
פתח־תקוה דרוש
מהנדס מכונות
לניהול מיתקן ייצור.
נסיון 3 שנים בתעשיה.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 193 פתח־תקוה
עבור כוח־אדם.

דרושים/ות
* **מזכירה**
– אנגלית עברית,
8.30–13.30
* **בחור**
אחראי
לניהול מחסן +
משרד
בעל רשיון לטילון
03-702576

לחברה רצינית
אופנת גברים
דרוש
1) סוכן
מכירות לצפון
2) סוכן
מכירות לדרום
דרישות:
עצמאי בעל נסיון בענף.
בעל רכב פרטי, מגורים
באזור העבודה – יתרון
נא לפנות: טלפון:
03-812514 ולבקש את משה

לחברה תעשייתית
באזור ת"א
דרושים:
1. צלם/
מונטז'ר
עם ניסיון
2. שרטט/ת
טפסים
עם ניסיון של 3 שנים
לפחות בשרטוט, הכנה
לדפוס וצילום.
נא לפנות בכתב יד לת.ד.
1780, תל־אביב.

לצינקוגרפיה
הישראלית
דרושים
צורבי מכונה
מונטז'רים
וצלמים
לפנות במקום:
הצינקוגרפיה
הארץ־ישראלית לבהסיר
30 ת"א.

קופ"ח מאוחדת
דרוש
לסניפנו בבאר־שבע
רופא שיניים
בעל נסיון
המעוניינים מתבקשים לפנות
למנהל סניף באר־שבע
רח' העצמאות 26 טל: 057-31470
— סודיות מובטחת —

לבית־חולים
אסותא
דרושה
אודיולוגית
לעבודה בשעות
הבוקר ואחה"צ
לפנות ללימור לביא
03-240185

לחברה קבלנית
לצנרת תעשייתית
הסקה ואינסטלציה
* שרברבים.
* מנהלי עבודה
* צנרים
מזכירה (כתבנית.
רקע בהנה"ח וניסיון
עם מחשב)
טלפון 03-9644174
מ־9.00–14.00

למאיר חב' למכוניות
ומשאיות בע"מ
נציגי וולוו בישראל
אגף ציוד כבד
דרוש
מכונאי ראשי
* נסיון קודם בציוד מכני הנדסי — הכרחי
* בעל רשיון לנהול מוסך צמ"ה — יתרון
* שליטה בשפה האנגלית
נא לפנות לטל 03-9230123-4-5.

למשרד צעיר ודינמי
דרושות:
קלדניות מעולות
לסדר צילום (קומפ-אדיט 6400)
בשפות עברית ו/או אנגלית.
03-219297/8

לחברה מסחרית
גדולה
דרושה
פקידה
לעזרה במזכירות
בוגרת תיכון אחרי
הצבא ידע בסיסי
באנגלית
טלפון: 621686

דרוש
מדפיס מכונאי
רצוי בעל נסיון
להפעלת מכונות לשקי ניר
תנאים טובים ביותר למתאים
לפנות: דרוש רמת־גן שפירא 7

הלוח הכללי

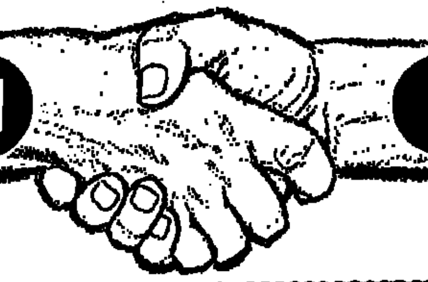

הד כפול ומכופל

למפעל בצפת
דרושים
1. **מפעילים** להפעלת קו תעשייתי חדש בתחום ייצור מזון.
• בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בתיפעול תעשייתי.
• יועדפו בעלי רקע טכני.
2. **טכנולוג מזון**
בעל נסיון מוכח בתחום תעשיית מזון.
נא לפנות בכתב בציון מיספר להתכשרות ת.ד. 885 ת"א.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי בראשון לציון
דרושים
1) **מכונאי אחזקה מנוסה**
א. בוגר בי"ס מקצועי.
ב. ידע בפניאומטיקה והידראוליקה רצוי במכונות פלסטיק.
2) **מבקר איכות**
בוגר בי"ס מקצועי (4 שנתי) המוכן לעבוד בחריצות ובאחריות בתפקיד רב גוני.
רצוי נסיון בתעשיה בתפקיד דומה.
3) **לבורנט/ית**
לבקרת איכות עם ידע ונסיון בגז כרומטוגרף ישבה גם אפשרות לעבוד עד שעות אחה"צ המאוחרות
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 81 בני־ברק 51100 ולציין מס' משרה.

לפרומאת שיווק - באזור השרון
דרושים
1 דוגמאי/ות
שינויים
מנוסים/ות
2 אסיסטנטיות
3 מוכירה
03-9224229

דרושה
תדמנית
צעירה לעבודה לא שגרתית
ת.ד. 3162 ראשל"צ 75100 עבור "תדמנית"
לציין טלפון

דרוש/ה
לתיאטרון הסמטה
לתפקיד
מכירות והפקה
נסיון ומסירות
לתיאטרון הכרחיים
נא להתקשר לטל: 828729, 834709

לייזיקרי יצרני בגדי ספורט בע"מ
איזור התעשיה יהוד
דרושים
* **מנהל מתפרה**
– בעל נסיון
* **תופרות**
מנוסות
להתקשר 03-355207

למוסד לתלמידי חו"ל בירושלים
ד ר ו ש ה
מדריכה חינוכית
עם מגורים בפנימיה
לקבוצת סטודנטים מחו"ל
להתקשר, לשם קביעת ראיון, בשעות הבוקר בטלפון 715112, 717863

לסטודיו הכט־עיצוב גרפי
ד ר ו ש / ה
מבצע/ת גרפי/ת
בעל/ת נסיון.
3 שנים לפחות במקצוע
בדבר פרטים טלפון: 242991

לסוכנות ביטוח גדולה בתל־אביב דרושה
עוזרת למנהלת־חשבונות
לניהול קופה והתאמות
רצוי נסיון בענף הביטוח
טלפונים 625762, 621006, 615292

מתפנה הנדסאי
מכונות בכיר
ניסיון וידע רב בניהול אחזקת מפעלים
בדבר פרטים 052-35493

לחברת מחשבים מובילה בענף
דרושים:
1) **מנהל מכירות בכיר**
נסיון במכירות בענף המחשבים, כושר ניהול צוות, יכולת ארגונית.
2) **מנהלי־מוצרים**
(לשיווק מוצרים יחודיים)
רקע ונסיון במכירות חומרה/תוכנה
3) **נציגי שיווק**
הכשרה תינתן על ידי החברה.
תנאים הולמים למועמדים המתאימים.
נא לפנות לת.ד. 16310/24 תל־אביב.

ארגון תעשייתי־שיווקי גדול
באיזור רחובות מחפש:
מזכירת יצוא - צרפתית
חרוצה ואחראית השואפת לקחת חלק בקידום היצוא. שולטת בצרפתית ואנגלית על בוריין (כולל הדפסה). השכלה תיכונית ומעלה. העבודה במשרה מלאה (8.00-17.00)
אחראי/ת למערך תשלומי שכר
דרוש ידע בהנה"ח. נסיון בעבודה עם לשכת־שירות והכנת משכורות לכ-800 עובדים. העבודה במשרה מלאה לפחות.
פקידת משלוחי יצוא -
להכנת מסמכי־יצוא
אשראים דוקומנטריים, קשר עם עמילי־מכס ועוד. דרוש נסיון בתחומים אלו ושליטה טובה באנגלית. העבודה בשעות 8.00-16.00.
מועמדים מתאימים מאיזור רחובות, ראשל"צ, אשדוד, יבנה והסביבה יפנו בכתב יד לת.ד. 1736 ת"א עבור מספר 408, בציון המשרה.

מכון אדם
יועצים לכח־אדם
עבור לקוחותינו דרושים
* חשב חברת בניה (משרה מס' 511)
החברה: חברה מבוססת ודינמית השייכת לקבוצת חברות מיגנ־יות.
התפקיד: ניהול כספים והנהלת חשבונות של החברה, מקום העבודה באזור תל־אביב.
המועמד: הכרחית הכרות עם ענף הבניה רצוי נסיון כחשב חברת בניה.
* חשב חברה תעשייתית
(משרה מס' 512)
החברה: חברה דינמית ומובילה בתחום הטכנולוגיה המתק־דמת.
התפקיד: ניהול המערכת הכספית והעסקית של החברה, מקום העבודה באזור תל־אביב.
המועמד: בעל נסיון בתחום התעשיה, השכלה במנהל עסקים כלכלה, ידיעת טובה בשפה האנגלית.
נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה למכון אדם, רח' פיסקר 12, תל־אביב 63421.
סודיות מובטחת

אי.די.אל. בע"מ I.D.L.
תעשיה עתירת מדע בירושלים
בתחום דיאגנוסטיקה רפואית
עם הרחבת הפעילות בחברה:
דרושים:
1) **מנהל יצור בכיר (תפעול)**
• נסיון מוכח ביצור בתחום כגון: ביוטכנולוגיה, פרמצבטיקה, או תעשיה כימית
• יכולת בארגון בקרת תהליכים
• יכולת שליטה במערך בעל מספר טכנולוגיות מתקדמות
• נסיון בניהול
• דינמיות. נכונות לאתגרים
(משרה מס' 480)
2) **מנהל שווק**
• נסיון מוכח בשווק מוצרים רפואיים (דיאגנוסטיקה יתרון)
• נסיון בשווק בינלאומי
• נסיון בהכנת חומר פרסומי
• שליטה מלאה באנגלית (שפות נוספות יתרון)
• דינמיות. נכונות לאתגרים
(משרה מס' 490)
3) **כימאי/ ביוכימאי**
(לעבודה אחראית במעבדה של מחלקת יצור)
• לפחות תואר ראשון בכימיה או ביוכימיה
• נסיון בעבודה במעבדה כימית או קלינית
• יכולת לעבודה עצמאית
• שליטה בעברית ובאנגלית טכנית
• יתרון לבעלי נסיון מעשי בתעשיה
(משרה מס' 481)
5 ימי עבודה בשבוע – אתגר אישי רב
מועמדים בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים, בציון מס' משרה, למנהל כח אדם, ת.ד. 5677, ירושלים, 91054.

למפעל "ליידי־בגיר" בירושלים
דרושים
* **מזכירה**
למשרה מלאה עברית + אנגלית מצויינת כולל הדפסה + 3 שנות ניסיון
* **אחראים/יות**
לקווי ייצור בעלי ידע וניסיון בתחום הטקסטיל
* **מבקרי/ות איכות**
בעלי/ות ניסיון בתחום הטקסטיל
* **מחסנאי**
בעל ניסיון של 3 שנים לפחות בניהול ותיפעול מחסן בסדר גודל בינוני.
• מועמדים מתאימים יפנו החל מיום א' לטלפונים 02-718941, 02-719288

לסטודיו במשרד פרסום גדול
ד ר ו ש / ה
ביצועיסט/ית
עם ניסיון בעבודה
דייקנית ומהירה ברמה גבוהה.
נא לפנות מיום א' לאירית
טל: 03-248261

ת ת פ נ ה
מנהל כספים
בן 38. כלכלה — מנהל עסקים, ניסיון מגוון בניהול פיננסי בארץ ובחוץ לארץ טלפון 052-21582

למפעלנו בניר צבי
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
להקמה וניהול
מחלקת הנדסת ייצור
• נסיון לפחות שנתיים בהנדסת תעשיה
• 5 ימי עבודה בשבוע, תנאים הולמים למתאים.
נא לפנות בכתב למנהל הייצור ת.ד. 215 רמלה 72101
עמקרינח
תעשיית רהיטים ומזרונים בע"מ, ניר צבי

החשביר המרכזי
מנהל ארצי מחלקת חשמל
תאור התפקיד: יזום ופתוח מכירות של מוצרי חשמל ביתיים ותעשייתיים.
אחריות כוללת: עמידה בקריטריונים ניקצועיים גבוהים של משא ומתן עם ספקים ולקוחות, הכרת השוק הישראלי בתחום החשמל־אלקטרוניקה ובקרה תעשייתית, ניהול צוות עובדים.
הכישורים הנדרשים: מהנדס חשמל־אלקטרוניקה, יכולת התמודדות עם מערך מסחרי בהיקף גדול, נסיון קודם בניהול צוות עובדים גדול, יחסי אנוש טובים פוטנציאל ניהולי שיווקי גבוה, ידיעת השפה האנגלית, שפה נוספת רצויה.
מגורים: גוש דן.
על המעוניינים לפנות בכתב יד בלבד עם פרוט קורות חיים ונסיון מקצועי אל מחלקת המנגנון, ת ד 130, תל־אביב, מיקוד 61001

דבר של היום הוא דבר חדש

ל ש ג ם
רהיטי ילדים ונוער
דרוש
מוכר
עם נסיון
לחנות כתל־אביב
03-9611941

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

אקטיביטי
משאבי אנוש — מאגרי מידע
לאחד מלקוחותינו — קונצרן טכנולוגי בהיקף ארצי עבור מפעל מתקדם באיזור אשדוד דרושים/ות:
מהנדס(ת) תעשיה וניהול
■ תאור התפקיד: אפיון ושפור תהליכי עבודה וזרימה במפעל, מחשוב תהליכים ומערכות הנהול.
■ כישורים נדרשים: מהנדס תו"נ בעל 3 שנות נסיון בתפקיד דומה וידע במחשבים. שפות עברית ואנגלית.
מנתח/ת מערכות
■ תאור התפקיד: נתוח ואפיון מערכות יצור ואסוף נתונים
■ כישורים נדרשים: אקדמאי/בוגר מדעי המחשב/הנדסה עם רקע במחשבים, נסיון בנתוח וכתיבת תוכנה למערכות מפעליות, נסיון במחשב IBM/43XX וידע ב-CICS. שפות עברית ואנגלית.
אחראי/ת חדר מחשב
■ תאור התפקיד: הפעלת חדר מחשב IBM-4361, סיוע מקצועי למשתמשים, כתיבת פרוצדורות, קשר עם ספקי חומרה.
■ כישורים נדרשים: הנדסאי מחשבים עם נסיון בהפעלת מחשב במערכת הפעלה MVS וידע JCL, TSO/ROSCOE-ב. שפות: עברית ואנגלית.
★ שבוע עבודה בן 5 ימים
★ מועמדים מתאימים יפנו טלפונית או בכתב יד
אקטיביטי
הפתרון האנושי לטכנולוגיות מתקדמות
ר"ג, רח' בנימין 2, טל. 7517650, 03-7517963
ת.ד. 1710 רמת־גן.

האוניברסיטה הפתוחה
דרושים
מנחים
בקורסים: סוציולוגיה חברתית ופסיכולוגיה בחינוך, באזור באר־שבע והדרום.
הכישורים הדרושים: תואר שני (או לקראת סיומו) בפסיכולוגיה חברתית חינוכית.
תיאור התפקיד: ניהול מפגשי הנחיה עם סטודנטים במרכז הלימוד בשעות אחה"צ והערב, בדיקת עבודות והנחיה אישית.
נא לפנות לציפי טל. 03-422679
• • •
כתבנית מנוסה
המוכנה ללמוד להדפיס חומר מתימטי במעבד תמלילים. שעות עבודה גמישות.
נא להתקשר לחנה טל. 03-422678
או לאילנה טל. 03-422676

דרושים
סוכנים
להפצת ציוד וחומרים בשטח הריתוך והחיתוך למרכז הארץ והדרום
עצמאים בעלי רכב יתקשרו 065-93216 לעמוס 065-94798

RS שירותי כוח אדם
דרושים
לאו.אר.אס. תל־אביב
תוכניתנים מנוסים
I.B.M, MVS, PL/I, IMS
פקחים/שומרים
• בוגרי 12 שנות לימוד
• בעלי פרופיל צבאי גבוה
• עבודה במשמרות כולל שבתות וחגים מאזור ת"א וחולון
מלחימות/מחווטות
• בעלות נסיון של שנתיים מודפסים בהרכבה והלחמת מעגלים מודפסים
עבודה באזור חולון — משמרת שניה.
עבודה באזור ב"ס — משמרת שניה.
לפנות לאו.אר.אס. כפר אתרים 134 תל־אביב טל. 03-202460, 03-285077

עירית ק. גת
ד ר ו ש י ם / ו ת
1. **קלינאי/ת תקשורת –** ½ משרה, בעל/ת הכשרה מתאימה.
2. **פיזיוטרפיסטית –** ½ משרה, בעל/ת הכשרה מתאימה.
3. **פסיכולוגית חינוכית –** ½ משרה, בעלת תואר שני ונסיון בעבודה עם הגיל הרך.
על המעוניינים להתקשר למחלקה לחינוך בעירית קרית גת, ת.ד. 1 מיקוד 82100 או טלפונית: 051-874554.
4. **עו"ס לנערה במצוקה.**
5. **עו"ס קשישים –** ½ משרה
6. **עו"ס משפחה**
7. **עובד קהילתי**
המעוניינים במשרות 4–7 יפנו בכתב למחלקת המנגנון בעירית קרית גת, ת.ד. 1 מיקוד 82100 עד 10.6.86

דרושים*
*בלשון זכר לרבות נקבה.
איש בקורת פנים
בחב' שיווק
סוג 3 בהנה"ח. ראיה רחבה של התפקיד. יכולת הדרכה. נסיון אינו הכרחי. רכב אישי - רצוי.
מכונאי החזקה
נסיון של 3 שנים בהחזקת־מכונות לעיבוד שבבי ופח. נסיון בפנאומטיקה והידראוליקה - יתרון.
מזכירה ליועץ משפטי
לעבודה מעניינת עם אתגר. השכלה תיכונית ומעלה. שליטה טובה מאוד באנגלית כולל הדפסה במעבד תמלילים.
נא לפנות לטל' 08-437911 לפנינה ברכה או בכתב יד לת.ד. 465 יבנה 70600.
מקדמי מכירות
הכנסה גבוהה בהפצת מוצרים של רב-בריח בשעות הפנאי. פנה אל סניף רב-בריח הקרוב לביתך - ראה רשימת טלפונים בעמ' 1 ב"דפי זהב".
חברת רב-בריח מובילה מזה שנים בייצור ובשיווק מוצרי בטחון. חלק גדול מהמוצרים מיועד לייצוא.
בחברה מתפתחת כמו שלנו, נהנים העובדים מאותם אכויות ותנאי עבודה המאפיינים מפעל גדול, תוך שמירה על יעילות ואוירה המאפיינים מפעל גדול.
רב-בריח מקום גדול לעבוד בו.

מילא מרכז ייעוצי למשאבי אנוש
עבור אחת מלקוחותינו אנו מחפשים
מזכירה
כישורים נדרשים:
• השכלה תיכונית לפחות • נסיון מוכח בעבודה כמזכירה אישית • שליטה מלאה בהדפסה ותירגום בעברית ואנגלית • רצוי ידיעת גרמנית • יחסי אנוש מעולים
העבודה מוצעת במשרה מלאה בת"א
נא לפנות בכתב יד בלבד אל ת.ד. 22511 ת"א, בציון תשכלה ופירוט נסיון מקצועי
רק מונים מתאימים ייענו
– סודיות מובטחת –

לחברת יעוץ במדעי הניהול
דרושים:
מהנדסי תעשיה וניהול
בעלי נסיון 1–2 שנים לעבודה מגוונת ובעלת אתגרים בתחומי ניתוח מערכות, מידע משובצות מכשור, תכנון ושיפור תהליכי עבודה.
לפנות לטל' 03-337290

לאגודה לבנין "אם בית"
ד ר ו ש ה
הכישורים:
1. השכלה תיכונית ומעלה
2. רצוי נסיון קודם
3. לא נשואה (אפשרי עם ילד)
למתאימה תנאים טובים ומגורים במקום.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 7099 ירושלים מיקוד 91070

לחברת הגרעין בע"מ קרליבך 11 ת"א
דרושים
* **קלדנית**
מחשב IBM 36
בעלת נסיון.
* **פקידה כללית**
לעבודות משרד
* **נהג משאית**
להלוקה במחלקת מזון
לפנות למשה בין השעות 14.00-16.00

לא.ג.א. לבנין
חברה ליבוא קרמיקות וכלים סניטריים
ד ר ו ש
איש מכירות נמרץ
טל: 460090 בין השעות 16.00-14.00
סודיות מובטחת

קסלמן שרותי ניהול בע"מ
עבור אחת מלקוחותינו בירושלים
ד ר ו ש / ה
אחראי/ת חדר מחשב/ מפעיל/ה
• בעל נסיון במחשבי בורו
לפנות החל מיום א' לשרה
טל' 03-209300

מנהל כח אדם –
מסור מודעתך בדחוף בדחוף תקבל יותר
לפרטים נוספים: תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 אמיר רורון
חיפה: 04-645333-4 אריה טל 04-662571-2

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920
משרה פנויה מס' 214/86
אתגר חינוכי לבוגרי ישיבות תיכוניות אחרי שרות צבאי
מרכזי קליטה וחינוך "חופים" מחפש
מדריכים/ות
לעבודה חינוכית עם חניכים עולי אתיופיה.
לקביעת ראיון נא להתקשר לרב נחום, טל' 04-916638 או 04-912244 עדיפות לבוגרי ישיבות הסדר.

לחברה מסחרית פיננסית בת"א
שהיונה חברה בת של חברה אמריקאית
דרוש ה
מנהח"ש - ת
סוג 2—3.
בתחילת דרכו/ה המקצועית. בעל/ת נסיון של 1—2 שנים לעבודה בנוח׳ ספקים בכל הקשור לטעורך הוצאות החברה.
באם הנך נעל/ת נרך והכונות לעבודה נאואנית, אנו מבטיחים לך אפשרות טובה להתפתחות מקצועית בתחומי הנהח"ש.
נא לפנות לטל. 216121 החל מיום א' ולבקש את ניצן.

הלוח הכללי

בשבילך ובשבילי!

אנחנו רציניים. ואתה?

דרושים לסניפנו בת"א
נציגי מכירות רציניים
• כושר ניהול מו"מ.
• נסיון במכירות למוסדות, חברות ועסקים.
• רכב חובה.
• נסיון בענף התקשורת – יתרון.
תנאים טובים למתאימים.
לקביעת ראיון, טל. 776107, 03-748034.
אינטרפון
תערכות תקשורת בע"מ

הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול
דרושים
מורים במקצועות:
• אלקטרוניקה – לפנמת מיחשוב ובקרה (מיתוג ויחידות ממוחשבות, מערכות בקרה)
• מחשבים • מתמטיקה • פיסיקה
• נוהלי מסחר
מדריכים חברתיים לבורסות – משרה חלקית לפרוייקט אמריקאי
מורים לביולוגיה וכימיה (ההוראה באנגלית)
מזכירה דוברת אנגלית – משרה חלקית
לפרטים נא לפנות לכפר הירוק טל. 03-4722112
המודעה מיועדת לגברים ונשים

לחברה לעמילות מכס בתל-אביב
דרושה
פקידה
• בוגרת תיכון, לאחר שרות צבאי • ידע בסיסי בהדפסה עברית ואנגלית • נסיון קודם – יתרון.
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות לטלפון 03-650862, שלוחה 39, בין השעות 10.00–15.00.

גבי שואף בע"מ GABI SHOEF LTD.
היחידה לאלקטרוניקה
הנדסאי אלקטרוניקה
• נסיון ב- A.T.K – הברזל.
• נסיון בפיתוח עם 8085, 8051 – תכנה חמרה.
מחורטת / מלחימה
• נסיון בחווט WIRE WRAP וצמות – הכרחי.
• נסיון בקריאת שרטוטים והכנת רשימות חוטים.
טלפון: 984083, 03-981569

למשרד פרסום
מזכירה/פקידה
מעולה!!!
רצוי נסיון קודם במשרד פרסום
ידיעת השפה אנגלית ועברית על בוריין, כולל הדפסה, הכרחית.
5 ימי עבודה בשבוע, מ-8.30 עד 16.00.
להתקשר מיום א'
רח' אוסישקין 96, תל-אביב. טל' 454195.

מנהלים בע"מ
איתור ומיון מנהלים ועובדים בכירים
לקבוצת מפעלי כתר פלסטיק
דרוש
מנהל אבטחת איכות
תפקיד מטה המרכז נושא האיכות בכל מפעלי הקבוצה. הקמת של מערכות אבטחת איכות ובקרת איכות, בנית המערכות וישומן בשטח, נהול והדרכה של אנשי בקורת במפעלים.
הכרחי רקע אקדמי רלוונטי ונסיון בנושאים הנ"ל.
הכרות וידע בתחום הפלסטיקה – יתרון.
מקום העבודה – תל-אביב.
התפקיד כרוך בנסיעות למפעלים.
המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים" ת.ד. 4665, תל-אביב 61046.
סודיות מובטחת
MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

דרושים/ות
* **מזכירה** – אנגלית עברית, 8.30-13.30
* **בחור אחראי** לניהול מחסן + משרד
בעל רשיון לטלפן 03-702576

גבי שואף בע"מ GABI SHOEF LTD.
בדיקות אל הרס ופיקוח איכות
פקידה / מזכירה
● נסיון בנהול משרד
● משרה מלאה
● הדפסה עברית אנגלית
● רשיון בהיגה
● לאחר שרות צבאי
המועמדות יפנו בכתב-יד לת.ד. 58 בית-דגן

דרושים לחברת
IMS
אורגים
עם 3 שנות נסיון לעבודה במכונות עם סיכות
עבודה במשמרות
העבודה במרכז הארץ
אפשרות מגורים במקום
טל. 245222 לבקש את אריה

לחברת לין תשלובת בע"מ
דרושים:
1. **מקדמי מכירות רציניים** בעלי הופעה + השכלה תיכונית + רכב לשיווק מוצרים ביתיים לועדי עובדים ולאיר. רווחי גבוה.
2. **נשים** בעלות הופעה לארגון ומכירות כמורי בית. משכורת + בונוס.
03-724308

אנשי מכירות
מת"א וירושלים
אם אתם טובים באמת יש לנו מה להציע לכם
04-256141, 04-386247

למפעל אלקטרוניקה
דרוש/ה
שרטט/ת
דרוש נסיון בשרטוט מכני אלקטרוני, שרטוטי הרכבה.
נא לפנות טלפונית ל: 03-491210

לדפוס כחול-לבן
דרושים
דפסים ועוזרים
למכונות 2 צבעים
תנאים טובים למתאימים!!!
טל. 03-9232570

למשרד רואה חשבון בת"א
דרושים
עובדי בקורת
נסיון הכרחי.
התמחות אפשרית.
טל. 220375, 238852

"תנובה" מחוז תל-אביב
דרושים
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב בתל-אביב וסביבתה
הכישורים הדרושים:
* רשיון נהיגה למשאית
* ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
* כושר גופני טוב
* ידיעה טובה בחשבון
תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון בעשי בחלוקת תוצרת.
התחלת העבודה משעה 03.00 בבוקר.
מועמדים מתאימים יעמדו במבחני כניסה לבדיקת התאמתם לתפקיד נהלך תוצרת.
יועדפו מועמדים תושבי תל-אביב וסביבתה הקרובה ביותר.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למר דוד גלאון במחלקת המנגנון במחלבה, דרך פתח-תקוה 144 תל-אביב.
ניתן לתאם פגישה טלפונית בטלפון מס' 210101
– סודיות מובטחת –

ל.ד. שם – טוב לבונאי אופטיקה בע"מ
דרושים
● **פנסיונר**
עוזר למנהל – חשבונות.
● **מזכירה**
נסיון של 5 שנים לפחות.
ידיעת השפה האנגלית.
שעות העבודה 16.00 – 07.30.
● **סוכן מכירות**
+רכב +נסיון בשיווק.
● **פקידה**
לשעות 16.00 – 07.30.
● **פקידה** – ליום מפוצל.
07.30 – 11.30
16.00 – 20.00
● **שליח**
רשיון לטולון+רשיון רכב.
● **שליח** – ליום מפוצל.
רשיון רכב.
לפנות לטלפון: 03-724889.

לחברת פרסום דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג'–ד' עם נסיון, לעבודה עצמאית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מס' 224.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

למפעל מזון בפתח תקוה
דרושים
1. **סגן/מנהל מח' אחזקה**
א. הנדסאי מכונות
ב. נסיון של 10–5 שנים
ג. ידע מקיף בפנאומטיקה, הידראוליקה וקירור
ד. יכולת להפעיל ולשלוט על צוות עובדים
ה. גיל עד 40
2. **קצין בטחון/בטיחות**
א. רקע מתאים בבטחון
3. **מנהל מחסן**
תוצרת גמורה בקרור
א. ידע ונסיון בהפעלת מחסן קרור
ב. גיל עד 30
ג. עדיפות לדוברי ערבית
ד. יכולת להפעיל ולשלוט על צוות עובדים
4. **מפעילי מכונות "יצור"**
א. בוגרי בתי ספר מקצועיים
ב. נסיון בהפעלת מכונות
ג. משוחררי צה"ל
5. **נהגים**
א. בעל רשיון למשאית מעל 15 טון + טוילית
ב. נסיון בנהיגה של 8 שנים לפחות
6. **עובדת בחדר אוכל**
למעוניינים, נא לפנות בכתב יד לת.ד. 3399 פתח-תקוה מיקוד 49130 (נא לציין את שם המשרה)
עדיפות ראשונה לתושבי פ"ת והסביבה

עירית רחובות
מכרז כח אדם פומבי מס' 3/86 – חוזר
העיריה מכריזה על משרה פנויה
מנהל חשבונות ראשי
תאור התפקיד – אחראי על המערכות הממוכנות להנהלת החשבונות ותשלומים• אחראי על העבודה השוטפת במחלקה, לרבות הוצאת דוחו"ת כספיים• התאמות עם ספקים ונותני שרותים• קשר עם חשבי המחלקות ואחריות לדווחי נכויים לשלטונות המס.
הכשורים הנדרשים – בעל תואר אקדמאי בחשבונאות או מנהל חשבונות בעל סוג מקצועי ד' או ה' ממשרד העבודה והרווחה• נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי במוסד צבורי.
הדרגה המוצעת – בהתאם לכשורי המועמד.
מועמדות למכרז הנ"ל, יש להגיש ע"ג טופס מועמדות שניתן לקבלו במח' כח־אדם עירית רחובות, גלוסקין 5, טל' 08-456456. המועד האחרון להגשת מועמדות 30.5.86.
י. הרמלך – ראש העיר

ל"אומן" מפעלי סריגה בע"מ
(מתשלובת פולגת)
דרושים
1) **עובד/ת לריכוז נושאי תמחיר/תקציב**
הכישורים הנדרשים: • רקע טקסטילי • השכלה בתחומי הנדסת ייצור/כלכלה • יכולת עבודה עצמאית
2) **עובד/ת ייצוא בכיר/ה**
בעל/ת נסיון ושליטה בשפה האנגלית.
נא לפנות בכתב ל"אומן" בע"מ, רח' ריב"ל 12 ת"א 67778 בציון המשרה המוצעת.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920
משרה פנויה מס' ח/308/86
תקציבן/תקציבאית
במח' להתחדשות השכונות באגף הכספים, ירושלים
תאור המשרה:
– רפרנטית בנושא הכנת תקציבים שוטפים ופריסות תקציביות ועדכונם.
– עורך/ת הפעלה כספית, כולל ניהול מו"מ, תמחור ומעקב אחר ביצוע.
– מנהל/ת קבצים ממוחשבים לשם מעקב ופיקוח אחר ביצוע התקציב.
הכישורים הדרושים:
– תואר ראשון בכלכלה/מנהל עסקים.
– ידע בסיסי בהנה"ח ובשמוש במחשב.
– ידיעת השפה האנגלית ונסיון מוכח של 3 שנים בעבודה בכספים/תקציבים.
– רשיון נהיגה.
הדרגה המוצעת:
5 – 8 בדרוג המח"ר.
התאריך האחרון להגשת מועמדות 31.5.86.

ע.מ.י.ת עצוב מערכות ייצור ותכנון בע"מ
לסניפנו בחיפה ובת"א דרושים
מהנדסי תעשיה וניהול
• עדיפות לבעלי נסיון מעל שנה
מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח קורות חיים בכתב יד בלבד לפי הכתובת ע.מ.י.ת רח' מוריה 15 א' חיפה.

משאוויר
טעינה אווירית בע"מ
דרושות
קלדניות
לעבודה במשמרות בנתב"ג
ידיעת השפה האנגלית חובה
להתקשר לטלפון 03-9711696

טנסור מערכות בע"מ
החברה הנזכרת נושא אל המעורבות אל פסק להחשבים
טנסור תעשיות
חברת אלקטרוניקה בהרצליה
פיתוח
דרושים:
א. **מחסנאי טכני**
• נסיון קודם בענף האלקטרוניקה הכרחי
• ידיעת אנגלית טכנית חוב.
ב. **מלחימה**
• בעלת נסיון קודם והלחמות מעגלים וזהוי רכיבים
להתקשר טלפונית 052-556110
יום א'-ה' שעות 08:00-16:00

למפעל תעשייתי בראשון לציון
דרושים
מפעילי ציוד
דרוש רקע טכני (בוגרי בית ספר מקצועי 3 שנתי) במגמות מכונאות / אלקטרוניקה / חשמל להפעלת ציוד משוכלל בתחום הזרקת פלסטיק.
העבודה בשלוש משמרות.
לפנות בכתב לת.ד. 81 בני-ברק 51100.

למפעל תעשייתי בירושלים
דרושים
* **מהנדס מכונות** – נסיון של 5–3 שנים בתעשיית מתכת.
* למשרת מבקר טיב דרוש
הנדסאי/טכנאי
ייצור, מכונות – אפשרות לעבודה חלקית
נא לפנות טלפונית
02-527132
02-343233

מוסד בדרום הארץ מחפש
זוג כדי לנהל "בית - נעורים"
התפקיד כולל מגורים במבנה עם הנערים: המדובר בקבוצה של כ-10 נערים
תכונות מועדפות:
א. השכלה מתאימה
ב. נסיון קודם
ג. רצוי שהגבר יהיה עם כישורים ונסיון כנגן ובעל רשיון נהיגה דרגה 0.3
ד. גילאי 25-50
ה. אפשרות גם לזוג עם ילד אחד.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 7099 ירושלים 91070

דרושים:
קלדנית מנוסה
34 IBM
נהגי סמיטריילר
* מעל גיל 24 מאזור רשל"צ, חולון, בת-ים
שלב הקאופרטיב המאוחד
להובלה בע"מ רחוב שפירא 6 ראשל"צ, טלפון 03-9610886

לתפקיד שומר ראש
(BODY GUARD)
של אנשי עסקים באירופה ודרום אמריקה
דרושים
יוצאי יחידות קרביות עד גיל 33
המועמדים אשר ימצאו מתאימים ישלחו לקורס אימונים מיוחד
רשיון נהיגה חובה
לפנות בכתב-יד עם פירוט מלא של תולדות חיים, השכלה, נסיון צבאי אל: ת.ד. 39386 תל-אביב, 61390.
בצירוף המחאה אישית או המחאת דואר ע"ס 22 ש"ח לכיסוי הוצאות מבחן גרפולוגי ודמי טיפול.
אין מודעה זאת מהווה הזמנה או התחייבות למתן משרה או תפקיד כל שהוא.

תוכניתן — מ-4 ש' נסיון
חובה: IMS + PLI + IBM
רצוי: ADF
– תנאי שכר מצוינים –
C.P.&S טלפונים: 03-454684, 461586, 461342

עיריית קרית גת
דרושים/ות
מורים/ות לשנה"ל תשמ"ז
בבתי הספר התיכונים מקיפים
1. מורה לפיזיקה
2. מורה לאנגלית
3. מורה לתנ"ך
המעוניינים במשרות 1–3 יתקשרו בשעות הבוקר לתיכון "רוגוזין" טל: 886288, 051-884477
ובשעות הערב למר פלישר טל: 051-880730
4. מורה לגרפיקה
5. מורה לחשמל
המעוניינים במשרות 4–5 יתקשרו בשעות הבוקר לבי"ס המקיף "שלאון" טל: 051-882346
ובשעות הערב למנהל ביה"ס טל: 051-881794
6. מורה להנהלת חשבונות
7. מורה לאנגלית
8. מורה לחשמל (1/2 משרה)
9. מורה לביולוגיה
המעוניינים במשרות 6–9 יתקשרו בשעות הבוקר למנהל ביה"ס התיכון דתי "גרוס" טל: 051-881289
ובשעות הערב למנהל ביה"ס טל: 051-881329

למוסד לתלמידי חו"ל בירושלים
דרושה
מדריכה חינוכית
עם מגורים בפנימיה לקבוצת סטודנטים מחו"ל.
להתקשר, לשם קביעת ראיון, בשעות הבוקר בטלפון, 717863, 715112.

דרושים
למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
1. **כלכלן**
• נסיון קודם לא הכרחי
2. **חשמלאי מוסמך**
• בעל רשיון של מתח גבוה
• בעל ידע בקריאת תוכניות חשמל ופקוד
• בעל ידע בציוד חשמלי ומנועים
• רצוי נסיון תעשייתי
• ידע בסיסי במכשור ומכניקה – יתרון
נא לפנות בכתב לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון המספר 182 ע"ג המעטפה

לחברת בניה בחולון דרוש:
מנהל חשבונות מעולה ומנוסה
לתפקיד **סגן חשב**
ומנהל מח' הנה"ח
מועמד/ת בעל כישורים והמלצות יפנה בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 1575 חולון, 58115.

ת"א דחף מרכז – סמטת בית השואבה 8 (פינת אלנבי 94) מול קולנוע תחמיד טל 622547
ת"א דחף דיזנגוף – רח' דיזנגוף 118 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל 239952
ת"א דחף בן יהודה – רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל 656120
ת"א דחף אלנבי – רח' אלנבי 123 (ככר המושבות) טל. 611806
לפרסום מודעה! דחף סניפים – ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון
חיפה דחף – רח' הרצל 11 (הדר) טל. 645333-4
ירושלים דחף – רח' יפו 43 (ככר ציון) טל. 226335
דחפון – שרות מודעות טלפוני 03-611001
ועוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

صكنا من الاهل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

הפורץ הגיח עם 28 זוגות נעליים – וקפץ היישר לזרועות השוטרים

(ע). – פורץ נפל לידי שוטרים שלשום, בעת שיצא מחנות נעליים, שלתוכה פרץ.

ביום ד' בשעה 5 אחה"צ הגיעו בלשים מתחנת יפו לרחוב חרם 6, לאחר שהתקבלה הודעה בדבר פריצה לחנות „נעלי אבי" במקום. הבלשים המתינו מחוץ לחנות והפורץ שהיה בתוכה יצא דרך פתח בגג האסבסט של החנות, כשברשותו 28 זוגות נעליים ודיררטייפ. לאחר שראה מה מצבו, לא נותר לו אלא לקפוץ אל השוטרים שהמתינו לו למטה.

החשוד בפריצה, בן 22 מיפו, מוכר למשטרה. הוא יובא הבוקר לבית־משפט השלום בתל־אביב להארכת מעצרו.

לאחר שניקב 40 צמיגי מכוניות – נתפס החשוד ואיים לדקור גם השוטרים

(ע). – חשוד בניקוב צמיגיהן של כ־40 מכוניות נתפס שלשום בלילה בבת־ים.

ב־1:30 אחר חצות התקבלה הודעה בתחנת בת־ים, כי חשוד משוטט ברחובות רזיאל וליבורנו בשכונת רמת הנשיא בעיר. ניידת יצאה מן התחנה לבצע סריקות. ברחוב הרב לוין הבחינו השוטרים בחשוד הנמלט בין החצרות. לאחר מירדף רגלי, תפס אחד משוטרי הסיור את החשוד והלה שלף פיגיון ואיים על השוטר. שוטר אחר הצטרף, והשניים הצליחו להוציא את הפיגיון מידיו ועצרו את הצעיר.

בסריקות ברחובות הסמוכים התגלו כ־40 מכוניות שצמיגיהן נוקבו בסכין.

החשוד, תושב בת־ים, בן 25, מוכר למשטרה היטב והוא יובא, כנראה, הבוקר לבית־משפט השלום בתל־אביב, להארכת מעצרו.

גופת בן 68 נפלטה מים חיפה

(ע). – משטרת חיפה חוקרת את נסיבות מותו של תושב העיר, שגופתו נפלטה בליל חג העצמאות מן הים בחוף דדו.

גופתו של האיש, הנעדר מאז ה־13 בחודש, נמצאה בשעות הבוקר. למקום הגיע צוות חוקרים, שפתח בחקירת נסיבות המוות. לאחר מכן הועברה הגופה לבדיקה במכון לרפואה משפטית.

מן המשטרה נמסר, כי בשלב זה אין סימנים המעידים כי מותו של האיש נגרם בעבירה. המנוח (68) שהתגורר ברחוב ברזילי בשכונת הדר הכרמל היה ידוע כחולה־לב. שמו לא נמסר לפירסום.

איגוד קציני הים חייב לנמק הסיבה לעיצומים בצי הסוחר

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

בית־הדין בחיפה חייב אתמול את איגוד קציני הים להגיש תוך עשרה ימים כתב הגנה ולנמק מדוע הוא נוקט עיצומים בצי הסוחר.

החלטת השופט ניתנה בעקבות פניית איגוד חברות הספנות לבית־המשפט ב־3.4.86. המחלוקת בין הצדדים פרצה בעקבות חילוקי־דעות בעניין תוספת עבודה „חודש". הקצינים תובעים תוספת שכר על־פי חישוב דולרי, כבעבר, ולדעתם, השתפר מצב הספנות הישראלית, ולכן הסעיף בהסכם בין הצדדים המחייב התחשבות במצב הענף כבסיס לקביעת שכר הקצינים – בטל.

<u>בהארכת מעצרו של שמעון סבג:</u>

למשטרה מידע על שותפים נוספים ברצח הכפול בקריית־אתא – שטרם נעצרו

(ע). – „יש יותר משותף אחד שלא נעצרו עדיין במרשה הרצח הכפול (של דוד שם־טוב והמקסים עוזן)" – כך אתמול נציג משטרת זבולון, בהליך הארכת מעצרו של שמעון סבג (24) מקריית־אתא.

החשוד, הנתון במעצר מאז 9 במאי, הובא לבית־משפט השלום בחיפה, שם האריך השופט, ראובן בן־זורין, את מעצרו ב־10 ימים. בא־כוח המשטרה טען, כי יש בידי החוקרים ראיות לבאורה למעורבותו של החשוד ברצח.

דוד שם־טוב נרצח יחד עם מקסים עוזן, בליל 21 באפריל, ביריות שנורו מהמארב מנשק אוטומטי, ברחוב יוספטל בקריית־אתא. החוקר ציין, כי בידי המשטרה מידע מודיעיני חסוי, ממנו עולה כי שם־טוב רדף אחרי החשוד שמעון סבג עם „מספריים ביד", על רקע סיכסוך. לטענת המשטרה, בוצע הרצח הכפול על רקע מלחמת כנופיות על שליטה בשוק הסמים והרכוש הגנוב בקריה.

השודדים היכו משפחת הקבלן ודרשו: תנו את מפתח הכספת!

לבסוף הסתפקו ב־400 ש"ח ובתכשיטים שתלשו מצוואר אשתו של דוד לוי מפ"ת

(ע.) שוד מזויין, שממהלכו הוכו בעל ואשתו באכזריות בקת של תת־מקלע עוזי, אירע אתמול לפנות־בוקר בביתו של הקבלן דוד לוי בפתח־תקוה, אולם שללם של השודדים הסתכם ב־400 ש"ח בלבד.

שלושה רעולי־פנים חדרו בשעה 03.15 לפנות־בוקר לביתו של הקבלן ברחוב פרישמן 32 בעיר. השלושה, חמושים בתת־מקלעים מסוג „עוזי" ובסכין, טענו כי ידוע להם על קיומה של כספת בביתו ודרשו ממנו למסור להם מיד את המפתחות, אולם אלה לא נמצאו ולדברי המשפחה, „אין לנו כלל כספת בבית". בסופו של דבר, נטלו השודדים 400 ש"ח שמצאו בבית.

אחד מחמשת בניהם של בני הזוג, אלי לוי, סיפר כי הוריו הוכו קשה בקת של עוזי ולקו בהלם. לדבריו, השודדים חדרו לדירת הפנטהאוס, שבקומה החמישית, התנפלו עליהם בעת שנתם. הם כפתו אותם בידיהם וברגליהם וסתמו פיותיהם. נוסף על הכסף שנטלו, תלשו את תכשיטי האם מצוואה.

דוד לוי, יו"ר איגוד הקבלנים בפתח־תקוה, הצליח להשתחרר והזעיק את אחד הבנים המתגורר בקרבתו וזה הזעיק את המשטרה והחובש.

„מזל שזה נגמר כך", אמר אחד מבני המשפחה.

המשטרה פתחה בחקירה. עד שעת מסירת הידיעה לא נעצר איש.

גברת או אדון

ענת שלמה, חיילת בת 20 מתל־אביב, היא מועמדת רצינית לתואר „מר ישראל לנשים". התחרות אמורה להתקיים בעוד כחודש בירושלים. בין הופעות הראווה (במקרה דנן, בגן הפעמון בירושלים, יחד עם אחד המועמדים לתואר „מר ישראל", משמאל) היא ממשיכה להתאמן בהרמת משקולות ארבע פעמים בשבוע.

(צילום: אלי הראתי)

החרדים מתייצבים גם היום מול „היכל", כנראה להפגנה לא־חוקית

עצרת הזדהות בבני־ברק • חילוניים מנעו לבסוף פתיחת בריכת שחיה בגדרה בשבתות

מאת יעל פישביין ודני צדקוני, סופרי „דבר"

המשטרה דחתה את בקשת בני־עקיבא לערוך הפגנה ברחובי עיריית פתח־תקוה בערב שבת. כן נדחתה בקשת החוגים הדתיים לערוך הפגנה מול רחבת קולנוע „היכל".

החוגים הודיעו כי יקיימו משמרת מחאה כבותר כחוק, אולם מניסיון השבועות האחרונים צפוי שהמשמרת תתפתח להפגנה בלתי־חוקית.

בבני־ברק יערכו החרדים עצרת הזדהות עם המאבק על השבת בפתח־תקוה בפינת הרחובות ר' עקיבא וחזון־איש. בשבועות האחרונים הגיעו חרדים מבני־ברק לפתח־תקוה כדי לסייע במאבק נגד פתיחת הקולנוע בעיר.

השבועון החרדי „ערב שבת" דיווח אתמול, כי הוקמה „בפיקדה", מרכז פיקוח על קדושת השבת, ששותפים בה רבנים בכל החוגים, ומטרתה לתאם את המאבק נגד חילול השבת ברחבי הארץ.

(ע.) הרב ברוך סלומון, רבה הראשי של פתח־תקוה זומן ערב יום העצמאות לחקירה במשטרת עירו. הוא התייצב בתחנה ומסר את גירסתו לאירועי יום שישי שעבר ברחבת קולנוע „היכל", במהלכם הורחק בכוח על־ידי מפקד מרחב השרון, נצ"מ נסים כיצה, לאחר שהתיישב בבית קפה סמוך שנפתח גם הוא ליד הקולנוע.

מפקד משטרת פתח־תקוה, סנ"צ יעקב סובל, כי טרם נודע אם יצורף עניין זה למשפט נגדו ועניין הפגנה בלתי־חוקית, המתנהל בבית־משפט השלום בכפר־סבא בפני השופט, אהרון כהן.

צעיר חרדי נעצר

צוות של שוטרי בסמר הגבול בירושלים עצר שלשום אחר־חצות צעיר חרדי בן 24, כחשוד שצבע בשחור כמה תחנות אוטובוסים באיזור התחנה המרכזית.

החשוד הוא חוזר־בתשובה תושב הבירה, ובדעת המשטרה להביאו בפני שופט להארכת מעצרו.

הבריכה לא תיפתח – בגלל החילוניים

בשל התנגדות תושבים חילוניים, לא תיפתח בגדרה בשבתות ובחגים בריכת השחיה החדשה. מאבקו של ראש המועצה הדתי של המושבה, שלום כהן, למנוע את הדבר – נכשל.

הבריכה המיכוללת הוקמה בעמק הנסר, בתוך חודש שכפאתיה הדרומיים של המושבה. התנגדות השכנים להקמתה עיכבה את בנייתה תקופה ארוכה אך באחרונה, לאחר הכלמתה, עתרו לבג"ץ וזכו בצו האוסר על פתיחתה בשבתות ובחגים.

לדברי ראש המועצה, כדי למנוע רעש, הסקיעה המועצה סכומים ניכרים בבניית חומה גבוהה המוצבת בינה לבין שכונת הווילות (26) יחזות־דירו) שתושביה התנגדו לפתיחתה. כן נבעה צמחייה מיוחדת ופחרו בשטח מיתקנים שונים לבליעת הרעש.

ראש המועצה הוסיף, כי 8000 תושבי גדרה זכאים – לאחר 100 שנות קיומו של היישוב, להתרחץ בבריכה בתחומם, ולא לנכ : הרדק.

עם 2 כדורי רובה בראש התגלה גבר בן 52 מוטל בקצרין ופונה במצב קשה

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

תושב קצרין, בן 52, התגלה אתמול במרכז העיר כשהוא פצוע בראשו משני כדורי רובה אמ.16, שהיה מונח לידו.

האיש התגלה על־ידי שני פועלים דרוזיים, תושבי בוקעתה, שבצפון הגולן. השניים הזעיקו את אנשי מ.ד.א. בעיר, שחשו מיד למקום והעבירו את הפצוע במסוק לבית־החולים רמב"ם בחיפה, במצב קריטי.

המשטרה שהוזעקה למקום פתחה בחקירה, כדי לקבוע האם ניסה האיש לשים קץ לחייו או נפגע מהתנקשות על רקע פלילי או תבלני.

נכה צה"ל התאבד בתליה באילת

(ע). – גופתו של נכה צה"ל נמצאה תלויה אור לאתמול בדירתו באילת.

אביב, סמוך לשעה 9, הוזעק צוות מד"א לדירה באילת, שם נמצא ללא רוח־חיים תושב העיר, בן 38.

למרות נסיונות ההחייאה של צוות מגן־דוד־אדום, לא נותר לרופא אלא לקבוע את מותו.

אשת המנוח סיפרה לחו

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מבצבר של מפעל הפיס מספר 20 86 שהתקיימה ביום 15 5 86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 160,000 ש"ח זכה המספר .114810

כדור המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 360,000 ש"חים יתחלק בהגרלה הקרובה.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 250,000 ש"חים וכולל צבירה. ומינימום פרס ראשון 160,000 ש"חים.

בסך 10,000 ש"ח זכה המספר: .385117

בסך 4,000 ש"ח זכו המספרים: .665654 462564

בסך 250 ש"ח זכו המספרים:

:098257 :076713 :067955 :019577
:180131 :164125 :146019 :121091
:283065 :267982 :182428 :181974
:408746 :337862 :304677 :285988
:502665 :494661 :485921 :459727
:680380 :657989 :560149 :518229
:726944 :701774 :694639 :682334
.840034 :833191 :810151 :803498

בסך 120 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 6221: 7922.

בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 362: 798.

בסך 12 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 057: 515: 531.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 0 זכו בסך של 2 ש"ח.

בסך 4 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 053: 086: 095: 162: 238, 294, 302, 327, 347, 378, 381, 399, 406, 414, 434, 442, 507, 513, 515: 595: 725: 764: 772: 792: 794: .934

בסך 2 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 09: 11: 12: 23: 29: 30: 41: 44: 45: 49: 50: 51: 55: 57: 61: 62: 65: 73: 76: 78: 79: 80: 85: 88.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

הוארך מעצרו של האב החשוד בבעילת בתו

(ע). – מעצרו של גבר בן 50, החשוד כי בעל את בתו בת ה־14 ועשה בגופה, מעשים מגונים הוארך ב־8 ימים בפקודת בית־משפט השלום בתל־אביב.

נציג המשטרה, רס"ל יעקב נרקיס, סיפר כי בשנה שעברה נהג האב לקיים יחסי־מין עם בתו. מאז הידרדרה הילדה ושוטטה ברחובות, וכעת היא נמצאת בבית ידיד, עד שתימצא לה מסגרת שיקומית הולמת.

בא־כוח המשטרה הביע חשש, כי שחרור האב יחבל בחקירה וישפיע על עדים. לדבריו, חשבו השוטרים תחילה, שהילדה בודה את הסיפור מליבה והתקשו להאמין לה, אולם אימה חיזקה את דברי בתה ואימתה אותם.

החשוד סירב להיבדק במכונת אמת מאז תחילת חקירתו.

שופט השלום, בנימין קוהלת, האריך את מעצרו ב־8 ימים והורה כי בתוך כך יוגש כתב־אישום שיאפשר העמדתו לדין.

נעץ מזלג באמו ונשלח להסתכלות

(ע). – צעיר תושב קריית־חיים, החשוד בתקיפת אמו ובדקירתה, נשלח אתמול להסתכלות במוסד פסיכיאטרי.

החשוד (26) הובא בפני שופט השלום החיפני, ראובן בן־זורין. נציג המשטרה טען, כי בערב יום העצמאות תקף החשוד את אמו, דקר אותה בידה בסכין, נעץ מזלג באחוריה וקיסמי שיניים בחזה, ואיים לרצחה.

השופט הזדעזע מפרטי תלונתה של האם וציווה לעצור את החשוד ל־10 ימים. בתקופה זו יעבור הסתכלות במוסד פסיכיאטרי כדי לעמוד על מצבו הנפשי ועל אחריותו הפלילית למעשיו.

<u>בכנס האגודה למדעי המדינה:</u>

„המציאות הישראלית מונעת הקמת תנועה פמיניסטית"

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

„למרות שבישראל תנאים בסיסיים להקמת תנועה פמיניסטית, כפי שקיימים בארצות המערב, לא קמה תנועה כזאת בישראל בגלל תנאים יחודיים לנו, המונעים מנשים לראות בגברים קבוצת התייחסות".

טיעון זה העלתה ד"ר סילביה ביז'אנו מהאוניברסיטה העברית, בכנס השנתי של האגודה הישראלית למדעי המדינה, שנערך אתמול באוניברסיטת חיפה. לדעתה, תנאים ייחודיים אלה הם המצב הביטחוני המעורער והמלחמות. חלק מהערכים הדומיננטיים כיום בישראל, כמו המשפחתיות והדתיות, הגדרה מונוליטית של היהדות על־פי התפישה של הממסד הדתי האורתודוקסי והמיתוסים הלאומיים שלנו, המציגים את סגירת שיוויון המינים כלא־רלוונטית לחברה שפתרה אותה זה מכבר. כך ניתן להסביר, שלמרות תהליכי השינוי שעברו על החברה הישראלית מאז קום המדינה, לא היו הנשים שותפות פעילות בעיצוב גורלן, והמסקנה היא, שכדי לשנות את כיוון ההתפתחויות הללו וליצור תודעה פמיניסטית, יש לשנות, ראשית לכל, את תפישת השוויון.

המשטרה ביקשה לשחרר, החשוד רצה להישאר ...והשופט הסכים

(ע). – „לפני מקרה מוזר וקשה. המוזר הוא, שהמשטרה מבקשת לשחרר את החשוד, ואילו החשוד מעוניין להיעצר למזימתו" – כך סיכם אתמול השופט, שמואל מינצר, דיון בבית־משפט השלום בבאר־שבע, לאחר שנעתר לבקשת החשוד ועצר אותו, למרות בקשת המשטרה לשחררו.

נציג משטרת באר־שבע, שהביא אתמול את תושב העיר, שמואל אטיאס (22) בפני השופט והודיע כי המשטרה סיימה את חקירתה ומבקשת לשחררו, סיפר, שיום קודם־לכן נחתך הצעיר ובא לקבל טיפול רפואי במרכז הרפואי „סורוקה". רופא חדר המיון הורה לחבוש את פיצעו, אך הפצוע ביקש לתפור את הפצע. לאחר סיום הטיפול בו, ביקש הרופא מאטיאס לעזוב את חדר המיון. בתגובה על כך, התנגח הפצוע אל מאחורי הרופא ותקפו באגרופו. ואולם, בעוד המשטרה מבקשת לשחררו, ביקש החשוד עצמו להיעצר.

השופט שמואל מינצר ציין, שאטיאס מבקש להיעצר כדי להיבדק על־ידי פסיכיאטר וכדי למצוא מרפא לבעיותיו, הנובעות מצריכת סמים".

מרגרט תאצ'ר תניח אבן־פינה לתיכון באשקלון

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, תניח את אבן הפינה לבית־הספר התיכון הכללי המקיף באשקלון, שייבנה בתרומתו של הנדבן היהודי הבריטי, ג'י רונסון, שתרם למטרה זו שישה מיליון דולר.

ראש ממשלת בריטניה תגיע לעיר ב־26 בחודש במסוק, וילווה אותה יו"ר המגבית בבריטניה, ס. צ'ין והנדבן רונסון. במסגרת הסיור תבקר בפרויקט השיקום שיהדות בריטניה היא שותפה פעילה בביצועו.

הנאשם ברצח אשתו – משתף פעולה עם חוקריו

(ע). – אורי דרור (37) מבית־יספר שדה מירה, החשוד ברצח אשתו, נבה, ובניסיון להסוות את המעשה על־ידי ביום תאונת־דרכים – משתף פעולה עם חוקריו.

הודעה זו של משטרת מרחב הגליל הותרה אתמול לפירסום ע"י שופט בית־משפט השלום בעכו, השופט מאיר דראק, אשר הוציא לפני ימים מספר צו־איסור פירסום על מהלך החקירה. הצו הוצא לבקשת הסניגוריה, שטענה כי טובת הילד של המנוחה מחייבת שלא ידע מה הרקע לחשד המיוחס לאביו.

צו־הבאה נגד סוחר רהיטים החשוד במירמה

(ע). – „צו הבאה" הוצא אתמול בבית־משפט השלום בחיפה, נגד סוחר רהיטים תושב העיר, החשוד במעשי מירמה.

שופט השלום, ראובן בן־זורין, נענה לבקשת המשטרה והוציא צו־מעצר ל־48 שעות נגד בני בנאי, תושב קריית־חיים, בעליה של חנות הרהיטים „חן לידך" ברחוב הרצל 74 בשכונת הדר הכרמל.

נציג המשטרה טען בבית־המשפט, כי החשוד קיבל כספים מלקוחותיו תמורת רהיטים, תוך ידיעה שלא יוכל לספקם. הסוחר התייצב ערב חג העצמאות לחקירה במשטרה ושוחרר בערבות, תוך הבטחה לשוב היום להמשך החקירה. ואולם, לטענת המשטרה, לא התייצב הסוחר וקיים חשש כי בכוונתו לעזוב את הארץ.

נחנך פארק אוסטרליה במועצת משגב

(ע). – פארק אוסטרליה, שישמש מרכז נופש מקיל לתושבי המועצה האזורית משגב, נחנך אתמול בהשתתפות נציגי הקרן הקיימת לישראל ומשלחת של 45 תורמים מאוסטרליה.

הפארק משתרע על פני 15 דונם, והוא כולל מגרשי טניס. בעתיד הקרוב ייבנו בו גם בריכת שחייה ומרכז ספורט אזורי. הפארק הוקם בתרומתה של יהדות אוסטרליה, אשר השקיעה בו עד כה כרבע מיליון דולר.

המקום נועד לשמש, בין היתר, גם כאתר לפיקניקים וטיולים.

1200 מלגות למשוחררי צה"ל יחולקו החודש

(עתי"ת). – הנהלת קרן אייסלר, בשיתוף היחידה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הביטחון, תחלק החודש מלגות לימודיות ל־1,200 חיילים משוחררים, בנים למשפחות ברוכות ילדים, תושבי עיירות פיתוח הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה במיכללות ובבתי־ספר להנדסאים וטכנאים.

קרן אייסלר מחלקת זה שנים אחדות מלגות לחיילים משוחררים ומסייעת בהקמת מערכות מחקר, מעבדות ומכונים רפואיים המשרתים בעיקר חיילי צה"ל ונכי צה"ל.

נחנך „דן פנורמה" בת"א

(ע). – המלון החדש של משפחת פדרמן, „דן פנורמה" בת"א, נחנך אתמול במעמד שר התיירות, אברהם שריר, ראש העירייה, שלמה להט האמן, יעקב אגם, שעיצב את חזיתו המערבית של מלון „דן" ברחוב הירקון.

המלון, בעל 550 חדרים, שופץ וחודש על־ידי רשת הבלונות בהשקעה של מיליון דולר.

לד"ר. יזהר זהבי
בי"ח השרון
הרבה ברכות
לקבלת תואר פרופסור
בידידות והוקרה
קבוץ גבעת השלושה

סיעת המערך בהסתדרות
מתכנסת ביום ראשון ט' באייר תשמ"ו 18.5.86
בשעה 8.30 בבוקר, בועד הפועל, קומה 7
<u>על סדר היום:</u>
1. מערכת הבריאות הישראלית וקופ"ח הכללית
2. שונות
חברי סיעת המערך בועד הפועל והסגנים מוזמנים.

לישעיהו אברך
ברכה ידידותית מקרב לב
על שחוגגת (בשל חן יצירתך)
כחתן פרס ישראל
בחג העצמאות תשמ"ו.
כה לחי בכל המובנים
מנחם קפליוק

ישיבת הועד־הפועל של ההסתדרות
תתקיים ביום א', ט' באייר תשמ"ו – 18.5.1986 בשעה 10.00 בבוקר באולם הישיבות של הועד־הפועל, קומה 7.
בסדר היום:
1. מערכת הבריאות הישראלית וקופת־חולים הכללית.
2. רשות השיפוט בהסתדרות.
3. תקנון הועד־הפועל.
4. המפה הארגונית.
5. אישור מועצות האגפים.
6. סדר יום ומועד מועצת ההסתדרות ומועצת חברת העובדים הק'דה.
7. שונות.
כרטיסי הצבעה/הזמנה לחברי הועה"פ והסגנים נשלחו בנפרד.
עדי קודד
מזכיר הועדה המרכזת הועד־הפועל

משרד האנרגיה והתשתית
שעון הקיץ - ממחר בחצות
במוצאי שבת בחצות, ח' באייר התשמ"ו, 17 במאי 1986 יכנס לתוקפו שעון הקיץ. מחוגי השעון יכוונו שעה אחת קדימה.
שעון הקיץ בא כדי לחסוך בחשמל. תן יד לחסכון, המנע מלהפעיל מזגנים ומתקני תאורה ללא צורך.
משרד האנרגיה והתשתית

בית ספר חוף הכרמל
חוגג 15 שנה לקיומו
במסגרת האירועים נקיים
כנס מחזורים
מפגש חגיגי של כל בוגרי בית הספר
הכנס יתקיים ביום שבת 7.6.86 בשעה 17.00 בבית הספר.
נשמח לפגוש את כל בוגרי בית הספר העובדים והמורים בהווה ובעבר ובני משפחותיהם.
האירוע יתקיים על הדשא, רצוי להצטייד בלבוש חם.
מפקדי צה"ל מתבקשים לשחרר את בוגרינו לערב זה.

כולנו מאזינים ל-
רדיו סיטי® RADIO CITY®
תחנת השידור
בכבלים, מס' 1 בישראל.
דיזנגוף סנטר, תל־אביב. טל' 201102

לאבינו וסבנו היקר
יעקב מנדלבלט
בהגיעך לגבורות
ובמלאת 60 שנה לעלייתך ארצה
(ב־17 מאי 1926)
ברכות חמות, בריאות, אושר ואריכות ימים.
מאחלים:
הילדים: **אריק, בתיה**
הנכדים: **רויטל, דורית ועמית**

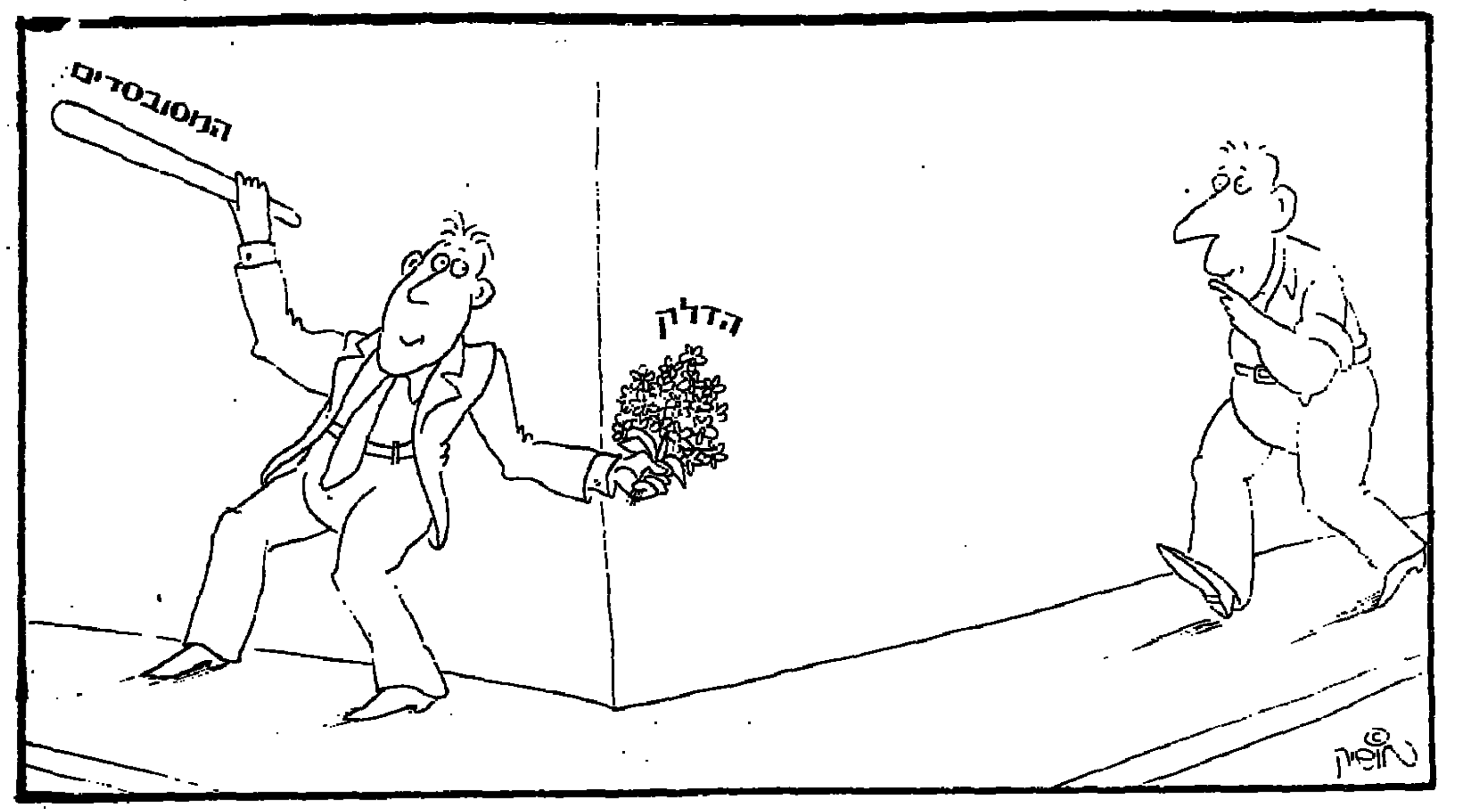

דבר היום

מסרים ישירים ועקיפים

בראיון לכבוד יום העצמאות הביע ראש הממשלה שמעון פרס את הדעה, כי „לאט לאט מתהדקת חגורת העולם החופשי נגד תפקידה המרכזי של סוריה בטרור הבין־לאומי". ודומה כי הדגש הוא לעת עתה על המלה „לאט", אף־על־פי שאירגוני טרור מרובים פועלים בפיקוחה הישיר או העקיף של דמשק.

למרות הביקורת הנוקבת שמתח בתחילת החודש סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש על חלקה של סוריה בליבוי הטרור ולמרות גירושם של שלושה דיפלומאטים סוריים מלונדון בשל חשד כבד לגבי מעורבותם בניסיון לפיצוץ מטוס „אל־על", על 400 נוסעיו, מוסיפות הן ארה"ב והן בעלות־בריתה האירופיות להבחין במפורש בין שליט לוב קולונל קדאפי – אם כי לגבי משטרו טרם עשו כל מה שאפשר לעשות – לבין נשיא סוריה חאפז אסד. אסד נחשב למדינאי מפוכח, אם־כי מדיניותו הנוכחית מנוגדת לאינטרסים מערביים. אופייני שאפילו דובר הבית הלבן מצא לנכון להצהיר בימים אלה, כי אין לארה"ב הוכחות חותכות לגבי מעורבותה של סוריה בפעולות הטרוריסטיות האחרונות בבריטניה ובמערב־גרמניה.

על רקע זה מובנת אזהרתו של שר־החוץ ג'ורג' שולץ לסוריה ולישראל להימנע מהגברת המתיחות, העלולה להביא להידרדרות באיזור. וואשינגטון, שהצליחה בשנים האחרונות לצמצם את ההשפעה הסובייטית במזרח־התיכון, חוששה שכל התלקחות צבאית בין ישראל לסוריה תזיק לאינטרסים שלה, גם במדינות הערביות המוגדרות פרו־מערביות מתונות. אם־כי אין איש מוכן להתנבא מה תהיה תגובתה של מוסקווה במקרה כזה, אין זה סוד שקשריה של סוריה עם מוסקווה הדוקים יותר מאלה של לוב, ושמוסקווה רואה בדמשק נדבך חשוב יותר במדיניותה המזרח־תיכונית. אף־על־פי־כן יש כנראה עדיין גורמים בממשל האמריקאי, שלא נואשו מהתקווה, אחרי עשר שנות שידולים כושלים, שבמוקדם או במאוחר תזנח דמשק את מוסקווה. מגמות אלה מקבלות מפעם לפעם חיזוק מפי מדינאים מערב־אירופיים שונים, הנוהגים להיוועד עם נשיא סוריה ועם חברי ממשלתו. שר החוץ המערב־גרמני גנשר שפגש זה לא כבר באסד, בעת ביקורו בבלגראד, שמע מפיו שהוא מחייב פעולות טרור רק נגד יעדים ישראליים ושולל פעולות טרוריסטיות באירופה. בטווח הקצר אף מעוניינים האמריקאים, הצרפתים וגם אחרים בשמירת הקשר עם סוריה, שבה הם רואים את הכתובת העיקרית לחילוץ בני הערובה מידי החיזבאללה הקנאים ובעלי־בריתם בלבנון.

אם תדבק סוריה בעוינותה, שאין בה בעצם משום חידוש, יעמדו מעצבי מדיניותה של ישראל לפני בעיות סבוכות, גם לאחר שתפוג ההסלמה המילולית של ערב יום העצמאות. ישראל תצטרך גם בעתיד לגלות ערנות ושיקול־דעת. מכל מקום, יש לקוות שהסורים לא יתעלמו ממסרים ישירים ועקיפים לגבי המשחק באש ששיחקו, כשעודדו את נסיון ההתנקשות במטוס „אל־על", וגם לגבי איום הביצורים המתפזרות בדרום בקעת הלבנון.

בוינה, בין קלפי לקלפי / חנה זמר

זר פרחים לזינגרים

ולדהיים „חייב" לתוקפיו כמה אחוזים מהצלחתו בסיבוב הראשון (ואולי גם בשני). באוסטריה מתגלה זן נדיר של אנטישמיות: שנאת יהודים בלי יהודים. המערכה אינה רק על הנשיאות אלא על השלטון.

דווקא עכשיו את נוסעת לווינה? כך שאלו אותי אנשים ערב צאתי לכאן. כמו־מתנצלת הסברתי שאני נוסעת לוועידה השנתית של מכון העתונות הבין־לאומי, שחברותי בנשיאותו היא בגדר „נובלס אובליז'". למעשה, יכולתי גם להשיב, כי בשביל עתונאי דווקא עכשיו הוא הזמן לנסוע לווינה. כי עכשיו יש בה מתח, שבדרך כלל קשה למצוא בה. הקצב הקדחתני של ערים אחרות בסוף המאה ה־20 עדיין לא הדביק את הבירה האוסטרית. החיים מתנהלים בה על מי מנוחות, מה שנקרא כאן „גמיטליך".

עכשיו, בין הסיבוב הראשון של הבחירות לנשיאות לבין הסיבוב השני, יש מחלוקת ויש „אקשן" ויש דריכות. צריך לזכור כי תומכי קורט ולדהיים ומתנגדיו נחלקו כמעט שווה בשווה. במשך כל השבוע שעבר הושבתה, אמנם, תעמולת הבחירות לקראת ולכבוד יום האם, שחל ביום א' השבוע, אבל הוויכוח הציבורי נשאר בהילוך גבוה. הוא מתנהל בכל פגישה ובכל שיחה ומוצא הד בכלי התקשורת.

אלא שהשאלה „דווקא עכשיו?" התייחסה בוודאי לגילויי האנטישמיות. תשובתי, כדרך היהודים, היא בשאלה נגדית: אז מה כאן חדש? האנטישמיות היא עובדה קיימת ברוב המקומות בעולם, על אחת כמה וכמה באוסטריה. לעתים רדומה ולעתים מתעוררת, לעתים מוסתרת ולעתים גלויה, אבל בהחלט קיימת. הסקתי ממנה את המסקנות, ועם כל הזהות הבלתי־מתפשרת, בשבילי האנטישמיות כבר אינה בעיה. היא אינה מוכרחה להיות בעיה גם ליהודי וינה. הם בחרו בה מרצונם הטוב.

בכל זאת, ואולי דווקא משום כך, מעניין לבחון איך הם מגיבים: זה מעניין במיוחד נוכח הזן הנדיר של אנטישמיות באוסטריה של ימינו: שנאת יהודים בלי יהודים. לפני המלחמה היו בווינה רבע מיליון יהודים. כיום יש בה רבבה. נכון שזהו קומץ בולט מאוד. ניקח, למשל, כמה מאות יורדים נורודים מישראל. אחת מקבוצות הפשע המקמקות ביותר באה מקרבם, והכל יודעים זאת. הקהילה היהודית איננה חושבת אותם לחלק מעצמה, בצדק – אבל הגויים אינם מבחינים בהבחנות דקות כאלה, וגם זה בצדק. יש, כמובן, עוד תופעות מנקרות עיניים מבלי השלילה של העיסוק הבלתי חוקי.

על אף היותם קהילה קטנה מאוד מפולגים יהודי וינה בארבע־חמש קהילות משנה. אמנם אין זרם רפורמי, וגם לא קונסרבטיבי, אבל ההתארגנות היא בקהילות שונות, בדרגות שונות של אורתודוקסיה. ישנה הקהילה של הרב אייזנברג, דתית מודרנית. אנשי „אגודת ישראל" שייכים לקהילתו של הרב גרינפלד, אנשי „המזרחי" – לזו של הרב ארנפלד. ואילו החרדים סרים רובם למרותו של הרב שטרן

ומקצתם למרותו של הרב שוורץ. אפשר להמחיש מציאות מחזרה זו בעובדה, שעד לפני כמה שנים היה בווינה שוחט אחד ששחט בשביל כל הקהילות האלה – אבל בימים שונים – וקהילה אחת לא אכלה משחיטה שנעשתה בשביל אחרת. היום כבר יש הסדר הגיוני יותר, אך אומרים לי שאנשי הרב שוורץ כבר לא נזקקים לשחיטה מקומית אלא מייבאים בשר.

פילוג כזה מוכרח למצוא ביטוי גם לתגובות על אירועים המוכתבים מבחוץ, אם כי אלה אינן מתחלקות בדיוק לפי אותם קווי חלוקה. כללית אפשר לומר שחלק מיהודי וינה רואים את היוזמה של הקונגרס היהודי העולמי בצורה רעה. הם אומרים כי ישראל זינגר מהקונגרס נתן לוולדהיים במתנה לפחות עשרה אחוזים מן הקולות שזכה בהם. צורת הרוח הזאת נוגעת גם לדברים הנשמעים בישראל. הטענה היא שההאשמות נגד ולדהיים הועלו ברעש גדול ובלי כל הוכחות, בלי אפשרות לבסס אותן, בכל אופן לפי שעה.

זה אמנם נכון בעיקרו, וכדאי שבישראל ידעו זאת. אבל זה לא משנה את העובדה שזכרונו של ולדהיים נתגלה כסלקטיבי מאוד וכי הסתבך בכמה שקרים בולטים. לקבוצה אחרת של יהודים, בעיקר הצעירים, זה הספיק כדי לנהל את המאבק נגדו. רבים מהם חתמו על עצומה הקוראת לוולדהיים להסתלק ממועמדותו והם פעילים במערכה נגדו.

לעומתם היו כמה נציגים בולטים מהקבוצה הראשונה שהשתתפו בקבלת פנים לוולדהיים יומיים אחרי הופעה אומללה שלו בטלוויזיה („עשיתי רק את חובתי"). קבלת הפנים, כחלק ממערכת הבחירות, נערכה על־ידי גוף פרטי, כביכול, בשם „אורחים למען". בין המשתתפים היהודים במסיבה היו ראש הקהילה וסגנו ועוד כמניין פעילים, מהם העומדים בראש ארגונים יהודיים כמו „בני־ברית". או בראש מגביות למוסדות ישראליים מכובדים כאוניברסיטאות ובתי־חולים. אין צורך לומר כי היהודים משני המחנות מדברים זה על זה בהתמרמרות.

מחלק מן התגובות עולה ריח מוכר של גלות. נניח שהיוזמה של הקונגרס היהודי העולמי היתה בלתי שקולה. נניח אפילו שהיא עוררה גל אנטישמי. הרי ברור שהיא לא יכלה ליצור גל זה יש מאין. היא רק חשפה אותו.

הרפובליקה האוסטרית השניה היא מדינה דמוקרטית. ליהודים בה יש זכויות אזרח מלאות ושוויון בכל. האנטישמיות היא רגשית ועממית וגילוייה המחודשים היו מקרה אחד של חילול קברות והרבה ציורים של צלבי קרס – בעיקר ברובע השני, ששיעור היהודים בו גבוה יותר מאשר ברבעים אחרים – ומכתבי הטרדה ואיום. אגב, כדי לאזן את התמונה מביא בטאון הקהילה „גמיינדה" בגליונו האחרון שורה של מכתבי עידוד והזדהות שנתקבלו בה. הרצון הזה לאזן את התמונה מודגש גם במודעה גדולה שפירסמה הקהילה בשבת באחד העתונים העממיים, ונאמר בה ובפרשנות שלה, כי אנטישמיות באוסטריה יש אבל אין.

חמורים יותר מן הגילויים שצויינו לעיל הם רמזים אנטי־יהודיים בתעמולת הבחירות של ולדהיים. פלקט האומר „דווקא עכשיו" על רקע צהוב, כן צהוב, מה הוא אומר? עוד יותר חמור הוא הסגנון המתחסד של כמה מן הפוליטיקאים והעתונאים שהזהירו כי היהודים המקומיים, על לא עוול בכפם, עלולים לסבול בגלל התערבות „גורמים מבחוץ". כאילו לא הרגישו שיש כאן לגיטימציה לתגובות אנטישמיות. היו שדיברו בהקשר זה על „יהדות העולם" הקשר – לא חדש, יש לומר.

כבר שמעתי פעם מיהודים רבים כי אם בניגוד להסתברות הסטאטיסטית ייבחר ולדהיים בסיבוב השני, זה עוד יגביר את האנטישמיות. הנה הלך מחשבה מוכר לנו כל כך, ובכל זאת זר לנו כל כך.

האם ייכשל ולדהיים בסיבוב השני? לא סביר, אבל בהחלט אפשרי. הסוציאליסטים הפקידו את ניהול המערכה לקראת 8 ביוני בידי שר הפנים בלכה, שועל בחירות ותיק. הם דחו את בקשת המתנה של ולדהיים להקדים את הסיבוב השני. כדי שפסק הזמן יביא לנצחון המועמד הסוציאליסטי, הוא חייב להביא לקלפי לפחות חלק מאלה שנשארו בבית בסיבוב הראשון. זה לא קל, כי שיעור ההשתתפות בהצבעה הגיע ל־90 אחוזים. הוא חייב לפייס חלק מן המצביעים המסורתיים של הסוציאליסטים שהצביעו הפעם בשביל ולדהיים, כנראה עשרה אחוזים מן הקולות שניתנו לו. נוסף על כך, חייבים הסוציאליסטים לשכנע לפחות חלק מאלה שהכניסו פתקים לבנים לקלפי (140 אלף איש) להצביע בעד מועמדם, והם חייבים להעביר אליהם חלק ניכר מן הקולות שניתנו למועמדת ה„ירוקה" פרדה מייסנר־בלאו (כרבע מיליון).

כל אלה קשים כקריעת ים־סוף, אבל ים־סוף כבר נקרע פעם. בשביל הסוציאליסטים, כמו בשביל יריביהם, זוהי מערכה שחשיבותה חורגת בהרבה מן הבחירות לנשיאות – אל עבר הבחירות הקרובות למדי לפרלמנט, על השלטון. היהודים משחקים כאן תפקיד שולי מאוד, גם אם תפקיד זה נופח מעבר לכל פרופורציה, אולי לשמחתם של הלאומנים האוסטרים המוכנים לשלוח זר פרחים לניו־יורק, ל„זינגרים ולשטרנבורגרים", כסגנונם.

ירושלים. יום העצמאות / דני רובינשטיין

גדולה ומאוחדת ואין בה רוב ציוני

ירושלים, יום העצמאות, שעות לפני הצהריים המאוחרות.

לאורך שדרות הרצל המובילות משכונות מערב ירושלים לעבר התחנה המרכזית מורגשת מעט אווירה חגיגית. כמה דגלים על מרפסות, משרדי „אגד" ובנייני ציבור מקושטים, תנועת האוטובוסים מעטה ואנשים ממתינים בתחנות, אלה שלא נשרפו. ליד התחנה המרכזית הרגשת חולין. קיוסקים ומסעדות פתוחות, אנשים נושאי חבילות, חיילים, גם חנות לצרכי צילום פתוחה. הלאה, לאורך רחוב אגריפס, עובדים בעלי הסטקיות הממתינים לסועדי הצהרים, גם חנויות המכולת פתוחות. שוק הירקות הגדול סוגר, אולם פה ושם פועלים כמה דוכנים.

כאשר חוצים את רחוב יפו לעבר השכונות הוותיקות „אחווה" ו„מקור ברוך" התמונה משתנה. מוסדות חינוך ובתי ספר דתיים (חרדים) פועלים כרגיל. בתלמוד־תורה „סוכת־דוד" שברחוב דוד ילין מאות ילדים ונערים. בנייני המוסד, משני עברי הכביש, ובכולם קולות לימודים. ילדים בחצר משחקים, ומורים משגיחים. הנערים אינם נראים כבני הישוב הישן האשכנזי, אינם לובשי שחורים וכמעט כולם ללא פאות, רק כיפות סרוגות. אין כאן דגלים ולא קישוטים. יום לימודים רגיל. פעם היתה כאן שכונת פועלים. היום זו שכונה דתית. לאורך רחוב גאולה, בואך מאה שערים, רוב בתי העסק סגורים אמנם, אבל יש רבים פתוחים, רבות מחנויות המכולת, דוכני הירקות, שתי מכבסות, חנות תכשיטים, משרד הובלות. אפילו חנות דגים. בשוק הקטן של בית ישראל עובדות שתי נגריות ומסגריה קטנה, גם במרפדיה שבמעלה הרחוב עובדים כרגיל, בית מרקחת פתוח ועוד חנויות, קיוסקים וכמובן הישיבות שבהן הלימודים כרגיל. לאורך כל הדרך משכונת מקור ברוך ועד קצה בית ישראל וגם צפונה משם לא רואים אפילו דגל „ציוני" אחד ולא קישוט אחר.

בשבתות ובחגים המעבר משכונות ירושלים היהודית לשכונות הערביות הוא חד וחריף. מעבר מקודש לחול. עכשיו המעבר כמעט ואיננו מורגש. אחרי „שער מנדלבאום" בצד הערבי, פעילות יום־יומית רגילה, דחוסה ועמוסה. ליד שער שכם ממתינים אפילו מעט פועלים ערבים, אולי איזה קבלן ישראלי יצטרך להם.

בכל שנה יש שכותבים וכועסים על בתי קפה ובתי קולנוע שפתוחים בערב יום הזכרון. אבל אף אחד לא שורף אותם ולא מפגין לידם. ביום העצמאות ודאי שאי אפשר לחייב לשבות ולחגוג. והנה יום העצמאות של בירת ישראל הוא חג חלקי בלבד. חג של חצי או שליש, מתושבי העיר. חג של השכונות החילוניות והלאומיות. ביום העצמאות אתה פתאום רואה ומבין שבירושלים הגדולה והמאוחדת אין, אולי, רוב ציוני. אם מוסיפים לשליש הערבי של ירושלים את חלקו או את רוב התושבים החרדים, אז תכונת העצמאות הירושלמית היא מוגבלת ומרוחקת וקצת עזובה.

מערכת „גדולה על המשק" / דרור שרביט

הבנקאי שהתפטר ראשון

גיורא גזית מצא, או קיבל, בנקאות מתנשאת שהגזימה בחשיבות הבנקים לתיפקוד המשק. על פי תפיסתו, וכך נהג בבנק הפועלים, בנק צריך להתרכז במתן שירות, להמנע משליטה.

גיורא גזית אינו עוזב את בנק הפועלים בהרגשה של מרירות. אך, אף שהיה ברור לו כי יכבד כל מסקנה אישית כלפיו בדו"ח בייסקי, יש בליבו אכזבה כי כך הוא צריך לסיים את שירותו הציבורי כיו"ר הנהלת בנק הפועלים.

גזית מכהן כיו"ר הנהלת בנק הפועלים מאז סוף 1980, אבל בהשוואה לבנקאים האחרים הנדרשים עתה להתפטר הוא נהנה רק תקופה קצרה מטעמו של התפקיד המשקי־עסקי, שהוא מן הבכירים ביותר במדינה. פרשת לרינסון ופרשת הוויסות שבאה אחריה הותירו לגזית תקופה לא ארוכה לכונן ולנהל את מערכת בנק הפועלים על־פי תפיסתו ולבצע את השינויים שנראו לו הכרחיים הן בשל ההתפתחויות במשק ומשבר הוויסות. והן בשל התפיסות העסקיות ששלטו בבנק לפניו. הוא עוד הספיק לבשר לציבור את טעמם של השינויים שחולל, הניכרים יפה בתוצאות העסקיות המוצלחות של הבנק ב־1985, במסיבת העתונאים המסורתית של הבנק – דקות ספורות לפני שקרא את מכתב ההתפטרות שלו, כמתחייב מדו"ח בייסקי.

היתה הרבה אירוניה בעובדה שגזית נאלץ לשלם את מחיר הוויסות שמולידו, מבנק הפועלים, אינו בחיים. לעובדה זאת לא היה כל זכר בעדותו בוועדת־בייסקי. הוא התייצב לפני הוועדה כנציג בנק הפועלים ולא רק כנציגו של גיורא גזית ולא ניסה להקל את נסיבות ההווה על־ידי הטלת האשמות בדברים שנעשו בעבר.

נראה שגזית אינו מר נפש על אופן פרישתו מן הבנק גם משום שהוא מקבל את עקרון האחריות האישית וגם משום שלא הוכתם על־ידי ועדת בייסקי. אדרבא, הוועדה מציינת במסקנות וגם במימצאים את „הגישה הציבורית" שנקט „מעבר למה שנחזה כאינטרס הצר של הבנק" ו„לא רק שהיה מודע לסכנות הטמונות בוויסות, אלא היה פתוח להערות והמלצות שבאו מגופים מפקחים וממלכתיים". למעשה, יכול היה גזית להמשיך ולשרת בבנק או במערכת הבנקאות הישראלית בתפקיד בכיר אחר, אך הוא העדיף להתפטר ולפנות לדרך חדשה.

בשיחה אתו, שנערכה השבוע, ציין גזית כי היתה לו החלטה מוקדמת על ההתפטרות והוא מסר זאת כמה חודשים מראש למזכיר חברת העובדים דני רוזוליו ולמזכיר ההסתדרות ישראל קיסר. הוא עשה זאת לא משום החשש שאם לא יתפטר, הוא ייאלץ לעשות זאת. להערכתו, אין אפשרות ציבורית ומוסרית לנהל מערכת גדולה כל כך, השייכת לחברת העובדים של ההסתדרות, בצילן של מסקנות וועדת בייסקי. אף אילו היו מסקנותיה בלתי צודקות. גזית מסכים שיש משקל ציבורי מיוחד לבנק הפועלים לעומת הבנקים האחרים במדינה, אך הוא מציין שהיה מתפטר לאלתר, גם לו היה מכהן בתפקידו זה בכל בנק אחר. היה ברור לו, הוא אומר, שמזכיר חברת העובדים ומזכיר ההסתדרות יעשו כמיטב יכולתם כדי שיישאר בתפקיד, אך החלטתו היתה עקרונית והוא לא שקל שום אלטרנטיבה שתבטיח לו המשך ההשפעה בבנק בהסוות של תפקיד חדש.

ואולם גזית מותח ביקורת על חוסר האיזון בין הנשיאה באחריות לבין היכולת לפעול על־פי אחריות זו. הוא סבור כי ועדת בייסקי שפטה את הוויסות לא על פי המציאות שהיתה במשק הישראלי, אלא על־פי תפיסה של תנאי מעבדה. במציאות אין, לדעתו, הפרדה סטרילית בין המערכות המשקיות העיקריות לבין המעורבות ההתערבות של משרד האוצר ובנק ישראל. הוא היה רוצה בהחלט לשנות מצב זה ולתת יותר חופש החלטה וגמישות למנהלים הבכירים במשק. אך לא זה היה המצב ביחס לוויסות וזו איננה המציאות היום גם בתחומים משקיים אחרים.

על רקע זה מתקשה גזית להבין את ההפרדה בין האחריות הפוליטית הממלכתית לוויסות לבין אחריותם של מי שעשו את הוויסות בראשות המערכות הבנקאיות. הוא גם אינו מקבל את המסקנות הקשות שהוסקו כלפי מי שמכהנים כיום בתפקידם לעומת היחס הקל אל מי שכבר התפטרו. „אילו הייתי מתפטר לפני מסקנות הוועדה", הוא אומר, „ייתכן שהדו"ח היה מכיל כלפי רק את השבחים".

★

מחצית עשור בתפקיד הבכיר בבנק השני בגודלו במדינה השאיר גזית את רישומו הבולט במערכת בנק הפועלים. אמנם כשנכנס לתפקיד כבר היתה המערכת מבוססת כבנק השני בגודלו במדינה, לאחר שעברה תאוצת צמיחה מהירה על־פי המדיניות שהכתיב יעקב לוינסון ז"ל, אך התנאים במשק מתחילת העשור, בסביבה הכלכלית והפוליטית של הבנק, היו שונים מאלה שידע הבנק בעבר.

נדרשו התאמות כמעט מהפכניות בגישה הבנקאית השלטת, שהבנקים עומדים מעל לכל. גישה זו איפיינה גם את שאר הבנקים הגדולים והיא ניכרה בתלות של כל מערכת חברת העובדים בבנק הפועלים. ההתאמות נדרשו עקב המציאות החדשה: ביטול התוכנית הכספית של חברת העובדים, ייבוש מקורות הון לרשות הסקטור ההסתדרותי, הצורך בפנייה עצמאית לשוק ההון לגיוס משאבים כספיים, העדר גיבוי פוליטי ממשלתי לעקרונות הברזל של חברת העובדים בתחום התעסוקה, אזורי הפיתוח וההשקעות (עקרונות הצורכים כספים רבים), הצורך ליצור גשרי מימון לנוכח הצטמקות ההשתתפות הממשלתית בתקציבים חברתיים (קופת־חולים) וכלכליים (סולל־בונה וסיוע לעידוד השקעות).

גזית. ראשון למתפטרים. מכובד

הקו שהנחה את גזית, לדבריו, בקשרים הפיננסיים עם הקונצרנים הגדולים של חברת העובדים, היה עדיפות הדדית, אך לא תלות הדדית. תלות כזו נראתה לו מסוכנת לשני הצדדים. עם זאת שומר הבנק על הבכורה אצל הגופים האלה, עם כל המחויבות הנובעת מכך להבטחת המקורות ומחיריהם לגופים אלה. נראה שמדיניות זו לא נבעה רק משיקולי סיכון או פיזור. היא נועדה גם לשפר את המרווח הבנקאי של הבנק הנתון למגבלות במצב שהצרכנים וגם מפקידי האשראי הם בעיקר הגופים הגדולים: אלה נהנים מריבית עדיפה על הפקדותיהם ומריבית נחותה על האשראי שהם צורכים.

גזית אומר כי כשנכנס למערכת הבנקאות מצא ענף שראשיו הגזימו בחשיבותו ובמעמדו במשק, ועל־פי תפיסתו היה על הבנקים, וכך נהג בנק הפועלים, להתרכז במתן השירות הבנקאי ולהימנע מלשלוט במשק. תפיסה זו הכתיבה לו בין היתר הרפייה של מדיניות ההשתלטות על חברות לא־בנקאיות. הוא גם ציין לא פעם, בשיחות פרטיות, כי הוא מוכן למכור את חבילת מניות בנק הפועלים ב„כלל" במחיר סביר וזאת דווקא בשעה שבנק לאומי התחיל במדיניות השקעות אגרסיבית באמצעות „רבות" והחברה להשקעות של הבנק, אשר הסתיימה במשבר ובהפסדים גדולים.

הצורך בהתאמת מערכות הבנק נבע לא רק ממבנה הלקוחות ומהגישה העסקית מול ייבוש מקורות ההון המסורתיים. היה צורך לבסס גם את ההתרחבות המהירה של הבנק בשנים קודמות ולפתח אמצעי מכשור מתקדמים לעתיד „בהשקעה של כ־100 ביליון דולר". השקעות אלה היו חיוניות בגלל הפיגור היחסי שהיה בעבר ובגלל ההתרחבות המהירה של הפעילות הפיננסית בתקופת האינפלציה תוך גידול מתמיד במספר הלקוחות. בשנתיים האחרונות כבר נדרשו התאמות מסוג חדש: ירידת הפעילות במשק, הקטנת שיעורי האינפלציה, משבר מניות הבנקים, מדידה ריאלית של הרווח והעדר אפשרות לגייס הון חייבו התייעלות וקיצוצים בהיקף משמעותי. שנת 1985, שבה השיג הבנק רווח של 53.7 מיליון דולר ותשואה להון של 9.1 אחוזים – הגבוהה ביותר בין ארבעת הבנקים הגדולים – מבטאת לראשונה את פירות ההתאמות האלה.

אך, עדיין לא נעשה די, לדעתו של גזית.

הוא סבור כי מערכת הבנקאות עדיין „גדולה על המשק" ותצטרך להתאים את עצמה להיקפים שיבטיחו לה רווחיות נאותה. עם זאת, כלפי מי שמותח ביקורת על הבנקים בגלל התאמה איטית מדי של פעילותם וסניפיהם מציין גזית כי האלטרנטיבה לכך היא סגירת סניפים בעיירות ובשכונות מרוחקות ומניעת שירותים פיננסים זמינים מאוכלוסיות רבות. לבנקים זה יהיה כדאי, כי הם מפסידים באותם מקומות, אך בתחום זה דרושים חשיבה ותיאום ממלכתיים.

איזה בנק משאיר אחריו גזית לבא אחריו, עמירם סיון? „למרות המשברים", אומר גזית, „המערכת שעמירם סיון מקבל לניהולו מתפקדת יוצא מהכלל". גזית מדגיש בעיקר את האיכות האנושית ואת יחסי העבודה הטובים בבנק, שהם מצויינים גם בתקופה שהלה ירידה חדה במשכורות הריאליות, בבונוסים, במענקי מאזן ובמניות לעובדים". שיבוח הכוחות הניהוליים בבנק נעשה גם באמצעות עידוד מתן האחריות הניהולית ושחרור זרימת האינפורמציה בתוך הבנק ומחוצה לו לצורך קבלת ההחלטות.

עם זאת, מצטער גזית על כי עדיין לא הספיק להעמיד מנהלים מדרג ראשון, שיוכלו לשמש כמחליפיו בבוא העת. הוא נתן לכך את הדעת ואף בחר בקבוצה הנראית לו לקידום הבכיר ביותר, מתוך כוונה לסובבה בתפקידים הבכירים בבנק. אך מסקנות בייסקי קטעו את יוזמתו. אף שלא היה מעורב במינוי סיון למחליפו, הוא בטוח כי הוא המועמד הטוב ביותר שיכלה מערכת חברת העובדים להעמיד במקומו.

השנה המוצלחת יחסית שהיתה למערכת הבנקאות בשנת 1985 מחווירה מול הבעיות הקשות שהבנקים ומנהליהם החדשים יצטרכו להתמודד אתן בשנים הבאות. פריון מניות הבנקים שהוסדר, שאלת הבעלות על הבנקים, הקשיים הנמשכים של גופים גדולים במשק, הרפורמות מרחיקות־הלכת הנדרשות על־פי דו"ח בייסקי – שהוצאת הבנקים מקרנות הנאמנות, קופות־הגמל והייעוץ להשקעות היא רק חלק מהן – כל אלה מציבים אתגרים קשים מאד למנהלים החדשים של הבנקים בשנה שתנאי הפתיחה שלה קשים מן התנאים שהיו בשנה הקודמת. מרווחים מצומקים יותר במערך הפעילות השקלי, צמצום הצריכה של השירותים הפיננסים בשל ירידת האינפלציה, ובנגד זאת החמרת תנאי הפיקוח וההתערבות של הרשויות, גם כתוצאה מהטראומה של משבר הוויסות – אלה אינם תנאי פתיחה קלים.

גזית חרד גם הוא עקב התנאים החדשים לבנקים, אך לדעתו זו עשויה להיות פתיחה ו„צ'אנס" לפתוח דף חדש בפעילות הבנקאית במשק. לאחר שמנהלי הבנקים שילמו בראשיהם, הוא מצפה שתופג גם אווירת העוינות כלפי הבנקים והבנקאים, שנבעה מן ההתנשאות שהיתה בעבר, ממשבר הוויסות והמדיניות הריבית שהוכתבה על־ידי בנק ישראל. רשויות הפיקוח יצטרכו אף הן למתן את התערבותן בפעילות הבנקאית ולאפשר יותר גמישות בקביעת תעריפים בניהול רציונלי של שירותים ובהימנעות מהכוונת מקורות ושימושים, או כפי שאומר גזית „להפסיק לנהל את הבנקים ממשרד האוצר ומבנק ישראל".

מה שה„וול סטריט ג'ורנאל" יכול לעשות / אמיר אורן, וואשינגטון

זחלה, מהדורת זחילה

השוני לא היה בדברי רבין אלא בקשב האמריקאי הפתאומי להבט הסורי של הטרור. כך, לקראת סוף השבוע שעבר, נולדה בהלת המלחמה

לביקורי שר הבטחון יצחק רבין בארה"ב השפעה מוזרה על התגברות המתיחות ביחסי ישראל־סוריה. בנובמבר אשתקד הופלו שני ה„מיגים" הסוריים בעוד רבין שוהה בחוף המערבי ונאלץ להסתפק בזעם חסר־אונים על הפזיזות שביירוס. במימשל רייגן רואים בתקרית אווירית זו את תחילת ההסלמה ההדרגתית, שנמשכה בזחילה איטית כחמישה חודשים והתרוממה שוב דווקא בעת ביקור רבין בארה"ב בשבוע שעבר. לטעמם, דומה הסלמה זו מדי להפלת המסוקים הסוריים בזחלה באביב 1981, מבוא למלחמת לבנון. בנובמבר היה חלקו של רבין סביל, היעדרו משליטה בגיחות חיל־האוויר; במאי היה חלקו פעיל, אך לתקשורת שניפחה את דבריו – בקרתנות, בציניות ובהזנה הדדית לכותרות־ענק של ציטוט עצמה – היה תפקיד פעיל יותר.

רבין דיקלם בארה"ב גירסה שעליה חזר לעייפה עוד בתידרוכים ובראיונות בארץ, בדבר מעורבות סוריה בפיגועי־טרור והערכת־מצב הפוקחת עין על הנשיא אסד אך מפקפקת בנכונותו להסתכן במלחמה כוללת עם ישראל. בהשיבו בנוסח זהה לאנשי מימשל וקונגרס בשיחות סגורות ולקהלים בפגישות פתוחות, לא גילה לאמריקה את סוריה. השוני היה בקשב האמריקאי הפתאומי להבט הסורי של הטרור, בעקבות ההתמקדות בלוב ומחשש שיישום הדגם האמריקאי־לובי לפעילות ישראלית־סורית יוליד מלחמה. כך, לקראת סוף השבוע שעבר, נולדה בהלת המלחמה, אם כי לא המלחמה עצמה.

נסיונו של רבין לחמוק מכך לא הועיל, אף שמלכתחילה אמר למלוויו כי סוריה היא הבעיה העיקרית שבפני ישראל אך ראוי שלא להעיב על התעוזה האמריקאית החדשה כלפי לוב. כמוהו, לא מצאו מארחיו נוסחה פומבית מהוקצעת דיה בין הטלת אשם ברור בסוריה לבין תידרוך הפטור הארעי שניתן לה מעונשה של לוב. מול צוותי־הטלוויזיה המסקרים את הבית הלבן נשמעו לפתע רבין וסגן־הנשיא ג'ורג' בוש מאיימים הרבה יותר מאותו רבין בשיחה בארץ, באפריל, עם „וול סטריט ג'ורנאל" ומאותם פקידים עצמם שסיפקו לזכרונו המאולתר של בוש ניסוחים.

אקראיות העיתוי נקבעה גם לפי פירסום מאמר מסכם ב„ג'ורנאל", בעקבות שיחות עם אישים ישראלים ואמריקאים, על ישראל־סוריה, עמוד פנימי מוצנע, ביום ד' שעבר. המאמר הבליט הערכות שהבטיחו הרבה („סכנת המלחמה גדולה מבכל עת בעשור האחרון") והכילו פחות (העשור הרי חלף בלא שסכנת המלחמה מומשה, כידוע לכל, בעוד שהעתיד סתום כדרכו). עובדות מאלפות כחפירות־הטנקים הסוריות בלבנון, מעבר ל„קו האדום" הנושן, צויינו בהבלעה. העיתונות הישראלית ציטטה את ה„ג'ורנאל" מהול ברבין; התקשורת האמריקאית הסתמכה על העתונות בארץ בתוספת פרטים משיחות רבין בוושינגטון וביניהם קבלנת המצפיות המודולות, שהגנתינתן מעידה על יעד מדאיג – בלימת איגוף נגדי של צה"ל בעת מיבצע סורי התקפי.

התגובה הרשמית המיידית אופיינה את שליטת פקידות המפתח במימשל רייגן בניסוח שלד ההצהרות המדיניות. אגף המזה"ת בסטייט דיפרטמנט ודוברי הבית הלבן (דובר־החוץ מושאל הסטייט דיפרטמנט מזרחן תיכון וסובייטי בהכשרתו) והמשרד קראו להימנע מהסלמה מילולית, העלולה לגלוש לעימות צבאי מקומי ואולי אף למעלה מזה, בין־מעצמתי. בהיעדר שר־החוץ שולץ, שהתמהמה באסיה לאחר שוב רייגן מטוקיו, שיקפו ההודעות – הדגשת דלות ההצדקה העניינית למלחמה והמעטה בחשיבות ההכנות הסוריות הקרקעיות – את קו עוזרו ריצ'ארד מרפי, הסגריר לשעבר בדמשק ועדיין אסדולוג ראשי במימשל. מרפי נזהר מזילזול באפשרות שגם בלא הצדקה מתבקשת תתלקח מלחמה, אך ברקיות שמבעד לשורות העבות שידר אגפו אי־נחת מרבין ומהתעסקותו בסוריה כמפעילת טרור וכזוחלת למלחמה. הסטייט דיפרטמנט ובוש הרעיפו מחמאות על מתינותו המופגנת של ראש־הממשלה שמעון פרס, כביכול „יונית" הנפגמת בדברי ה„נץ" רבין.

עוד קודם שראייה פשטנית זו התגבשה לכדי עמדה מימשלית אחידה, סדקו בה שולץ וגורמים משפיעים אחרים, כנראה הסי־איי־איי, קרוב לודאי המועצה לבטחון לאומי. גורמים אלה מזהירים שאין להתייחס למתיחות בשאננות ושיש להישמר מהידרדרות, שלעולם איננה מבוקרת כאשליית מציתיה, אך גם מהיגררות ישראלית־אמריקאית למשחק בכללי אסד. הסיכסוך הישראלי־ערבי עודנו רצף של מלחמות בהפוגות, לפי גישה זו, המסרבת לראות בהכנות הסוריות למלחמה סטיית־תקן. המצדדים בה מנסים לצלם בפיכחון את הנסיבות המהוות תשתית להזדמנות מלחמתית ולהרתיע את סוריה מלהוציא אל הפועל האלים מהכוח שנצבר בשלבים את יכולת ההסלמה.

מכבר למדו במימשל רייגן את מגבלות העוצמה – אמריקאיות כסובייטיות, סוריות כישראליות, בלי דימוי פשטני של בובה דמשקאית המופעלת בחוטים מוסקואיים. הסובייטים לא הצליחו לכפות רצונם בדרום־תימן וחשפו מבוכה וסירבול פנימה והחוצה בפרשת הכור בצ'רנוביל. מיכאיל גורבצ'וב שאיבד יוקרה בלוב יתעקש יותר בסוריה, מאמינים במימשל, אך גם יישמר מציות עיוור למשאלות אסד. נאומו שלשום, על הכורח שבסיכול עימות גרעיני בין־גושי, באותת לרייגן אך גם לאסד, שמטוסיו הופלו בעיצומה של פסגת ז'נבה (אם כי אז דבקו רייגן וגורבצ'וב בסדר־יומם המתוכנן ולא פנו לישראל־סוריה).

לגורמי המימשל החולקים על אגף המזה"ת, מפריע ההבדל שבין דברי פרס לבין דברי רבין, לא התוכן השונה, המתפרש כמופנה לקהלים שונים. מחוץ לאגפו של מרפי סבורים משגיחי־אסד שנשיא סוריה מאתר כחולשה הנהגה ישראלית כפולת־לשון, התאפקות מול התגרות ופעולות־תחליף: נגד אש"ף בתוניסיה במקום נגד אירגונים מושרי־דמשק בחזית הסירוב, נגד „פתח" בדרום־לבנון, ואם להיזכר בימי רבין כרמטכ"ל וכיועצו הצבאי הבכיר של פרס דאז, לוי אשכול, גם נגד ירדן בסמוע.

סוריה, לכן, היא סיבה ועילה נוחה גם יחד למיפגש בין פרס לבין רייגן בראשית החודש הבא. אפשר שגם המלך חוסיין יכבד את אמריקה בביקור „פרטי" בשבוע הראשון או שני של יוני ויחדש את התקווה שנגוזה לפני חצי שנה, מיפגש משולש בבית הלבן או בקמפ־דיוויד. פיסגת רייגן־פרס־חוסיין יכולה עדיין להציל שרשרת שתעמעם את שני חצאי הממשלה ולבסוף תסכל את הרוטציה, תקווה אבודה אבל נעימה הרבה יותר מהמעקב אחר השרשרת הצבאית שבסופה העלום נפץ ישראלי־סורי.

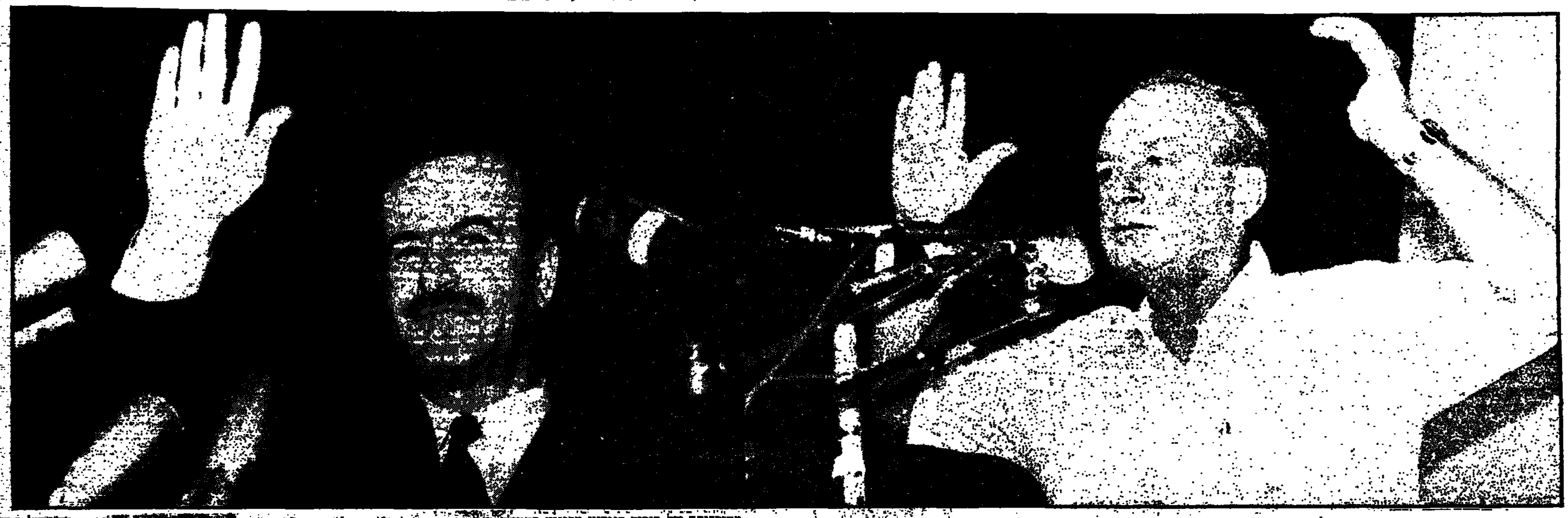

רבין – התקשורת ניפחה. אסד – המודיעין לא עידכן

סוריה לוקחת סיכונים / דן אבידן

סיכון גבוה בצפון

„דיבורים זולים", כינתה דמשק את הטענה בדבר מעורבותה בפעולות טרור. אולם מגירסה אחת יוצא שאסד ידע על נסיון הפיגוע במטוס „אל־על" בלונדון רק בדיעבד. המודיעין שלו לא עידכן אותו

מאז הפעולה הצבאית האמריקאית נגד לוב, עלתה השאלה באיזו מידה תהיה גם סוריה, כמדינה היזומת טרור לא פחות מלוב, חשופה למכה צבאית מצד ארה"ב או מצד ישראל. הנושא עלה לראשונה לכותרות, כאשר נשאל הנשיא רייגן במסיבת עתונאים בבית הלבן, מדוע ארה"ב איננה מפעילה את כוחה הצבאי נגד סוריה אלא רק נגד לוב, על־אף הפעילות הסורית בזירת הטרור. על כך השיב הנשיא רייגן, כי כאשר יהיו לממשלו הוכחות חותכות ביחס למעורבותה של סוריה – בדומה להוכחות הקיימות ביחס ללוב – תשקול ארה"ב נקיטת פעולה צבאית גם נגדה.

חששותיה של סוריה מפעולה אפשרית של ארה"ב וישראל נגדה גברו לאחר שמבריטניה ומישראל דלף מידע על מעורבותם של שרותי המודיעין הסוריים בנסיון הפיגוע במטוס אל־על בלונדון, ב־17 באפריל, וכנראה גם בשני הפיגועים שארעו לאחרונה במערב־ברלין, שבאחד מהם נהרג חייל אמריקאי ואחרים נפצעו. גם ביקורו של שר הבטחון יצחק רבין בארה"ב, וההצהרות שהשמיע שם בדבר מעורבותה של סוריה בניסיון הפיגוע במטוס אל־על, תרמו להגברת החשש של שליטי דמשק מפני פעולה צבאית ישראלית־אמריקאית נגד סוריה.

סופרות התעמולה הסוריים החלו, איפוא, לעסוק באינטנסיביות „באיום הישראלי־אמריקאי על סוריה". הם ידעו להצביע בשבועיים האחרונים על ריכוז כוחות בעל אופי תוקפני כביכול, של צה"ל לאורך קו המגע עם הצבא הסורי בגזרת הלבנון וברמת־הגולן. ההסברה הסורית טענה שישראל דוחפת את ארה"ב לקראת פעולה צבאית נגד סוריה, באמתלה שהסורים מעורבים בפעולות הטרור שארעו לאחרונה באירופה. ההסברה הסורית קשרה בין האיומים הקונקרטיים על סוריה לבין ביקורו של רבין בארה"ב והשתלבותה של ישראל בפרוייקט „מלחמת הכוכבים". כן הודיעו הסורים, שכוונות התוקפנות מצד ישראל וארה"ב הן חלק מ„קנוניה" רחבה יותר שבאה לידי ביטוי בהכשלת היוזמה הסורית להסדר הסכסוך הבין־עדתי בלבנון, ובמתן גיבוי לכחתרת „האחים המוסלמים" ולעיראק בנסיונותיהם האחרונים לזעזע את היציבות הפנימית בדמשק.

ערפאת ועוזריו תרמו גם הם את חלקם לליבוי האווירה של „ערב מלחמה" בין סוריה לישראל. ראש אש"ף טען כי ברה"מ התריעה בפניו על ההכנות שעושה צה"ל כביכול לתקוף את סוריה, ואילו אבו־איאד טען שברשות אש"ף מידע „בדוק ומוסמך" על הכנות אלה, מאותו מקור מודיעיני שהתריע בשעתו בפני המחבלים, על ההכנות שעשה צה"ל לתקוף אותם בלבנון בקיץ 1982. ההסברה הסורית הוסיפה גם את המסר כי דמשק איננה ששה, בעיתוי הנוכחי, לעימות צבאי עם ישראל או עם ארה"ב. יחד עם זאת טענה שאם עימות כזה ייכפה על סוריה – היא תוכל לעמוד נגדו. בד־בבד ננקטו בסוריה מספר צעדי כוננות ספיגה: חלק מיחידות הצבא הועמדו במצב־הכן, וברמשק נערך תרגיל בניסוי צופרי אזעקה, ותרגיל נוסף בהפעלת בתי־חולים בשעת־חירום. במישור התעמולתי, טענו הסורים כי אין להם שום קשר ל„דיבורים הזולים" על מעורבותם בפעולות הטרור שארעו לאחרונה באירופה, לרבות בניסיון הפיגוע במטוס אל־על. יחד עם זאת הפרידה ההסברה הסורית בין מעורבותה של סוריה ב„טרור לשמו" לבין מחויבותה השרירה וקיימת להמשיך ולסייע „למאבק הלאומי הלגיטימי של הפלשתינאים במלחמתם נגד הכיבוש והתוקפנות הישראלית".

פרשן בכיר בדמשק אמר שאם ארה"ב סבורה שאת [illegible] הדעות הקיימים בינה לבין סוריה [illegible], ניתן לפתור בכוח הזרוע או בהפעלת לחץ צבאי, כלכלי ומדיני על סוריה, או על־ידי דחיפת ישראל להרפתקה צבאית נגדה – הרי היא טועה. סוריה, כך אמר הפרשן, לא תוותר בשום מחיר על עקרונות מדיניותה בסכסוך הישראלי־ערבי ואם ארה"ב או ישראל יתקפו אותה, ייגבה מהן מחיר יקר".

מעורבותה של סוריה במעשי הטרור איננה תופעה חדשה. הסורים עומדים מאחורי פיגועי ההתאבדות נגד כוחות צה"ל וצד"ל בדרום־לבנון. הם עמדו בשעתו מאחורי הפיגועים ההמוניים נגד מפקדות המארינס והכוח הצרפתי בביירות, ונגד מפקדת צה"ל בצור, במסגרת מאמציהם לסלק את הכוח הרב־לאומי ואת צה"ל מלבנון. עד לאחרונה היתה סוריה פעילה בטרור נגד ירדן, במסגרת מאמציה לסכל את תהליך ההתקרבות בין חוסיין לערפאת. פעולות הטרור נגד יעדים ירדניים בוצעו בדרך־כלל על־ידי ארגוני החבלה הפלשתינאיים, הסרים למרותה של סוריה, כגון ארגוני „חזית ההצלה" וקבוצת אבו־נידאל. יתירה מזו, לפי כל הסימנים היו הסורים מעורבים גם בפיגועים שבוצעו בשלהי השנה שעברה נגד דלפקי אל־על בווינה וברומא, שבוצעו על־ידי הארגונים של אבו־מוסא ואבו־נידאל. יש הסבורים שאת ההחלטה לבצע את הפיגוע במטוס אל־על בלונדון החליטו דרגי מודיעין סוריים בכירים ללא ידיעת הנשיא אסד. לפי גירסה זו ניצלו בכירי המודיעין הסורי את הריפיון שחל בחזית הפנימית הסורית, הן בגלל המאבק הסמוי על ירושת השלטון, הן בגלל הפאניקה שנוצרה בעקבות התעוררותה מחדש של מחתרת „האחים המוסלמים" בסוריה. בין אם היתה לאסד יד בניסיון הפיגוע במטוס אל־על, ובין אם לאו, הרושם הכללי הוא שסוריה לוקחת לאחרונה יותר סיכונים במדיניותה כלפי ישראל. מגמה זו מתבטאת למשל ב„זחילה" של כוחות סוריים לעבר עמדות חדשות בגזרה המזרחית, בדרום־לבנון, המרוחקות רק כמה קילומטרים מרצועת הבטחון הישראלית. הסורים מקימים בגזרה זו ביצורים ועמדות טנקים ותותחים, והציבו בהן כוח קטן של חיילי קומנדו. אם עמדות אלה תאויישנה בעתיד על־ידי טנקים ותותחים סוריים, יהיה בכך איום ישיר לא רק על רצועת הבטחון אלא גם על יעדים בגליל העליון.

בימים האחרונים הגיעו המתח והחשדנות ההדדית בין סוריה לישראל לשיאם. קברניטי ישראל עושים את המאמצים להוריד את המתח ולהעביר מסר לסורים כי ישראל איננה מתכוונת לפתוח במלחמה נגד סוריה, אף שהיא מחזיקה את סוריה אחראית לשורה של מעשי טרור נגדה. אפשר להעריך כי מסר זה ייקלט [illegible] המצב לכלל מלחמה בין סוריה לישראל [illegible] תחלוף הסכנה המיידית למלחמה בין סוריה לישראל, באוויר תמשיך לשרור חשדנות הדדית בין שני הצדדים בדבר כוונתו של הצד שכנגד לפתוח במלחמה. ישראל מודעת לעוצמת ההעצמות המתמדת של סוריה, ולכוונותיה להחזיר לעצמה בבוא העת את רמת־הגולן בכוח הזרוע. דבר זה כשלעצמו מחייב את ישראל לעירנות ולכוננות, לקראת האפשרות של מעבר מהיר ממצב של רגיעה בגבול עם סוריה למצב של מלחמה. בישראל דואגים שמא יביא מצבה הכלכלי הגרוע של סוריה את ההנהגה לפתוח במעשי איבה על מנת ללכד את העם הסורי סביב ההנהגה אשר מוכיחה אוזלת־יד בתחום הכלכלי. סוריה חוששת מפני יוזמה צבאית ישראלית נגדה, כמכה מקדימה נגד התחזקות הצבא הסורי, כתגובה על המעורבות הסורית בזירת הטרור, ובכל סיוע סורי למחבלים הפועלים נגד ישראל בגזרת דרום־לבנון. המסקנה ממצב זה היא ברורה גם אם המתח הנוכחי יתפוגג קמעה. אין פירוש הדבר שיחסי ישראל עם סוריה יגיעו לכלל רגיעה. סיכון הכלהבה בצפון ימשיך להיות גבוה – כל עוד לא יימצא הסדר פוליטי בין שתי המדינות, וכל עוד ישלטו בסוריה קבוצות מיעוט בחסות הצבא.

גרעון, עדיין גדל / טדי פרויס

המאזן הנשכח

אף כי המדיניות הכלכלית נועדה להקיף את כל מגזרי המשק, נראה שההצלחה אינה מאוחנת. לעומת השיפור המרהים בתחום המחירים, נדחק מאזן התשלומים למקום השני. המגמה של שיפור המאזן, שנמשכה מאז סוף 1983, עת גורש י. ארידור מהאוצר, נבלמת עתה. היבוא מתרחב, היצוא כמעט אינו גדל, וספק רב אם היעד שנקבע בתחזית ל־1986 („התקציב הלאומי") ישג: על פי התקציב הלאומי, אמור הגרעון במאזן התשלומים (שירד בחצי מיליארד דולר מ־1984 ל־1985) להתכווץ ב־300 מיליון דולר ולרדת ל־4.1 מיליארד. היבוא, כך חזו בממשלה ובבנק ישראל, יתרחב ב־900 מיליון דולר ואילו היצוא יעלה ב־1.1 מיליארד.

בינתיים מתגשמת רק המחצית הראשונה של התחזית: המחצית השניה צמיחת היצוא, לא כל כך. בארבעת חודשי 1986 גדל הגרעון הממוצע ב־22 אחוזים בהשוואה למחצית השניה של השנה הקודמת (הנתונים של הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה מבולבלים מעט, כלומר מאד. באקרובטיקה ראויה לציון משווה הלשכה גמלים לאשכוליות ומספיקים למטוסים. הפירסומים מכילים נתונים לא־חופפים וקשה למצוא את הידיים והרגליים). הרמה החודשית של היבוא עלתה ב־16 אחוזים לעומת גידול של שני אחוזים בלבד ברמת היצוא. אי לכך, היה הגרעון לחודש גדול ב־22 אחוז מאשר במחצית השניה של 1985. מדאיג במיוחד הקפאון ביצוא התעשייתי שללא יהלומים נשאר ברמה של המחצית השניה מאשתקד. את התוספת ליצוא תרמה החקלאות, שיצואה אשתקד היה נמוך במיוחד מחמת השער הנמוך של המטבעות האירופיים. מאז ראשית 1968 עלה שערם, וכתוצאה גדלו ההכנסות ממכירת תוצרת חקלאית. לעומת זאת, הקפאון ביצוא החרושתי עלול להרע את המאזן החיצוני, ולא לשפר אותו כחזוי, מה עוד שצפויה הרעה בתחום התיירות: יותר ישראלים נוסעים לחו"ל ופחות תיירים מגיעים, בעיקר כאימת הטרור. אי לכך, אם נגיע לרמת גרעון כאשתקד יהיה זה הישג.

סמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר דוד ברודט סבור, כי אין להגזים בחששות. הגידול ביבוא היה צפוי. ראשית, אשתקד רוקנו יצרנים ויבואנים את המלאים ועתה הם מתחילים למלאם מחדש. מחמת הריבית הגבוהה הקבועה בארץ, הם פונים יותר אל מקורות חוץ, שם תנאי האשראי נוחים יותר, ובכך ניתנת תנופה לקניות בחו"ל. יתר על כן, התאוששות המטבעות האירופיים אמנם שיפרה את תנאי היצוא, אך במקביל ייקרה את היבוא במונחים דולריים, דבר המתבטא במאזן החיצון.

ברודט אינו חרד במיוחד מהעליה הגדולה ביבוא מוצרים בני־קיימא. גם זה בבחינת „חידוש מלאים". אחר שב־1985 התנזרו התושבים מקניית מוצרי מותרות. עתה, עם עליית השכר הניכרת, הם שבו לקנות. אף כי הגידול בכמה מוצרים מתבטא במאות אחוזים (מכשירי וידאו, למשל), הסכום הכולל אינו גדול במיוחד ועד סוף השנה תסתמן התייצבות, כמו בקניית חומרי גלם, אחרי שהמחסנים יתמלאו.

הקפאון ביצוא מדאיג יותר, מסכים ברודט, אך יש לבחון מה ירד ומה עלה. ברוב הענפים נרשם גידול. הקפאון נובע מירידת מחיריהם של תזקיקי הנפט שישראל מייצאת (תוצאה של הוזלת הנפט בעולם) ומנסיגה גדולה ביצוא תרכיזי הדרים. לאחר שנתיים של נסיגה, שבה ארצות־הברית וברזיל להציף את העולם בתרכיזיהם ומתחרים בתוצרת מישראל. ענף פרובלמטי נוסף הוא מוצרי אלקטרוניקה. ענף זה נפגע משינוי סדרי המימון ליצוא, אשר עד לאימוץ התכנית הכלכלית ביולי היפלו את מוצרי האלקטרוניקה לטובה. על־ידי האחדת סדרי המימון, נפגעה ריווחיותם ב־4־5 אחוזים. האלקטרונאים גם לא נהנו מעליית המרק, הסטרלינג והפראנקים, כי עיקר יצואם הוא לארצות הדולר, ארצות־הברית בראש וראשונה.

מה ניתן איפוא לעשות? לכאורה פיחות, המייקר (מקטין) יבוא ומוזיל (מגדיל) יצוא, אך בתנאים הנוכחיים ספק אם זו התרופה הנאותה. ברודט מעריך, כי בעקבות פיחות – היצוא יגדל בממדים צנועים בלבד, אך לייקור היבוא תהיה השפעה הרסנית על מערך המחירים והאינפלציה תשוב לדהור. הסכם תוספת היוקר, אומר ברודט, כבל למעשה את ידי הממשלה לגבי שינוי שער החליפין. מאחר שהתייקרות של שבעה אחוזים מחייבת תשלום תוספת יוקר, הרי שכל פיחות של ממש ייאכל תוך זמן קצר על־ידי תוספות השכר שהיצרנים יצטרכו לשלם. אך מאחר ששער החליפין הנוכחי עדיין אינו ריאלי (ותוכיח העובדה שהיצואנים נזקקים לתמריצי יצוא בצורה זו או אחרת), יש לסייע להם על־ידי הקלות נוספות במימון, הקמת מערך שיווק משוכלל המספק ביטוח שער החליפין.

מתברר כי ריסון השכר ושמירת מסגרות תקציב המדינה הם המחסום בפני עליית ביקושים וגידול הוצאות הייצור. ייצובם הוא תנאי להגדלת היצוא. במשרדי הממשלה סבורים כי בהסכם תוספת היוקר ניתן לעמוד, אך זאת בתנאי שבמסגרת הסכמי השכר העומדים לדיון לא יוענקו העלאות מעבר לתוספות היוקר. אשר לתקציב, עד כה טרם בוצעו חריגות, אך נותרו עדיין למעלה מעשרה חודשים שבהם ניתן לחרוג ממסגרתו. כפי שהדברים נראים כיום, יש סכנה לפריצתם, אלא אם כן כל הקיצוצים שהוחלט עליהם ואולי עוד נוספים, אכן יבוצעו. דרושה מידה גדולה של אופטימיזם להאמין שללא שמעון פרס בראשות הממשלה ניתן יהיה לעשות זאת.

התפטרות / שלמה קרמר

צעד עם הזמן ושכח שהוא לאומי

בנק לאומי, אמר מנהלו לשעבר ארנסט יפת, הוא יציר כפיו של הרצל. נניח שלאמירה הזאת יש כיסוי. אם כך מדוע כפרה הנהלת הבנק בעיקר, בהיותו בנק ציבורי?

ארנסט יפת הלך. קצת לא בזמן, מאולץ ועצוב, לא מודה, אך אולי – מי יודע – מנוחם בתנאי פרישתו. לזכותו נכתב בספרו של בייסקי שהיה בעל מעמד מיוחד במערכת הבנקאית הישראלית, ולזכותו יאמר שכמי שהוביל את מערכת הבנקאות הצליח, כמעט תמיד, לעדכן את מערך השירותים הבנקאיים שסיפקה לציבור, לגופים השלטוניים ולמשק כולו. ואכן, מערכת השירות הבנקאי בארץ היא מהמתקדמים והמקיפים ביותר, עומדת במקום של כבוד בהשוואה למערכת הבנקאות בארצות המפותחות. סגולותיו של יפת עמדו לבנק שניהל גם בקשריו הבינלאומיים הענפים והסבוכים. נראה שאין על־כך עוררין. מבנק לאומי רצה להיות בינלאומי, מה שעושה את הכשלון עצוב פי כמה, וצורב, גם מפני שבעוד ההצלחה מאירה לו ולמנהליו פנים, הוא – והם – שוכחים כי הם חיים ופועלים בארץ הזאת, על ציבוריותה, מוסדותיה, מנהיגיה, פקידיה ועדותיה.

שלא כישעיהו פרדר המנוח, קודמו בתפקיד, נמנע ארנסט יפת מחשיפה בפני הציבוריות הישראלית. גם פרדר ידע לעשות „רצון אדוניו", שרי־אוצר ופקידיהם, אך מדי פעם גם תקף והוכיח את מדיניותה הכלכלית של הממשלה. טענתו של יפת, שוועדת בייסקי לא נתנה דעתה במידה מספקת על התנאים הכלכליים בארץ, על מצב שוק ההון בימי הויסות היתה נשמעת במקומה אילו הוא עצמו היה עושה זאת באותם ימים, אילו נודע כמוכיח בשער, כלוחם נגד מדיניותן האינפלציונית המופקרת של ממשלות בישראל.

אילו פעל כאיש מעורה במשק הישראלי, והיה בעל משקל בתהליך קביעת המדיניות הכלכלית, דיינו. אילו קם והתפטר לאחר דו"ח מבקר המדינה בעניין הויסות, דיינו. אילו טרח להרכין ראשו פעם אחת בלבד בפני המערכות הציבוריות המבקרת והשופטת ואמר מכבד אני, דיינו. אילו דאג שהשמועות על „השכר האמריקאי" המשולם לו ולמנהליו הבכירים היו שמועות שווא, דיינו. אילו הזים את הרכילות לגבי תנאי פרישתו – הרכילות הרעה מספרת שלפני כשלושה חודשים הגיע להסכם על המשך שירות או פיצויי פרישה בסכום של חמישה מיליון דולר לחמש השנים הבאות – דיינו. אבל לא. את כל אלה לא עשה. הוא לא השמיע בקורת על ממשלות שפשעו נגד כלכלת המדינה. היה לו נוח לומר הן, ולעשות רצונן של ממשלות תוצאות ולקבל תמורה נאותה על חשבון הציבור.

הוא והבנק שעמד בראשו ינקו מהדבש המלאכותי של ממשלות הליכוד ובכך הובילו את הבנקאות כולה בשאיפתה שלא ידעה גבול להתרחבות. ככל שרווחיהם גאו, התרבו סניפי השיש והמוזאיקה. פקידי ממשלה, אנשי עסקים ולקוחות עמדו משתאים מול סמלי המעמד שהבנקאים סיגלו לעצמם – סמלים שהיו זרים כל־כך לארץ־ישראל ולנופה האנושי.

אין בסיס מוסרי לטענת יפת, הנתמכת על־ידי הדירקטורים של בנק לאומי, כאילו האשמה היא במדיניות הכלכלית. הוא עצמו שמט את הבסיס לטענה זו כאשר לא מחה ולא נאבק נגדה ונגד מעצביה. מנהלי בל"ל – והאחרים – משלמים עכשיו את מחיר ההתברגנות, ההתבשמות, ההתנגדרות – כמחיר התנתקותם מהציבור.

בנק לאומי, אמר יפת, הוא יציר כפיו של הרצל. להרצל, אם־כן, אין כמשיכים. הסוכנות היהודית – המחזיקה ב„אוצר התיישבות היהודים", המחזיק בבנק־לאומי – היא יצור מוחזק על־ידי מה שנקרא „העם היהודי בגולה". הרחקתו של העם היהודי בגולה מהציבור בארץ היתה, כנראה, לעובדה מוגמרת. בתנאים אלה של קשרים רופפים – אם בכלל – בין בעלים למנהלים, יחסים־לא־יחסים ביניהם ושליטה – או היעדר שליטה – בחולשת של ההנהלה, צעד לו הבנק עם הזמן ושכח שהוא לאומי.

בבוא היום, כאשר הציבור יחזיק במניות הבנק, יקראו נבחריו וממשלתו להכריע בגורל השליטה בבנק הגדול במדינה, הבנק שכפר בעיקר – והוא בנק ציבורי. מינויו של אלי הורביץ, איש שמעורבותו הציבורית אינה מוטלת בספק, מצמצם בוודאי את הנתק שבין הבנק, הנהלתו ומשק המדינה. בכך יתרונו. אולם מינויו של הורביץ לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בל"ל לווה בהתעלמות מוחלטת מחלקו, כדירקטור, ב„הגנת הויסות", ובענין זה אין צורך להכביר מילים גם על קידומו של מרדכי איינהורן לתפקיד מנכ"ל ראשי של הבנק. צעדי הפתיחה של השנים צולעים במקצת. צריך לקוות שאלי הורביץ – שלא כדירקטוריון שבחר בו – לא יתעלם בעתיד [illegible] שכל־כך קל להבחין בו [illegible].

לא שודד בלילה ולא אספן מחתרת / יעל דיין

ירושה ומורשת באוסף דיין

כל האשמה המופנית נגדו היום יש בה משום צביעות, כשם שכל נסיון לטייח ולחפות ולהציגו כפועל במסגרת החוק הוא מגוחך, שקרי ומיותר. אבא לא הסתיר מעולם את מקורם של המוצגים.

רבות השאלות, ההשגות ואף ההאשמות המופנות אלי בכל הקשור באוסף העתיקות של אבי ז"ל, משה דיין. כאן נתערבבו שני יסודות – יסוד חוקי ויסוד מוסרי – וצריך להפריד ביניהם, כדי לחזור ולייצב נורמות מתוקנות מחד גיסא והתייחסות לדמויות הפועלות מאידך גיסא. דרושה הפרדה בין המת, חובותיו וזכויותיו בחייו, לבין החיים שזכו לרשת אותו, חובותיהם וזכויותיהם.

על-פי דין, ועל-פי מוסר התנהגות, אבא חפר, ליקט, קנה בפרוטה בתוקף מעמדו, החליף עתיקות שחפר תמורת אחרות, מידי סוחרים ואף מכר משך השנים כהנה וכהנה מוצגים שהוא חפר, קנה, או החליף. רוב עיסוקיו בנושא היו אמנם בלתי-חוקיים, אך נעשו לעיני כל ובידיעת כל הנוגעים בדבר – הציבור, אגף העתיקות, המשטרה, מרבית הארכיאולוגים והשרים הממונים על הנושא. לא שודד בלילה, לא אספן במחתרת ולא סוחר בחדרי-חדרים.

כל האשמה המופנית נגדו היום יש בה משום צביעות, כשם שכל נסיון לטייח ולחפות ולהציגו כפועל במסגרת החוק הוא מגוחך, שקרי ומיותר. מוסדות ציבוריים קנו ממנו – בכסף טוב – עתיקות שהוא חפר ואף סימן עליהם בכתב ידו את מקור החפירה, את התאריך ואת חתימתו. אירועים ציבוריים נערכו בגן ובבית בצהלה, ו„מסמר" האירוע היה האוסף המרהיב. ואבא, בהסבריו החמים והאוהבים את המוצגים, לא הסתיר מעולם את מקורם. בספריו „אבני דרך" ו„לחיות עם התנ"ך" מתאר אבי בפירוט מרתק את חפירותיו – חפירות שנעשו בשמו – את קניותיו, את קשריו עם שודדי-עתיקות מקצועיים בשטחים ובעבר-הירדן ואת הישגיו במיקוחים עם סוחרי עתיקות בעיר העתיקה ובשכם.

האליבי המוצהר, ששימש עלה-תאנה לו, לאגף העתיקות ולכולנו למעשה, היה מכתב המאשר שלאגף יש גישה חופשית אל האוסף, ובמידה שיש בו „מוצגים מוזיאוניים" הם רשאים, כפי שעשו מדי פעם, לקחת אותם לצרכי מחקר, לתצוגה חד-פעמית, בהשאלה או באורח קבע. השאלה האמיתית לא היתה מעולם האם עבר אבא על חוק העתיקות – כי ברור שכך עשה – חפר וסחר, קנה ומכר ללא רשיונות מתאימים, אלא האם העלמת העין והסלחנות המוחלטת שגילו כלפיו מקורה בחישובים מקצועיים של כושר אבחנתו בעתיקות, „חפירות הצלה" ואפילו „רכישות הצלה", או שהיתה כאן תופעה של הערצת אדם עד כדי העמדתו מעל לנורמות המחייבות בני-תמותה רגילים. מכל מקום, זהו נושא להיסטוריונים או לפסיכולוגים בתחום המוסר הציבורי ואין זה מענייני.

אותו יחס של סלחנות, העלמת עין, נורמות חריגות, שניתן לדיין בחייו, וזכה לשיתוף-פעולה וחיפוי מצד יועצים משפטיים לסוגיהם, במשכורות ממשלתיות, איננו יכול לחול על יורשיו. אותם עורכי-דין, שניסחו את שטר-המתנה, שבו נתן אבא את אוספו הארכיאולוגי לאלמנתו, ידעו היטב שאין אדם רשאי לתת או להוריש רכוש שאינו שלו. אני איני יכולה להוריש לילדי את המכונית הצבאית שנוהג בה בעלי, כשם שאיש-ציבור הגר בדירת שרד אינו יכול לתיתה במתנה או לצוות אותה ליורשיו. גם אם „יש נייר". העלמת העין מהעובדה שאבא מכר מוצגים, שחפר בחייו, אינה יוצרת תקדים משפטי המאפשר ליורשתו לעשות זאת.

הרבה בבל"ת נשפך בנושא זה. למשל, „הציעו לבעלת האוסף סכום עתק בחו"ל והיא הסכימה להסתפק בפחות (רק מיליון דולר) ולזכות כך את המוזיאון גם בתרומה מצידה". חוק העתיקות אוסר להוציא מן הארץ יותר מ-80% של העתיקות שבהן מדובר. גם אם הציעו לאלמנה משקלם בזהב, אסור היה למכור אותם בחוץ ומי שהיה מוכר אותם בארץ בידיעה שהם ייצאו באורח בלתי חוקי היה עובר על החוק. לא נכון, ויעידו אוצרי האוסף במוזיאון, שרוב האוסף נרכש על-ידו, בחלקו הגדול בחו"ל ובסכומים גדולים. רוב הפריטים נחפרו על-ידו או על-ידי שליחיו, או הושגו בתמורה לעתיקות שנחפרו, או נקנו במחיר נמוך מהשווי בגלל הוס' מיקוח טוב, מעמד, עובדת היות הדברים גנובים או לפעמים – משום שהמוכר חשב שאינם אמיתיים. לכל זה סימוכין בספריו של אבא. ואינני שואלת את השאלה המתבקשת: אם האוסף נקנה ברובו, והיה שווה מיליונים אחדים, ונקנה בערכו האמיתי, מאין לשר בממשלת ישראל סכום עתק כזה, אחרי מס, להעשרת אוסף פרטי בשווי כזה?!

שבתי טבת, הביאוגרף הרשמי של משה דיין, הודיע שדיין לא מכר מעולם מוצגים שחפר בחפירות לא-חוקיות. הבלים ללא צורך, ומרובים מדי העדים (וכולל אני עצמי, שקניתי ושילמתי לו תמורת חפצים שסומן עליהם מקום החפירה בחתימתו) מכדי שיהיה צורך בנסיון ניקוי וטיוח. אבא אינו זקוק למליצי-יושר ומלבינים לסוגיהם. מעולם לא בוש במעשיו, לא נחבא ולא ניסה להסתיר, ודמותו המרתקת ורבת-הפנים תישאר חקוקה חיובית ועזה רק אם היא תהיה אמיתית ושלמה, שלמה ולא מושלמת.

מערכה ראשונה נסגרה. בהפסקה בין שתי המערכות – „ימי השבעה" – הופיעו סוחרי עתיקות בשכח והחל משא-ומתן הקשור בעתיד האוסף – רכוש האלמנה לפי שטר-המתנה והצוואה. ואז נפתחה המערכה השניה וכל השגיאות האפשריות נעשו בה.

את האוסף כולו היה צריך להקפיא בצו מתאים, שיכול היה להסתמך על אותו נייר מפורסם המאפשר לאגף העתיקות לבחון, לחקור וגם לקחת כרצונם מהמוצגים שהם רכוש המדינה. איש מקצוע היה צריך לרשום את הדברים לפי הקטגוריות השונות: דברים שנחפרו בארץ והם רכוש מדינה; מוצגים שהוחלפו תמורת שלל-חפירות; רכוש שנקנה בפרוטה משודדי-עתיקות או ש„הוזמן" על-ידי חופרים בהנחיית המזמין; רכוש שנקנה מסוחרים מורשים, כערכו או למטה מערכו; ומעט הדברים שנקנו בחו"ל, במחיר כזה או אחר, ושמותר להשאירם, לקנותם או לסחור בהם בארץ ובחו"ל.

אינני מאשימה את אשתו השניה של אבא, שלא יזמה מהלך כזה, לא הבחינה בין הקטגוריות השונות ונשה לשאת-ולתת עם הסוחרים, (שאף קנו חלק מהדברים שלא נכללו בין אלה שחפץ בהם המוזיאון). כשם שהוצעו למכירה רהיטים, תמונות שניתנו לאבא על-ידי ציירים, מתנות שקיבל בתוקף תפקידו וכו' וכו'. כן ראתה, מבחינתה, וללא ייעוץ הפוך, את האוסף כולו כרכושה החוקי הפרטי.

אחרי רישום מתאים היה אגף העתיקות מחליט אם להעביר את חלק האוסף, שהוא רכוש מדינת ישראל לרשות מוזיאון ישראל, המקום המתאים לו מכל הבחינות, לאפשר למוזיאון לרכוש, במיטב כספי תורמים, אותו חלק של האוסף שנקנה בכסף טוב בחו"ל, ולסכם מחיר הוגן לגבי אותם המוצגים שנקנו אמנם על-ידי אבא, אך לא בערך השוק האמיתי שלהם או שנחפרו בידי שליחיו.

האלמנה לא היתה יוצאת ניזוקה, ו„רווחתה" – שאמצעי התקשורת מצאו לנכון להציג כנשענת על הסכום הנראה לרובנו כאגדי (לפני או אחרי מס, תשלום בארץ או בחו"ל, וכפי שיודע הציבור היטב זה לא היה רכושו היחיד של אבא) – לא היתה נפגעת.

לצערי, במקום שחסרה נדיבות לב ונורמות מוסריות מקובלות חייב להתערב החוק ומייצגיו. אלה לא עשו כן, וגם אם מניעיהם היו טובת הציבור הם פעלו תחת לחץ שלא היתה לו הצדקה.

הלחץ היה „חוקי" מבחינת המוכרת. הוצעה לה הצעה גבוהה יותר, ואין זה מעניינה לבדוק מה ייעשה במוצגים שימכרו – אם כי היה ברור שלחוק אין שיניים והם יעזבו את גבולות הארץ בדרכים מפותלות, לא-חוקיות אך ידועות – והיא נאותה להצעה הנמוכה יותר, וכאילו בזה החזירה את „רכוש-המדינה" לבעליו. למעשה, מאפשר חוק-העתיקות – גם לאחר שנסתמו חלק מפרצותיו – לאספן למכור רכוש גנוב, למכור רכוש שנגנב בהוראתו, למכור ביוקר רב 'סחורה' שנקנתה בזול מאוד מאחר שהיתה גנובה, למכור בארץ מוצגים בידיעה שיוברחו לחו"ל בצורות המקובלות, ואף להחליף רכוש גנוב אצל סוחר ולמכור את ה„החלפה" במחיר שוק. אילו היתה האלמנה מוכרת את האוסף למציע הסכום הגבוה יותר היתה למעשה עושה את כל ה„לעיל" ועדיין בתחום החוקי והמותר. אין להאשים אותה ש„ויתרה" על חצי מיליון דולר ורכשה לעצמה מקום נכבד של תורמת מרצון, בנדיבות וברוחב לב.

האוסף הנהדר הזה זמין לציבור, במקום המתאים לו, ואני מקווה שכל בית ישראל יזכה ליהנות ולהשכיל ממנו. „הפקת לקחים" היא מעט מאוחרת מדי, כי ההערצה והסלחנות שנמצאו להם צידוקים לפנים משורת הדין בחייו של אבא, בחיפושיו אחרי שורשי העבר, הואצלו על אלמנתו בחיפושיה אחרי רווחת ההווה, בחסד ולא בזכות. נדע לפחות לא לערב מבחינה ערכית את „ירושת דיין" ב„מורשת דיין".

„במקום שחסרה נדיבות לב ונורמות מוסריות, חייב להתערב החוק"

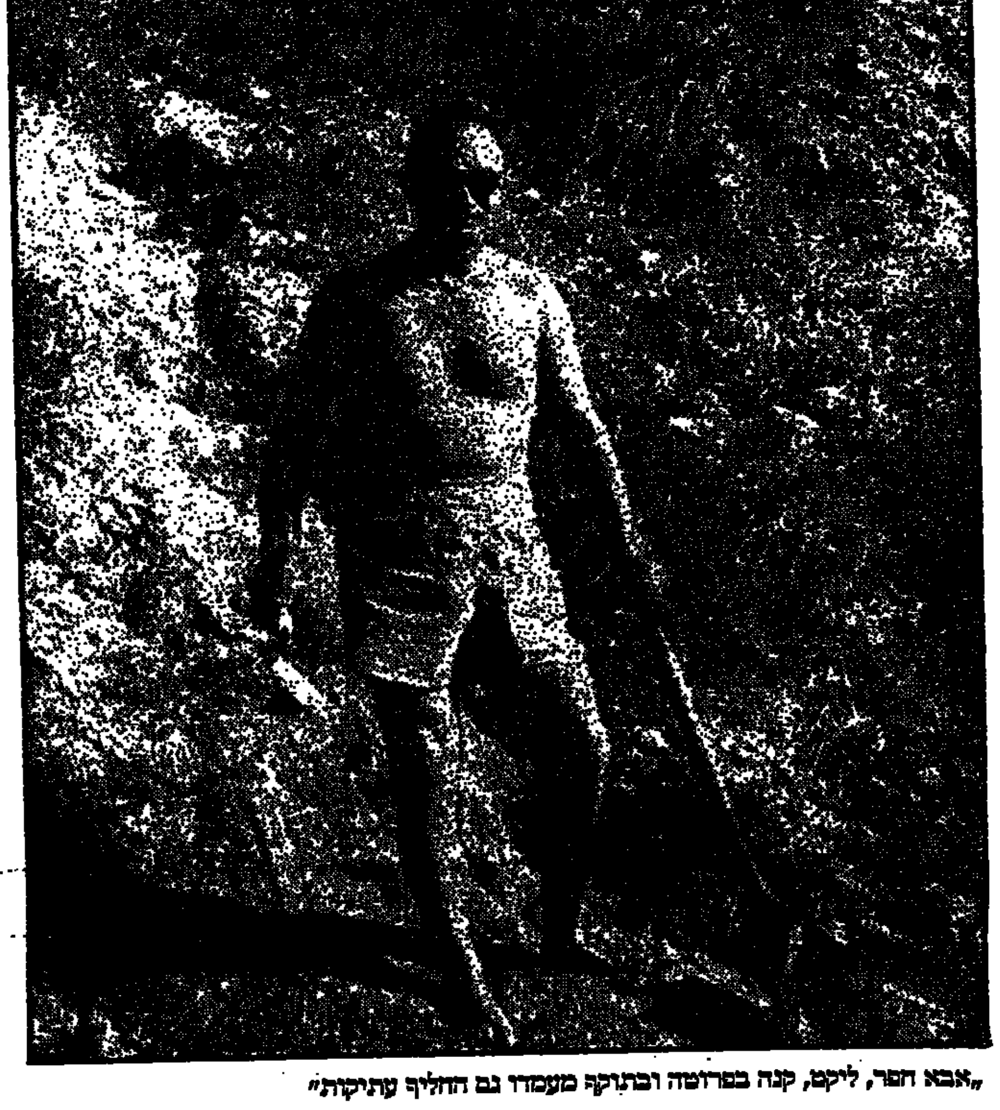

„אבא חפר, ליקט, קנה בפרוטה ובתוקף מעמדו גם החליף עתיקות"

דמוגרפיה / טוביה מנדלסון

ארבעה ילדים. לפחות

יש לי איזה חשד שהסכנה הזאת כבר אינה מרחפת על סוניה ושמעון פרס. יש לי גם איזו הרגשה שאם אתן לשמעון טיטול ביד (הגירסה החד-שימושית לחיתול הבד הישן והטוב), ואבקש ממנו להחליף את יאיר במקומי – שניהם יהיו בצרות. מה שמסביר, כמובן, מדוע היה לראש הממשלה קל יחסית לקרוא בישיבת הממשלה האחרונה לאזרחי מדינתו ללדת ארבעה ילדים. לפחות.

הבעיה אינה פשוטה. לדעת כמה חוקרים היא אפילו מדאיגה. עובדה שחברי הממשלה שהקשיבו לנתונים שמסר להם ביום ראשון פרופסור רוברטו בקי נבהלו. 56 אחוזים, גילה להם החוקר, מהילדים הנולדים בישראל ובשטחים בעשור האחרון, אינם יהודים – ערבים, ליתר דיוק. שר הכלכלה, גד יעקבי, סיפר לשרים כי בשנת 2000 יגיע מספר היהודים בישראל ובהתנחלויות ל-4.1 מיליון נפש לעומת 3.1 לא-יהודים באותם אזורים. השרים עשו רגע חושבים והתחילו להוציא מהשרוול את ההסברים והפתרונות שלהם. שר הדתות, ד"ר יוסף בורג, למשל, אמר, שמה אנחנו מתפלאים, במדינה שבה מבצעים כ-20 אלף הפלות בשנה ברור שיווצר פער בריבוי הטבעי בין היהודים לבין הערבים. המצב מחמיר בהתחשב בעובדה שגם עדות המזרח התחילו לגלות את סודות תיכנון המשפחה. שר הפנים, יצחק פרץ, שהקדים לפני כמה חודשים את ראש-הממשלה והכריז על השנה כעל „שנת הפריון", מצא הסברים עוד יותר מסוכנים להחמרת האיזון הדמוגרפי בישראל: פעולות המיסיון, האוניברסיטה המורמונית המוקמת בירושלים, וכמובן – ריבוי המפגשים בין נוער יהודי לערבי. אגב, לא השר בורג ולא השר פרץ טרחו להזכיר בדבריהם את העובדה כי גם הפירוש שהם נותנים ל„מיהו יהודי" מצמצם את מספר המוכרים כיהודים בישראל, ומגביל עוד יותר את הסיכוי שמי שאופן גיורו בחו"ל יפקיע ממנו את זהותו היהודית בבואו לכאן, יעלה אי-פעם לישראל. לשר הקליטה יעקב צור נתנה התחזית הדמוגרפית הקשה עוד הזדמנות לתקוף ברבריך את הסוכנות היהודית, ואילו דוד לוי לא היה צריך להגיד שום דבר. הוא השר היחיד שהוכיח שאפשר. הרבה יותר מרק ארבעה.

אך אופייני לרוח הדיונים בממשלה לחפש פתרונות למצוקות הדמוגרפיות שלנו אצל המורמונים או במסדרונות הסוכנות היהודית. מחקרים שנעשו בשנים האחרונות מלמדים שבשטחים הולך ונוצר מצב שלא יאפשר בעתיד – יש מי שאומר שהעתיד הוא כבר ההווה בגדה וברצועה – ויתורים טריטוריאליים. אך גם למי שעומד מאחורי המחקרים האלה ברור כי הפתרון לבעיה הדמוגרפית של ישראל מצוי בשטחים. לפני תשע-עשרה שנה חגגה ישראל את נצחונה. לקח לה עוד תשע-עשרה שנה להתחיל להבחין בקטסטרופה שהוליד הנצחון הזה. ספק אם לרשות הממשלה עומדות עוד תשע-עשרה שנים להשתעשע בהצעות כמו אלו שהעלו בתחילת השבוע ראש-הממשלה ועמיתיו השרים. אם לא יואצו התהליכים, שבסופם עדיין מצוי הפתרון המעשי היחיד לבעיה הדמוגרפית של מדינת ישראל, נגיע למצב שבו האופציה היחידה שתשאר פתוחה תהיה זו המוצעת על-ידי כ"ך ותנועות הימין הפחות קיצוניות כביכול. התחיה, הליכוד, הנציגים של תנועת-העבודה וכל הכוחות המתנגדים לכל הסדר שיהיה כרוך בויתור על השטחים, ובפתרון הבעיה הפלסטינאית. חייבים לדעת כי זה הפתרון המוצע על-ידם. הם חייבים לדעת גם כי כשהמשאיות של מאיר כהנא יתחילו לעבוד על הקו, הן ישאו איתן לא רק את ארבעת הילדים שמציע שמעון פרס אלא את כל החלומות, החזונות והרעיונות של מה שהיתה מדינת ישראל.

ומה אתם עושים בשביל ילודה?

תצלום מלובני (מצ"ן) ישראל

ילודה / יצחק בן-נר

זיון שכל

לפני שנים הרבה, בבית"ס התיכון, הצליחו מורי ורבותי להמאיס עלי את סיפורי מגדלי מו"ס. גיליתי סיפורים אלה בכוחות עצמי ואהבתי אותם בכוחות עצמי, עד שבאו פרשנים ומורי-הלכה מקצועיים אלה והפכום לי בשיעור או שניים למעמסה, לחובה מעצבנת, לזרא. קריאתו האחרונה של רה"מ פרס לכל בית אב (ואם) בישראל לעשות ילדים הרבה ולפחות ארבעה לכל משפחה (אם אמנם דווחו דבריו במדוייק באמצעי התקשורת), מזכירה לי שוב את הסיפור הישן הזה: אותה ואריאציה על המקרה הקלאסי שבו הופך השעשוע להכרח, ובשל כך לעינוי ולנטל. נו, באמת: צא והתייחד לך עם זוגתך למען העם והמולדת. נסו נא שניכם להתגבר לסיפוק הדדי, כאשר כל האומה כולה מציצה בכם, שופעת דמע וקסם, ומצפה להיווכח אם אמנם הצלחתם להרחיק את הסכנה הדמוגרפית בעוד יהודי קטן אחד. או, לעומת זאת, נסו לעשות את הגועל-נפש שלא לשם-שמיים, אלא סתם כך. כמו פעם. הרי המצפון יהרוג אתכם. שהרי כולם פועלים כל לילה, ללא לאות, למען רוב יהודי אבסולוטי – ומה אתם עושים בשביל העתיד?

מר פרס, ראש-הממשלה הטוב ביותר האפשרי ואפילו יותר מכך וכי האמת חייבת להיאמר, כאשר הזמן האכזר מקרב אותנו ואותו אל הרוטאציה המכוכבת והלא-נמנעת), לא תמיד מוצא זמן מספיק, אני חושש, כדי לחשוב מעל לפני שהוא זורק אמירה חדשה להלל ציבורנו הקשוב – ובמקרה זה, נראה לי, יש הוכחה, שמה שמתאים לח"כ תם (כהן-אבידב) לא בדיוק הולם ר"מ חכם. קאריקאטורה אמריקאית ישנה, קלאסית, מראה איש-סקרים אחד, עם לוחו ועם עפרונו הנטוי ומשקפיו המביעים תבונה, כשהוא יושב בבית כפרי דל, בחור נידח של הקאנטרי האמריקאי, מוקף באיכר נפול פנים, בזוגתו השכנה ובארבעה-עשר צאצאיהם בגילים שבין אפס לשלוש-עשרה – והוא שואל את שאלת הסקר הבאה: „...ומה הן העדפות הבידור והבילוי שלכם בלילות?". במלים אחרות לגמרי, מר פרס: לנו יש העדפות אחרות ואנחנו לא מאמינים שנצליח בכלל לנצח בנשק זה את הערבים. מצטער. לא מפחידים יונה ביין, אתה יודע. ולבעיה הדמוגרפית יש למצוא פתרון פוליטי. לא מיני. וגם לא ולא מקצתי. אתה מעלה בדעתך מה יקרה אם ישמעו אויבינו שאנחנו מבקשים לגבור עליהם בשיעורי הילודה? הרי מיד יתאחד העולם המוסלמי נגדנו, בכל מסגד יצוו המאמינים לשים נפשם בכפם ולצאת למבצעי הבקעה. המונים פאנאטיים יוטלו למערכה, כדי לדפוק את היהודים. האם יש לנו בכלל סיכוי לנצח במירוץ-זיון כזה, שלושה וחצי מיליון יהודים ישראליים מול ארבע-מאות מיליון מוסלמים? כלום מסוגל הגניוס היהודי לעמוד בכך, גדול ככל שיהיה? האם לא כדאי לנסות ולחשוב על מגעים מסוג שונה להלוטין?

וחוץ מזה, אדוני, נגיד שצדקת ושבכל זאת נצליח להכפיל את מספרנו ושהסכנה הדמוגראפית סוף תתרחק מאיתנו – מה יהיה אז? פתאום נישאר כולנו, אינסוף משפחות מרובות ילדים, מלוא הארץ כולה. ומי ידאג להכנת הילדים שלנו, שפתאום יהיו למיותרים, אדוני? מי יממן את לימודיהם, מי יטפל בפרנסתם ובמגוריהם? פתאום יסתבר לנו שהגענו לאינפלאציה של ילודה: למצב של התפוצצות אוכלוסין. המצב יהיה בלתי הפיך, כמובן. אז מה עושים? ממציאים מלחמה חדשה, יש מאין, כדי לפתור את בעיית העודפים? ואולי מעלים על משאיות ומסלקים? מה זה, הכושים עשו את שלהם והם יכולים ללכת? להשתמש ולזרוק? הכך ייעשה במיטב בנינו? באמת, בושה וחרפה. לא די שבין ההישגים הוודאיים של ממשלתך יירשמו גם פישולים מעוררי זעם בקיצוץ סמכויות היועץ המשפטי לממשלה ומבקר המדינה, וטשטוש מסקנות ועדת בייסקי – אז שגם חובת הולדה לאומית שהוטלה על הנישומים תירשם שם? חוץ מזה, מר פרס – נאה דורש ומקיים, מילא. אבל אתה, אדוני, עם כל הכבוד וההערכה, כמה הבאת אתה לעולם, בסופו של דבר? שלושה? רק שלושה? ועוד בתקופה שבה קרא מנהיגך ורבך הנערץ בן-גוריון לעם ישראל לעשות ילדים הרבה? אז, באמת, אתה תסלח לי. ואם יובל נאמן, אריק שרון וגאולה כהן בכל זאת מתעקשים לשנות בדרך זו את המישוואה הדמוגרפית המאיימת, זה עניינם. שהם ינסו. לא אני. אני את שלי כבר עשיתי.

صكنا من الاهل

מחנה קנדה / דני צדקוני

ארוכה הדרך לתל־א־סולטן

באפריל 82' הסכימו שרי הבטחון שרון ועלי על החזרת תושבי שכונת־מחנה „קנדה" לתחום ישראל. הנושא בטיפול. והטיפול? יטופל

בעיית הפליטים משכונת „קנדה" שברפיח המצרית ראשיתה ב־1971, כשצה"ל, במסגרת פילוס דרכי־סיור לכוחות הבטחון ברצועה, „דילל" את מחנות הפליטים. במחנות הללו גרים בתנאי צפיפות תת־אנושיים כרבע מיליון בני־אדם שברחו לרצועה מישוביהם בארץ ישראל במלחמת השחרור – הם, בניהם ובני־בניהם.

במחנה ג'בליה גרים כ־50,000 איש. במחנות רפיח – מספר דומה. בשאטי כ־40,000. בח'אן־יונס כ־30,000. בנוסייראת כ־25,000. באל־בורג' כ־15,000. במועזי כ־10,000, בדיר אל־בלח כ־10,000.

לפליטים, שבתיהם העלובים שכנו על תוואי דרכי הסיור המתוכננות לא היתה ברירה. הם פונו בכפיה. בד בבד עם הפינוי החל גם במפעל שיקום הפליטים. פרט להיבט ההומאני של המפעל, היתה לו חשיבות מדינית – הקהיית חודה של בעיית הפליטים – וכן בטחונית: ההנחה, שאושרה לימים, היתה, שפליטים שהשתקמו אינם מוכנים לאבד, בפעילות חבלנית, את מה שהשיגו. כשהשיקום היה כבר בגדר הצעה (או פיתוי) מצד הממשל הצבאי לתושבי המחנות, נדרש מאלה אומץ־לב אזרחי כדי להצטרף אליו, בניגוד לעמדת אש"ף. כידוע, התנגדות אש"ף ברצועה אינה תיאורטית. העיר רפיח, לפני כיבושה בידי צה"ל ב־1967, היתה חצויה בין איזור הרצועה שהיה נתון לממשל צבאי, לבין סיני, שלכאורה היה חלק ממצרים השלמה.

מחנה קנדה. שיקום פליטים

כיון שישראל, לאחר כיבוש השטח, לא שיערה שאי־פעם יכון שלום בינה לבין מצרים והיא תיסוג מחצי־האי לגבול הבין־לאומי, ניצלה את המחנה, שבו שכנו עד מלחמת ששת הימים חיילי האו"ם הקנדיים ושנמצא מעברו המצרי של הגבול הבין־לאומי, לטובת פרוייקט השיקום.

ב־1972 שוכנו בשכונת „קנדה" 496 משפחות. את פרנסתן מצאו בעבודה ברצועה ובישראל. בין התושבים היה אחוז ניכר של משכילים ובעלי מקצועות אקדמאיים. שכונת „קנדה" נהפכה לבעיה, כמו טאבה, לאחר ההסכם עם מצרים. למצרים הוצע להעביר את כל רפיח לארצם, או לצרף את החלק המצרי של העיר לתחום הרצועה ולהמיר שטחים בשטחים. אבל המצרים, נאמנים לצו הקדוש „אף שעל", לא הסכימו בשום פנים ואופן, גם אם הקורבנות היו ערבים תושבי שכונת „קנדה" או בעלי בתים וחלקות בעיר, שגדר הגבול חוצה אותם ויש להרסם לשם שמירת הקו.

באפריל 1982 טסו מעל תוואי הגבול שני שרי הבטחון של ישראל ומצרים, שרון ועלי, וסיכמו ביניהם על החזרת תושבי שכונת „קנדה" אל התחום הישראלי ועל חזרת משפחות „מצריות" מסיני למצרים. בשני המקרים הותנה הדבר ברצונם של אלה.

לא היתה דרושה רגישות מיוחדת כדי לחוש את אווירת הפחד בקרב תושבי שכונת „קנדה", כשביקרתי שם, לאחר שכבר היתה תחת שלטון המצרים. בני שיחי הסתתרו מעיני החיילים המצרים כששוחחו עמי.

לאחרונה גילו המצרים פתיחות רבה יותר בנושא. יש מי שמעריך שזה חלק מן המגמה להסדיר עניינים השנויים במחלוקת עם ישראל לפני הרוטאציה.

מפקד מבצע קנדה, רפי שדה, שהוא ראש ענף שיקום פליטים במינהל האזרחי של הרצועה, אומר, שמתוך 496 המשפחות ששיקם בשנת 1972 ב„קנדה" נשארו שמונה בארץ, לאחר חציית העיר על־ידי הגבול. לפי חשבונו גרות שם כיום 486 משפחות. המצרים דיווחו על 763 משפחות. יש להניח שהגידול נובע מנישואין שהתקיימו בשכונה במשך 14 השנים שהיא קיימת, מהן ארבע שנים בתחום מצרים.

בחודשים הקרובים יקיימו רפי שדה והצוות שהוא עומד בראשו משאל בין המשפחות, בקצב של 25 ראשי משפחות בשבוע. בין היתר הם מבקשים לוודא את זכותן לחזור לארץ ולנפות מתוכן כאלו שרכשו, אולי, בתים בשכונה והסתפחו אליה בזכות הרכישה.

כבר ב־1982 איתר הממשל שטח מסוים באתר תל־א־סולטן שליד רפיח, שבו שוקמו עד עתה 1000 משפחות של פליטים ממחנות רפיח. את השטח הועיד לישובן מחדש של 500 המשפחות משכונת „קנדה". הישוב מצפה־ים הוקם ליד התל לאחר שכבר אוכלס על־ידי הפליטים מרפיח וזמן רב לאחר שאותר עליו השטח בשביל ה„קנדים". מצפה־ים שוכן עד היום במבנים ארעיים. הזזתו מקירבת התל תהיה אפשרית אם יקימו את נקודת הקבע שלו במקום מתאים יותר.

האוכלוסיה הערבית ברצועה מונה חצי מיליון איש. פוטנציאל החבלה שלה הוא עצום, עם תושבי שכונת קנדה ובלעדיהם. אבל 2000 המתיישבים היהודים טוענים, ששובם של תושבי השכונה, שקיבלו לדבריהם הדרכה אש"פית ומצרית, יגביר את חוסר־הבטחון ברצועה.

„התחיה" היא הגורם השני המבקש לעשות מהחזרת הפליטים „קייס פוליטי" – לקומם נגדה דעת־קהל.

בשכונת „קנדה", כפי שמאשר לנו אחד מתושביה, שוררת אבטלה חמורה. רבים אוכלים בה את חסכונותיהם ויהיה להם קשה לבנות את בתיהם בתל־א־סולטן. אין ספק שאפשרויות התעסוקה בארץ קורצות להם.

כשעוברת הקבוצה השבועית של ראשי משפחות מקנדה את פשפש הגבול שבקצה הרחוב הראשי של רפיח, היא מתקבלת בכבוד על־ידי אנשי המינהל האזרחי, מתכבדת בקפה, נלקחת לסיור בתל, מוזמנת לארוחת בוקר, שומעת הסברים. אחר־כך, כשקצין קישור מצרי מלווה אותה, מתבקשים הגברים והנשים מ„קנדה" לענות על שאלות על מצבם המשפחתי, על רכושם, בריאותם מקצועותיהם וכדומה.

חבל שעל המבצע ההומאני הזה נאלצים חיילים ושוטרים ישראלים לשמור מפני נסיון התנכלות של מתיישבי הרצועה ושל בחורי ישיבת הלומדים בה, שאף שהם עוסקים בתורה יומיים, שכחו שגם אנו, בני ישראל, גרים היינו בארץ מצרים.

אוריאל בן־עמי

בשתיקה הנוראה הזו

ישראל, דודי, צביה ורמי ביטמן. דודי ורמי וצביה נהרגו

שני בנים היו לצביה וישראל ביטמן מיפעת.

רמי הבכור, קצין צנחנים במילואים, עלה על מוקש ברמת־הגולן במלחמת ששת־הימים ונהרג. היה רווק.

דודו שנותר, גם הוא קצין־צנחנים במילואים, עמד בראש הגשר לחצות את תעלת סואץ במלחמת יום־הכיפורים ונהרג. היה נשוי לנורית ואב לשלושה ילדים.

בין שתי המלחמות האלה לימד אותי ישראל ביטמן בבית־הספר התיכון את „בזכות המבוכה ובגנות הסיח" של ברל כצנלסון, את „לא־זה הדרך" של אחד־העם ואת „הערכת עצמנו", „חולשה שבגבורה" ו„מלחמת־דעות" של א.ד. גורדון.

בוקי אורגס מנהלל, בן אחותה של צביה ביטמן, נשא לאשה את נורית, אלמנתו של דודו בן־דודתו. הוא הפך לאבי שלושת ילדיו של דודו ולאביהם של שני ילדיו, שלו ושל נורית.

בשבוע שעבר פגעה משאית במכונית פרטית בכביש השרון. בוקי אורגס נהרג. אלחוורה ארגס, אחותו, נהרגה. צביה ביטמן נהרגה. יונה רובינשטיין, אחותה, נפצעה קשה. הדסה אשעל, בת אחיהן, נפצעה בראשה.

וכאן נבלם כוחן של המילים. מנתק מהן את הקשר הסתום ומנפץ אותו לרסיסים אין־סופיים.

רק נוספו מבוכה וסיח, ותהיות על הדרך, וגם הערכת עצמנו השתנתה.

איננו לבד, ישראל ביטמן בשתיקה הנוראה הזו.

ילדי הפיות, אוטיסטים/עליזה ולך

התעלומה היא הצד הקשה ביותר

„נו, אם את מבקשת, איך אני יכול לסרב? תשובות מהסוג הזה קיבלתי למכביר ואף פעם לא ראיתי בהן עלבון. זו חובתה של רעיית איש־ציבור להירתם למאמץ של אגודה זו או אחרת, ולסייע לה באמצעות השם, המעמד או התואר שבעלה נושא. אנחנו לא משחקים במחבואים, יודעים איך בנויה החברה" – לאה רבין על אלו"ט

הפעילות הפילנטרופית היא משוואה שמרכיביה הם: שם מפורסם + מטרה נעלה. אישים רבים קשורים לארגוני צדקה למיניהם, מי בהתמדה ומי אד־הוק, לצורך מבצע חד־פעמי. אך דומה שאין מתמדה לצידוף הקבוע לאה רבין והאגודה הלאומית לילדים אוטיסטים (אלו"ט). לאה רבין עומדת גם בראש אגודת הידידות של בית־החולים „שיבא" ובעבר עמדה בראשן של מגביות נעמת. היא נואמת באירועי התרומה למען הבונדס, המגבית היהודית המאוחדת, ויצ"ו ו„קליינסים" אחרים, אך בראש וראשונה, כל ימות השנה, היא יו"ר אלו"ט.

ותם אותה לאלו"ט לפני 11 שנים חיים צדוק, שהיה באותם ימים שר המשפטים בממשלת יצחק רבין. כמו רבים וטובים באותה עת, לא ידעה לאה רבין במה מדובר, שכן המודעות הציבורית לתופעת האוטיזם שאפה באותם ימים לאפס. כדי שתתוודע אל הבעיה הפגיש אותה צדוק עם שתי אימהות לילדים אוטיסטים – עדנה מישורי ומרסל שגיב – שילדיהן הוחזקו במחלקות פסיכיאטריות בבתי־חולים, האחד בתנאים טובים יחסית, האחר בתנאים מחפירים. המיפגש עם האמהות, והחוויה המזעזעת שחוותה בביקור אצל אחד הילדים, ריתקו את לאה רבין לפעילות האינטנסיבית למען הילדים האוטיסטים.

עד כה יכלה אלו"ט להצביע רק על בית־הספר המיוחד, „יהדיד", בתל־אביב כעל פרוייקט ייחודי. בתחילת השבוע הבא תונח אבן־הפינה למעון כפרי לאוטיסטים, מתבגרים, והתכניות שריתקו בשנים האחרונות כמעט את כל מאמצי ההתרמה של אלו"ט ייצאו מן הכוח אל הפועל. עלות הקמתו של המעון הכפרי, ליד הכפר־הירוק ברמת־השרון, נאמדת בכשני מיליון דולר, כולו מתרומות, ובידי אלו"ט כשני שלישים של הסכום.

– מתי יהיה המעון הכפרי מוכן לקליטת דייריו?

„אני משערת שהבנייה תימשך כשנה וחצי. התכניות מוכנות כבר חמש שנים ותיכנן אותן בהתנדבות משה זרחי. מדובר במבנה שיאפשר קליטת 30 נערים בשלב הראשון, ותהיה בו תשתית להרחבתו לקליטת 30 נוספים. הכפר הזה היה צריך לקום כבר לפני אי־אלה שנים, כי האוכלוסיה המתבגרת של האוטיסטים היא היום בת כ־20, ויש אפילו בני 22 ו־23. הלחץ הוא אדיר, כי הנערים האלה, המהווים מעמסה עצומה על הוריהם, נמצאים עדיין בבית ההורים וחלקם במוסדות סגורים. למותר לציין איפוא, עד כמה ההורים האלה מחכים שלבניהם תהיה המסגרת ההולמת, שאליה יוכלו לעבור. סיבת העיכוב הכמעט בלעדית – הביורוקרטיה. אפשר היה לחסוך בקלות ארבע עד חמש שנים".

– מה יתרונו של האתר?

„המקום הוא טוב כי הוא סמוך מאוד לכפר־הירוק ולאדמה חקלאית מסביב, שהעבודה בה יחסית פשוטה: גידול תות־שדה. אנחנו תולים תקוות שהבוגרים האלה יוכלו, במרוצת הזמן ועם השגחה מסויימת כמובן, להיות עובדי חקלאות באיזור. זה, כמובן, אחד ההיבטים החשובים של המקום. הם יעסקו גם בפרוייקטים תעשייתיים פשוטים, כמו אלה שהם עושים גם היום בבית־הספר: הרכבת חלקים למיניהם. אפשר להגיע עם האוטיסטים לתוצאות טובות מאוד והם יכולים להיות שותפים באחזקה של עצמם, גם אם לא למלוא ההוצאות. מלבד העזרה בהוצאות האחזקה חשוב שתהיה להם תעסוקה".

– הניסיון של כפר־נוער לאוטיסטים הוא מהפכני או מוכר בעולם?

„יש כפרי־נוער בארצות־הברית ובאנגליה, אבל גם שם זה ניסיון חדש. גם בארצות־הברית עדיין מדברים על האוטיזם כעל מחלה חדשה ועל אוכלוסיה צעירה, וכששואלים אם אוטיסט מתחתן ומקים משפחה, גם בארצות־הברית עונים המומחים שאין להם עדיין נסיון כזה. אם יש מקרים של אוטיסט שהתחתן, הם בודדים מאוד".

– בגלל הטיפול בילדים אוטיסטים, כמו בילדים נפגעים אחרים, משתתפת הממשלה בשיעור נמוך יחסית. איך מסתדרות האגודות?

„הטיפול בילדים האוטיסטים בכל מקום הוא עניין לארגונים פילנטרופיים. בכל מקום אלה הורי הילדים שיוזמים את הארגונים והם הדוחפים את הפרוייקטים. בכל מקום זה ארגון שוקק למקורות כספיים נוספים מעבר למה שהמדינה יכולה להרשות לעצמה, היות שכטבעו החינוך המיוחד הזה הוא יקר מאוד. גם ממשלת ארצות־הברית העשירה והמעתירה אינה יכולה להרשות לעצמה חינוך יקר כל כך לילדים האלה. אני רוצה לציין, שההתפטרות של מנהלי הבנקים היא מכה קשה במה שנוגע אלינו. אנחנו פיתחנו איתם יחסים הדוקים ואישיים. מנהלי הבנקים ליוו את האגודה מאז קמה על רגליה ואת כל הדרך כולה עשינו בסיועם. כל המיפגשים של המועצה הציבורית של אלו"ט, למשל, מתקיימים בחדר ההנהלה של בנק־לאומי. כל הפניות והבקשות שלנו נענו תמיד בנדיבות, בהבנה וברצון טוב, במיוחד בבנק־לאומי ובדיסקונט. אני כולי תקווה שנוכל למסד יחסים דומים עם אלה שיבואו במקום המנהלים המתפטרים".

– במשך שנים התייחסו אל אלו"ט כאל ארגון המטפל באוכלוסיה נפגעת אמנם, אך יחסית קטנה. האם היו לך רגשי נחיתות וקשיים בהתרמה בתחרות עם הארגונים הגדולים?

„היו לי בעבר קשיים בגלל הרגשה, שמי אני שאבוא אל הציבור עם עוד תצוגת אופנה, או עם עוד מכירה פומבית של תמונות בשם אגודה כמעט אלמונית. שלב המעבר היה קשה, אבל יחד עם זאת, תוך כדי שלב המעבר נעשינו מוכרים יותר, ידועים יותר, ממוסדים יותר. היום אני משוחררת מרגשי נחיתות למיניהם, ואנחנו פונים לציבור הרחב באותו בטחון עצמי כמו כל ארגון אחר. כשהתחלנו במלאכה גם אמרו לנו 'או, עוד ארגון, מי צריך עוד ארגון ולמה לא מקימים מטריה אחת לכל הילדים הנפגעים?' השאלה הזאת חוזרת ונשאלת לעתים די קרובות. לדעתי, דווקא הייחוד שבכל אחד מהארגונים והאיסוף הנפרד של התרומות ממקדים את תשומת־הלב לבעיה הספציפית. מגיע לכל אוכלוסיה פגועה שהציבור יידע על קיומה, על בעיותיה המיוחדות ועל מצוקותיה הקשות. גם אם היינו מקבלים 10, או 20 אחוז ממה שאוספים בכלל, אני חושבת, שחשוב מאוד לכל אוכלוסיה נפגעת שהציבור הרחב יידע על קיומה ומצוקותיה, ובדרך זו או אחרת יביע את השתתפותו. הלא אלמן ישראל. כשבאים לכל בית־אב, ימצאו עוד כמה שקלים לתת למי שמגיע לדלת. בכל תצוגת אופנה או מכירה פומבית או מסיבה, תמיד נמצא אותו ציבור, שנשאר נאמן, וכל אגודה רוצה לעצמה לאפילאט את החוגים המעוניינים בה ספציפית, ואולי מעדיפים אותה על פני אחרים".

לאה רבין. עובדות חיים. תצלום – חנוך גוטמן

– ברוח הציניות הנרשמת באחרונה באמצעי־התקשורת מתייחסים אל אירועי ההתרמה למיניהם כאל אירועים חברתיים שנשים באות לראות ולהיראות בהם, והמטרה אינה מעניינת אותן. את שותפה לגישה הזאת?

„אני לא יודעת אם אני שותפה לה או לא, אבל אני לא רואה פסול בזה. אם יש גברות שאוהבות להיראות ואוהבות ללכת למסיבות ולתצוגות־אופנה, תבוא עליהן הברכה אם בהזדמנות חגיגית זו הן גם מריכות את תרומתן. בכל חברה יש נשים נאות ולבושות יפה שרוצות שיהיה קהל למאמץ שלהן, מה הפסול אם יש גם מישהו שנשכר מכך? הרי איש לא יעלה בדעתו שהאגודה לילדים אוטיסטים קמה כדי לעשות 'קייטרינג'".

– האם, לדעתך, הכרח הוא שרעיית איש־ציבור תעמוד בראש אגודה פילנטרופית למען אוכלוסיות נפגעות?

„הכרח גם הכרח. אלו"ט היא דוגמא לאגודה שהיתה כמעט אלמונית לפני עשר שנים, והצליחה לחדור לתודעת הקהל, אל בעלי המאה והדעה. אין שום ספק, שקשה לסרב למישהו שנושא שם מפורסם. לדוגמא, באחרונה פניתי למנכ"ל 'תנובה' וביקשתי ממנו תרומה של גבינות לערב של מכירת תמונות לטובתנו. תשובתו היתה: 'נו, אם את מבקשת איך אני יכול לסרב?' תשובות מהסוג הזה קיבלתי למכביר ואף פעם לא ראיתי בהן עלבון. להיפך. התוצאה היא החשובה. אני בפירוש חושבת שזו חובתה של רעיית איש־ציבור להירתם למאמץ של אגודה זו או אחרת, ולסייע לה באמצעות השם, המעמד או התואר שבעלה נושא. אנחנו לא משחקים במחבואים ויודעים איך בנויה החברה. אנחנו יודעים שהדברים האלה עוזרים ופותחים דלתות. אין מה להתבייש בכך. אלה עובדות חיים וצריך להכיר בהן ולדעת לנצל אותן למטרות החשובות".

האופטימום – 1:1

„בביקורי האחרון בארצות־הברית זומן לי צ'יפר בלתי רגיל", סיפרה לאה רבין. „פתחתי את הטלוויזיה בשבת בבוקר, שבה לא משודרות תכניות־האירוח הרגילות, ומה רואות עיני: תכנית בת שעה על נושא האוטיזם. תכנית מקיפה ומעניינת ביותר. המסרים שלה יכלו להינתן מפי אנשים אצלנו כמעט באותן מלים.

„נאמר בה שהמחלה מתגלה בשנתו הראשונה עד השלישית של הילד, לא אחרי כן. לרוב היא מתגלה בשנה הראשונה, ורק במקרים נדירים ביותר קורה שילד מתפתח בצורה נורמאלית ופתאום מתגלים בו הסימנים האוטיסטיים. בתכנית אוששה גם הסטטיסטיקה, המוכרת לנו, שמספר הנפגעים מהמחלה הוא 4־5 על כל 10,000 ילדים, וש־60 אחוז מהנפגעים הם בנים ורק 40 אחוז בנות.

„דובר בה על היבט שאנחנו ערים לו ויודעים עליו, אך עדיין לא הגענו לביצוע בישראל: עדיף לקבל את הילד למסגרת החינוכית המיוחדת בגיל שנתיים. בתכנית נאמר, שאם הילד מתקבל בגיל שנתיים, יש לא מעט מקרים שבגיל חמש או שש הוא יכול להיקלט במסגרת לימודים רגילה. אנחנו מקבלים את הילדים האוטיסטים בגיל ארבע או חמש, בדרך כלל, ואני לא יודעת על מקרה כלשהו של ילד שהופנה למסגרת לימודים רגילה.

„המומחים בתכנית דיברו גם על האינדיוידואליות של הסימפטומים. כלומר, אף שיש סימנים המשותפים לכל הילדים האוטיסטים, הווריאציה בתוך הסימנים האלה היא עצומה. רוב הילדים אינם מדברים, אך יש כאלה המפתחים איזושהי שפה. אפשר ללמד אותם קרוא וכתוב וחשבון בלי שקיימת הבנה לעומק של מה שהם עושים. רמת המשכל שלהם היא בגבולות 50 – 70. לבודדים יש רמת משכל גבוהה מזו. עם זאת, יש ילדים אוטיסטים שיש להם כשרונות מיוחדים. אצלנו יש ילד שהוא גאון בציור, ויש לנו ילדים שמראים סימנים מובהקים של כישרון מוסיקלי, אבל כל זה לא בא למלוא המיצוי והביטוי בגלל האוטיזם.

„גם בתכנית הטלוויזיה אמרו, שהסיבה אינה ידועה. אגב, ההורים אומרים שהתעלומה היא הצד הקשה ביותר בכל העניין. זה לא פגם גנטי ולכן אין מה לדבר על תרופה, והתופעה גם אינה יכולה להתגלות בבדיקה של טרום־לידה. הסימפטומים הם התנהגותיים ולא גנטיים.

„היבט חשוב נוסף שהודגש הוא, שהיו שנים שבהן היתה מקובלת הסברה, שאוטיזם הוא נושא לאשמה של הורים בגלל לחציהם על הילדים, הציפיות הגבוהות מדי מהם, שכן התופעה רווחת במשפחות שרמת השכלתן גבוהה, בעלות השגיות גבוהה, שבעטיין קורית התופעה של ילד אוטיסט, שאינו יכול להתמודד עם הרמה או עם הציפיות, או שלא קיבל די אהבה וחום אמיתיים. הנסיון הורה, שאין לסברה זו כל יסוד, כי יש ילדים אוטיסטים בקרב משפחות מכל רמות ההכנסה ובכל שכבות ההשכלה, בכל הגזעים".

המונח אוטיזם הוכנס לשימוש לראשונה ב־1943, על־ידי פרופ' ליאו קנור, והשם מרמז על התופעה הבולטת של ילד המנותק מסביבתו וכאילו שקוע בעולמו הפנימי. הילדים האוטיסטים, המכונים גם „ילדי הפיות", שרויים בעולמם הפנימי ואינם יוצרים כמעט קשר עם סביבתם, אך הם אינם פאסיביים. התנהגותם מלווה בהתפרצויות זעם, לעיתים ללא סיבה נראית לעין, ובפעלתנות־יתר. הילד האוטיסטי דורש תשומת־לב בלתי פוסקת במשך כל שעות היממה.

חינוכם של הילדים האוטיסטים במסגרות החינוך המיוחדות מחייב כוח־הוראה רב. המצב האופטימלי הוא, כמובן, 1:1, ודאי בשלבי ההתחלה. לאה רבין אומרת, שהיא מכירה בארצות־הברית מוסדות שבהם זה הבסיס. ברוב המקומות הגיעו למסקנה שאפשר ליצור קבוצות של 5־6 ילדים ולהצמיד לכל קבוצה שני כוחות־הוראה: האחד הוא מורה, והשני כוח־עזר של הוראה. אלו"ט מממנת את כוחות־העזר הנלווים, אך שיעור ההשתתפות של ההורים בעלויות החינוך המיוחד גבוה מאוד.

בישראל מטופלים במסגרות שונות כ־250 ילדים, אך יש כמספר הזה ילדים ובוגרים אוטיסטים שאינם נהנים מהחינוך ומהטיפול המיוחד. נקודת המיפנה בטיפול באוטיסטים בישראל היתה הקמת בית־ספר „יהדיד" בתל־אביב, שהוא גולת הכותרת של פעילות אלו"ט. „מאז הקמת בית־ספר 'יהדיד' קיבל החינוך של ילדים אוטיסטים בישראל את הצביון המתחייב: לא בית־חולים אלא כיתות חינוך מיוחדות עם כל השיטות שלמדנו במרוצת השנים", אומרת בגאווה לאה רבין. „אני חושבת שבית־ספר זה יכול לשמש בית־ספר לדוגמא בכל מקום במערב. איננו נופלים משום מרכז חינוכי ואין לנו במה להתבייש".

חוץ מאשר בבית־הספר „יהדיד", מטופלים האוטיסטים, בעזרת אלו"ט, במסגרות נוספות: במעון־יום פסיכיאטרי בבית־החולים „שיבא", בבית השיקום הממלכתי בנס־ציונה, בבית־החולים הפסיכיאטרי „איתנים" ליד ירושלים, כיתות וגנים טיפוליים בחיפה, כיתות מיוחדות ברחובות ובירושלים, מחלקה למתבגרים בבית־החולים הפסיכיאטרי „אברבנאל" בבת־ים, כיתה בטבריה וכיתה בקיבוץ מחניים.

עכשיו
לספרות, אמנות ועיון

האפילה שבתוכנו

מאת מנחם בן

סיגלית דוידוביץ, „מעבר לזכוכית פני השירה", הוצאת „עכשיו", 1985.

הקדמה ראשונה: המשורר כפאשיסט

המשורר ישראל בר־כוכב, המשמש גם כמורה לפסיכולוגיה בבית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית, מרבה לדבר על יתרון השירה על הפסיכולוגיה. מהו אותו יתרון ומדוע בכלל ניתנים הדברים להשוואה? ובכן, הדברים ניתנים להשוואה קודם כל משום שמדובר בשני המיקרים בתחומים מילוליים. החומר המשמש בשני המדיומים הוא מילים בלבד (בניגוד לפסיכיאטריה, הכוללת, כידוע, גם טיפול תרופתי). וכמובן, מעצם ההשוואה משתמע התחום שבו מושווים הדברים: והיינו, הכושר לרפא את הנפש, להחזירה לאיזוניה, כגיד.

ומהו איפוא יתרון השירה? שהפסיכולוגיה מטיבעה מכבבת יותר מכל את התיפקוד, ואילו השירה מטיבעה אינה מכבבת דבר מלבד את השירה עצמה. הווה אומר: בנצחון הרוח (ואם תרצה, נצחון השפיות) במיקרה השירה איננו אישור חיצוני, התנהגותי, אלא עצם היכולת לנסח, להתנסח – ובעצם, לשיר – גם במצבי המצוקה הקיצוניים ביותר. זהו מדד השפיות האמיתי. כל השאר הוא עניין ל„קציני הביקור הסדיר". הדברים אינם חדשים, והוא שאליו התכוון עמיחי, כשאמר שאילמלי כתב שירה היה משתגע (משום שאילמלי כתב, לא היה מצליח לסדר את התוהו שבתוכו), והוא שאליו התכוון אהרן שבתאי, כשקרא (במאמר על יונה וולך בחוברת „חדרים" 5) „לגלות את הפאשיסט שבתוכנו, שהוא האוצר האמיתי היחיד שיש לנו" – (ראה הערה בסוף המאמר) ובניגוד למה שנתן זך הבין בדברים האלה, הכוונה איננה לספח את „הפאשיסט שבנו" כדי להגדילו ולממשו, אלא לגלות אותו כדי להיפטר ממנו. „האוצר האמיתי היחיד שלנו" – כלומר, האלמנט היחיד שבתוכנו היכול להעשיר אותנו ולספר אותנו – היא דווקא האפילה שבנו, שרק אם נגלה אותה, נוכל להשתחרר ממנה – ובכך להחזק. מי שמכנה את שבתאי „פאשיסט" בגלל הדברים האלה, כמוהו כתעסה־גלוזר, שראתה ביונה וולך (ומאמינה באלוהים מאין כמותה) מחרפת שם־שמים בגלל סיפור התפילין והדגדגן שלה. זה פשוט לא להבין את הדברים. ומי שקורא, אגב, את „בגין" של שבתאי, ושומע מה שאומר שם שבתאי על התנועה ה„מטא־גאצית", כלשונו, מבין עד כמה הפליג זך בטעותו.

מה שייך כל זה לסיגלית דוידוביץ? שייך. משום שכל העניין הוא לנגוע במוקדי המצוקה, במוקדי האפילה, ולא להשאיר אותם בתוכנו. כך ספרה של סיגלית דוידוביץ. ככל שהיא מתארת בספרה מצב אנושי מאוד חריג לכאורה, ככל שהיא מזכירה בספרה נסיון התאבדות, אישפוז פסיכיאטרי, אהבות לסביות וגם סתם קושי ברוני „לקום בבוקר", כן אנחנו מתרשמים דווקא מבהירותה השיכלית של הכותבת, אי־השגעונותה המוחלטת של העברית שלה, צלילות הבעה.

בשעתו אמר נתן זך בראיון ב„קול ישראל", כשנשאל על מידת נכונותו להתוודות בשירה: „יש דברים שלא יצליחו להוציא ממני אלא במסרקות־ברזל, השירה אחרי ככלות הכל איננה מסרקות־ברזל". ניסים קלדרון מביא את הדברים בספרו „פרק קודם", אמירה יפה, אלא שיש משוררים המתפשים דווקא את ההזדמנות הזאת, הזדמנות השירה הזאת, כדי להוציא מתוכם, ובלי מסרקות ברזל, את מה שרק השירה, אולי, בגלל טיבעה ובגלל מסורתה, מאפשרת להוציא.

ועוד אגב אורח: באותו מדור עצמו, שבו מודה זך על הנוכחות „הפאשיסטית" הללו בספרותנו, הוא מפרסם, בין השאר, רשימה של דוד אבידן. והנה אבידן, שאותו שיבח זך כמשורר, (ובצדק) מפרסם בספרו „תשדורות מלוויין ריגול" שורות גזעניות לכאורה כגון:

אני אוסקר יה הורה
מאורי מסורה
אני השכנת
אתה הבוראה

ובספרו „ספר האפשרויות" הוא מפרסם שורות רצחניות לכאורה כגון:

אני אוהבים להרוס אנשים מבורטקסים
המלהים על־ידי כשותיהם בהירים.

אבידן, הרבה יותר משבתאי, מגלה בשורות אלה את „הפאשיסט שבתוכו". אלא שבמקרה אבידן, ספק אם הוא שואף במודע להיפטר ממנו, מאותו פאשיסט. והאם מאיאקובסקי, המשורר הרוסי הגדול, בגיבורי המהפכה הקומוניסטית, הכותב שהוא „אוהב לראות מות ילדים", או מאיר ויזלטיר שלנו, המהדהד אחריו בכתבה:

מות ילדים לא יעיבה עלי הרשב
(בספרו „פרק א', פרב ב'")

האם הם – „השמאלנים", „הילדים הטובים והאנטי־פאשיסטים – האם הם פאשיסטים פחות בשורות האלה מעמיתיהם „הימניים"? אלא שהדברים מורכבים הרבה יותר, ויש להזהיר מקריאה פשטנית ומסולפת של דברי שירה ודברי משוררים.

הקדמה שניה: הליטראט כזכר

דומה שאם היו עורכים מחקר סטאטיסטי על תכונות ספרותיות אופייניות בשירי נשים ובשירי גברים, היו מגלים כי השירה הזכרית נוטה להילכד הרבה יותר במלכודת הליטראטית. מה זה ליטראטי? הווה אומר, כל שהוא סגנון ולא סגנון, כל שכוצאו ברצון להיראות מישהו אחר, להעטות איזשהי תחפושת לשונית.

הנוהג הליטראטי הוא בפשטות נוהג זר לרוב הנשים הכותבות. אלה יכולות ללקות, כמובן, כמוהן כגברים, בתוכבנות, בצאיביות, בבאנאליות, וכל כיוצא בזה, אבל הנטייה לכתוב כ„מישהו אחר", ובעיקר כמישהו ספרותי אחר, היא נטייה גברית בעיקרה.

השאלה מדוע זה כך היא אולי עניין לחוקר סוציולוגי מעניין. ייתכן שיש לכך קשר ל„היתר הכללי" לבכות, להיתר להיות „עצמי" ו„נפשי" ו„לא כוגן" (כלומר, חשוף), שהוא היתר הנתון יותר לנשים מאשר לגברים, לפחות במסלול החברתי הישראלי (ובוודאי לא רק הישראלי, על כל פנים, הצעיר הישראלי, שהוליך את המקבועות „הריאליים" המגובדים במקצוע הפנימי של השירה (כי הלא מילות השירה הן מילות חיינו) – נשאר בהרבה מיקרים מנוכר גם בו. גם השפה הספרותית, הליטראטית, היא שפה זרה ולנפש. ארוכה הדרך לחרות.

ובכן, ה„רק על עצמי לספר ידעתי" של רחל נכון לגבי הרבה מאוד משוררות, אולי רוב המשוררות. כשם שעל הרבה משוררים ניתן לומר בדיוק את ההיפך: „רק על עצמי לספר לא ידעתי".

אכן, מה שבולט קודם כל בשירה של סיגלית דוידוביץ הוא עומק־המגע שלה עם עצמה, היעדר המציצה בין הלשון שבה היא חושבת על עצמה ובין הלשון שבה היא כותבת על עצמה.

נושא מרכזי בשירה של סיגלית דוידוביץ הוא אי־הורימה עם העולם או הפער בין האני ובין העולם. „העולם הוא „שם", בעוד האני הוא „פה". וזוהי תפיסה אופיינית למצבי בדידות (והשווה, למשל עם פנחס שדה בשיר „אשכבה": „בעולם פורחים פרחים נחלים זורמים נערות נאהבות/הוא שוכב בין הסדין והשמיכה ועיניו עצובות"). אצל סיגלית דוידוביץ מדובר בפער, שנתפס ככזה והוגדר כבר בהיותה ילדה, כאמור בשורות הפתיחה (עמ' 10):

הייתי אז ילדה. חשבתי שם הם החיים.
(עולם מתוק ולא נגיש.)
בבית בובות של יום הולדת.
עכשיו אני קוראת בספר.
אני קוראת:
ילדיהם של החרשים בוכים בלי קול.

יש בניסוחים המדוייקים והכואבים הללו, כדי ללמד אותנו על כוחה השירי של סיגלית דוידוביץ. מה שמקשר בשיר זה בין תיאור העבר („הייתי אז ילדה. חשבתי שם הם החיים") ותיאור ההווה („עכשיו אני קוראת בספר. / אני קוראת:/ ילדיהם של החרשים בוכים בלי קול".) הוא לא רק המכנה המשותף הגורל של הכאב, אלא דבר־מה מדוייק וחד הרבה יותר. מדוע, למשל, „ילדיהם של החרשים בוכים בלי קול"? משום שקול הבכי נועד לעולם, ואם „העולם" חרש, אם הקול „לא נגיש" (שאי־אפשר לגשת אליו, לשמוע אותו) – אין טעם להשמיע קול. זה גם מה שמצייין בהקשר זה את החיים, המיתורמים כאן ל„בית בובות של יום הולדת": אי־אפשר ליצור קשר אמיתי עם „בית הבובות" הזה. אי־אפשר לגשת אליו („עולם מתוק ולא נגיש"), שהרי הבובות הן אילמות וחרשות. זהו תיאור היעדר הורימה הכרוני בינה ובין העולם, ותמונת מצב זו חוזרת שוב ושוב בשירה של סיגלית דוידוביץ:

צעקת כי לא רצית למות לבד, האור בפנים הוזר,
ואו הורת. אל הקולות ההקולות ניבנה אי שם, עולם
(עמ' 30, ההדגשה שלי)

למפות את הסבל

מעניין שסיגלית דוידוביץ נוקטת במלה זו עצמה, „שפיות", כדי לתאר את מה שהוא, על פי החלוקה התיפקודית־הפסיכולוגית, בדיוק ההיפך משפיות. מהו ההיפך משפיות על פי הפסיכולוגיה? והיינו, הריחוק. והנה כותבת סיגלית דוידוביץ:

דימיתי את אהבתי לצפור שנדרסה בעודה
באוויר, למלאך שאיבד את שפיות מלאכותו
והתאהב בעולם הזה ובחיים האלה.

כלומר, השפיות על פי סיגלית דוידוביץ היא דווקא „הריחוק המלאכי". הריחוק מן העולם הזה. להתאהב בעולם הזה, להתקרב אליו, הרי זה בגדר אובדן השפיות. המשפט השירי האופייני של סיגלית דוידוביץ איננו „מעוטר": והיינו, אין בו שום „עיבור" פיוטי – לא לשון רמה, לא תחביר שגעוני, לא מוזיקאליות המוליכה את עצמה – וממילא האוויה של הקורא בטקסטים שלה יכולה להתבסס בעיקר על הבנה־רגשית וחווייתית: להבין על מה היא מדברת, ובעיקר להבין עד כמה המלים שלה גולפו מתוכה ומתוך ייסוריה. מדובר כאן בשירה כאובה מאוד, ודומה כי ביכולת למפות את הסבל יש לסיגלית דוידוביץ מעט מאוד מתחרים בשירה הישראלית.

כשאני אומר שסיגלית דוידוביץ מגלפת את המלים מתוך כאבה – וזהו במידה רבה תוקפן של מילותיה וכוח שירתה – אני מתכוון לאותו מיטען של אושר, שנושאים איתם מושגים פשוטים עבור אדם כאוב. כפי שאיכות האור היא אחרת לגבי מי שהיה זמן רב בחשכה, ואיכות המים היא שונה למי שהיה שרוי בצימאון קשה, כך המושגים הפשוטים, המלים הבאנאליות לפעמים של סיגלית דוידוביץ, הם בעלי עומק־מיוחד, כמו שהוזהר ביטוייה:

אני כותבת: שכח את השנים השתות,
גע עם השמש

ואולי רק מי שכבר נפרד מן השמש באופן קונקרטי לגמרי ושהרי מוזכר כאן, כאמור, נסיון התאבדות) יכול לומר משפט פזמוני־כמו כגון „שכח את השנים השתות,/גע עם השמש" מתוך מיסור־התכוונות מאוד לא־פזמוני ולהתכוון למלה „שמש", למשל, במלוא תוקפה הלא־ליטראטי והלא־באנאלי.

ודאי ש„המילים הבאנאליות" של סיגלית דוידוביץ לא היו מצליחות להיות לאי־באנאליות בעינינו, אילמלי היו נתונות בהקשר של שירה מפותחת, מלוטשת ומורכבת, בסמוך לאיזורים מילוליים מלוטשים, לדימויים חרשים לגמרי, כגון תפאורת הפתח בשיר „שני ימים":

משק היום שחור כשרשרת עיניים כלואה ופה מלוכלך, כבר
יומיים אני מדברת אלייך,
פרחים נפתחים גדולים בשמים – צעקתי – לא
להבהיל את קצות האצבעות הנוגות להיבהל
הלקבל השעטה

וכשם שסיגלית דוידוביץ אינה ליטראטית בשורות הפזמוניות המרווחות שלה, כך היא איננה „מילולית" ו„ספרותית" גם בדימויים החרשניים, הסיוטיים, הלא־מוכרים שלה. נבחן, למשל, דימוי אחד:

משק היום שחור כשרשרת עיניים כלואה ופה מלוכלך – – –

קודם כל, עוד לפני שהבנו את הדימוי לדיוקו, אנחנו קולטים את המטר הדיאבוני שלה. „הפה המלוכלך", השרשרת הכלואה, השחור של משק היום – כל אלה די בהם כדי להעביר את הזיהקעות הנפשית, אבל אם נבחן היטב, ניווכח כי לציורה התבונות יש הגיון פנימי משלו ורצף אותנטי מאוד. מהי למשל „שרשרת". וכאן: „שרשרת עיניים כלואה" הרי זה דבר־מה העשוי מחוליות עגולות. ובכן, גם העיניים (העגולות) וגם הפה (העגול) הם חלק מאותה שרשרת עצובה, שכה כלוא היום וכלואות הנפשות, ואשר סיקסוקה הוא שיקסוק (או כשק) אותו יום שחור עצמו. כלומר, אין מדובר כאן בצירוף סרירותי של „סמלים", אלא בדימוי בעל כוח נביעה כבעי משל עצמו.

לפסל לחן ילדים

אם יש לי ביקורת על סיגלית דוידוביץ, הרי זו ביקורת ריגשית, לא ביקורת עידית. כמשוררת, מדובר כאן ללא ספק בכותבת מקצועית ונסלה, רגישה מאוד ומדוייקת מאוד. אבל דומה שענייננה המרכזי הוא במצבי־רוחה – בדיכאון וביציאה ממנו. כל אירוע – בעבר או בהווה – נבדד כאן על פי קנה המידה של הסבל או הפרגוע שהיו כרוכים בו. זוהי אי־יציאה מוחלטת מן האני אל העולם, והוא העושה את שירתה לשירה מלאנכולית כליל. באופן מפתיע, התלונה היסודית שלי כקורא בשירים האלה, היא דווקא על היעדר שגעונות. והרי לכאורה מוזכרים בשירה מעשים „שגעוניים" לא מעטים (כאמור, נסיון התאבדות, אישפוז פסיכיאטרי, אהבות לסביות), ובכל זאת נעדר משירה – מן המימד הלשוני של שירה – „שיגעון" כלשהו. השפה ספרה ואוהזית עד להכאיב.

דומה כי סיגלית דוידוביץ, שהיא בעלת דעת־תודעות חריפה, כמו מנסרת את הדברים לעצמה, בתלונה פנימית שלה ביחס לעצמה:

רציתי לפסל לחן ילדים.
אבל חיי – אמירות מהוזות

שמיכידגו, בין השאר, הייתי רוצה ללכת עם המוזיקה של המילים, עם הצבעוניות, אבל איני יכולה להיפטר מן המדירה, מן המדוד, מן האמירה, שהיא כמובן ידוע ההיפך מן המוזיקה, מן המשחק. ודליה הרץ כותבת באחד משיריה: „לעיתים גם אותי החשק תוקף/ לכתוב על מעשה בעבלף שהתעלף/ על פנינה.." וגו', וגם היא מדברת בעצם על התשוקה המשחקית, התשוקה „לפסל לחן ילדים", אלא שבניגוד לסיגלית דוידוביץ, מגשימה דליה הרץ באותו שיר עצמו את התשוקה ההיא, שהרי שירה של דליה הרץ הוא אכן שיר משחק. סיגלית דוידוביץ לעומתה רק משמיעה אמירה מרודה ומיוסרת על אותה תשוקה.

(המשך בעמוד הבא)

הר הקסמים ופירוק הפלמ"ח

מאת אברהם הגורני

אהרן אפלפלד, „בעת־ובעונה־אחת", הוצאת „כתר" והוצאת הקיבוץ המאוחד; תשמ"ה; 140 עמ'.

מדוע נעשה אהרון אפלפלד מקובל אצלנו בעת־ובעונה־אחת עם עמוס עוז וא. ב. יהושע בעוד שרק בכדי עמל עלה בידו של י. אורפז לפרוץ לו דרך ויורם קניוק שרוי עדיין בשוליים? ומדוע בשעתו עגנון, שכל כולו כל כך שונה ומשונה מדור הפלמ"ח, מהעברית הצברית, מהגיבור החברה־מן, הצליח כמעט לשתק כל קול ולהשתלט על הזירה? האם משום שהמרכז הספרותי הארץ־ישראלי התחיל מאבד מקצת מבטחונו במרכזו ומשום שמרכזיותה של ארץ־ישראל עצמה, כביטוי של התחלה חדשה ושל כל העתיד כולו, התחילה נפגמת משהו?

לא הרי עלייתו ושקיעתו של מרכז ספרותי עברי בימינו כבעבר. לנו, עתה, אין סיכוי להקים מרכז אחר ולו גם זמני. איננו בטוחים, שאין מקום אחר להיקלט בו פיסית, כדי להניח את הראש ואפילו להכות רגל שורשית. אבל לעברית אין מרכז אחר אלא ארץ־ישראל. אהרן אפלפלד, כמי שמתעקש לקבל את המרכז הארץ־ישראלי בערבון מוגבל, תופס בו את הצד השווה עם הוויית עולם שוקע שלפני השואה. הוא, שלא כמו עוז או יהושע, איננו נזקק לאקטואליזציה כדי להאיר תופעות מבשרות אובדן בטחון עצמי בהווייתנו הישראלית. את החזרה בתשובה, עם כל הנלעג והבזוי והמאיים שבה, אין הוא צריך לחפש ב„מאה שערים" של שנות השמונים. הוא יכול להישאר בתחנות המוכרות לו היטב של שנות השלושים בוינה או בהרי הקרפטים.

זהו, אולי, אחד מסודות „הר הקסמים" האפלפלדי אשר בנובלה „בעת־ובעונה־אחת". דרך ארוכה מייגעת יש לעבור עד למעלה הרכס. כדי להגיע אל הגובה הנישא. אל האוויר הצלול. לגבי האם, הנריאטה, זוהי חזרה ל„ימים אחרים, רחוקים, השיבה להגיע הביתה" (עמ' 16), לזכר ההורים. שיבה ל„לשבתם של היהודים". ההתרחקות הזאת היא המעוררת את האשליה, כי לא בנו, הישראלים, הכתוב מדבר. אנו, קרוב אלינו יותר דווקא פליכס, האב. איש העסקים. המעשי. העינייני.

פליכס לא הצליח לממש אכזביציה בימי הנעורים. הוא לא זכה להשלים את לימודיו ברפואה. הוא קיווה, כי הבת, הלגה, למ־צער, תגיע אל התהילה. פסנתרנית תהיה, מפורסמת. הבן הנוחל אכזבה גמורה. אך עד מהרה גם הבת, תקוות אב המשפחה, בעת־ובעונה־אחת עם סיום הגימנסיה – איבדה את סיכויה. הלגה נתקפה מחלה. האם משום שמלכתחילה לא היה בה אלא כשרון מוגבל ולא היתה יכולה לעמוד בציפיות הגבוהות? האם מפני דכאון מיסתורי כלשהו? בין כך ובין כך אלמלא מחלתה לא היתה עילה לכל המסע הזה מעיר הבירה וינה אל הצדיק הכפרי שבהר הקסמים. לא היה מקום לפיתוח מוטיב החזרה בתשובה. אין איפוא חשיבות לסיבה המדוייקת הנסיבתית, או לאיבחון הרפואי של המחלה.

ארבעה גיבורים לפנינו. פעם נהגו לומר אנטי־גיבורים. בא יצחק אורפז במכתו הידועה „הצליין המילונר" ותיקן: אין ראוי לתואר גיבור יותר אלא מי שנועד לחיות בעולם מרוקן מאמונה ולחפשה על אף הידיעה שאין למצוא את הפלא.

ארבע נפשות מהפסות. הבן, בן השש עשרה, עתיד למצוא עד מהרה בחדרי המשרתות את כל מה שמתבקש לו. גופו הצריכו. בשעת הדחק ישמש בידי המחבר סמל. יהודי ברמות גוי. מגושם. מעורב עם האיכרים. ועם זאת פגיע מאוד ביום פקודה, שכבא תבוא מחוץ לזמן הסיפור. נשארו שלוש נפשות. שתיים מהן, הבעל ואשתו, שרויות במלחמה מתמדת מזה שנים. אותה מלחמה נואשת ומרירה, שלתוכה מטילים הם כמעט את כל חייהם האחר מאפיינת מאוד את המצב האנושי של היהודי על סף השואה בסיפורי אפלפלד. „כיוון שאיש לא ידע" – מנסח אפלפלד את הדברים ב„תור הפלאות" – כי אלה הימים האחרונים (– – –) היה כל אחד מתופר בתוך שלו כבו לא היה שיעור לחיים האלה" (שם, 108). גם ב„באדנהיים עיר נופש" כל הסימנים העידו על הקץ המתקרב ובא. דוקטור פאפנהיים, כמו קשר קשר כדי להקהות את החושים. לנחם. לעודד לשווא. כאן, כאמור, מלחמה מתמדת. ביניהם ועל גבה של הבת. חשוכת המרפא.

הבת חשוכת־מרפא היא משום שלא היה כל סיכוי כי תממש את עצמה. תחי התודה המתגלים בפניה משקפים

אהרן אפלפלד

את ענני הדאגה המתקשרים מעל לעצם אפשרות הקיום היהודי באירופה באותה תקופה. הרופאים הנודעים, שעל פיתחיהם מחזרים אינם יכולים להושיע מפני שאין זו מחלה „רגילה". הרופאים נראים לאב „נוכלים וחסרי בינה" בשום שהתכחנים, באותה תקופה, לא עלו על ההידיוסות.

ובכן: הלגה היא בת ישראל הידועה? כשל לאומה המוטלת על ערש דווי? אפלפלד, כמובן, ישלול פרשנות זו. מושגים „סימבולי" ו„אלגורי" הוא אומר („משא" 10.1.86) – „אני הייתי נזהר בשימוש בהם". כמובן. אך, בה באותה עת, הוא מדבר על „משפחה יהודית מתפוררת". יתר על כן הוא מדבר, למעשה, גם האדם האומן. האדם הארטיסטן. כמי שמקפל בתוכו את המחלה ואת התרופה למחלה של האנושות כולה. השיגעון והפיכחון.

לא בסמל הדוד עוסקים אנו איפוא אלא בנסיון של האומן לתהות על עצמו ובאמצעותו על מצבו של האדם. המשפחה היא איפוא הרובה של האני, שגלובות בתוכו האפשרויות השונות. מצב המחלה והמבוכה. אפשרות הנסיגה אל מה שקרוי „חזרה בתשובה". אך גם הסתקעות מנוגדת בתכלית בחושים הארציים. האני עשוי, במצב מסויים, להזדהות גם עם דרך ההתבהמות או ה„חיים הטבעיים", כאותם מייצג הבן. צודק איפוא אפלפלד. הוא עוסק בבני אדם. לא בסמלים. ומיכחנה של כתיבתו ביכולה לעצב בני אדם ולשוזר את חייהם אלו באלו. סיפור המעשה איננו עיקר. הוא מתמצה בעליית המשפחה אל „הר הקסמים" הגידה, מקום מושבו של „המרפא" וההתפצלות המשפחה משם ואילך. נשארות שם. ע"מ לחזור בתשובה, האם והבת. יורדים מן הרכס האב והבן. בגופה של היצירה אין המשפחה מתאחדת ובכך ניתנת גושפנקא לתהליך ההתפוררות שהיה בעיצומו קודם לכן.

במישור הפנים־משפחתי, אם ניתן לומר כן, החל הפירוד בין האיש לבין אשתו עם הולדת הילדים. אך אירונית היא המחשבה־האשמה שהאשים־חשב פליכס בלבו: „אם אדם עוזב בית ויוצא לשממה, משמע שהוא אשם". (11). האם הבית באמת קיים עדיין. לא בכדי הדברים לא עשו שום רושם על הבן, קארל, כאשר לקראת סיום הנובלה מכריז פליכס האב: „חוזרים הביתה" (129). האם וינה היא הבית. האם אוסטריה היא הבית. האם הבית עודנו בית. כמוטיב עגנוני – האפלפלד איננו בוש להמשיך את עגנון – מצטיירת השיבה אל בית שמן נעולה הדלת. שיבה מעולם התוהו אל דלת נעולה. אל עיר שאיננה עירך וביתך שאיננו ביתך. האשה זה כבר היתה לאחר. לא לאדם אחר. לעולם אחר. בבית הריק נשארה העוזרת. המשרתת הגויה. השתלטה על הבית. הגיפה הדלת. הניחה מוט ברזל. יש להם מפתחות (עגנון! עגנון!) אך מה התועלת במפתחות. „הם לא יעזרו לנו" אומר האב.

מה גרוטסקית היא הסצינה. בעלי הבית היהודים חוזרים באישון לילה, כגנבים, כזרים, למה שאמור להיות ביתם שלהם, לאחר מסע ארוך ומייגע ורב סכנות. והרי לך דיאלוג בינם לבין המשרתת, שמעבר לדלת הנעולה:

„כאן קארל. חזרנו הביתה. אין לך מה לפחד. אני ואבא חזרנו הביתה". גלוריה כנראה לא האמינה למשמע אוזניה או שהיתה מבולבלת. היא קראה בקול משונה: „הניחו לי. לא עשיתי רע לאיש. למה אתם מציקים לי. אלוהים ימחל לכם. אין כאן יהודים". (138)

ובפותחה, לבסוף, את הדלת אומר המחבר: „משל לא יצאה לקדם את בעל הבית אלא אורחי לילה לא קרואים". אחרי השואה מעוררים הדברים גם מחשבה אחרת. על שיבתם הלא רצויה של הקרבנות־השרידים לביתם עליו השתלטו השכנים. הזמן הסיפורי בנובלה שלפנינו הוא במרום השואה. אבל לא במקרה קרויה היצירה „בעת־ובעונה־אחת". מה שמתרחש במישורים רבים ושונים מתרחש. הוא מתרחש בלב הנפשות הפועלות. הוא מתרחש בעולם המקיף אותם. הוא מתרחש בעבר. בגולה. הוא מתרחש עתה. כאן. בארץ ישראל.

תהליך ההתנכרות בין פליכס לבין אשתו הנריאטה, החוזר ומזכיר את עצמו, הוא הפועל היוצא של ההתרחשויות השונות. בסוף הפרק הראשון תחושה זו השכיחה מלבו של האב את סבלה של הבת. „אנוכיותו והרדותיו הציפו אותו". (11) בסוף הפרק השני, כאשר „פתח פליכס קמעה את סגור לבו נרתעה" (15), דווקא, היא ואמרה: „לילה טוב". כלומר, מעבר לגורמים הנעוצים באחד מהם מתגבהת המחיצה. הם נדונים לפתח ולייצג דרכים אפשריות שונות להתמודד עם המשבר. מצב המחלה בסיפור. בסוף הפרק הרביעי, לאחר שה„מרפא" אמר את דברו ואפשרות החזרה בתשובה העולתה – „הנכר שהיה ביניהם שנים נחשף ויצא עתה קר ומעורטל ובלא כחל וסרק". (32). הזרות והנכור הופכים ליישות אוטונומית כביכול. זהו, בעת ובעונה אחת, גם אחד המאפיינים את המצב היהודי בדורנו.

טעות היא לחשוב, כי אפלפלד גורס „חזרה בתשובה" כפתרון. אבל אין ספק, כי הוא מודע לכך, שהפתרון שהוצע להמשך היהדות שלא במסגרת המסורתית – לא עמד במבחן ההיסטורי. יתר על כן: הבטחון כי פתרון כזה קיים ומובן מאליו איננו נחלתו. בפי ה„גולם", הבן המגושם, שם המספר בסוף הפרק החמישי את הדברים וההרהורים בעניין התפילה:

„כה, להתפלל". הוא תפס סוף סוף את אחותו, הנודעת בשכלה הטוב ובכשרונותיה הרבים, בדיבור הסר שחר. אך הוא לא הסתפק בזה והוסיף: רק אנשים פרימיטיביים עוד מתפללים. משונה, הלגה לא עמדה על דעתה, היא התבוננה בו במבט רך ומוחל, כשל אחות בוגרת שאינה עולבת עוד באחיה הצעיר". (37).

האחות החולה איננה מתוארת כאן בתולייה דווקא. שכלה הטוב וכשרונותיה הרבים נזכרים. היא מחלתה לצעיר. הזמן יעשה את שלו. אבל הולך ומסתמן הפירוד בין האחים, בין בני הדור הצעיר. העובדה, שבעיני האח המגושם דווקא האחות המשכילה היא ה„פרימיטיבית", נועד לסבך את הכבב ולא להציע פתרונות קלים. כיצד יימשך הקשר בין האב לבין הבת לאחר שהיא תשקע בעולם השק־ההדש והוא עצמו יחפש מפלט בחיק נשים זרות? ככל ששוקעות האם והבת בשינון תפילותיהן

(המשך בעמוד הבא)

מתי נתחיל לחיות

מאת ענת לויט

חנוך לוין, „החולה הנצחי והאהובה" (סיפורים), „הספריה", הוצאת „כתר", ספרי סימן קריאה והוצאת הקיבוץ המאוחד, 1986; 207 עמ'.

„...אין כפרה לנפיחה קולנית הבוקעת מפי אשה. תמיד שאפנו להשתייך לאירופה, ואף כפשע היה בינינו לבין קבלתנו לקהילת העמים הנאורה. כל גיהוק, רבותי, עלול להפר את שיווי־המשקל העדין ולהכריע את הכף לצד נסיגתנו אל האימפריה העותמנית. ומי יודע אם בדיעבד לא היתה זו נפיחתה של רומנצקה שהכריעה סוף סוף; שקענו סופית לתוך הדמנה הנאלחת של אסיה." – אילו היה נערך חידון, שבו היו המסובים צריכים לזהות על־פי משפט אחד, מי כתב אותו, היה חנוך לוין מן היוצרים הבודדים, אם לא היחיד, שהיה אפשר לזהותו בנקל. בזיהוי סגנונו ותכני כתיבתו של חנוך לוין קשה מאוד לטעות.

השאלה אם כדי לאהוב את יצירתו של חנוך לוין, צריך להיות מיזנטרופ גמור, או סתם בן־אדם מפוכח וציניקן עד להכאיב, חדלה זה מכבר להיות ציר מרכזי בדיון המתנהל מזה שנים סביב מחזותיו, השוטפים את התיאטראות כמעט לבקרים. נראה בעליל, כי חנוך לוין הוא עובדה קיימת, כמעט אני מתפתה לומר גיבור בגוף התרבות הישראלית המתהווה משך עשרים השנים האחרונות. את מקומה של השאלה האמוציונאלית ביסודה, שהתבוננה ליצור בשנות הופעתו הראשונות של לוין על זירת התרבות, שני מחנות – אוהבי לוין מול שונאיו, המירה בשנים האחרונות שאלה אחרת – באיזו מידה מתמיד לוין לרכוב ולהרכיב את קהלו על סוס אחד, בבלי שיטרח לתמור על רעננותו של הסוס הזה, ולו על־ידי החלפת מותנו. במלים פשוטות – השאלה היא, האם חנוך לוין ביצירותיו האחרונות, מעתיק או לא מעתיק מעצמו?

„החולה הנצחי והאהובה" הוא קובץ סיפורים ראשון לחנוך לוין. רוב הסיפורים (מועד כתיבתם מתוארך) נכתבו במהלך עשר השנים האחרונות. חלקם פורסם בחוברות „סימן קריאה". עבודת מחקר מקיפה, אפשר לכתוב על הזיקה האמיצה בין סיפוריו של לוין לבין מחזותיו. אמנה כמה סעיפים לעבודה היפותטית כזו (ואולי כבר נכתבה?): א. דמותה האיומה של האשה הגדולה מן החלוכות. ב. היראכית האומללים המאמללים את האומללים ממנו. ג. מקורות האושר העילאי בעלי העדר ומיהודי של האדם הבדוני. ד. הפער הטראגי בין מציאות חייו המקופסת של בן־האדם לבין הזיותיו... המעופשת עוד יותר. ה. בין טיפוס לוקאלי, מקומי, לבין אב־טיפוס בקנה־מידה אוניברסלי. אפשר להוסיף עוד כהנה וכהנה סעיפים וסעיפי משנה. נדמה לרגע, כי הסעיף החשוב ביותר בעבודת־מחקר כזו, הוא זה שידון לא בנושאי מכלול יצירתו של לוין, כי אם דווקא בסגנון כתיבתו, שאלמלא היא לא היה אפשר לאפיין ובקלות, את יחודיותו של המכלול הזה.

ניתן לערוך דיכוח, שהוא בסופו של דבר חסר הכרעה, ברמה פילוסופית או אמוציונאלית, באשר לכיוות הפרוורסיות, או לחילופין האיכותיות, שביסוד תפיסת העולם שלוין מציג הן במחזותיו, הן בספר סיפוריו „החולה הנצחי והאהובה". עובדה נחרצת יותר וקשה לערעור, היא עוצמת כשרונו של לוין לתחום את תמונת העולם שהוא מציג, בתוך תבניות בספציות המדוייקות מאוד בניסוח תבני תבונת העולם הזו. ניקח כדוגמא קטע מתוך הספור „איש׳ל ורומנצקה" מתוכו הובא גם הקטע שבפתיחה מאמר זה. „אי, רומנצקה ואיש׳ל, למה איננם מסיימים את התבילה, אומרים זה לזה שלום ונפרדים? הלוא כך היה מוטב לשניכם, הייתם פורשים, איש לפינתו, למכאוביו ולגעגועיו, שוכחים זה את זה, ודי, שקט למה אתם ממשיכים כך בצוותא, מענים איש את רעותו באוורירת המכבסה הזאת? ולא רק אתם כך, כל העולם, כמדומה, אישלים ורומנצקות הם דבוקים תמיד יחד ומרעילים איש את חיי זולתו, ואף בבית־הקברות ישכבו מעורבבים, איש׳ל – רומנצקה – איש׳ל – רומנצקה, סיעבום נצחי נוסף על פניהם..." (עמ' 168).

חנוך לוין אינו מסתפק בלספר סיפור ותוך כדי כך גם לומר משהו על העולם. גם העניין של יצירת דמות בדיונית, בבחינת היות סופר־ג׳יפסו, אינה בראש מעיינו. דומה כי לוין, בסיפוריו יותר מאשר במחזותיו (ואולי משום שבמחזות הוא כבול לכללים יותר נוקשים ומחייבים), מתנע סכה הרצון הזה, לומר את מה שיש לו לומר, על העולם האנושי הנרקב בתחלואיו: לומר זאת כדרכו בצורה בוטה, הכופה עצמה על הקורא, באופן

חנוך לוין

שכמעט שאינו מאפשר לו להתחמק אל מיתחם רחב של אינטרפרטאציות. יסוד הרב־ממדיות והרב־משמעות המדיקן יצירות ספרותיות, להופכן לאיכותיות, כמעט שאינו קיים בסיפוריו של לוין ובכל זאת רבים מסיפורי הקובץ אוחזים בגרון־דיבינו של הקורא, ושובים אותו דווקא בכוח הנחרצות של תבנית העולם המתגבשת.

וכאן ניתן להגיע ולגעת בשני מאפיינים חשובים נוספים, שבהתהלבותם זה בזה, הם בעיקר שיוצרים את הכמר האסתטי האיכותי, הן בסיפורי לוין, הן במחזותיו. הכוונה לפיוטיות הסרוחה את ניסוחו של לוין, ולהומור המאקאברי, שהוא בעיקר המסננת דרכה עוברת הדיאגנוזה של לוין על מצב קיומו המבאיד של בן־האדם. על שני המאפיינים הללו, כמו גם על אופן הניסוח הבוטה והמדוייק, נכתבו כבר מאמרים רבים שדנו במחזותיו של לוין. בסיפורים, אולי משום שלוין אינו כפות לכתיבה רפליקות קצובות וקצרות יחסית, הוא נותן דרור ליכולתו הפיוטית ולחוד־הניתו ההומוריסטי־מאקאברי.

קטע הבהרים את האיחוי בין שתי האיכויות הללו, יהיה מיתוך הסיפור „שצ׳יצקי" הבגלגל עד לאבסורד, את קורותיו של שצ׳יצקי בדירתה של גברת, הכופגנה אותו מחלונה, בעודו פוסע ברחוב, כיסייע לה בהחזרת תנור מהבורים שבחדר־האכבבית. „הגבר צריך לתפוס" – מנחה שצ׳יצקי את ליבו ודימיונו, המפרכסים תחת שבט היבתה של הגברת – „אפילו לריק, אבל לתפוס. אם גבר קפוא, אם גבר מסיתתק, מכבד לה (לגברת. ע.ל.) לקנות פסלון בגודל ועד שעליו תוכל לא רק להסתכל אלא גם לשחק עמו כפי רצונה. אך שצ׳יצקי איננו פסלון, הוא אדם, יש לו עצבאות, רצון משלו. שצ׳יצקי הביך היטב בתשוקותיו אלה. כדבקו אליו עקב היותו בן־אדם, ולא אחת קילל את הגורלה הנראה להיות אנוס לרצות רצון משלו בעוד שהוא כה משתוקק לשפוך עצבו מתחת לרצונה הציב של מישהו אחר, שם ישכון לבטח בשורת היות חכות ומרופשות בוחר עם כלייבית הלודים, הליקוידיסים, שכורים, ואלה גם באבהות אבל רקבות" (עמ' 109). בקטע זה, כמו ברבים אחרים המצויים בספר, בולט הניגוד בין אידיאיותו ושיפלותו של שצ׳יצקי, שעשויים היו לעורר, לכל היותר, חמלה מיזערית בליבו של הקורא, אילמלא היה נוצק כאן יסוד עז של הומור, מכוח יכולתו של שצ׳יצקי לגחך על עצמו, טוב יותר מכפי שיכול היה לגחך עליו כל אדם זולתו: ואלמלא הלשון הפיוטית־הנשגבת שבה הוא מבצע את מלאכת הגחכה העצמית.

ציינתי את „שצ׳יצקי" כסיפור אבסורד. ברוב סיפורי הקובץ קיים אותו יסוד בוצק של אבסורד, שאיפיין בעיקר את מחזותיו הקאמריים של לוין. האבסורד הלוויני נוצר, הן במחזות כמו „סוחרי גומי", „יעקובי ולידנטל", „פופר", „הפרף", „שיץ", „קרום", הן בסיפורים כמו „החולה הנצחי והאהובה", „גבריל", „תקנת מיני של לי קיין", „הדף הזמני", מכוח ריכוז כל מעייני העלילה בסיטואציה אחת או שתיים. ההתפתחות נוצרת בעיקר בדינמיקה הנפשית של הדמויות הנגיבות זו על זו עד לזרא, בתוך כותחמי תמונת המצב החיצונית המגודרת עד כדי מחנק. המחנק הוא תוצר התחושה המתגברת של הדמויות ושל הקורא־צופה המלווה אותן, התחושה כי לכורות הכיאוס המתגבר בתוך המצב הסוריאליסטי, לא ניתן לפרוץ את גבולותיו. כוחו של לוין עצום ורב דווקא באותה הליכה מסוכנת על החבל הדק, שבין ניפוח סיטואציה מעבר לפרופורציות הריאליות שלה, לבין ניפוח־יתר הגורם לניטרול האפקט־האיכותי של האבסורד, ואפילו לעיתים מתגבר. ניפוח־יתר כזה ניתן אמנם למצוא גם אצל לוין, בעיקר באותם קטעים, הסבים וחוזרים עד זרא בסיפורים רבים, והם – תיאור מפורט של האקט המיני בין גבר לאשה. קטעים אלה נחלצים בקושי מסכנת הפלת סיעבום ובחילה בבוכן הרע של תפלות חסרת ערך, „בזכות" אוצר הדימויים, המדהים לעיתים בגיוונו, של אברי הפריה והרבייה, או „בזכות" איזו אמירה פילוסופית – אקזיסטנציאליסטית.

דוגמא טובה לכך, ניתן למצוא בסיפור „גבריל", המבציה את פגישתם הדראמטית בתפלותה ובכעורה של גבריל והזהבת־לי־שעבר לזונה, שבמהלך שנות הפרידה הספיקה להתחתן ולולדת ילדה כעורה העונה לשם תופיק. לאחר תיאורים רבים כדי של ביאה מלפנים וביאה מאחור, פלוס השתנה על הילדה תופיק, בא הקטע הבא: „מה עשה להן? איזה מעשה הוא זה? מה העצם? למה הסתרך על התינוקת, ולו גם דמוריות אותן מקסכת היא? ולמה הגיס ליבו בלוורה, למה העיר בה תקוות שוואה, למה הכלים הכתים אותה? ואם חטרת חן היא, ואם כנחכת ניחוך באוש – למה נכפל אליה מלכתחילה? ועל מה כל הצחוק והגאווה, והספיחה על שכם עצבו, התרבית החושה של נופקר בעל הקטם – על מה כל זה, על השתנה על תינוקת בשנתה וביאה מאחור על אמתה? הן מכעים נועדים כאלה לא יעו לעולם, לעולם" וכאן בגיע הכספט הנואל – „הזוהי איפוא פיסגת העיונה, פיסגת הפקרות? הזוהי איפוא מה שיש לו להגיע על הבמה הגדולה הפתוחה של עולמנו" (עמ' 159).

★

שני מרכיבים סגנוניים־תוכניים, שנעדרו כליל או כמעט כליל, במחזותיו של לוין, בונים את רוב סיפורי הקובץ, לכוב ולדע, לחזק את תבנית העלילה האבסורדית, וגם אולי בעיקר להעכיר את תכני העולם הלויני, את תכני הביצה האנושית, סקצת רווחו התייבשו במחזותיו האחרונים של לוין ביחס ללוין עצמו. הכוונה למרכיב האנלוגיה, או ההדסס הסיפורי, ולמרכיב תיאור הנוף המחשבה של הדמויות. שני המרכיבים, בהחזית, אינם קשורים זה בזה, אלא מכוח תרומתם להפנת האפקט המעכיר והספרה שתוזכר.

תמונות ההורעות במסגרת העלילה המתפתחת, ניתן למצוא בעיקר במחזותיו האחרונים־האפיים של לוין. תמונה כזו זכורה למשל ב„יסורי איוב", ובה הקרקס, שבמסגרתו יועלה הלולקדיוב על הצלב. תמונות כאלה במחזות, יצרו רושם של תפידה מלאכותית. נראה בעליל, כי מסגרת הסיפור פתוחה יותר להכיל את קריבה היסבים אנלוגיים, אם כי גם זאת חייב להיעשות בפרופורציות מסויימות. שלוין לא תמיד טורח להקפיד בשמירתן.

(המשך בעמוד הבא)

עם כ"ב האותיות

מאת ישעיהו אברך

אני מודה על כפל־הזכות שנפל בחלקי הערב: כבוד פרס ישראל עצמו, והזכות להשיב תודה בשם עמיתי – כלות הפרס וחתניו, איש־איש בתחומו הסגולי, איש־איש בייחודו היצירתי, שנמצאו ראויים על ידי חבר־השופטים לפרס ישראל.

ככל שהדברים אמורים בפרס לעתונאות ולמסאות – שבו זכינו, חברי שלום רוזנפלד ואנכי – גרעין התודה יאה לשר החינוך והתרבות, שלאחר עשרות שנים של קיום פרס ישראל החזיר למסאות הפובליציסטית משהו מן המעמד המוכר והסגולי שהיה לה מראשית תנועת התחייה העברית. היא היתה גם אבן־שתייה חינוכית להתעוררות הלאומית, גם חלק מבנין־העל הרוחני שלה.

קשה לומר כי בדינמיקה של חיינו בשלהי המאה הזאת – במיקצב הסוער של ההתרחשויות האנושיות, החברתיות והטכנולוגיות – יש מקום, או יכולה להתקיים, פובליציסטיקה ארוכת־נשימה, שאלף־זמן לה והיא מנסה מתוך רוגע וניחותא למצות כל נושא בכל־אגפיו שלו ולצור תבניות של כתיבה, הממזגות צורה ותוכן ויוצרות שלמות חדשה, היא שלמות המסה העתונאית. והרי זה ז'אנר של כתיבה עברית המחפש את חלקת־האלוהים הקטנה שלו בתחום המפולש שבין העתונאות לבין הספרות, כשהוא גם גבירתה של הראשונה, גם אמתה של האחרונה.

אולי חלפו ללא־שוב ימי גדולתה של הפובליציסטיקה העברית מאז נדם קולם של נחום סוקולוב, ברל כצנלסון, זאב ז'בוטינסקי ודומיהם – כשם שנשתנו מן היסוד תבניות מחשבה וביטוי כמעט בכל תחום מחיי הרוח של האדם בימינו. נשתנו התבניות, נשתנה הקצב, נתקצר טווח־הנשימה – אבל לא נשתנו העקרונות ולא נשתנו הציוויים המוסריים שהכתיבה העתונאית בכלל והפובליציסטיקה במיוחד – כלומר: אזור של חיזור־הדיעה ולא רק איזור האינפורמציה – מחוייבת בהם. אם היא סוטה מעקרונות אלה לא זו בלבד שהיא מאבדת את אמינותה ואת המעט שבו היא מבקשת להשפיע על עיצוב דעות האנשים והציבור אלא שהיא מאבדת את זכות קיומה הסגולי ובוודאי את הזכות לטעון בחלקה שלה במורשת רוחנית מיוחדה שאותה טבעו גדולי הפובליציסטיקה מאז.

ואם יש לכתיבה הפובליציסטית חוקים משלה, אתיקה משלה – עקרונות וציוויים שהם תנאי־בל־יעבור לעצם הזכות לשלוף עט במאבקי ציבור – הציוויים בכללם הם: מאבק לדברים צודקים – בלי גלגול־עיניים צדקני; אמירת האמת – בלי תאוות התעללות; בקיאות – בלי יוהרה; החלטיות של הבטוח באמיתו, אך גם מנה שקולה של סקפטיות, של ספקנות, המניחה מקום גם לדעה אחרת ולבחינתה. ביקורת – בלי איבה; הרגשת השיכנוע – בלי שמחה לאיד, צער על העקוב ועל המעוות, צער המתגבר גם על יצרו הטבעי של האדם לפסול במומם של אחרים. מודעות לכך שאף כי אנו רגילים בשיגרת־הלשון לראות כשיא במיצוייה של האמת את „האמת ה מ ר ה", אין כל הכרח לטבול את העט בחרון ארסי, במרה; בקיצור: להבחין בעוצמה האדירה שהעט והאות המשוררת ממנו נותנת בידך – אך לא להשתכר מעוצמה זו.

דברים ב ו ט ים – ככל שמחייב אופי המאבק על דעתך – אבל: לשון נקייה לא לשון סמארלית, עוקפת ומהלכת סחור־סחור. אבל לא לשון הביטוח שהיתה לראבך־הלב, מסימני־ההכר המעוותים של הרבה מפרחי־העתונאות בימינו. שלא תהא עזות־הפנים אחות לאמת, וגסות־הרוח – תאומה.

ואם בכל לשון כך – בעברית על אחת כמה וכמה. תהליך עיצובה של הלשון העברית – מגדולי הפלאים של תחיית ישראל – הוא תהליך של התחדשות בלתי־פוסקת; של יציקת דם חדש בעורקים עתיקים וסימביוזה של דמי ביטוי ומבע ישנים וחדשים המזינים את ניב האדם העברי בימינו. סימביוזה זו היא חלק מן החיות, היטאליות, של הלשון העברית המתחדשת. אך ספק אם יש עוד לשון הדוחה מעצם טבעה את הוולגאריות, את הגילגול־באשפתות, את ההתעמרות־לתאבון בכבוד האדם, כפי שדוחה אותם לשונם של מחברי משלי, שיר־השירים וקהלת – מזה, ורושמי תוכחותם של ישעיהו, ירמיהו ועמוס – מזה. ואין לך מקום שבו חייבים לזכור כללים אלה יותר מבעתונות – הוא הדוכן שממנו מספספים יום־יום אלפי קולמוסים באוזני רבבות אדם, ניבים, אורחות־דיבור והליכות – ושממנו מעוצבים, ביודעים ובלא־יודעים, קווים בדיוקן העם, תרבות חייו וגם אמונתו בעצמו או יאושו מעצמו.

★

לא אוכל לסיים דברי בלי להחוות קידה לאכסניה שלי, היא בית „דבר", שהיה לי כבית־צמיחה.

אך אפסיד דברי בטלים של תודה והכבעה לכ"ב האותיות העבריות, שגודליהן נשרפו על כל מוקד ואותיותיהם הפורחות ניתנו בידינו כמורשה כבית־אבא שחרב. והן ניתנו בידינו כחומר ללוש ממנו אהבת־האדם, אהבת העם, לשונו ותרבותו, ומעל לכל – אהבת האמת.

לא נותר לנו, איפוא, אלא לקוות כי נמצא תמיד בעטנו את המזיגה הנכונה בין החתירה לאמת, האומץ להגן עליה והענווה באמירתה.

תודה לכם.

(דברי תודה בשם חתני פרס ישראל תשמ"ו, במעמד חלוקת פרסי ישראל ביום העצמאות הל"ח, בירושלים).

קלוזנר בערבית

הספר „קיצור תולדות הספרות העברית החדשה (1781־1939)" מאת פרופ' יוסף קלוזנר תורגם לערבית על־ידי ד"ר יצחק שמוש (והתקין לדפוס והקדים פרופ' שמואל מורה מהמכון ללימודי אסיה ואפריקה באוניברסיטה העברית), ויצא לאור בהוצאת „עבר" 1986 ודפוס סרוג'ה.

ד"ר יצחק שמוש עלה ארצה מחלב (סוריה) בשנת 1927, לימד שפה וספרות ערבית חדשה באוניברסיטת ירושלים והיה מורהם של סטודנטים מגילאים שונים שאחדים מהם היום חוקרים ומרצים בספרות ערבית. לפני מלחמת ששת הימים תירגם שמוש את פרקי הספר והרצה אותם בשפה הערבית ב„קול ישראל" בערבית. אחרי פטירתו – בשנת 1968 – הוקם חדר עיון על שמו, נתרמה ספרייתו הפרטית עם ספרים וכתבי־עת נדירים לאוניברסיטה העברית בירושלים וכאשר מצא פרופ' מורה את דפי התרגום בין ניירותיו שקד הרבה עם בני משפחת שמוש למען הוצאתו של הספר לאור.

صكذا من الاصل

כאלה באביב ימותו

מאת אלכס ליבן

מוקי צור, „אביב מוקדם"; הוצאת „עם עובד"; 1984; 99 עמ'.

צבי שץ נרצח באביב ימיו – בן 30 – בשעה שחש להציל קרובי משפחה וידידים, וכרגע ביניהם, מידי פורעים ערביים. כך באה לקיצה פרשת חיים סוערת וטראגית של חלוץ ובכור, שניצן פירותו אך פקע אבל טרם הבשיל לפרות. לגבי ההיסטוריונים המקצועיים אינו אלא אפיזודה חולפת. מוקי צור כתב עליו ספר. אגב, בלקסיקון האישים המפורט של יגאל עילם על הנודים בעת הרצח, נכתב סתם של צבי שץ. אחרי הערך של שץ בורים, מופיע הערך שרון אריאל...

במרכזו של הספר הזה ניצבת דמותו המבעבעת של צבי שץ וחבורת חלוצים קבוצתה ליטים „הקבוצה האינטימית". במרכז החבורה –. צבי שץ ויוסף טרומפלדור. שני היפוכים שביטאו בחשיבתם אלטרנטיבות שונות לחיים, לחברה ולקיבוץ, ואשר הווה והשפיעו בפני אנשים שונים לגבי אותן תולדות התנועה הקבוצית. מכאן טרומפלדור התולה הפרגמטי שיודע להתרכז בעיקר ולהתעלם מחיבוטי נפש מיותרים ומהעבר השני צבי שץ, שהקבוצה לדידו היא פרון לחיפוש נפשו ובאופיו דוחה כמוסים. הלהן הראשון של הספר בתאר בעזרת מכתבים שהחליפו ביניהם. את מקור הכתת האהבה קחשו איש לרעהו, והוא מפרקי הנודדי היותר יפים שאני מכיר בספרות העברית.

צבי שץ היה, בדברי המחבר, עלם ענוג וחולמני שבא מבית מתבולל ונתפס לרעיון הציוני-סוציאליסטי. הוא נמנה עם חבורת חלוצים שהגיעה לה במטרה ללכת לארץ-ישראל ולייסד בה קבוצות. לגבי שץ היתה הקבוצה אפשרות לפתיחת עידן חדש, לבניינה של חברה חדשה שבה הקרבה הבין-אישית לא תהיה עוד מבוססת על קרבת הדם כי אם על קרבת הנפש. הקבוצה החברתית שבה יגברו יחסי קרבה אינטימיים בין החברים תהיה דגם של המשפחה העתידית.

הספר הזה הוא סיפור של חלום ושברו. אגב, טרומפלדור ושץ, בחוקת דיבני. הם המקרה ההוה, כבל הידוע לי ישנעהו הלום לפרוגרמה התיישבותית מפורטת. כשסבור בונה את כמולותיו של הקיבוץ שסייעו לו להחזיק מעבר לאורך זמן, הוא מציין את אופיו הארך של החלום – של האידיאה. כך היתה יכולה להשפיע על המציאות, אך גם להתחשב בה ולהסתגל כלתאמה. התבונה הזו חסרה לקומתה שלהם (במגדל) ואולי כשלונה הוא נקבת המציאות בחלום המתבוסס לה...

ספרו של מוקי צור הוא ספר מרגש כאין כמותו. לכאורה „רק" ספר היסטוריה סכגנת פניו לשחזר את העבר, אך לאמיתו של דבר זהו ספר שניתן למקמו, בעיני, טוב יותר דווקא באוורי הספר של הספרות והשירה. כמותם פיוטי ופונה אל השכבות העמוקות ביותר שבנפש האדם ופונה אל התבונה ואל הממד השכלתני שבנו. כמותם גורם לנו, במהלך הקריאה, להרהר על חיינו, מיבם וכיוונם. וכמותם בסופו של תהליך הקריאה גורם לנו לתחושה קאתארטית וכך להיות קצת אחרים, ואפילו לפרק זמן חולף.

ייקל לאפיין את איכותו של הספר הזה מתוך השוואה בפריימת למחזהו של אלתרמן „כנרת, כנרת". בפתח מחזהו ההיסטורי-פיוטי רומז אלתרמן על מוגבלותיה של הספרות כבמחוזות ההיסטוריה. ואכן, כיצד לשמור על האמת העובדתית בלא שתיפגע חרות השירה? – זו שאלה שכל אמן המתמודד בחומרים היסטוריים ביצירתו, שואל את עצמו. לאמן – העובדה היא לעיתים מכשול בבני פרא דמיונו, בעוד שלהיסטוריון היא לתם חוק. ספרו של מוקי צור הוא בבחינתו הוכחה ניצחת, כי אכן גם ההיסטוריה בראשיתה היתה אך שירה או בלשון פשוטה יותר כי המציאות – למתבונן הראוי – מתגלה בעילה על כל רבדיה. מוקי צור יודע לרובב את המציאות הזוהר את דברי שירתה וכך באה הפרובלמטיקה הזו על תרומה העלם. מכאן לפנינו ספר שירה („כנרת, כנרת") הכנגסה לספר את העבר בלי לוותר על הכזב ושהרי „בידם המר כזבר") ומכאן ספר היסטורי („אביב מוקדם") הכוגסה לשחזר במדויק את העבר בלי לוותר על השירה. ובעזרת מכתביו הפיוטיים של המשורר וקטעי יומן נדירים ביופים שלו ושל אחרים מבני חבורת החלוצים ראו.

„כוה רינו של זמן עבר" – כותב אלתרמן במחזה הנזכר – „על פני עופרות – ברזל נסוע הוא כנשר, אך בבואתן מרעיד הוא כנהר".

האיכות הפיוטית של הספר הזה נעוצה כבראה בצירוף הנדיר הזה שבין מהבוו לכוחא מיסרה. הספר כתוב בתוך קירבה כמעט אינטימית לנושא החקירה והמעורבות הזו שאינה פוגעת בטהרת המתודה המחקרית מקבה לספר אווירה ייחודית שאופפת את הקורא מרגע ראשון ואינה מרפה. הקבע הפותח את הספר מבטא זאת בצורה קולעת: „ראקיתו על כפרון זה במפגש עם ספר. ב-1929 יצא ספר מעוטנו של צבי שץ, „על גבול הדממה". ספר צנוע ובלא רעש בעריכתו של מנחם פוזננסקי. ב-1967 יצאה לאור הדפסה מצולמת של אותו ספר. אז קראתיו לראשונה. הוא עורר בי סקרנות והשתאות רבה. בערב שהתקיים בעין-חרוד לכבוד הוצאת הספר, נכנעתי משהו כדבר זכותו ורצונו להציץ אל צדה האפל של הלבנה של העליה השניה, המשפיע כל כך על הספל ההגאות בעולמנו. אחרי הערב נגשה אלי אשה מבוגרת, בעלת מראה בלתי נשכח..." וכו'.

העמדה האמפתית של מחבר הספר נחשפת מיד. אמפתיה היא עמדה נפשית הכורכת בחובה רגשות ותחושות של אהבה והשתתפות המכוונות כלפי הזולת כדי להבינו. אך כל זאת תוך שמירת ריחוק מסויים שמאפשר להתבונן בזולת, ולא להיסחף בו. בתשפה סבה ניתוח הביתוס הוא בו השעה הזוהרת היא מגרעת, מצביע מוקי צור על דרך אחרת: כתיבה מתוך אמפתיה. והאמפתיה הזו היא המאפשרת למחבר לגעת בנושאים העדינים ביותר שבנפש גיבוריו מבלי שכבודם ייפגע אך גם בלי לוותר על האמת. לשון הספר ההיספרותית שהמחבר משתבש בהן – הן על גבול השירה – מאפשרות לבטא את העמדה הנפשית הזו בלי צרימה. הנה כך בתיאורה הדינמיקה שבבסיס הקשר שבין צבי שץ לנחמה אברונין ולצד קשריו המתמסכים עם רעייתו רבקה: „הגילוי שגילה צבי בנחמה אברונין היה כהמם. כאן הוא מצא נערה החיה במפליו, המשוררת בשפתו, החשופה בבוהו לתעודות הנפש..." (67).

הספר הוא בעצם סיפור נפתוליה הרוחניים של חבורת חלוצים, מראשוני התנועה הקיבוצית ובראשם צבי שץ. צבי לא היה הבולט שבהם אך באישיותו ובחייו השתקפה הפרובלמטיקה הייחודית שהקיפה גם אחרים: הקושי לממש, בעת ובעונה אחת, את החלום בכפילות מבחינה הפרטית והציבורית. חלומו של חלוץ שרצה לשרוד את הוויתו הפרטית ביותר, אך עם זאת לא לוותר על חלום אחר שבגם הוא דרש את כולו, ואשר אותו היה יכול לבטא רק במציאות החיצונית ובתוך קשר עם אחרים: כגון חברה קומונרית.

„הרבה אנשים" – הוא כותב ברשימה שזה לה פרסומה הראשון – „בטעט כל אלו המכירים אותי, חושבים אותי לאידיאליסט. אך כל חיי אני מהרהר רק על חיי הפרטיים. מדוע לא יכולתי להשיג אושר שלם בחיי הפרטיים, להגיע לאותו גובה אליו נשא אותי חלומי הגאה?

„התשובה ברורה ופשוטה: מפני שברצון הגדול קשרתי את אושרי הפרטי כחופש ובאושר של עמי.

„בשאתי עצי חלום על ראשית חדשה לחיי-אדם, פקד אותי צער על שרחוקה אותה ראשית..." (52).

מצד אחד מוצג חלום הכלל כבסיס כאור אישי ומצד שני, במקום אחר הוא יכול לכתוב כך: „לא אתן את האינדיבידואליות שלי על מזבח העם" (51). ואכן, צבי שץ הוא איש של סתירות שחי את הסתירות המפלגות הללו מתוך מודעות וכאב. במחזה הנזכר של אלתרמן יש לשסע הזה, שחצה נפשות כה רבות אז, ביטוי דרמטי ברסותם של שני היסנוגורסקים (א' ו-ב'). אלה שני צעירים הדומים זה לזה עד שאין להבדיל ביניהם מבחינה חיצונית אבל הכסכס של כל אחד מהם הפוך משל רעהו. „זה יסנוגורסקי, הוא התפצל" – מסביר בעל האכסניה שאצלו הם מתארחים לאורח משתאה. הפצול הזה מאפשר לקורא-צופה להיפגש באופן דרמטי וחזותי עם נפשם הטסועה של גבורי המחזה שגם הם בנפשם חצויים ואין חצי אחד בקשר עם משנהו. השסע הזה מאפשר להמשיך לתפקד במציאות הסובבת, וכן לשמור על שפיותם והמחלה היא הגנה, יאמר הפסיכולוג.

את הסתירה הזו היה יכול אלתרמן להמחיש ע"י פיצול הדמות לשתיים. אך השסע הזה בחיים, ובתוך חייו של איש אחד אינו בה פשוט. כדי להיות צריך לשכוח ולהרחיק או להבדיל להיות בתוך השסע ולסבול... ולימים, אני חושב, שילמה עליכך החברה הקיבוצית מחיר כבד שביטויו החיצוני היה שמלטון הדיבור נופו הכילים הנוגעות לפרט, לעולמו האישי ובעיקר להתלבטותיו. לסתירות שהחברה ניצבה בפניהן היה צריך אנשים חוקים וספה איתנה. אך זו כבר פרשה אחרת...).

שמו של צבי שץ רשום – כדברי מוקי צור – כהערות שוליים בתולדות התנועה הקיבוצית. בספר הזה נעשה נסיון להיווז ל„מרכז המפה" ע"י חשיפת הקשר שבין „הקבוצה האינטימית" שצבי שץ נמנה עם חבריה לבין דגניה – אם הקבוצות, ומאוחר יותר גם עם חבורות מהעליה השלישית. במאמר בקורת שפורסם ב„מבפנים" (רבעון התק"ם) מעיר המבקר על הנסיון להעניק לכך משקל יותר ברשימות תולדות התנועה הקיבוצית. המציאות, לדעת המבקר, היתה קשה מדי למשוררים ולבעלי נפש רליגיוזית ולכן לא התיר שץ את רישומו על היצירה הכלכלית-חברתית, על הקיבוץ.

איני יודע. יתכן שהצדק איתו. אך דרך הרוח מי יידע? מה שבעבר היה טולי, עשוי ברבות הימים להתגלות כבעל עוד רב. בוויכוח בין חכמים נשאלה השאלה מדוע השאירו בתלמוד את דברי בית שמאי אף כי אנו נוהגים כבית הלל? התשובה, כמובן, היא שאלה ואלה דברי אלוהים חיים ומי יודע מה צפון בחובי העתיד. אישיותו של צבי שץ וחלומם של בני הקבוצה האינטימית משקפים פרובלמטיקה שבעיני אקטואלית גם כיום – לפרט המתייסר בהריגותו ולחברה המתכחשת להלזומה. בכל תולדות התנועה הקיבוצית אלה שאלות שחוזרות ונשאלות. עיתים בקול רם ועיתים בקול רפה. לעיתים במודע ולעיתים בלא מודע. ולכן נאמנים עליי דברי מוקי צור כי: „צבי שץ וחבריו היו כאן נסיון... נסיון זה הוא בעל משמעות עקרונית, הוא צריך להיפגש עם התנסויות מאוחרות יותר, עם מבבים אחרים...".

הר הקסמים

(המשך מהעמוד הקודם)

מסתגר פליכס האב יותר ונעשה „כלוא בתוך עצמו כבחלל שאין בו פתח" (42). בסוף הפרק השמיני מגיע פליכס, מתוך זעם, לסף הרמת יד על אשתו. אך, כדברי המספר, „הוא התגבר" (מוסיפים על המידרדר" (49). על מידרון, בדרך כלל, מידרדרים. מכאן ואילך שב אין צורך לחזור אל התפתחות הניכור ואל המאבק בין בני הזוג. הוא הכרעי. החיים היו למידרון.

★

אפלפלד איננו חושש להיות שרוי בצל מגנונו של עגנון. הוא שם אפילו פעם כפי הבת, הלנה, לשון ביאליקאית: „אם הבית תהיה לה, אם כן, אם ואחות" (108). הקורא מבעיל-מבשיך: „קרתקותי הנדודות"... „אם הבית, „גלודיה", הגויה, שכאמור, מתגברת לבעלי הבית השבים בלילה ממסעם – היא שתהיה מקלט לראשם.

עגנון, שכל כולו שונה, כבש בנגנונו את הספרות העברית וכמעט שיתק כל קול אחר משום שהיה שונה כל כך. לא מכאן. לא מעכשיו. משום שהבשחון בבאו ובעכשיו התפוגגו אצלנו. והיו כאלה, שעמט, כביכול, על משמר ספרותנו ורצו לגמר ולטשטש את דמותם של בני דור הפלמ"ח. לערער את הבטחה. הם התפעלו ממגדלי ומעגנון. בשהו בהוויית המהגרים שבהם לא הניח להם להיכבע לצבר. היהודי בנוסח חרש. אך הספרות הישראלית, ה„ילידית" היתה בראשיתה. חוויית מלחמת השחרור לא מוצתה. וכבר אבה הדרך לגלות כוכבים חדשים. דור צעיר. אותו אפשר לרומם ולכסות ולתרוש כאילו אתה משתתף בתהליך הצמיחה. ואתה, המבקר-המהגר, „נוקם" בכך בותיקים. על כה שהיה עליך לעבוד כדי להיקלט כאן.

המקרה אפלפלד, הסופר שחייב היה להתמודד על זכותו להיות פה לעולם העבר פה, יכול לשמש נקודת-מוצא לציון מעניין, שמום התחיל אצלנו כיצד פורק הפלמ"ח גם במישור הספרותי?

על אהרן אפלפלד עברה תקופה מעניינת וקשה בארץ-ישראל. הוא הגיע כפליט, בניצול השואה. כליבולו רצון עז לשכוח את העבר, להחליף זהות ולהתערות בארץ החדשה. בעולם שנראה צעיר, זוהר, מבטיח, ובעיקר – אחר. שונה מכל מה שהיה שם. בגולה. כביא ההריגה. על חורבות עולם שלעבר. ובעולם הספרות כאן ריחפה דמותו של הצבר הארץ-ישראלי. היזהרי או השמיראי.

המודלים שעמדו לנגד עיניו של הסופר הצעיר אפלפלד חייבו שינוי זהות. להיות יותר צבר מצבר. כפי שנואלו אמנם לעשות כמה וכמה מהגרים צעירים אחרים. (ובעשותם כך הוסיפו לירידה הקיים בלאג הכי – אופי קריקטוריסטי, שאורבתן רק מאוחר יותר. אפלפלד היה רציני יותר. ואפשר שהבין כי הקרב אבוד מראש. הוא הבין, כי ל„ימי ציקלג" לא יגיע. לא „לאליק נולד מן הים". ה„פלודה" של ארץ-ישראל היתה זרה לו. הנוף, הלשון הגבוהה הרשנה. לשון המקורות לא היתה שגורה. היכן עגנון היכן הוא. אליו רצים הסופרים, הסבריים, אנשי השוליים.

עורכים ומו"לים נהגו בו כפי שנוהגים בכל חדש, בלתי מוכר. ואולי, גם כפי שנוהגים נציגי תרבות של חברה קולטת במהגרים. תחילה – תסתגל לחברה הקולטת: הספרות הארץ-ישראלית לא היתה בשלה עדיין לקליטת לשון רוח של אנשי שוליים. התקופה ההרואית תבעה עדיין גיבורים, חלוצים, מגשימים, מתיישבים, הקיבוץ לא היה בקוס-של-גבור. אפלפלד לא חש עצמו ראוי לבוא במחיצתם. לא אלה היו גיבוריו. כאמור נשמעו קולות הסותרים, המבריחים, אנשי השוליים, האפורים. אלה – לא עוררו התלהבות מרובה. מבד המסתגים על פרסום כתב-יד. השעה לא היתה כשרה. לא היה רצון להודות שממשיכים את הגלות בארץ-ישראל. רצו לתת הרגשה להתחלה אחרת. הבריגה היתה צעירה.

היום „שואה" סחורה ספרותית טובה. יימחל לי על הביטוי. אולם, לפנינו הניגה תקשורתית ממש. גם מבקר נכבד, שלא רצה אתגמל להכיר ב„נושא השואה", לא רצה לעודד מחקר בספרות השואה – מצטרף עתה אל הפרהסיה. בעל כורחו ושלא כטובתו. היום סוכבים צירים מקרקמים את הכבירות. ואם הפץ הישרדות אתה עליך ליטול חלק במשחק. אולם כאשר, אפלפלד הגיע אל סיפורי הקדם ובתור שואה אסור לו הוא שמע, בוודאי אם כבר שואה – מדוע לא השואה עצמה? מדוע לא רגע מדוע בהתגבשת מכסה על הפצע? מדוע לא הדבר עצמו הוודה. לפה סחור-סחור, בעדינות, בגרותה? לך צעק אני בשואה הייתי ילד. זה מה שיש לי. אמרו בוודאי גם כך אם כבר שואה – מדוע לא פרטיזנים. גבורה, לוחמים. הוא לה היה לוחם. לא היה יכול להיות פרטיזן.

ובנים קשים עברו על כתבי היד של אפלפלד. חבט שנים, לדבריו, רוו את ספרו. אז. קודם שהוכר הצגה. ספר מצליח ומקבל. בינתיים, כאמור התגרש משהו בקרית ספר. פירוק הפלמ"ח הספרותי. כתי בעם הן אלה שעודדוה. את אפלפלד הבתחיל. לא במקרה פ בשמוך מעט בביוגרפיה שלהם מבגיד את רובם. גם עליהם עברה. ילדות קשה. התסגלות קשה. לאחר שגנשו מבוססים. יחדים בשמם הבעוברת – הרהיבו עז להוקיר את עברם. להסתער על השומעים. יהודים, רחמנים, בני-רחמנים. אלה ואלה היו הדוי. תולעה הייתי. כשהה השלכתי אל אשפת העולם. היה עלי להילחם. להיאבק לסלול את דרכי. עליכם להעריך את מה שעשיתי.

ותחילה להיווצר גם ביקורת פרוטמגנולית. להחזיב את הירידה כדי לבודד ולמתוח לפי הצורך. הולך ונחשף במין „קשר" שנעשה כדי לשנות את ההקשר. את המקרב התרבותי הארץ-ישראלי. להשתלט עליו. להוריד מן הבמה ולהעלות אליה. להוריד את ה„ילידים" שהתייעוד להכניס את הצבר היפה. את ארץ-ישראל העובדת. את הנרעש והבסיס שיכול היה להעניק מעט בטחון לדור „ישראלי" חילוני הומניסטי בישראל. לסמר משהו מן המלאות ומן ההירואיות. בוודאי שלא הכל היה כשורה בספרות זו. הממד השכבתאי, למשל, היה חסר. אך כל חברה זקוקה לפיתוס משלה. האנטי-גיבורים יכלו להמתין.

אפלפלד עבר תקופה קשה ומכאיבה. אין ספק, שניתן להחוש לו אהבה בכישור האישי. אך עליותו של אפלפלד קשורה גם בלגיטימציה של תהליכים מסובכים. משום כך התבקש, כמוטמה, איזון מסויים. בדיקה מחודשת של תהליכים. קישור בין תופעות. העובדה, שאין כיום אטמוספרה ספרותית ביקורתית ראויה לשמה משבשת את יכולת השיפוט והערכה בקרבנו ומבלבלת את דעת הבריות ההדיוטות. פרופסורים השתלטו. סדרים הרבה הפרופסורים. הארץ קטנה, לא תבילנו. הגיעה השעה לנער את ההוויה הרוחנית הדשנה. יציאתו של אהרן אפלפלד להתקפה רבתי נגד עורכיו ומו"ליו לשעבר מסמנת שלב מסוים. לא ניתן אמנם להרכיב מחדש את הפלמ"ח במובן הספרותי של המושג. אך את מפרקיו יש לדון לפי התוצאות. בעתיד-בעתד-אחות.

„היום" של אתמול

מאת דוד מלמד

„יופיע כדי יום ביומו" – כתובת זו כהיתה רשומה כתחת לשמו של העתון „היום", גילגה בתוכה את החידוש שהביא עמו עיתון זה אל שדה העתונות העברית. ב-ע"ש ו' אדר ראשון, תרמ"ו, „לא בינואר שנת 1886" הופיע בפטרבורג גליונו הראשון של העתון היומי הראשון בשפה העברית.

בראש הגליון נבסרה לקוראים רשימת מחירו וגליון אחד – 5 קאפ', ובערי המדינה – 6 קאפ', וכו', ואילו למתבים הובהר „מאמרים גדולים מוכפלים לבעליהם, רק אם שלחו הוצאות הבי-דואר: מאמרים קטנים אינם מוכפים כלל, ועל המופרים להודיע בכל מכתב ומכתב את שמותיהם ומקום מגורם באר היטב".

„היום" היה פרי יוזמתו ובקריפתו של הר' יהודה לייב קנטור, יליד וילנה (1849-1915), רב רופא, סופר ומלומד, יהודי סורטי ובעל אוריינטציה אירופאית, מודרנית ביה-פליטבנה. את מקום בנעוריו עשה עתונאי של סמולנסקין „השחר", ואחרכך רכש את נסיונו העתונאי המעשי ב„הצפירה". קנטור לא נמנה עם „חובבי-ציון" והיה מושפע מהמגמות האוניברסליות של תנועת ההשכלה. אך לשפה העברית ולספרותה חש אהבה מיוחדת ואכיבה. על רעיונו להוציא-לאור את עתונו כתב: „אחת הכוונות שלי בהוצאת ,היום' היא להרחיב את גבולות המושגים והידיעות בין אחינו הקוראים רק עברית, לתת את העולם בלבם, להראות להם, כי הרבה דעות ומושגים, צרכים וענינים, שאלות ופתרונים יש בעולם, אשר לא ידעו הם ואבותיהם, כי יש אור וצללים, יש חסרון ויתרון, יש טוב ורע בחיי העמים הנבשבלים אשר לא ראו אחינו בחלום".

גולת-הכותרת של „היום" היו הפליטוניים שפירסמו בו דוד פרישמן, י"ל קצנלסון (בוקי בן יגלי) וקנטור עצמו. פליטוניו של קנטור תיארו בחזיונות ובהומור את המתרחש בעם היהודי ובעולם, כאשר תרמה בבה לעתידה של העברית טסורה לכל אורכם. העתון הופיע בתנאים קשים במשך שנתיים, ובהספקיתו הוחלו גם „המליץ" ו„הצפירה" להופיע כדי יום. אולם למרות חייו הקצרים הותיר „היום" את רישומו בתולדות העתונות העברית, ומלבד זכות-הראשונים שבהופעתו היומית, יש בו גם משום ציון-דרך חשוב בהתפתחותה של הכתיבה העתונאית הבהירה בשפה שלקתה עד אז במליצות ובסירבול.

הגליון הראשון של „היום" כלל ארבעה עמודים, בפורמאט דומה לזה של העתונים כיום וכמו הפורמאט של „ידיעות אחרונות"). היו בו דברי-עורכת, ידיעות מהנעשה ב„עיר המלוכה", „מכתבי סופרים" ו„ווילנא, יעקאטערינאסלאוו, באר, דיבאכיר, ירושלים, וויען"), „תלגרמות של החברה הצפונית", „חדשות שונות", כרשם של שנת 1885, „ידיעות האחרונות", „תערובת", פוליטוין" ו„הודעות".

באמור המערכת, שנכתב בכל הנראה ע"י קנטור, שיחה את לבטיו, תוכניותיו וכוונותיו של העורך והמו"ל. „בגשתנו היום אל המלאכה להוציא לאור בשפת עבר מ"ע (מכתב עתי) מופיע חדשים לבקרים הננו יודעים ומכירים את העבודה הרבה אשר העמסנו על שכמנו ואת האחריות הגדולה הרובצת עלינו לרגלי עבודתנו זאת... אבל כבר הדבר כאר לפרוץ דרך חדשה לא דרכה עליה רגל עד כה... כי רבו המזהירים אותנו מלכת בדרך הנעלמה הזאת, הקוראים אלינו: נסו מן הדרך הזה... איפה תקחו מאמרים למלאות בהם גליון מדי יום ביומו... האומנם תחדשו כבשר נעורי שפת עבר ואחרי בלותה תהיה לה עדנה לדבר על מעשי יום ויום... אין קוראים לכ"ע כזה", ויש המרפים את ידינו „בהוצאות הגדולות הרבות הדרושות לכלכל ענין גדול כזה". אבל לבסוף ההחלטה היא להישען לאלה התומכים והמעודדים „ונחלוך חרשים לעבור בדרך החדש מבלי שום לב אל העיקשים והכשולים המכסים פניו".

בעייה אחרת הניצבת בפני העיתון היא באיזו עמדה לנקוט במחלוקות הרבות שבין המפלגות והכיתות בעם. ידוע לעורך „כי יש צורך גדול לאחינו מכ"ע אשר לא יטה אל אחת הקצות, רק יעמוד על המשמר לראות מה יעשה לישראל ויחוה דעתו בלי משא פנים. אבל גם במתינות, בדעת מיושבת, ובכבוד הראוי גם למתנגדינו". לכן מודיעה המערכת „בלחם בעד זכיותינו ומשפטינו – מלחמת הרוח, מלחמת העט עם העט והלב עם הלב, ובמקום שהשלום שורה, שם תשרה גם ברכה בכל מעשי ידנו... תקוה כי כל אוהבי עמם, כל נגעי לב ומשכילים על דבר אמת יעמדו על ימיננו לתמכנו וחפץ ד' בידנו יצלח".

חלקו העיקרי של העתון מוקדש לידיעות אקטואליות במקומות שונים, הן מופיעות במדורים „בעיר המלוכה", „מכתבי סופרים", „תלגרמות של החברה הצפונית", „חדשות שונות" ו„ידיעות האחרונות".

ידיעה ב„עיר המלוכה", היא, פטרבורג, מספרת ש„היום יום ד' 31 יאנואר יתברר בסוד זקני הסענאט משפט בני אנשי החיל מזרע היהודים. מודעת היא כי כל היהודים, אשר אבותיהם עבדו בצבא, נספחו אל תושבי הארץ ונאחזו בערים שונות מחוץ לתחום מושב היהודים, אך בימים האחרונים החלו להצר צעדיהם ולהורגיים ממקומם בעיר המלוכה, ואחד מהם ה' קאמפאר בא בקובלנא אל בית המשפט העליון והיום יתברר משפטם אם לשבת ואם לחסר".

ידיעה ארוכה מווילנה מספרת על „בראה חדש... בגבול מושב היהודים: חוסר התעסוקה גורם להגבהרות על הנשים העוברות, והוצא „צו אל זקני החברה לבל יתנו לבעלי המלאכה הזאת להעביד אצלם מספר נערות יותר משליש לפי ערך הפועלים הגברים".

מעניינות ומבותות הידיעות שב„תלגרמות". העתון מציין סתן „ביום ד' 29 יאנואר (10 פעברו) לעת הערב". האחת: „פאריז. השמועה כי צוות הממשלה על בית מלאכת הנשק של ר' עסטיע לתקן את קני הרובה אשר לחיל הצבא אין לה כל יסוד". ואחרת מברלין: „מחר לפנות ערב יעבור הפרינץ וויליהעלם עם הנסיך ראדיזיויל לצוד ציד בגנטי הנסיך הקרובים לעיר וואדסאו", ועוד משם: „היום הציעה הממשלה לבני נבחרי העם בפרוסיה חוקים חדשים בדבר מצב המורים והמורות בבתי הספר לעם ובחינותיהם, גם בדבר העונשים אשר ישיתו על ההורים המסאנים לשלוח את בניהם לבתי הספר בפרוסיה מערבית ובכפרים בנפות שלעזיא וגנאזען נענשים עפ"י החוקים השולטים בכל ארץ פרוסיה". וידיעה מקיוב: „אתמול בעת הובל הגענעראל גאורשקאו אל שדה הקבורת אסקאלד ואנשי החיל ירו בכלי תותח לכבודו, פרצה אש באחורי כלי תותח אחד ותצרוב פני ארבעה אנשים מאנשי החיל, ואחד מאחרה העיר נפצע".

גם הידיעות במדור „ידיעות האחרונות" כרגיטות את אופי הנושאים שהיו בחדשות בראשית שנת 1886. ידיעה מרומא מספרת ש„מלך הסינים בקש מפני האפיפיור אשר ישלח את צירו עזרה פעקינג, והוא גם הוא ישלח את מלאכו לשבת בעיר הקדושה רומא". ומפאריז: „היום נודעו עוד הפעם חמשה סאציאליסטים ויובאו עם גבול בעלגיא: אחד מארץ רוסיא, אחד מארץ פולין, אחד מבעלגיא ושנים מאסטרו... לפי השמועה גמרה הממשלה בדעתה לחוק חוקים חדשים נגד התותרים להפוך את כל סדר הקהל משורש".

וכמו בימינו, התעניינו אחינו בני ישראל גם אז בנעשה בבורסה. עבורם קיים המדור „ידיעות הבורזא בס' פטרבורג" ובו „שער החליפין ביום כ"ח יאנואר הכולל את מחירי „חצי אימפעריאל", „כסף" ו„קופון של המכס". כל אלה מחולקים לשלושה „להבית", „למכור" ו„מכירות נחלטות".

מעין ידיעות, משולבות בתגובות של העתון, מצויות במדור „תערובת". כאן עוסקים בברון רוטשילד, במצלמה, בספירת הנוצרים ובגשם בירושלים. „עד כמה מרבים אחינו הצרפתים לחקות את כל מעשי העם אשר בקרבם הם יושבים תראה לנו למדי הידיעה אשר הביאו לנו מה"ע הצרפתים, כי הבארון א. רע ראטשילד קרא אליו את הרב הכולל ה' איזידאר לניצא, ויבקשהו לקדש את אני הסי"ן התרים אשר כנה. מה"ע הצרפתים מתכתבים במילת "BAPTISER" ר"ל לזרוק עליו מים טהורים, כאשר יעשו הנוצרים. הדבר הזה יעורר בנו החפץ לדעת באיזה אופן עשה הרב איזידאר את מעשהו בקדש. אחרי תום עבודת הקודש קחו כוס יין לחיי הבאראנעססע דרויטשמס רע ראטהשילד".

וידיעה על תגלית חדשה: „עוד אחת ממפלאות המדעים. בצרפת המציאו זה לא כביר כובע חדש המכיל בקרבו מכונת ציירי האור ופאטאגראפישס אפפאראט. בצד הפנים של הכובע נקוב חור קטן ועגול אשר דרך בו יבואו קרני האור פנימה אל המכונה, ואם אך יפתחו את חלון הכובע על ידי פטיטה החוט אשר מחוברת לו. אז נכונה היא המכונה לקבל כל צורה ותמונה אשר תופיע לנגדה ולציירה על לוח זכוכית אשר בתוכה. על דרך זה יש לאל יד כל נושאי כובע זה לאסוף אל ביתם כל תמונה יפה וציור נחמד מכל הדברים אשר יתפוצו".

בידיעה מלונדון מסופר על „שגיאה בחשבון השנים לספירת הנוצרים". מתברר ש„מחוקק דעת הנוצרים" לא נולד בשנת 753, „כי באמת נולד בשנת 750". ומכאן מסיק העיתון: „הנה כי כן השנה שאנו עומדים בה עתה היא באמת שנת 1889 ולא 1886".

עניין ביחוד יש בידיעה מארץ-ישראל: „ירושלים תר"ב בירח העשתי עשר תרמ"ו. אחרי אשר כלו בני ציון הרבה מעצירת הגשמים והמעט הבר"צ גזרו תענית וצום ג' פעמים וגם עשו הבנות להתענות ביום השני י"ג שבט. שמע ה' לקול עמו ובלילה לפני הצום נפתחו ארובות השמים וגשמי ברכה נדבה ירדו לרוב, וגם עוד כעת הגשמים לא חדלו, הבורות נמלאו מים, ומהם ישתו בני-ירושלים מים בכל ימות השנה".

את החלק הפובליציסטי מייצג, מלבד מאמר המערכת, פליטון בשם „אותיות פורחות" חתום ע"י „דויד", הוא דוד פרישמן, ממשתתפיו הקבועים של העיתון בעתיד. „לבוש אני היום את בגדי השרד... הנה החלה המלאכה! הנה החל ,היום' לצאת אור בעצם היום הזה" – כותב פרישמן, ומסיים את חלקו הראשון של הפליטון: „אבן הנה רד היום, המלאכה עוד ברובה אם נתחיל את התורה כבראשית, המסדר מביה"ד עומד על יד ימיני ונוגס כי לתת על ידו את הגליון לשום אותו על האבנים, ולכן אחסוף את סוף מאמרי ליום מחר. מחר אתנגנו בדבר: עוד העננים סוכבים על ראשנו ומי יודע אם לפני הרעם יבא הרוח ויפזרם לכל עבר. כל העניים ויחס המדינות זו לזו מסוכסכים מאד, עד אשר אין יודע מה תהי אחרית כל אלה, ואולי גם ראשי שרי המדינות לברם, אשר עתותי הפוליטיק בידם, מבטסים באפלה ויודעים בסתר לבם, כי הם בראשם והם נשואים בכח הסבות והמסובבים הקשורים זה בזה כשלהבת בגחלת, אשר אין ביד בראום לפנות דרכם ולהוציאם משורתם אף כחוט השערה".

בסוף הגליון ישנה הודעה כי „בבית מסחרי לספרי השכלה ישיג כל דורש את מכ"ע ,היום' היוצא לאור בעיר המלוכה שש פעמים בשבוע במחיר הקצוב על כל גליון. בית מסחר הנ"ל יקבל גם מודעות מעיר ווארשא וסביבותיה ויתן להנה מקום ב„היום" ע"פ המחיר הקצוב מאת בית המערכת". אגב, כתובת בית-מסחר זה, כמו כתובת המו"ל וכתובת המערכת של העתון במקום אחר בגליון – רשומות ברוסית בלבד.

גליון. בית מסחר הנ"ל יקבל גם מודעות מעיר ווארשא וסביבותיה ויתן להנה מקום ב„היום" ע"פ המחיר הקצוב מאת בית המערכת". אגב, כתובת בית-מסחר זה, כמו כתובת המו"ל וכתובת המערכת של העתון במקום אחר בגליון – רשומות ברוסית בלבד.

„היום" שמר גם בגליונותיו הבאים על מתכונת דומה לזו שבגליון הראשון. הוא המשיך להיות עתון אינפורמטיבי, פובליציסטי ובעל צביון לאומי מובהק. אורח פנייתו אל הקורא היה ברמה אירופאית ומתוך גישה תרבותית ובהירות לשונית. עם זאת נמנע מלנקוט עמדה חד-משמעית בשאלות ציבוריות שעמדו ברום העולם היהודי, והסתפק בפולמוסים מסוג זה שניהל פרישמן מעל עמודיו נגד „הצפירה". על בעלותיו לא עמדו לו אלא במשך שנתיים בלבד, ואז נסגר מטעמים כלכליים, בשל ההתחרות הקשה עם „המליץ" ו„הצפירה", עתונים שנהפכו ליומונים בהשפעתו. גם התנגדותו לתנועת חיבת-ציון גרמה להתמעטות קהל קוראיו ולירידתו מעל בימת העיתונות העברית.

אולם באותה עת כבר היו יומונים אחרים על שולחנו של הקורא העברי.

מתי נתחיל לחיות

(המשך מהעמוד הקודם)

דוגמא לאי-שבירות הפרופורציות בין לוח העלילה לקטעי ההיסט, ניתן למצוא בסידרת הקטעים הנושאת את הכותרת – „שאלות ותשובות בנוגע למוות". נכון שלוין, אינו מתכוון כאן ליצור רצף של עלילה בין סידרת הקטעים, המצטרפים זה לזה, רק מכוח היותם רגים מוזרים שונות, בקרסיות מעמדו של המת בעיני המתרים. בעיניים אך-בקטע ב' למשל, הנושא את כותרת המשנה „התחבר הקדמת האבל למותה", הוא מבליך את הדמות המרכזית לקטע זה. את הגבר העומד על סף פרישה מחיים, אל שתי סיטואציות שאינן נדבקות זו לזו, וגם שכל אחת לעצמה מתפוררת בין מספר רב מדי של תמונות וקטעי מבע הגיגיים.

דוגמא להיסט ממין אחר, זה מצוי בספע משבץ, מצוי בסיפור „צ'יצקי" שהוזכר כבר במאמר. „צ'יצקי" מתהלך לתומו ברחוב, והנה במיגוון ישבניהן של נשים אנונימיות. בדמיונו הוא רואה אותן מביטות בראי, והיה, היסב לקטע הגותי-קוסמי הרץ במחוזו של הראי ובו בלבד. – „להווי ידוע כי הראי הינו הבריה מוזרה, שהוזה יותר מהברות האדם, כי פטור הוא מסרבולי הבשר הנלווים אל הברות האדם התוצצים בינה לבין העולם. כמו כן מסוף הראי מפחדי האדם ויסוריו המטשטשים את הבוחן ובולמים את התקרמות המדע העיוני. הראי הוא ההבדה הפילוסופית המודעת העליונה, הוא אינו המשקף בלבד של התמונה בקרבנו אלא גם הגרעין המדויק והמציאותי ביותר לתמונה זו". (עמ' 97 ובן הלאה ובן הלאה). היסט כזה לא רק שאינו מפורר את מסגרת הסיטואציה, או מטשטש את תוויי הדמות, הוא מעשיר את הקורא בהבריקות לווינית, משעשעות, על טבעם הייחודי של האבירים הבאנאליים ביותר המאכלסים את חיינו. אני כמעט מתפתה לומר, כי שילוב כזה של אמירה פילוסופית, פשוטה, עמוקה ומשעשעת על נושא כה גדוע ושחוק כמו ראי, או שאר המצאות ותופעות אנושיות כאלה, רק לוין מסוגל לו.

אשר לתיאור הלכי המחשבה של הנפשות הפועלות בסיפורים, שהוא כפי שציינתי, המסייע הנוסף להעשרת תכני העולם הלוויניים, כפי שנפרסו במחוזותיו הרבים. לא יהא זה נכון לומר, כי במחזות שהם דיאלוגיים מטבעם, „באליך הצופה להסתפק רק בהתוודעות אל מוצא פיהן של דמויות כמו שמואל ספרזל, לירנבל, רות שהם וכל שאר דרי עולמם העלוב והמגוחך. שהרי אחת האיכויות הבולטות ביחודיותו במחזות הלוויניים, היתה זו שהושגה בבין היותם של הדיאלוגים, „התבוה של מחשבות ורגשות, שברגיל בני-האדם נוטים לקבור בבטנם. לוין במחזותיו, ניתק כמעט לגמרי את הגבולות בין מה „שמותר לומר, לבין מה „שמותר לחשוב ולהרגיש". את פער הצביעות והשקר המפרידים ברגיל בין המותר למותר, ביקש לוין לבטל. לכך קראו המבקרים, רצח פרות קדושות, או בלשון מעודנת יותר – ערעור נורמות התנהגות. לכך ניתן לקרוא גם, חשיפת האמיתות העירומות באפילת נפשו של האדם, המאפילות את הנפשו והפסכות את חייו לזוועה אחד גדול.

סיפורי „החלה הנצחי והאהובה" עומסים בפעילויות כמו פליטת רוק, נפיחת אחוריים, הליכה משכימה ברחובות ועוד ועוד. הדיאלוגים המתנהלים בין הדמויות מועטים מאד, ולעומתם כאמור, מרובים תיאורי אופן היתמצאותן של הדמויות זו במחזה של זו. הפער בין מה שהדמויות מבטאות זו על זו לבין המתרחש, או בעצם בין מה שכמעט אינו מתרחש ביניהן בשדה הבריאות, מחזק את הממד הטראגי שאפיין גם את מחזותיו של לוין. אלא שבהם נוצר הממד הזה, דווקא מכוחו של העימות הגלוי, הבדיוני ועל מישור אחר, על המישור הביטוי, בין שולמן הפנימי של הדמויות לבין פעילותן במחזות, שלא כבסיפורים, לא התיר לוין לדמויותיו להסתיר את עליבות נפשן, ואת הגיגיהם הנפלים או לחילופין הנפוליונציקיים, כאותרי ההתנהגויות, שבמקרה הטוב אינן מגיחות ואינן מסרותיות. בסיפורים הוא באפשר, להן לעיתים מזומנות את העמרת הפנים הזאת, לקורא עהוא סודה ויסב להבהיר, כי אין סעם בזאת, התיישרות הפנימית, הבוז שרוחשות הדמויות לעצמן, הוויות האושר שהן טוות לעצמן מתוך תחושה הבורח להתנפץ אל קרקע המציאות, ומתוך תחושת ההחמצה הגדולה יותר, להתמיד ולאחוז בזנבות השרופים של ההוויות הללו כאין מוצא טוב יותר, כל אלה כאמור, רק מחזקים את הנבעים הטראגיים והזוכיקוניסטים בתמונת הקיום האנושי הלוויני.

לכל מי שעיין מחויב בדעה כי חנוך לוין הוא סתם יוצר גסירוות, קצת-הרבה תולני, המטריח את צופיו-קוראיו ליטול על עצמם, ולו לזמן קצר, חלק בעמשמת תפיסת העולם הבעותית שהוא שקוע בה עד צוואר, לאלה חשוב אולי לזכור, כי לוין הינו מאמין נלהב בקיומה של מערכת העדכים הנשגבים, המאכלסים את עולמו הרוחני של האדם. הוא מאמין בכוחניה של האהבה. הוא מאמין בגזיצתם המיטיבה של חיי משפחה. הוא אינו מאמין שניתן להגשים את הערכים הללו, כאשר בפניו רחוק מהם האדם עד למאוד. לפי לוין, במדה הצביעות, השקר, הרוח והליכות הנפש האנושית, גודלה של הבשות, התרנסה, והתרצות העודפים ממנו, בלוין כדי לחקוע את הסבת האנטית שהוא היא התקלה.

אם במחזות, נדרש לוין להסתיר את עצמו ואת מה שהוא חושב על העולם, כאותרי הרפליקות של דמויותיו, הרי בסיפורים, הוא בפורוציה של מספר-גלוי. הוא המספר על מה הדמויות שלו חושבות. הוא גם זה העורך את הקפיצה האגלוגית בין מה שהן חושבות לבין מה שבאלנו, כן הראוי לנו שנחשוב על עצמנו. קריאתיו בלאות פאתוס, הצער ובעיקר כאב גדול. וכך הוא מסיים את הסיפור „תעצת מיני של ליל קירוי המתאר הזרוגות דרמטית בין גבר לאשה. הזרוגות אחת בדמיון ובראמנית כאברי הבית – „במה עלובים חיינו, רבותי. שהרי לדהרוג – לא אנו הזרוגנו, כי אם בתה של נפיסת מוכאש עם אלוף הגנים הטוהרי. הם, לא רק בדים בבם הם מוהוגים, אלא אף בדמיונותינו. ואילו אנו נוסלים ומעפסים זה את זה על אוטובוס צפוף בתנאים קשים ומגוחכים, לאן, רבותי? ומתי נחיה גם אנו פעם? מתי נזוזג בעיניים פקוחות? מתי נהנה בן, רבותי, מתי נרד סוף סוף מן האוטובוס האחור, הדחום, המחניק הזה, ונתחיל לחיות". (עמ' 163) – כה אבר, שאל, ציחה הבוך לוין.

ולסיום עלי להתוודות, על מה שהייתי צריכה, אולי, להדירש לו כבראשית המאמר. אני מעריצה גדולה של חנוך לוין. תפיסת העולם שהוא מציג ביצירותיו וכו האומץ שבו הוא מגנה את גוגיה הבינאנסים שבה, כידגות כזה שניס אל תגים ותוים רבים בנפשי. אולי גם אני צריכה לטהר ולמצוא סמיכאטר הלום. אולי אני צריכה למצוא את הסמיכאטר הלום הזה, ולשולחן בחושות לעין מעמיק ביצירותיו של לוין, שיוכל הוא להחליש מי הוא זה הוא סומק כאן כאבות לריסטי.

רפרוף ראשון

ספרים חדשים

מאת אבי טנא

המזרח התיכון

המימד השיעי

מחאה ומהפכה באסלאם השיעי / עורך מרטין קרמר · הקיבוץ המאוחד · 156 עמ'.

שישה מאמרים שקובצו יחדיו בכותרת מבוך: „לסקר את התפתחות הגדולות המתחוללות באסלאם השיעי כיום, ואשר הולידו את המהפכה האיראנית וגילויי מחאה בקרב השיעים בכל ארצות פיזורם". בהתאם לכך יש כאן על הרקע ההיסטורי של השי"עה (איתן קולברג), על המימד השיעי במהפכה האיראנית (דוד מנשרי), על השיעים בעיראק (עפרה בנג'ו), בערב הסעודית (יעקב גולדברג) ובלבנון (יוסף אולמרט), ובן פרק מסכם על השיעה המתחדשת (בעל העורך). הספר יוצא בסידרת „קו ירוק" של ספרית „קו אדום".

אקולוגיה

הרדעה כחוקרת

כלרכקעצונה בגליל / מאת אביבה רבינוביץ / הקיבוץ המאוחד · 254 עמ'.

„מדוע צומח כאן אלון מצוי וכאן אלון תולעי" שאלות מסוג זה שרדו את מנוחתה של אביבה רבינוביץ כאז החלה לטייל בגופי הגליל כפלבחאית וכרועת צאן והביאה ללימודים אקדמיים שיטתיים ולמחקר במסגרתה של רשות שמורות הטבע. המסקנה הסופית מוצגת כבר בראש הספר: „חברות הצמחים המתפתחות בגליל נקבעות באורח חד-משמעי על ידי סלע התשתית, כאשר הרכבה הכימי והפיסיקלי של הקרקע הוא תוצר ישיר של תכונות סלע התשתית". וגם זאת „האדם הוא גורם משפיע עתיק יומין באזורנו". מסקנות אלו נסמכות על פרקים הבאים בהמשך, כגון, למשל, „מיון והגדרה של קרקעות ההרים בגליל", „חברות הצמחים בבית גידולן בגליל", ו„צומח הבתות בגליל". בסוף הספר מפתח לצמחים ולחברות צמחיות.

בטחון

העקרונות התקפים

עוצמת אוויר במלחמה / מאת לורד טדר / תרגם מאנגלית: א. כהן / מערכות / 97 עמ'.

ב-1947 השמיע מרשל חיל-האוויר המלכותי, לורד טדר, ארבע הרצאות באוניברסיטת קמברידג' ועמד בהן על עקרונות הלחימה באוויר כפי שנצבירו לעת ההיא. נושאי ההרצאות הן – אחדות הכוונות במלחמה, עדיפות באוויר, עוצמת אוויר ביחס לעוצמת הים והפעלת עוצמת האוויר – הביאו את בית ההוצאה הצה"לי לפרסם תרגום עברי ב-1954. הימים נקפו, הטכנולוגיה ומערכות הנשק ידעו חידושים מפליגים, אבל העקרונות שכדר נדרש אליהם לא איבדו בתקפותם והביקוש לספר בחיל-האוויר שלנו לא פג. הנה איפוא מהדורה מחודשת.

שירה

בהיעוד או בהסתר

אורצל היינה / מאת שלום כתב / הדים / 73 עמ'.

ספר שיריו השישי של המחבר מעוטר בפסוקים שנחלקו ליצירותיו הקודמות. בתוכו שירים כמו: „הרבה אושר הענקת לי / יונתי גם בהיעדרך, / או בהסתרה יתריו / ואנו – כתאבי אילה / ואני ידעתי / אם לא כבוח ולא / בחיל תנ"ע בנפיך – / תוכלי להתרומם אל על תמיד"

ראשית ואחר

בין איר לצל / מאת ישראל בנייסף / עקד / 90 עמ'.

ספר שירים שלישי למחבר, העוסק בהוראת פילוסופיה וספרות עברית בדרום-אפריקה ומי שכבר הוכתר בפרס ע"ש גתי בין. בתוכו, למשל, „יש סדר בדברים: / ראשית זריחה ואחר שקיעה / (או להיפך: ראשית שקיעה ואחר זריחה). / ראשית אהבה ואחר לידה / (ואולי: ראשית לידה ואחר אהבה). / כן יש סדר לדברים: / ראשית זחילה ואחר ירידה / ואו להיפך: ראשית ירידה ואחר זחילה. / ראשית זכיה ואחר שכחה / ואולי ראשית שכחה ואחר זכירה".

כוכבים ולבנה

עונת התפוזית האחרונה / מאת אפרים דותן · מיקלק / 44 עמ'.

לא נדע מי המחבר מיש בשדיו גם פלגנות ונביות-זבורה. הוא מעיד על עצמו בזו הלשון: „הכוכבים ריטר את ביאליק / בקורצם לו דבר אמת / · אותנו ריטהה הלבנה / ופניה האוידו כמה / גם שבים ביטתה על הסקר / עד לילה פקח את עינינו / לקרוא אותות כסבים / ולראות כי הילד איננו".

האפילה שבתוכנו

(המשך מהעמוד הקודם)

בסופו של דבר, קריאת סיגלית דוידוביץ לאותן נפשות, קשה להפתיע אותן בארשתו גילוי לבני עצמו. היא גילתה את הדברים קודם לכל אדם אחר ולכל קורא אחר. מכאן ואילך השאלה החיונה היא מדוע בכל זאת איננה „מפסלת לחן ילדים" בסום שיר מכירה. אחרי ככלות הכל, משוררת שהעברית נתונה לה כסיגלית דוידוביץ איננה חייבת להיות מופרת-תשוקות בתחום הגילים. לא הייתי מתערב בעניין זה, אלמלא חבתה כי מדובר כאן לא רק בעניין פנימי, נפשי, כבנינה לבין עצמה, אלא בפואטיקה הכללית של הדור, שסיגלית היא חלק ממנו. כלומר, לא רק במחסום רגשי מדובר כאן, אלא בקושי לפרוץ את הנעלות הספרותית של הפואטיקה השלטת, ובעיקר את הנחה שהסבל הוא הנושא האמיתי, והסבל זה יאים „הזוגרים הרליבה".

צריך להבין, כי עד לפני שנים לא רבות כליבך, גם השירה המלאנכולית ביותר היתה נבונה בתוך הרוח וכסקל, שהם עקצם בין אביר ביתק, וכתב כפואה – ואכרים כאחרים. מלאנכוליה נכון, ככירה שאיננה נימה לכווק שום דבר מלבד התדריקות השוכולית עם מצבי הנפש, יכולה להיות, בתינה כופרת. ערין בעיני. עוכרה שגם סיגלית דוידוביץ מוצאת עצמה מתלהנת.

במקום אחר („עיר אביב", עמ' 29) עונה סיגלית דוידוביץ למורה, המבקש מתלמידיו „כיתבו לי זמר בתבנית יפנית. לקח יופי ומידה יפנית", כך:

אורוני הבוזה, אביבית,
ההיך
של הים
מפריח בעישון
ואינו קם בבוקר
מידוני אותית.

כלומר, אומרת המשוררת, אי-אפשר לכתוב היום שיר הייקו, אותם ציורי לשון יפניים קטנים. הזמן אחר כביכול בשורש נישכתו.

זה נכון, אולי, במובן יסודי אחד: אי-אפשר לכתוב היום ואו טוטב לא לכתוב) שום דבר שנכתב קודם, אבל האשמה העצמית המבצבצת מתוך הסורה („מפריח בעישון ואינו קם בבוקר"), וכופיעה כאן בעילה לא-כתיבה כזאת, מבוססת במרומזה על הנחה מובנית ועל הפחתת-ערך עצמית חסרת צידוק. ייתכן בהחלט שגם חלק מכותבי ההייקו „הפריחו בעישון ולא קמו בבוקר", אלא שהם, בנ-גוד לסיגלית דוידוביץ, הירשו לעצמם לדובב את השיכחה ואת הצבעוניות, ולא רק את הסבל או מקסימום את המרגוע המלאנכולי.

מדובר איפוא בהכרעה רגשית ולאו דווקא במצב נפשי.

הערה: מאמר זה נכתב עוד לפני שפירסם אהרון שבתאי ב„בקריב" (מיום 28.3.86) וב„משא" (4.4.86) מכתב ותגובה, שבהם הוא מסביר בדיוק את מה שאני מסביר כאן בענייין משמעות דבריו על „הפאשיזם שבתוכנו".

ספרי-זכרון

איש הזית

משה הס – איש מגישה, חלוץ והוגה / עורך גדעון אלעד / התנועה הקיבוצית המאוחדת / 173 עמ'.

משה הס ז"ל היה ממייסדי חולדה ובעמודי-התווך שלה. בה גידל זיתים ושאר מיני ירקות ועצמים, את משקה רכנו ותנובה יצא לכמה וכמה עלילות – בראשונה לבית-סוהר בריטי בעוון החזקת נשק-מגן, ולימים לעזרת ישובים צעירים (מגל, משמר דוד, שעלבים ויטבתה, שבה יזם את הקמת המולבה המבחרמות) ולמחקרים בפקולטה לחקלאות. מעבר לכל אלה היה, כעדותו של ישראל ביסמה, „איש נחדר, חבר נפלא, חולם גדול, חלוץ ומופת חיים". על כך, על תנות חייו, ובו-רשימותיו על הזית – בדפי הספר.

אסופות

הלכות פסוקות

מלון פלשתינאה / מאת רן ארליכמן ורזן מיברג / כורן / 414 עמ'.

הבס שנים כותבים שני מחברי הספר הזה ביחזון „מוניטיר" על כל מיני „פישוטים ותופעות בארץ הקודש. הם עושים זאת שלא על דרך הנייטרליות ובלי להתייטר שרעותיהם והערכתם העצמית אינן מתנגבות אל בין השורות. הלכתם פסוקה, הקודם שלהם כתורים ונוכר בכתיבתם שאדם ברוך הורים לחם את הורותן. עכשיו, מכל מקום, ליקטו את הכתבות עם צירקיאה: „אתה יכול לצאת מן הקלון, אך אינך יכול לעצור". בין הרפים: על שרון ועל יפת', על גיל רפטה ועל כוטה גור וכל כיוצא בזה.

ספרי-ילדים

ילדי תל-יוסף

ילדי-בר / מאת תקוה שריג / כתר – ראשית קריאה / 115 עמ'.

תשעה שריג יוצאת כבית-הישיבה אבל ילדי הבר של הספר הזה הם הילדים שנולדו בקיבוץ תל-יוסף. „הילדים האלה נולדו בסמסה. במשך ילדותם ונעוריהם הפך העמק כאדמת קללה לאדמת ברכה. הם לא ידעו נוחות ותפנוקים. הם הו ילדי בר". כשלושים עלילות שלהם שעניינן באירוס הגלבוע ובארטון של קק, בדגל של צפרדע והמאור ששמו „מהנהלה" ועוד כגה והתבוכן מוצגות כאן כיד המסתברת האופה עליה במסגרת סדרה שתכליתה להקנות לילדים הרגלי קריאה עם חוויה מתוקה.

תיכף נשוב

העיפרון שלי הוא אניה / מאת עדולה / מבדה / 47 עמ'.

אסופת שירים לילדים ובראשה השיר „העיפרון שלי / הוא אניה, / הדף הוא / הים שלה, / בוא נפליג בה, / לאן? / לא חשוב, / רק נמתוק פתק / שתיכף נשוב" כנוקר. באייר בצבעים בידי רות צרפתי.

U-MAN

עבור אחד מלקוחותינו המייצר ומשווק מוצרים טכניים יחודיים בעולם בתחום צנרת תעשייתית וחקלאית

דרוש

מהנדס מכירות

בעל מרץ רב ויכולת טובה ביצירת קשר עם אנשים בעלי תואר מהנדס או הנדסאי (נסיון לא הכרחי) יכולת להתמיד דרך קשיים עד להצלחה. מגורים בגוש דן ורשיון נהיגה הכרחיים.

עבודה מעניינת מאד ושכר הולם למתאים/ה.

להתקשר בטלפון 03-292949 לשוש.

ב.נ. שרותי ניהול

מידע על משרות ועובדים בכירים

למפעל תעשייתי באיזור הגליל דרוש

מנה"ח ראשי

לניהול מערכת הנה"ח ממוחשבת והכנת הדוחות.

דרוש בוגר חשבונאות / מנה"ח מדופלם / כלכלן עם ידע בהנה"ח

סודיות מובטחת ותשובה לכל פניה.

לבית"ס החקלאי עיינות-נעמ"ת

דרוש/ה לשנת תשמ"ז

מדריך/ה חברתי/ת

מועמדים בעלי ניסיון והכשרה יפנו בכתב להנהלת עיינות. דואר עיינות 70490.

לחברת יבוא

דרושה **מזכירה**

הפעלת טלקס שוטף וידע באנגלית הכרחיים.

טל. 03-653763

למפעל קונפקציה באזור הדרום דרושים:

1. מהנדס ייצור

בעל 3 שנות נסיון לפחות בניהול ביצוע הנדסת יצור במפעל תעשייתי.

2. הנדסאי/יות ייצור

א. לעבודה במשרד הנדסת יצור.

ב. לתפקידים ניהוליים ביצור.

3. חשמלאי מוסמך

בעל נסיון באחזקת חשמל בתעשיה.

המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים בכתב וטלפון להתקשרות לת.ד. [illegible] באר-שבע.

לחברה בהנדסה אזרחית דרושים

1. הנדסאים/טכנאים
2. שרטטים

לעבודות כבישים ופיתוח, רצוי עם נסיון קודם.

טל. 03-233097

פקידה

בוגרת תיכון אחרי צבא ידע באנגלית.

03-283291/2

החברה להגנת הטבע

רח' השפלה 4 תל-אביב

למחי טיולים דרושה

פקידת רישום טיולים

כישורים: רקע בידיעת הארץ, נסיון בעבודה עם קהל, השכלה תיכונית לפחות, ידיעת השפה האנגלית, מגורים באזור ת"א, נכונות לעבודה בשעות גמישות, מעל גיל 24. מועמדות מתאימות תוזמנה לראיון.

להברה לשיווק מוצרי נוי דרוש

סוכן לאזור המרכז

* רצוי נסיון קודם בענף.
* עם רכב — רצוי מסחרי.

לפנות בכתב יד ובציון מספר טלפון לת.ד. 1449 חיפה.

לחברת ביטוח בחולון

דרושה

פקידת תביעות

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בכל ענפי האלמנטרי.

5 ימי עבודה בשבוע

תנאים טובים

לפנות טלפונית 03-889446

לביה"ס התיכון לאיזור רמלה-לוד

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשמ"ז

* פיסיקה
* מתימטיקה
* ביאולוגיה
* אנגלית
* ערבית.

לקבלת פרטים נא לפנות למזכירות ביה"ס טלפונים 08-222900 ; 08-224768.

בטחון אזרחי

CITIZENS SECURITY SERVICES

★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים

דרושים

בחורים/בחורות

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן-גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה בלבד ואינה מוצעת לסטודנטים

תקופת חוזה מינימלית — 1/2 שנה

תנאי קבלה:

* לאחר שרות צבאי * 12 שנות לימוד
* דוברי אנגלית ברמה גבוהה — יתרון לשפה נוספת (ראיון הקבלה ייערך בשפה האנגלית)
* מצב בריאותי תקין * עד גיל 26
* מגורים באזור המרכז — חובה

ועדת קבלה תערך ביום ב' 19.5.86 בשעה 09.00 בנמל תעופה בן-גוריון, נפגשים בשער מס 4

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ו-2 תמונות

CCG

לחברת אמריקה ישראל בלוידס

דרושה

מרכזנית

דוברת עברית ואנגלית

לשמונה שעות

לטלפן 03-7513271

מועצה אזורית תמר

לבית הספר עין תמר בנאות הכיכר

דרושה מורה

לכיתות ד—ו

לשנת הלימודים תשמ"ז

עם 4 שנות נסיון לפחות.

מגורים במקום, טל' 057-950911,

בשעות אחה"צ 057-55104

מושב נאות הכיכר ד.נ. ים המלח.

לחברה גדולה לדטרגנטים ומוצרי ניקיון דרושים באיזור המרכז והדרום

סוכני מכירות

בעלי ניסיון

יועדפו בעלי ניסיון בענף

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 26028 ת"א.

דרוש

הנדסאי/טכנאי

מיזוג אויר וקרור

טלפון: 03-9223374

ת.ד. 6015 בת-ים

לחברה בהנדסה אזרחית דרושים

1. **מהנדסים/ות** — לתיכון כבישים ועבודות פיתוח.
2. **מהנדסים/ות** — לתיכון עבודות תנועה ותחבורה, רצוי עם נסיון קודם. 03-233097.

NCT בע"מ

לחברה העוסקת בפיתוח מרכזי עיבוד מבוקרות מחשב

דרוש

מהנדס מכונות צעיר

אם חינך „מסור לענין"

בעל חשיבה מבריקה

וכושר יצירתי — צפויה לך

עבודה עם אתגר ודינמיקה

טלפונים: 03-763130/763567

בית הספר היסודי בכפר גלעדי

מחפש

מורים / מורות

לכיתות ד', ח', ו'

עדיפות למטרות קליטה.

להתקשר לאסתר גוי בעבודה 069-46363, בערב בבית 069-46612

לחברת א.ס.ק. — קור בע"מ

שלמה המלך 13 בני-ברק

דרוש-ה

מנהל/ת חשבונות

הבקיא ה בהתאמות

ל-4 שעות (אחה"צ)

5 ימי עבודה

בין השעות 14.00—18.00

טל. 03-772086 משעה 16.00

אם אתה איש מקצוע מנוסה באחד מתחומי

המחשב

אותר אותנו מחפשים!!

חייג 03-624565-6 ויחד נמצא לך משרה מתאימה עם אתגר ותמורה (ללא תשלום מצידך)

אלעד - רח' יהודה הלוי 77 ת"א

למאיר חבי למכוניות ומשאיות בע"מ

נציגי וולוו בישראל

אגף ציוד כבד

דרושה

מזכירה

לניהול משרד וטיפול שוטף בלקוחות

* שליטה מלאה באנגלית
* תדפסת עברית-אנגלית
* העבודה במשרה מלאה

נא לפנות לטל.: 03-9230123-4-5.

למלון דיפלומט ת"א

דרושים:

* **שף קונדיטור**
* **עוזר/ת קונדיטור**
* **אחראי/ת מטבח קר**
* **עוזרי/ות טבחים**
* **מרכזנ/יות —** דוברות אנגלית

המעוניינים יפנו למלון דיפלומט ת"א הירקון 145 או לטל' 294422

יהורוביץ ושות'

מכון לאיבחון מידע בע"מ

למפעל תעשייתי המוביל בתחומו

דרוש **מנהל ייצור**

תאור התפקיד:

* ניהול קו יצור כלים מכניים, פרי פיתוח עצמי.

הכישורים הדרושים:

* מהנדס מכונות בעל נסיון מעשי של 3 שנים לפחות במכונאות, עיבוד שבבי, הידראוליקה ומסגרות.
* כושר יישום תוכניות פיתוח.
* כושר הפעלת צוות עובדים.

תנאים הולמים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב יד, בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 1500 תל-אביב 61014.

ל„ידי-זהב"

דרוש

מנהל עבודה

לעבודות גמר ושיפוצים

1. ידע במחירים לעבודות גמר
2. נסיון בניהול צוות עובדים
3. בעל רכב
4. גיל עד 40.

נא לפנות: 03-201013.

לחברה מסחרית גדולה במרכז הארץ

דרוש

רואה חשבון

בתחומים הבאים:

א. טיפול וייעוץ בתחום ניהול ותכנון כספים.

ב. ייעוץ והנחייה בנושא מסים.

ג. הכנת דוחות פיננסים.

הכישורים הדרושים:

1. נסיון של 3 שנים ברואה חשבון בתחומים הנ"ל.
2. תושב גוש דן.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 8751 ת"א—יפו אגף כח-אדם, בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם בעבודה.

—סודיות מובטחת—

לחברת עתירת ידע דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

למחלקת ייצור

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 4503, ירושלים 91044

נעמ"ת ביה"ס תיכון חקלאי בנות

דרושים:

* למשק: רכז ענף לרפת.
* לפנימיה: מדריך חברתי, אחות מוסמכת, עו"ס.
* לביה"ס: מורה למחשבים, אנגלית, מתמטיקה, פיסיקה, והיסטוריה. מורה כוללת לכיתת הכוון, מגרע וטרקטור

נא לפנות בכתב בצירוף קורות-חיים והמלצות ת.ד 9 נורית 70750.

שופר-סל

למחסן המרכזי בפתח-תקוה

דרושים

* **עובדי מחסן**
* **נהגים למשאיות**

מעל 15 טון.

המעוניינים מתבקשים לסור ביום ראשון 18.5.86 למנהל המחסן המרכזי, רח' הסיבים 19 קרית מטלון, פתח-תקוה. (הכניסה מצומת סופרגז).

ראד כימיקלים בע"מ

חברה עתירת ידע בתחום פיתוח יצור ושיווק ביוכימקלים

דרוש

ביוכימאי - מנהל מוצר

תואר שני או שלישי

עם נסיון (מגורים באזור)

אתגר, תנאים טובים וסודיות מובטחת

לפנות בכתב יד לראד כימיקלים בע"מ קרית ויצמן רחובות.

איתורית ITURIT

איתורית שרותי תקשורת אלחוטיים

חברת התקשורת הארצית לשרותי איתורית וציוד קשר אלחוטי של JOHNSON

עם הרחבת הפעילות קיימות מספר משרות בנושאים הבאים:

1) הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

לעבודות תחזוקה, פתוח ושרות של ציוד קשר מתקדם.

- נסיון במערכות תקשורת אלחוטיות
- ידע במערכות דיגיטליות
- לפחות 3 שנות נסיון, לאחר שרות צבאי
- רשיון נהיגה חובה

2) טכנאי אלקטרוניקה

- לאחר שרות צבאי בציוד קשר אלחוטי
- רשיון נהיגה חובה

מקום עבודה: רמת גן.

3) מחסנאי

לעבודה במחסן הראשי בפתח-תקווה

- עדיפות לבעלי נסיון במוצרי אלקטרוניקה.

המעוניינים במשרות 1,2 יפנו למשה קליין 03-7549177 ולמשרה 3 לאיתן 03-900041

* עבודה בעלת אתגר
* תנאים טובים
* סודיות מובטחת

לקבוצת **השמירה** בע"מ

סניף רחובות

דרושים

מאבטחים

ביחידת סיור ממונעת

תנאים טובים + הסעות + מענקים

הכישורים הדרושים

* יוצאי צבא, עד גיל 45.
* פרופיל רפואי מ-65 ומעלה.
* רשיון נהיגה.

ועדות קבלה תתקיימנה בימים ראשון, שני, שלישי ורביעי 18—21.5.86, החל מ-16.00, במשרדי הסניף — רח' בנימין 14, רחובות.

נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות, פנקס שבוי ורשיון נהיגה.

א.כ.א.

אספקת כח אדם זמני בע"מ

דרושים לנו עבור לקוחותינו לעבודות קבועות:

חשמלאי אחזקה

נסיון מוכח של כ-4 שנים באחזקה במפעל תעשייתי

★

נהגים (רשיון ג')

1. לחלוקת מוצרי בשר בגוש דן (רשיון לסמיטריילר - יתרון)
2. נהגים ועוזרי נהגים לחלוקת תוצרת מזון (העבודה מ-3:00 בלילה)

★

קופאים (למחסני מכירה)

רצוי נסיון כטלר בבנק

★

מנהלי חשבונות

סוג 3 + שנת נסיון

★

מסיק דודים

בעל רשיון ממשרד העבודה העבודה במשמרות.

נא לפנות טלפונית 03-287817, 03-282487

דרושים מתכננים/מבצעים

גרפיקאי

• בוגר בצלאל או דומה • שנתיים נסיון בפרסום

לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים לת.ד. 1049 ת"א 61009

---

arkla ארקיע

דרושים מיידית לעבודה זמנית

דיילי/ות אוויר

מוסמכים לטוס במטוס בואינג 707 ואשר עבדו במטוס זה במשך השנתיים האחרונות (ולכל הפחות).

כישורים נדרשים:

* יוצאי/ות צבא עד גיל 35
* שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית (יתרון לדוברי שפות נוספות)
* הופעה נאה
* מקום מגורים — איזור גוש דן

מועמדים העונים לכל הדרישות הנ"ל נתבקשים לפנות לטל. 03-424582 לקביעת ראיון ביום ראשון 18.5.86, בין השעות 08.00—15.00.

נא להצטייד לראיון בפנקס שחרור מצה"ל ובתמונה.

למעבדת-שיניים סאסאדוס

דרוש

טכנאי שיניים

מעולה בתחום שכיר או לקליטה

נא לפנות 069-88505 069-88542

הלוח הכחול

דרושים

מנהלי זבנים

(לזכוכית פיירקס)

תנאים טובים.

"טוב באורך"

בת-ים 581273

מקום טוב באמצע ל־

תעשייה אווירית [illegible]

• בוגר מועדי החברה • נסיון מוכח של 1-3 שנים בחברת פרסום

לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים לת.ד. 11010 ת"א 61110

לגטר צרכי צילום (2000) בע"מ

מחלקת השירות

דרוש/ה

מחסנאי/ת טכני/ת

לחצי משרה

אפשרי פנסיונר

בעל/ת נסיון קודם באפסנאות טכנית

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית: 03-9234222.

Agfa

שופר-סל

לסניפי חיפה דרושים

מנהלי מחלקות בשר

יתרון לבעלי ניסיון

מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון 18.5.86 בין השעות 14.00—18.00 למר חיים שטיינברגר. בהיפרסל צומת הצ'ק פוסט.

MARVIN

דרוש

סוכן

להפצת שעונים

בחנויות ברחבי הארץ

נסיון קודם הכרחי

נא לפנות למרוין יבוא שעונים בע"מ

רח' הס 1 ת"א טל: 03-294492

קומה א'

שופר-סל

לסניפנו בתל-אביב ובאזור המרכז

דרושים

עובדי מאפית

(18.5.86) בין השעות 9.00—12.00 למר מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון צביקה כץ — בית שופר-סל. רח' רוטשילד 79. פתח-תקוה.

אוטובוסים 49, 50, 51, 62, 66

אגוס תעשיות

אנו נמצאים בעיצומה של צמיחה והרחבת מפעלנו לתחומות ותמרוקים מן המתקדמים בארץ.

אם: עבודה רבת אתגר, יצוא, תנאי שכר משופרים ואוירה טובה, מעניינים אותך, אתה מוזמן להצטרף לצוותינו המיומנים.

רוקח תעשייתי

במסגרת התפקיד יבוא לידי ביטוי נסיונך ביצור ותשולב בצוות עבודה דינמי ומיומן.

כימאי אנליטי

נסיונך ביצור דרוש לצוותי העבודה והמחקר שלנו.

מפעל אגוס תעשיות הממוקם בירוחם מציע לעובדיו תנאי תעסוקה מיוחדים. נשמח לספר לך על כל כך.

נא לפנות בצרוף קורות חיים ל, אגוס. ד"ר אלבין דוד / מר עמית לוי ת"ד 61 ירוחם מיקוד 80500

אגוס תעשיות

תנובה [illegible]

קבוצת משמרות בע"מ

דרוש

למפעלנו בפרדס חנה

סגן מנהל ייצור

מהנדס או הנדסאי ייצור עם נסיון בתעשיה של 3 שנים לפחות

נא לפנות בכתב-יד לביה"ר חעל ת.ד. 28 פרדס חנה 37100.

לגטר צרכי צילום (2000) בע"מ

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג 3

הכרחי נסיון של 4 שנים לפחות בהנה"ח ממוחשבת.

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית החל מיום א' לטלפון 03-9234222.

Agfa

יותר טוב במנפאואר

למחלקה הטכנית סניף ת"א

בן-יהודה 12 א"ח 08:00-14:00

טל: 03-284128

דרושים

★ מכשירנים מעולים

יוצאי חיל אוויר (חמ"מ) או חיל חימוש, בעלי נסיון בהדרכבות עירנות למשמרת ראשונה ושניה.

מנפאואר MANPOWER

ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

כפר הילדים והנוער

חדסים

מיטודת של ויצו-הדסה בקנדה

דרוש/ה

מורה לכימיה

לכיתות התיכוניות

לפנות: בבוקר 053-98252 בערב 053-98248

קולמי

ל,,מי ומי" תעשיות מזון דרושים:

* **מנהל שווק**

מנוסה בעל נסיון מוכח בשטח

* **קניין**

בעל נסיון של 3 שנים לפחות

* **מזכירה בכירה**

בעלת שליטה בשפות המעוניינים מתבקשים לשלוח תולדות חיים ,,למי ומי" רח' תוצרת הארץ 13, ת"א

* **מחלקים**

להפצת הטפל באזור ת"א, דרוש רכב מסחרי לחובבה בקרור, דרושה ערבות בנקאית. נא להתקשר טל. 08-436444-5-6 (לקטנוע ניין) או כטל. 03-256217

שופר-סל

דרוש

ירקן מנוסה

לניהול מח' ירקות

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית לחברת שוק בשוק הסיטונאי רח' השמואים ת"א, ביום ראשון 18.5.86 בין השעות 9.00—11.00

עסיס

למפעלנו בנתניה

אזור התעשיה החדש

דרוש/ה

פקיד/ת יצוא - יבוא

הכישורים:

שליטה מלאה באנגלית

נסיון מוכח ביצוא ויבוא

להתקשר טלפון 053-39191 לרבקה.

هكذا من الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

דבר ראשון בבוקר

דירות

וילות ובתים 1050

• להשכרה לשנתיים בית פרטי +גינה 5½ חדרים ליד פת 9322732

• וילה חדשה בבית אריה. הכי קרוב לקו הירוק 03-317958 03-9712044/7

• אחוזה בבין בטבריה/פתח תקוה...

• בקריית אונו מזרח: דירות 2½ חדרים 130 מ"ר ...

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

• בבניין חדש בשכונה הטובה ביותר...

ח

• מגבעתיים 5 חדרים, משופצת...

דירות למכירה 1200

• "דירה דירות" קניית דירות ללא תיווך...

ת"א–ים

וילות ובתים 1050

• לבבירה בצפון תל-אביב קוטג' ...

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

דירות למכירה 3–3½ חדרים 1400

דירות למכירה 2–2½ חדרים 1500

קבלנים מציעים 1100

• דירות אחרונות בפרוייקט ...

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

דירות למכירה 3–3½ חדרים 1400

דירות למכירה 1–1½ חדרים 1600

שרון

דירות למכירה 1200

• ברעננה רח' אחוזה ... 5 חדרים 124 מ"ר בבניין פרטי. מטבח ...

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

דירות למכירה 3–3½ חדרים 1400

דירות למכירה 2–2½ חדרים 1500

חולון/בת ים

דירות למכירה 1200

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

דירות למכירה 3–3½ חדרים 1400

דירות למכירה 2–2½ חדרים 1500

דרום

דירות למכירה 4 חדרים ויותר 1300

דירות להחלפה 1700

• החלפת דירה בוילה עם דירה בתניה ...

בקשו דירות 1750

• מעוניין לשכור בצפון הישקוני דירת 3 חדרים בתיכון 03-654040

דירות בשכירות 1850

דירות מרוהטות 1900

דירות בדמי מפתח 1950

חנויות 2400

• להשכרה חנות 70 מ"ר במרכז נתניה אפשרי עם כל הציוד, מתאים לחנות מפעל, קונקטוריה, צעצועים, מכשירי כתיבה ...

חדרים מרוהטים 1950

עסקים 2000

משרדים 2500

מבני תעשייה 2600

מגרשים 2700

מחסנים 2300

אולמות 2350

הצעות עבודה 5000

• מכונת מכירות להפצה בענף הסכסטיל לאזור השרון, השפלה, ת"א ירושלים 03-9231552

נגרים

סכנאים/הנדסאים

חשמלאים

עוזרות ומטפלות

גזירה/תפירה

פקידים/ות

אוסטין

אופל

אאודי

שרותי אחות

עובדי סעד

שליחים

מוסכאים

מסגרים/ות

הנהלת חשבונות

עובדי יהלומים

אלפא רומיאו

אוטוביאנקי

פועלים/ות

ביקוש עבודה

מכונית

עובדי מתכת

ספרים/ות

صكنا من الاهل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבוקר

● אלפא סוד 1979 1300 יפהפיה +סטס בעבודה 03-9327053, 052-38870

אנגלוקאות

● אוסטין קמברידג' 1978 שנה ● אולדסמוביל דלתא ריגאל 1978 שנה טסט +כל התוספות האפשריות מזגן אוויר, כסאות עור, 1979 יהודה, קלסיק, 1979 חשמלי. הגה כח. רדיו טייפ 052-443821

● אולדסמוביל קטלס סופרים 1985 ראשונה פולאוטומטית חדשה לגברי 03-440735

● אולדסמוביל דלתא רויאל 1979 ברואם +כל התוספות נדירה 052-443821

● אולדסמוביל אומגה 1976 בגוון יער שמורה. טסט. מזגן 03-556-0720 לא בשבת.

● אולדסמוביל קטלס 1975 +גיר +היגל מזגן 03-353593

● אולדסמוביל אומגה 1980 לאחר אוברול כללי ניתן לבעבודה 219745 בבית 275186

● אולדסמוביל קטלס 75 נדירה +מזגן +טסט שלמה 03-582653

● אולדסמוביל אומגה 82 4 צילינדרים יד ראשונה 473262

● אולדסמוביל קטלס סופרים 82 עם רוב התוספות בבעלות בשנייה 03-675281

● אולדסמוביל אומגה 81 4 צילינדר אוטומט 292039, 342474

● אולדסמוביל דלתא ריגאל 8 צילינדר 1983 כל התוספות האפשריות 54,000 ק"מ 052-20241, 03-15096

● אולדסמוביל קטלס 1982 ביואיק סקיילרק 1980 03-440070

● אומגה 1980 2 דלתות 6 צילינדרים 03-310386

● אומגה 1978 אחרי אוברול מפואר 052-26418

● אומגה ברונהם סוף 1982 נדירה 425566

● אמפן ספיישל 79 כל התוספות 03-589916 053-53246

● אמפן 1979 יד ראשונה +מזגן 03-849386

● באנ"צ השכרת רכב בביקוש דחוף אריאס 2.2 בפגר, 1984, חשמלי, אוטומט מזגן, הגה כח 338122

● בהזדמנות שברולט קבוצ 1980 053-31275

● ביואיק אוסי ביואיק להמירה 1980 878657

● ביואיק ריגל 41 דלתות 1982 פול 03-456879

● בנחוד הזדמנות פלימוטים חלויה ותו אפסון 6 צילינדר סוף 1978 שנה +מזגן הגה כח ובעלות בצבע בכורי חריפה 887162

● דאדג' 1973 אוטומטית +מזגן 053-49552

● דודג' דארט 1970 אוטומטית +מזגן 03-888583

● דודג' אספן 1978 אוטומט מזגן 03-807693

● דודג' אריס 82 שמורה +טסט 03-707820

● דדג' 1975 יפהפיה +מזגן +צבע 03-233224

● לינקולן קונטיננטל 1980 נדירה 02-422178

● למכס 1978 8 צילינדרים כל התוספות 03-395299, 053-812012

● לגציינים שברולט מליבו 1977 אוטומט +טסט 5567013

ג'יפים

● בהזדמנות ג'יפ 81 אריך +אוברול אפשרות להחלפה 08-224681

● 66 קצר מנוע 1982 בצב מצוין כל 873497

● ג'יפ 1981 אריך סוזוקי 03-454020

● למכירה ג'יפ אריך 1981 טלפון 951631

דייהטסו

● שרייד 1981 ראשונה אוטומטית +מזגן 03-495807

● שרייד 1985 1000 אוטומט בראשונה 03-680030 14,500

דלתא

● דלתא 1982 יד ראשונה 28,800 ק"מ 063-33813

אלפא

לנציה

מרצדס

סאאב

סובארו

מזדה

מרי-מינור

מסחריות

סיטרואן

סוזוקי

סוסיתא

פיאט

פורד

פיאט

סימקה-קרייזלר

פולקסווגן

רנו

בי.מ.וו

סובארו

פיז'ו

אוטובוסים ומיניבוסים

בתים לנהיגה

מקורות

מרצדס

מרצדס

● 316 אוטומטית כמו 4 לבן 1985 ראשונה 063-32169

● 320 אי 83 כל התוספות שמורה 052-452759, 03-481180

● ב.מ.וו. 518 מודל 85 +מזגן יפהפיה 03-473367

● 316 אוטומט +מזגן 52,000 ק"מ 03-886794

● 316 ראשונה 1985 הנה כוח לא בשבת 08-37115 03-625476

דבר של היום הוא דבר חדש

הד כפול ומכופל

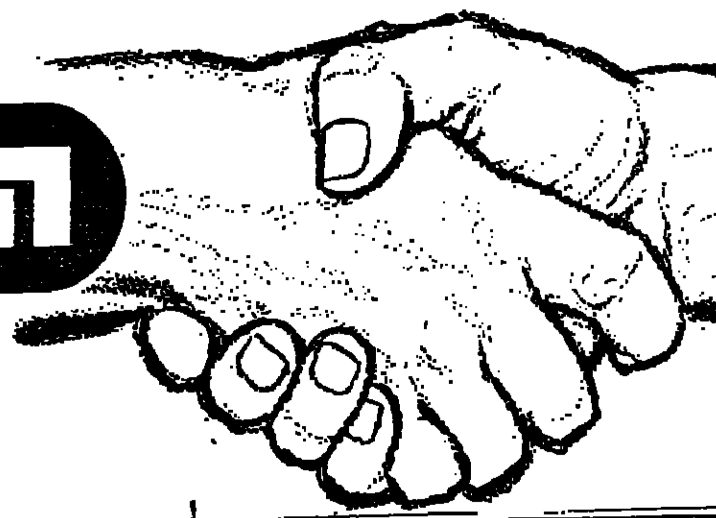

הלוח הכללי

יום ירושלים שיוו בתעסוקה
תשמ"א 1981
...לא יהיה זה אסור להפלות אדם לעבודה... (notice in dark box)

איתור רכב גנוב

ביקוש רכב

חלקי רכב משומשים

מציעים למכירה

מקודים

וידאו טייפ

משרדת קול

מכונות כתיבה

חיות בית

רצים לקנות

הלבשה והנעלה

כלי נגינה

רהיטים

הלוואות

מקודים

חגים

חקלאות

רקמוש

שירותים כלליים

תריסים

תפרי אפיה

נקיון ואחזקה

אינסטלציה

מחשבים

צבעי אמבטיות

שוק המציאות

קיט ונופש

מזגי אויר

מלונות

מכונות תפירה

מכונות כביסה

קניבת ושמונה

מכונות גלידה ובדר

מלגזות ושינוע

ריהוט מרפסת

בתי אבות

קרוואנים ועגלדים

קופת השאולה

שדכים

בת חן

בן חן

הכרויות

ירושלים

דירות

תלות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 3–3½ חדרים

דירות למכירה 2–2½ חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

דירות בדמי מפתח

עסקים

חנויות

משרדים

מבני תעשיה

ביקוש דירות

מגרשים

הצעות עבודה

מכוניות

מקודים

וידאו טייפ

חיות בית

כלי נגינה

בתי כנסת

ספרים

שדכים

חיפה

דירות

חלות ובתים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות בשכ"ח

עסקים

מגרשים

הצעות עבודה

מכוניות

שדכים

נתניה

דירות

אשדוד

באר–שבע

הצעות עבודה

הלוח הכללי

בשביליך ובשבילי!

صكا من الاحل

אנטנה / אמנון דנקנר

להיות עם חופשי עם הפנים לעבר

יום העצמאות הוא יום טוב להרהר בו בשאלה, אם באמת אנו עם חופשי בארצנו, ארץ ציון ירושלים, או חבורה די עלובה של „נייטיבס" הנאנקים תחת שלטון מתנשא. נקודה מצויינת להתחלת הדיון היא שאלת התנהגותם של השלטונות בפרשת הרדיואקטיוויות של אסון צ'רנוביל שהגיעה אלינו בימים שלפני החג. כפי שזכור לכם, בוודאי, החליט משרד הבריאות למנוע מן הציבור את המידע על מוקדי הקרינה בארץ, בטענה שפראי האדם ההיסטריים האלה, שאינם מוכשרים על־פי

שלמה בר־אבא. יפוצץ את המדינה

חינוכם ואופיים לקלוט באורח מושכל ושלו מידע מדעי עדין, יתחילו להשתולל רחמנא ליצלן. מומחים אומרים כי גם בלא מטען צ'רנוביל ישנם אזורים בארץ שבהם הקרינה הרדיואקטיווית הטבעית גבוהה יותר מאשר אחרים, אולם הסיכוי לדלות את המידע הזה מארכיוני משרד הבריאות הוא כסיכוי לסחוט ממנהלי הבנקים הודאה באשמתם. משרד הבריאות סבור שאספסוף ההיפוכונדרים המהווה את רוב מניינו ובניינו של העם החופשי בארץ ציון וירושלים עלול להיתקף בפאניקה ולהעדיף אזורי מגורים בעלי רמת סיכון נמוכה, ואף ייתכן, חס וחלילה, שמקומות ישוב פורחים יינטשו ויישמו מאין יושב. ואז מה יהיה על מדיניות פיזור האוכלוסיה, על ייהוד הגליל, על הפרחת הנגב ועוד כל מיני תכניות מצויינות פרי הגותה המוצלחת של הביורוקרטיה האיתנה והקריזה שלנו. או שמא בנפשכם שפתאום תהיה דליפה, מסוכנת אפלו מהדליפה של צ'רנוביל, כי הגדה המערבית הינה איזור בעל קרינה גבוהה במיוחד: אנה אנו באים, אם לגיזנות של מתנחלים חרדי־גידעון ישובו אלינו וגם יתבעו פיצויים מהממשלה ששיכנה אותם באיזור מוכה אסון?

מבחינה זאת התכנית המתאימה ביותר בטלוויזיה ליום העצמאות היתה דווקא התכנית בסדרה „יס מיניסטר", שבה בין שאר האבסורדים בהם חיים נתיניו של שלטון דמוקראטי מפואר כמו באנגליה או בישראל, מתמנה מזכיר הממשלה הפורש לעמוד בראש האירגון למען חופש המידע, כדי לדאוג שהתביעה העממית ליותר מידע לא „תפגע באינטרסים של המדינה". מה חדש באירגון למען חופש המידע? שואל אותו יורשו בתפקיד. אסור לי למסור מידע על זה, משיב לו יו"ר הארגון.

ואכן הביורוקרטיה השלטת אצלנו אינה מתייחסת אלינו כאל עם חופשי ואינה מעודדת שום ויכוח ציבורי בשאלות שבהן כבר קבעה בעצמה מה נכון לעשות ואלה דווקא השאלות החיוניות ביותר לעתידנו. כך, למשל, נמנע ויכוח ציבורי בשאלת בניית מטוס הלביא עד שהדבר נעשה מאוחר מדי. כך לא היה עולה בדעתו של איש לקיים דיון ציבורי משמעותי בשאלת גרעין תחנות הכוח בישראל אלמלא קרה מה שקרה בצ'רנוביל, אולם גם הסערה הזאת תחלוף. מה נשאר איפוא לנו, ה„נייטיבס", לעסוק בה העבר, כמובן, אולם רק במידה שאין לו כל השלכה מעשית על העתיד. ומובן, לפיכך, כי ביום העצמאות אין נאה לשלומו של העם ולבריאותו הנפשית מלעסוק בפרשיות עבר במקום לקיים, כפי שעולה על דעתו של איש חסר אחריות כמוני, דיונים מעמיקים בשאלות העתיד. יפה ידקוני ויוני נתניהו ואב"א אחימאיר והתנ"ך היו הכוכבים של השבוע הזה בטלוויזיה, ואף כי כל אחד מהם היה ראוי לנתח בפני עצמו, צירופם יחד, עם עוד הרבה נושאים אחרים מן העבר, יאה לנו ואנו יאים לו, ואת העתיד עלינו להפקיד ברוח נמוכה בידיהם של הביורוקראטים המוכשרים של משרד הבריאות ועמיתיהם במשרדים האחרים ולהתפלל לטוב.

הספד ותקווה

„זה הזמן" על יוני נתניהו היתה תכנית זכרון נדירה בכך, שהיתה מאופקת ונטולת אנחות, ודווקא הדיבור המינורי, העינייני והלא בכייני על יוני הגביר את תחושת הצער על מותו. היה בכך שינוי מבורך לעומת שיגרת הדמע של תכניות הזכרון, והעובדה כי באולפן נאספו ששה אנשים שבורכו בתבונה, בכושר ביטוי ובאישיות קורנת, ובאורח פלא לא האפילו על הדמות שאת זכרה העלו, אלא תרמו, איש איש על־פי דרכו לשירטוט קוויה וערכה, שככל הנראה היה רב ביותר מאשר בתחום אחד. מול תחושת ההחמצה שבחסרונו של יוני היה בתכנית הזאת גם מסר של תקווה ועידוד בעצם הופעתם של מעלי זכרו שייצגו אולי זן של ישראלי לוחם וחושב, מאופק ובוטח, אינטליגנטי ובעל כושר התנסחות.

ניקוי ראש דחוף

דווקא תכנית־הדגל של ערב יום העצמאות, שעוררה הרבה תקוות בשל שמותיהם של המעורבים בה, היתה בלתי מוצלחת בעליל. מה שעבר באופן כל כך מהנה עלי בימות ב„יורדים על השבוע" הותיר רושם חלול ולפעמים גם מעצבן בשידור הטלוויזיוני. מוטי קירשנבוים תפש יום לא טוב גם בטכסטים הלא־כל־כך שנונים שלו, שאותם קרא מן הכתב באורח שלא התאים למדיום, וגם בראיונות שערך עם שצ'רנסקי ויצחק בן־אהרון שהיו בהם כמה התחכמויות לא מוצלחות ונעדרו חמימות וקומוניקציה אמיתית. וכשלא הולך – אז לא הולך כבר עד הסוף: אפילו קטעי הסאטירה עם הצוות המיומן והמנוסה של „יורדים על השבוע" רבקה מיכאלי, טוביה צפיר ויוני הן היו מאוד מייגעים ולא מצחיקים. היה בטכסטים שלהם משהו דידקטי, כמעט פדאגוגי. הכל היה לעוס וצפוי מראש, והנשמה כמעט יצאה עד הפואנטה, במידה שהיתה כזאת. משהו קרה לשני הכותבים, ב. מיכאל ואפרים סידון. נדמה לי שהם לא מתפתחים, לא משכללים את הכלים שלהם ונעשים יותר מדי מודרכים על־ידי האידיאה המסר, ופחות מדי נותנים את דעתם על אפשרויות וגיוונים. החומר שלהם דומה לרכבת הנוסעת אמנם בכיוון הנכון, אבל לאט־לאט ובסוף משעמם וחסר הפתעות.

האיש היחיד, שרק בשבילו היתה הצפייה בתכנית כדאית, הוא שלמה בר־אבא המסוגל להפיח חיים גם בטכסט לא משגע. בר־אבא הוא כשרון קומי שופע, תוסס ומרתק שכאשר ימצא סוף סוף החומר הראוי לשיעור קומתו עוד יפוצץ את המדינה.

מ„יורדים על השבוע" לשידור טלוויזיוני מעצבן

איש כלבבי

אב"א אחימאיר, כפי שהצטייר בתכנית המצויינת של יהודה קווה, היה איש כלבבי. אינטלקטואל בעל נפש יוקדת ועט יורק אש, קורא למעשים גדולים, צבועים בצבעים עזים, ובעצמו איש חלוש שנשבר כליל בתקופת הכלא. מורה ורב של קבוצת קיצוניים המדברים גבוהה גבוהה בדיונים אידיאליים, אך כשבאים הדברים לכלל מעשה, מתבלבלים ומסתבכים ומסיימים בבזיון. נכון שאי־אפשר להתפעל מצלילות דעתו ומנהיגותו אחר הפאשיזם, אולם כעבור שנים רבות כל כך אנו יכולים להרשות לעצמנו הרבה סלחנות ולהשקיף מן המרחק הזה על דמותו הטראגית של אחימאיר בחיוך של הבנה וסליחה, בעיקר מכיוון שבעצם זאת היתה דמות קומית לא פחות מטראגית.

בן־גוריון אמנם היה נזקק תדירות לאחימאיר לצורך ניהול החשבונות הנוקב שלו עם אנשי „חירות", אולם אנו היום, שכבר שבענו שבע שנות „ליכוד" גדושות בשכול ובכישלון, איננו נצרכים להידרש אל אותו עבר רחוק כדי להיתמך בו לצורך חשבונותינו שלנו. העבר הקרוב די והותר בו.

אפילו נביא בחשבון כי כתיבתו של אחימאיר היה בה כדי הסתה והתרת דמו של חיים ארלוזורוב, הרי שנותיו המרות והמאכזבות אחרי שיחרורו ממאסר, כשהיה כלי שבור שאין חפץ בו אפילו למקורביו הפוליטיים, היו עונש לא קטן על כך. אבל אולי העונש והלקח הגדולים ביותר מתמצים בדמות שני בניו של אחימאיר: שניהם אמנם אנשים בעלי ערך, אינטליגנטים ונעימי סבר ואף בנים טובים לאביהם ולזכרו, אולם הם נטולים לחלוטין אותה איכות סמבטיונית דולקת ומדליקה שהיתה לאביהם. בכך הם דומים למה שעלה בדעתי כשראיתי את הראיונות שערך יהודה קווה עם ותיקי ברית הבריונים. אנשים עזי מבע כולמו אולם ברקע צד את עיני הריהוט הזעיר־בורגני של דירותיהם, השולחנות הפולניים עם האגרטלים והארונות עם הפורצלנים: הזעיר־בורגנות, הניחותא, הבנים השלווים והכל כך לא ששים אלי קרב הם כנראה המהפכה האחרונה של כל מהפכן.

שישי־אישי / אהוד מנור

באני

אני יודע שאנשים רבים אינם מבינים את האהבה שיכול אדם לרחוש לכלבו. מדי פעם אני קורא בעתונים ידיעות המנוסחות בציניות לענגית ו„הומוריסטית" על בתי־קברות לכלבים בקליפורניה, או על צוואתה של אשה קשישה שציוותה את רכושה למי שיטפל בכלבה. אך כמי שנהג בילדותו להגן על כל כלבי הרחוב ולהסתתר מפני „הורג הכלבים", שליח המועצה המקומית, אני מוכן להסתכן ביחס של זילזול כלפי ולספר לכם שאשתי, עפרה, ואני מתאבלים עכשיו על מותה של כלבה בשם באני.

הלילה הלכה באני לעולמה בשיבה טובה (כמעט בת 15), ולפני כשעתיים קברתי אותה, בידי, אי שם בחולות צפון תל־אביב.

עוד ביום הולדתה הארבעה־עשר היתה באני כלבה עליזה ושובבה שהצטיינה במראה צעיר וחיוני. שעה שטיילנו איתה ועם כלבנו האחר, סקוטי (בן חמש) ברחוב, סברו חובבי הכלבים שבין העוברים והשבים שדווקא סקוטי הוא הקשיש מבין השניים.

בחודשים האחרונים עקבנו בדאגה אחר התרופפות בריאותה של באני. ראייתה ושמיעתה השתבשו. כדי להוציאה לטיול בוקר או ערב היה צריך לחפש אותה תחילה בכל הדירה ולשאת אותה בזרועותינו במורד (ובמעלה) המדרגות. כאשר התקשתה בנשימה, איבחן הווטרינר המסור, משה בן־ארי, בעיות בליבה של באני ורשם לה גלולות שהקלו מעט על נשימתה.

מי שנהגה עד לפני זמן לא רב לדלג בזריזות על הספה בסלון ולהתמקם בפינה החביבה עליה, נהגה בעת האחרונה לעמוד חסרת אונים ליד הספה ולהתחנן בעיניה שנעזור לה להגיע אל פינתה. וממרומי הספה, כשראשה שעון על הכר הפרטי שלה, שלחה לעברנו מבטי חיבה רוויי הכרת טובה.

ילדינו, שגדלו יחד עם באני (חברתם הטובה ביותר והכומר המוודה שלהם), הביעו את חששותיהם לנוכח מצבה של באני, אך מצאו סימוכים ונחמה באנציקלופדיה, בדבר כלבים שחיו יותר מעשרים שנה. הם נהגו בה ברכות רבה, שהתבטאה לא פעם גם בהיעלמותו של ה„שניצל" האחרון מן המקרר.

גלי היתה כבת שלוש וליבי היתה בת ששה חודשים כאשר אמן לא יכלה לעמוד בפני מבטה של הגורה שהתבוננה בה, מתוך כלוב, בחנות לחיות בית ברחוב פרישמן.

כשנולד, כעבור כשנתיים, בננו יהודה, נסענו לבקר אותו ואת עפרה בבית היולדות. גלי וליבי טענו בעקשנות שגם לבאני מגיע לראות את התוספת המשפחתית וליטול חלק שווה בשמחה. האחיות בבית היולדות לא היו שותפות להתלהבות ובאני נאלצה להמתין לנו בקצה המסדרון. כשחזרנו לאסוף אותה, כעבור דקות אחדות, לא מצאנו אותה. איש לא ראה. איש לא שמע. חיכינו לה כשעתיים אך לשווא.

כעבור יומיים חזרה באני הביתה בכוחות עצמה (איך היא הצליחה למצוא את הדרך?). מעוצמת ההתרגשות התיישבתי וכתבתי שיר:

כלבה קטנטנה
ומאד מבולבלת
הלכה לטייל בלי רשות.
כלבה אפורה
ומאד מתולתלת
פתאם נהגה בטיפשות
כלבה נחמדה
שעוד לא מדברת
רוצה בוודאי לחזור.
כלבה בודדה
בזנבה מכשכשת
למי שמוכן לעזור.
ואם היא נראית
עליזה וצוהלת,
אולי לא נעים לה לבכות.
ואולי היא בוכה כבר
לפני איזו דלת,
רוצה לאכול ולשתות.
מי כאן ראה את באני שלנו,
מי כאן ראה או שמע?
מי יעזור לבאני שלנו
כי באני נעלמה.

היום אחר הצהריים הבחנו שבאני אינה כתמול שלשום. היא ניצבה קפואה, כמוכת הלם, במרכז הסלון ובהתה בחלל החדר. אבל כשהונחה, מתחת לאפה, קערית המזון, גילתה שוב עירנות ועניין. בשעות הערב צפתה יחד איתנו במהדורת „מבט" בטלוויזיה.

בתשע ושלושים פרשו הילדים למיטותיהם. עפרה הניחה את באני על ברכיה, שלא כדרכה, וליטפה אותה שעה ארוכה. לפתע מתחה באני את רגליה, הרימה מעט את ראשה כאילו ביקשה להיפרד מאתנו, ומתה בדממה.

במשך כשעה שכבה באני, ללא רוח חיים, בפינת הספה שלה כשעפרה ואני מתבוננים בה ומתקשים לעצור את דמעותינו.

הלילה בחצות הטמנתי את באני, בידי, בתוך בור שכריתי אי שם בחולות צפון תל־אביב. השעה עתה שלוש לפנות בוקר. הילדים ישנים ואינם יודעים עדיין דבר. איך נספר להם?

באני. הלילה בחצות הטמנתי אותה בחולות צפון תל־אביב

פילטרים/שלמה ארצי

היום שאחרי

יום העצמאות

מבחינות מסוימות הפכה עצמאותנו למובנת מאליה ואיש אינו מפקפק בה עוד. נכון שלאחר ספיחות העידוד המסורתיות על שכם עצמנו בחג, מגלים שמכמה בחינות לא רק שאיננו עצמאיים, אלא כבולים לשרשראות, אך למה לזרות מלח על פצעי עצמאותנו? „מותר להיות גאים", אמר ראש הממשלה בראיון טלוויזיוני, ומיד נהיינו.

מדובר, בסך־הכל, בדגלון כחול־לבן קטן. נכון שמדובר גם באיזה קרב או שניים שהיה צריך להילחם. ובעם קטן שנאלץ לנדוד במרחבי עולם כדי לגלות מי הוא. מדובר בזכרונות קולקטיביים ואישיים. אך לגבי מדובר בדגל כחול־לבן קטן, כמו הדגל שנושא איתו לכל מקום יאצק מ„זהו זה". דגל המתנופף על אקורדיאון השירה בציבור.

פעם היה לי דגל כזה שהיינו תולים על מרפסת בית הורי. לימים העברנו את הדגלון הזה לביתנו העצמאי. לדגלצ'יק הזה מקלון פלסטיק שעליו היה כרוך, כמו ילד על אמו. ביום העצמאות היינו משחררים אותו ומניחים לו להתנפנף ברוח העצמאית שנשבה במרחבי המרפסת שלנו.

היה לנו דגל כזה, ואני זוכר היטב מי קנה לנו אותו ואיך התגלגל אלינו. בכל ימות השנה הוא היה מונח בבוידעם, ליד דגל שמחת־תורה שהוא סמל דתיותנו.

ביום העצמאות הזה נעלם דגלנו. את דגל שמחת תורה מצאנו בבוידעם המטונף והמאובק, אבל דגלון עצמאותנו נעלם. רק תושייתו של בני, הילד שתיק כמו יהיר את השלט־רחוק של הוידאו ואת שעון ה„סוואטש" שלי, רק תושייתו הצילה אותנו ממצב מביך. בני בן התשע הלך לשכנים, לקח מהם קופסת צבע, גזר מבריסטול נוקשה נייר מלבני וצייר שני פסים ומגן דוד כחול־לבן, ובמעשה מלא אומץ לב עלה על ראש תורן הטלוויזיה המכוונת לבנונה והציב את דגלנו בראש התורן, ממש כמו ברן באום רשרש. נשמנו לרווחה, כי כאשר לא מצאנו אותו את דגלנו בבוידעם עברה בכולנו, אם להודות על האמת חרדה קלה שמא עם היעלמותו של הדגל נעלמה גם עצמאותנו בבוידעם חיינו.

יום הזיכרון

עם הדגל שציירנו הלכנו לשלושה טכסי זיכרון. בכל שלושת הטכסים נאמרו כמעט אותם דברים והושרו אותם שירים. שפת הזיכרון, כך לפחות נשמע בטכסים, היא שפה אחת, שגורה היטב. על שפתי כולם. „ראי אדמה כי היינו בזבזניים עד מאוד" של שאול טשרניחובסקי, „הרעות", של חיים גורי, שיר כדי לשיר.

באותו יום זיכרון ניקלענו גם למשפחת ידידים ששכלה בן טייס. ושם ראינו שכל שאיננו מסומל בסמלים. ראינו את אמא ואת אבא מחפשים בן שאבד. ראינו את תמונתו ליד הטלוויזיה, פגשנו חברים שלו שבאו לבקר, האזנו לשיחה עליו. לא נאמרו הספדים, לא דובר שם על מי „שהיה" אלא על מי שנוכח פה. לא בכו. התגעגעו בלי סמלים, בלי שירים, בלי חוברות. פשוט התגעגעו למי שהלך ואולי עוד לחזור.

תמונה נצחית

בבית הקפה שבו אני יושב כל השנה מלצר מסיר את הדגלונים הקטנים שנתלו מבעוד יום מעל מכונת האספרסו. הוא עומד על הכסא ולאחר שסיים להוריד את הדגלונים הוא מסדר את תמונותיהם של הרמטכ"ל, שר הבטחון וראש הממשלה הנוכחי. רק תמונה אחת נשארת במקומה. זוהי תמונתו של מנחם בגין. פה, בבית הקפה בו אני נוהג לשבת כל ימות השנה, בגין הוא נצחי. תמונתו כבר צרובה משמש, טיפות אספרסו ניתזו על פניו, נעץ אחד נשר ממקומו והתמונה הסתובבה שמאלה. אבל בגין יושב שם, על קיר בית הקפה.

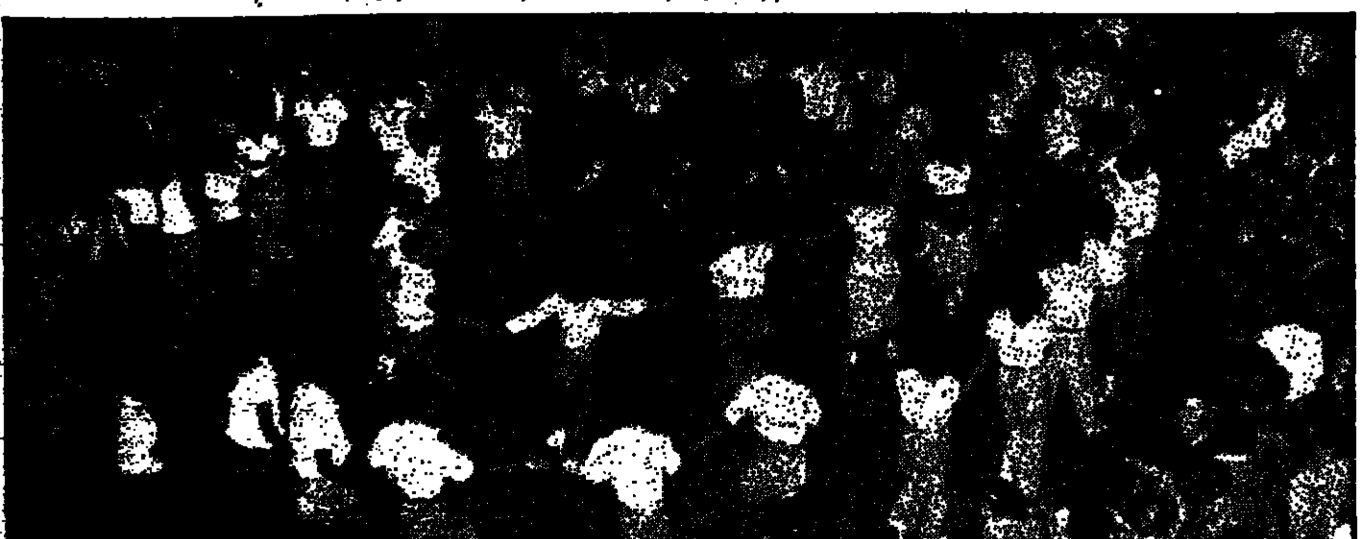
עצמאות. דן ושלומיק ניצלו את הדוחק והצמדו לבחורות

שורה אחרונה בצד / אבי קורן

איך ביליתי את יום העצמאות

המורה לחיבור הודיע לנו שאחרי יום העצמאות נצטרך לכתוב חיבור על הנושא „איך ביליתי את יום העצמאות" ומשום כך יצאתי לבלות ביום העצמאות, כדי שאוכל לכתוב חיבור על הנושא „איך ביליתי את יום העצמאות".

בערב נפגשנו כמה חברה בבית של יוסי, כדי להחליט איך נבלה את יום העצמאות. יאיר הציע שנבלה את יום העצמאות עם סרטי וידיאו כחולים שהוא מצא אצלו בבית. שלומיק אמר לו „איהס, אתה לא מתבייש? דווקא ביום העצמאות?" ניר אמר שהוא מכיר כמה בנות שנותנות ואפשר לקחת אותן לשפת הים וגם לבלות וגם ליהנות. אבל יוסי אמר שהן לא רמה ושביום העצמאות צריך בכל זאת לשמור על רמה. דן אמר שביום העצמאות יש המון בנות שמתפשות ואפשר למצוא אפילו יותר מבוגרות מאיתנו. ודן דווקא מבין עניין, כי הוא כבר נגע לעוזרת הפיליפינית שלהם.

בסוף אמרנו מה שיהיה – יהיה, ונסענו לתל־אביב. היה שם המון אנשים ועל הבמה הופיעה עופרה חזה, או אולי זאת היתה ירדנה, כי היינו רחוקים ולא כל־כך ראינו. אבל היה דוחק ודן ושלומיק ניצלו את הדוחק ונצמדו לבחורות, עד שחטפו סטירה מבחור אחד ואז ברחנו.

באוטובוס, שהיה מלא באר, כבר אף אחד לא ניסה להיצמד מהפחד. אבל שלומיק אמר שבל"ג בעומר אפשר לעשות מדורה על שפת הים. וניר הבטיח שהוא יביא את הבנות שנותנות ויוסי אמר שבל"ג בעומר אפשר, כי בל"ג בעומר לא מוכרחים לשמור על רמה.

חזרנו די עייפים ולא כל־כך מרוצים, כי העצמאות שאנחנו רצינו להגיע אליה – לא הצליחה לנו. הלכתי להתקלח ולישון וזהו.

וכך ביליתי את יום העצמאות.